

‘N KRITIESE ANALISE VAN DIE NASIONALE KREDIETWET

34 VAN 2005

deur

ANKIA BESTER

Ingedien in ooreenstemming met die vereistes vir die kwalifikasie
magister legum in die Fakulteit Regsgeleerdheid, Departement
Handelsreg, aan die Universiteit van die Vrystaat

3 Februarie 2012

Studieleier: K.L. Mould

Mede-studieleier: M. Conradie

INHOUDSOPGAWE:

Voorwoord	1
1. Omvang en doel van die verhandeling	2
1.1 Inleiding	2
1.2 Doel van die verhandeling	4
1.3 Noodsaaklikheid van die navorsing	5
1.4 Navorsingsprobleem	8
1.4.1 Terminasie van skuldhersiening in terme van artikel 86(10) van die Nasionale Kredietwet	8
1.4.2 Jurisdiksie met betrekking tot skuldhersiening	8
1.4.3 Koste met betrekking tot skuldhersiening	8
1.5 Navorsingsmetode	9
1.6 Waarde van die ondersoek	10
1.7 Uitleg van die verhandeling	11
2. Definisies relevant tot hierdie verhandeling en interpretasie van die Nasionale Kredietwet	13
2.1 Inleiding	13
2.2 Definisies van belangrike konsepte met verwysing na die studie	15
2.2.1 Kredietooreenkoms	15
2.2.1.1 Uitsonderings	17
2.2.2 Kredietverskaffer	18
2.2.3 Kredietverbruiker	18
2.2.4 Skuldberader	18
2.2.5 Skuldhersiening	19
2.2.6 Oormatige skuld	19
2.2.7 Roekelose kredietverskaffing	19

2.3. Interpretasie van die Nasionale Kredietwet, spesifiek met verwysing na skuldhersiening	20
2.4 Gevolgtrekking	21
3. Regshistoriese agtergrond van Kredietwetgewing in Suid-Afrika	23
3.1 Inleiding	23
3.2 Geskiedenis van kredietwetgewing in Suid-Afrika	24
3.2.1 Wet op Kredietooreenkomste 75 van 1980	24
3.2.2 Woekerwet 73 van 1968	25
3.2.3 Nasionale Kredietwet 34 van 2005	25
3.2.4 Bespreking	26
3.3 Vergelyking van kredietwetgewing in Suid-Afrika	28
3.4 Gevolgtrekking	36
4. Skuldhersiening	37
4.1 Inleiding	37
4.2 Skuldhersiening	39
4.2.1 Skuldberaders	42
4.2.2 Oormatige skuld	44
4.2.3 Roekelose kredietverskaffing	46
4.2.4 Skuldhersieningsprosedure	50
4.2.4.1 Aansoek om skuldhersiening	51
4.2.4.2 Kennis aan alle krediteure	52
4.2.4.3 Evaluasie deur 'n skuldberader	53
4.2.4.4 Gevolgtrekking na evaluasie en terolleplasing van aansoek	54
4.2.5 Gevolge van skuldhersiening	56
4.3 Gevolgtrekking	57
5 Terminasie van skuldhersiening	61
5.1 Inleiding	61
5.2 Bespreking	65

5.2.1 Terminasie van die skuldhersieningsproses	65
5.2.2 Die invloed van artikel 129 op terminasie in terme van artikel 86(10) van die Nasionale Kredietwet	78
5.2.2.1 Agtergrond: prosedures voor skuldafdwinging	78
5.2.2.2 Ontleding van die invloed van artikel 129	79
5.3 Gevolgtrekking	87
 6. Jurisdiksie implikasies	 97
6.1 Inleiding	97
6.2 Bespreking van jurisdiksie	101
6.2.1 Jurisdiksie oor die algemeen	101
6.2.2 Jurisdiksie in terme van die Nasionale Kredietwet 34 van 2005	104
6.2.3 Die persepsie teen die uitskakeling van jurisdiksie van 'n Hof	106
6.3 Bespreking van die probleem	108
6.3.1 Die probleem rakende watter hof jurisdiksie het om 'n kredietaanleentheid te hanteer	109
6.3.1.1 Bespreking van die saak <i>Absa bank Limited v Myburg</i>	110
6.3.1.2 Bespreking van die saak <i>Nedbank Ltd v Mateman</i>	112
6.3.2 Die probleem rakende watter hof jurisdiksie het om 'n kredietaanleentheid te hanteer indien die partye tot die kredietooreenkoms woonagtig of werksaam is binne verskillende jurisdiksiegebiede	114
6.4 Gevolgtrekking	116
 7. Koste implikasies	 123
7.1 Inleiding	123
7.2 Bespreking van koste struktuur	124
7.3 Bespreking van probleem	125
7.4 Gevolgtrekking	129

8. Gevolgtrekking	131
Aanhangsels	160
1. Opsomming	160
2. Lys van woorde	163
Bibliografie	166

VOORWOORD

Ek wil hiermee graag die volgende persone bedank vir hul bydrae en hulp tot die voltooiing van hierdie verhandeling:

Eerstens wil ek dankie sê aan die Fakulteit Regsgeleerdheid te Universiteit van die Vrystaat wat aan my die geleentheid gegee het om verder te kon studeer.

Tweedens wil ek dankie sê vir my hoofstudieleier, Mnr K Mould en mede-studieleier, Juf M Conradie. Sonder jul hulp, leiding en ondersteuning sou ek nie hierdie verhandeling kon voltooi nie.

Derdens wil ek dankie sê aan Prof E Snyman-van Deventer vir haar hulp rakende enige vrae en onduidelikheid wat ek ondervind het met die verhandeling.

Laastens wil ek my familie bedank vir hul ondersteuning en aanmoediging.

My opregte dank en waardering aan elke persoon wat bygedra het tot die voltooiing van hierdie verhandeling.

HOOFSTUK 1:

OMVANG EN DOEL VAN DIE VERHANDELING

“The purposes of this Act are to promote and advance the social and economic welfare of South Africans, to promote a fair, transparent, competitive, sustainable, responsible, efficient, effective and accessible credit market and industry, and to protect consumers, by providing for a consistent and harmonised system of debt restructuring, enforcement and judgment, which places priority on the eventual satisfaction of all responsible consumer obligations under credit agreements.”¹

1.1 Inleiding:

Gedurende 2007 het die Nasionale Kredietwet 34 van 2005 in werking getree, wat beide die Woekerwet 73 van 1968 en die Wet op Kredietooreenkomste 75 van 1980 vervang het.² Alhoewel die NKW alreeds gedurende Maart 2005 goedgekeur is, het die Wet eers inwerking getree op die 1ste Junie 2007.³

Soos later meer volledig bespreek gaan word het die NKW inwerking getree met die doel om die tekortkominge van die Woekerwet 73 van 1968 asook die Wet op Kredietooreenkomste 75 van 1980 reg te stel.⁴ Die NKW se hoofsaaklike doel is om die sosiale- en ekonomiese welstand van elke Suid-Afrikaner te bevorder deur 'n billike, effektiewe, deursigtige en bereikbare kredietmark te bewerkstellig om sodoende verantwoordelike leningspraktyke te vorm, oorspandering te voorkom, die gesindheid van verantwoordelike spandering deur verbruikers te vestig en veral ook om die roekelose toestaan van krediet deur kredietverskaffers te voorkom.⁵

Ten einde die doel van die NKW te kan bereik bevat die Wet verskeie riglyne en regulasies om onder andere te verseker dat voldoende hulp verleen word aan diegene wat nie hul finansiële verpligtinge teenoor hul kredietverskaffers kan nakom nie.⁶ Otto verduidelik dat die doel van die NKW dien as 'n sisteem van geskilbeslegting, asook 'n verskaffing van

¹Nasionale Kredietwet 34 van 2005: artikel 3(i). Hierna verwys as “NKW”.

²Van Heerden 2008: 840. Sien ook Whittaker 2008: 571.

³Whittaker 2008: 571. Sien ook Boraine & Van Heerden 2009: 22-161.

⁴Boraine & Van Heerden 2009: 22/161. Sien ook Whittaker 2008: 571. Sien Kelly-Louw 2007: 1021-7061: 148.

⁵Nasionale Kredietwet: artikel 3. Sien ook Boraine & Van Heerden 2009: 84/508.

⁶Nasionale Kredietwet: artikel 85 – 88.

skuldherverdeling.⁷ Wat gebeur egter indien die riglyne en regulasies soos verskaf in die NKW nie behoorlik toegepas kan word nie?

Die NKW is alreeds in werking vir vier jaar en indien daar gekyk word na die resultate van die toepassing van hierdie Wet tot op hede kan die feit dat daar aanhoudende geskille ontwikkel tussen skuldberaders en kredietverskaffers nie misgekyk word nie.⁸ Die vraag ontstaan dan of kredietverskaffers hul volle samewerking gee ten einde te verseker dat die skuldhersieningsproses suksesvol afloop of gaan kredietverskaffers uit hul pad uit om die proses te vertraag?

Zuné Coetzer, geregistreerde skuldberader werksaam te DRS⁹ Bloemfontein, registrasie nommer 2007/027336/07, het tydens 'n konsultasie daarvan melding gemaak dat skuldberaders dit baie moeilik vind om samewerking te verkry vanaf sommige kredietverskaffers, waarvan die meeste banke is.¹⁰ Hierdie kredietverskaffers gaan uit hul pad om die skuldhersieningsproses te vertraag met die gevolg dat die skuldhersieningsproses die verbruiker asook die skuldberader baie meer geld kos as wat nodig is.¹¹

Verskeie probleme vloei voort uit hierdie vertragsmeganisme van die kredietverskaffers, naamlik die onbillike terminasie van skuldhersiening deur kredietverskaffers wat lei tot jurisdiksieprobleme aangesien die kredietverskaffers na terminasie voortgaan met die afdwinging van die kredietooreenkoms, deur 'n aksie in te stel in 'n Hooggeregshof asook in die provinsie waar hul woonagtig of werksaam is.¹² Laasgenoemde lei dan ook tot kosteprobleme aangesien die skuldberader onnodige fondse moet spandeer om die aksieprosedures by te woon indien nie die skuldberader of die kredietverbruiker in daardie provinsie woonagtig is nie.¹³

Otto stel dit duidelik dat die NKW uiters belangrike bepalings daargestel het juis met die doel om 'n verbruiker wat hom/haarself in oormatige skuld bevind, 'n tweede kans te gee.¹⁴ Met verwysing na bogenoemde probleme sal die NKW nie aan sy doel kan voldoen, alvorens hierdie probleme nie uiters dringend aangespreek word nie.

⁷ Otto 2006: 6.

⁸ Onderhoud gevoer met Zuné Coetser op die 10de Januarie 2011 waar sy hierdie probleem uitgewys het.

⁹ *Debt Restructuring services*.

¹⁰ Onderhoud gevoer met Zuné Coetser op die 10de Januarie 2011 waar sy hierdie probleem uitgewys het.

¹¹ Onderhoud gevoer met Zuné Coetser op die 10de Januarie 2011 waar sy hierdie probleem uitgewys het.

¹² Onderhoud gevoer met Zune Coetzer op die 10de Januarie 2011 waar sy hierdie probleem uitgewys het.

¹³ Onderhoud gevoer met Zuné Coetser op die 10de Januarie 2011 waar sy hierdie probleem uitgewys het.

¹⁴ Otto 2006: 54.

1.2 Doel van die verhandeling:

Verskeie skuldberaders is van mening dat dit hul primêre doel is om elke klient suksesvol te kan help asook om deur hul beroep te verseker dat die NKW sy doel kan bereik, maar die probleme wat in hierdie studie bespreek word maak dit baie moeilik en somtyds onmoontlik vir skuldberaders om nie net hul werk suksesvol te kan behartig nie, maar om ook 'n lewe uit hul beroep te kan maak.¹⁵

Die NKW bied beskerming vir alle verbruikers wat onder skuldhersiening geplaas word en hierdie beskerming bied nie net 'n vorm van finansiële orde en 'n kalmer gemoedstoestand vir verbruikers nie, maar beskerm die verbruikers ook teen enige aksieprosedures wat teen hul ingestel kan word ten einde die bepalings van die kredietooreenkoms af te dwing.¹⁶ Om te verseker dat verbruikers wel beskerm word onder die NKW deur middel van skuldhersiening bevat die Wet sekere prosedures wat deur skuldberaders gevolg moet word om te verseker dat skuldhersiening suksesvol afloop.¹⁷ Wat huidige egter gevind word is dat die wetgewer met respek hierdie prosedure baie vaag opgestel het met die gevolg dat skuldhersiening baie maklik getermineer kan word deur kredietverskaffers.¹⁸

Soos later bespreek gaan word, is hierdie onbillike terminasie 'n groot probleem vir skuldberaders asook verbruikers aangesien die probleem nie hier eindig nie. Jurisdiksie-asook kosteprobleme is die direkte gevolg van onbillike terminasie aangesien kredietverskaffers onmiddelik na terminasie voortgaan met die afdwinging van die kredietooreenkoms in 'n Hooggeregshof binne die jurisdiksiegebied waar die kredietverskaffer woonagtig of werksaam is.¹⁹ Om dus die skuldhersiening te laat voortgaan moet 'n skuldberader 'n advokaat of prokureur met verskyningsbevoegdheid aanstel om die aangeleentheid te verdedig wat dan lei tot geweldige kosteimplikasies vir die verbruiker wat die koste van litigasie in 'n Hooggeregshof bloot nie kan bekostig nie.²⁰

¹⁵ Onderhoud gevoer met Zuné Coetser op die 10de Januarie 2011, Onderhoud gevoer met Corrie Schoeman, geregistreerde skuldberader (registrasie nommer 171) werksaam te Corrie Schoeman skuldberaders op die 1ste Maart 2011. Beide skuldberaders het hierdie probleem uitgewys.

¹⁶ Nasionale Kredietwet 34 van 2005: artikel 88(3). Onderhoud gevoer met Corrie Schoeman op 1 Maart 2011

¹⁷ Nasionale Kredietwet: artikel 86

¹⁸ In *Nedbank v The National Credit Regulator* (662/2009 & 500/2010 [2011] ZASCA 35 (28 Maart 2011) het Malan AJ dit duidelik gemaak dat al die interpretasieprobleme wat vandag ondervind word die direkte gevolg is van "numerous drafting errors, untidy expressions and inconsistencies". Volgens Malan AJ kan die Wet nie gesien word as "the best drafted Act of Parliament which as ever passed, nor can the draft man be said to have been blessed with the draftmanship of a Chalmers."

¹⁹ Onderhoud gevoer met Zune Coetzer op die 10de Januarie 2011 waar sy hierdie probleem uitgewys het.

²⁰ Onderhoud gevoer met Zune Coetzer op die 10de Januarie 2011 waar sy hierdie probleem uitgewys het.

Skuldberaders ontvang slegs sekere hoeveelheid fondse vanaf DCASA²¹ om te verseker dat verbruikersbeskerming wel plaasvind, maar indien kredietverskaffers voortgaan om onbillike aksieprosedures in te stel teen verbruikers wat in die proses is om onder skuldher siening geplaas te word, beteken dit dat dit skuldberaders nog meer kos om hierdie aksieprosedures te verdedig asook om vonnisse tersyde te stel wat glad nie die doel van die Wet bevorder nie.²²

Terminasie-, jursidiksie- asook kosteprobleme is slegs 'n paar van die hewige probleme wat ontstaan in die NKW.²³ Soos later duidelik gaan blyk ontstaan meeste van hierdie probleme uit die onduidelike opstelwerk van die NKW wat lei tot 'n wye verskeidenheid interpretasies van die bepalings van die Wet.²⁴ Wat egter belangrik is om te verstaan is dat die doel van hierdie studie nie is om te bewys dat kredietverskaffers die bepalings van die NKW verydel nie, maar om te bepaal watter onduidelikhede in die Wet voorkom wat onder andere kredietverskaffers die geleentheid bied om skuldher siening teen te werk.

Dus moet hierdie drie hoofprobleme aangespreek word alvorens die NKW aan sy doel kan voldoen. Die navorsing het dus ten doel om hierdie regsprobleme uit te wys ten einde moontlike riglyne en potensiële oplossings voor te stel deur te gaan kyk na die inhoud van die NKW, relevante gesag, skrywers se interpretasies en menings te gaan ondersoek asook te gaan kyk na hoe die NKW toegepas word in die praktyk.

1.3 Noodsaaklikheid van die navorsing:

Artikel 3 van die NKW handel oor die doel van die Wet, naamlik om 'n billike, effektiewe, deursigtige en bereikbare kredietmark te bewerkstellig om sodoende verantwoordelike leningspraktyke te vorm, oorspandering te voorkom, die gesindheid van verantwoordelike

²¹ *Debt Counselling Association of South Africa*.

²² *Debt Counselling Association of South Africa: Principles and Guidelines*. Onderhoud met Zuné Coetzer op 28 Februarie 2011 waar sy hierdie probleem uitgewys het.

²³ Sien Simone Monty 2010 se bespreking van die saak *Firststrand Bank Limited v Dhlamini* (GNP) ongeraporteerde saaknommer 50146/09, 17-3-2010) waar sy die probleem rakende die betekening van 'n artikel 129 kennisgewing bespreek.

²⁴ In *Nedbank v The National Credit Regulator* (662/2009 & 500/2010 [2011] ZASCA 35 (28 Maart 2011) het Malan AJ dit duidelik gemaak dat al die interpretasieprobleme wat vandag ondervind word die direkte gevolg is van "*numerous drafting errors, untidy expressions and inconsistencies*". Volgens Malan AJ kan die Wet nie gesien word as "*the best drafted Act of Parliament which as ever passed, nor can the draft man be said to have been blessed with the draftmanship of a Chalmers*".

spandering deur verbruikers te vestig en veral ook om die roekelose toestaan van krediet deur kredietverskaffers te voorkom.²⁵

Die NKW het ook ten doel om 'n sisteem daar te stel vir die oplossing van dispute wat ontwikkel ingevolge kredietooreenkomste, asook 'n sisteem vas te stel vir die herstrukturering van 'n verbruiker se skuld sodat die verbruiker al sy/haar verpligtinge onder sy/haar kredietooreenkomste kan nakom.²⁶

Hierdie sisteem waarvan artikel 3(h) en (i) van die NKW melding maak staan bekend as skuldher siening en dit is duidelik dat skuldher siening 'n belangrike rol in die doel van die NKW speel. Wat skuldher siening so uniek maak en laat uitstaan bo alle ander vorme van regshulp is die koste daarvan.²⁷ Hier het die NKW gesorg vir 'n proses genaamd skuldher siening wat uitgevoer word deur skuldberaders teen die mees bekostigbare prys.²⁸ Met die inwerkingtreding van die NKW het verbruikers hierdie proses gesien as 'n bekostigbare uitkoms en verbruikers het dit met albei hande aangegryp. Wanneer daar gekyk word na artikel 86 van die NKW het die proses wat gevolg moet word deur verbruikers om onder skuldher siening geplaas te kan word, baie maklik gelyk en indien die stappe korrek gevolg word deur die verbruiker asook die skuldberader kan die verbruiker se finansiële probleme binne 60 besigheidsdae iets van die verlede wees.²⁹ Binne 60 besigheidsdae nadat die verbruiker 'n skuldberader gaan sien het en aansoek gedoen het vir skuldher siening in terme van artikel 86(1) van die NKW en hierdie aansoek is goedgekeur deur die skuldberader is die verbruiker veronderstel om beskerm te word deur die bepalinge van die NKW en is die verbruiker se skuld dus onder beheer van die skuldberader.³⁰

Hierdie Wet het wonderlik gelyk vir verbruikers en skuldberaders was vas oortuig dat hul miljoene verbruikers behulpsaam sou kon wees deur die afdwinging van kredietooreenkomste te verhoed, asook om verbruikers se skuld te herstrukturer. Ongelukkig is die toepassing van die NKW nie so maklik nie aangesien skuldher siening nie binne 60 besigheidsdae suksesvol kan afloop nie.³¹ Die praktyk met betrekking tot korrespondensie wat nie beantwoord word deur kredietverskaffers nie, die opstel van pleitstukke, oorvol hofrolle ensovoorts het vinnig by verbruikers asook hul skuldberaders 'n

²⁵ Nasionale Kredietwet 34 van 2005: artikel 3. Sien ook Borraine & Van Heerden 2010: 84/508.

²⁶ Nasionale Kredietwet: artikel 3(h)(i).

²⁷ Skedule 2 van die Regulasies. Sien ook Scholtz ea 2008: 11-11.

²⁸ Scholtz ea 2008: 11-11. Sien ook skedule 2 van die Regulasies.

²⁹ Nasionale Kredietwet: artikel 86.

³⁰ Nasionale Kredietwet: artikel 86(7)(c).

³¹ *Mercedes Benz Financial Services South Africa (Pty) Limited Dunga* (9222/2010) [2010] ZAWCHC 208 (20 September 2010).

realiteit geword.³² Skielik is 60 besigheidsdae nie meer so lank nie en die oomblik wanneer 'n bevel in terme van artikel 86(7)(a)-(c) van die NKW nie verkry word voor die verstryking van die 60 besigheidsdae tydslimiet nie, termineer kredietverskaffers die skuldher sieningsproses en gaan voort om te dagvaar in die Hooggeregshof.³³

Skuldberaders het dan geen keuse as om 'n advokaat of prokureur met verskyningsbevoegdheid in die Hooggeregshof aan te stel ten einde die aksie te verdedig wat die verbruiker ekstra geld gaan kos wat laasgenoemde nie kan bekostig nie.³⁴ 'n Skuldberader ontvang slegs sekere hoeveelheid fondse vanaf DCASA wat nie naastenby genoeg is om die deposito, wat nog te sê van die fooie van 'n advokaat of 'n prokureur, te dek nie.³⁵ Die enigste manier om laasgenoemde fooie te dek is om ander kredietverskaffers in kennis te stel dat hul vir 'n sekere hoeveelheid maande nie hul verdeling gaan ontvang nie weens die feit dat daardie geld gebruik moet word vir addisionele regskostes.³⁶ Laasgenoemde is dan die laaste spyker in die doodskis weens die feit dat dit 'n genoegsame rede is vir die ander kredietverskaffers om te termineer, aangesien die verbruiker nie die bepalings van die herstruktureringsooreenoms nagekom het nie.³⁷

Dus, die noodsaaklikheid om hierdie probleme aan te spreek, spreek vanself, aangesien kredietverskaffers bloot optree volgens die bepalings van die NKW, al kom dit voor as onbillik. Baie argumenteer dat dit nie die wetgewer se bedoeling kon wees om beskerming te verleen aan verbruikers en dit dan binne 60 dae weg te vat nie.³⁸ Ander argumenteer weer dat dit wel billik is aangesien die wetgewer hierdie reg vir kredietverskaffers verleen het.³⁹

³² Onderhoud gevoer met Corrie Schoeman op die 1ste Maart 2011 waar sy hierdie probleem uitgewys het.

³³ *Collett v Firststrand Bank* (766/2010) [2011] ZASCA 78 (27 Mei 2011) par 6. *Standard Bank of South Africa Ltd v Kruger*; *Standard Bank of South Africa Ltd v Pretorius* 2010 (4) SA 635 (GSJ); *SA Securitisation (Pty) Ltd v Matlala* [2010] ZAGPJHC 70; *Wesbank a division of Firststrand Ltd v Papier (with the NCR as Amicus Curiae)* 2011 (2) SA 395 (WCC); *SA Taxi Securitisation (Pty) Ltd v Nako & others* [2010] ZAECBHC 4; *Firststrand Bank Ltd v Fillis* 2010 (6) SA 565 (ECD); *Firststrand Bank Ltd v Evans* (2010) ZAECPEHC 55; *Firststrand Bank Ltd t/a First National Bank v Seyffert* 2010 (6) SA (GSJ).

³⁴ Onderhoud gevoer met Zuné Coetzer op die 28ste Februarie 2011 waar sy hierdie probleem uitgewys het.

³⁵ Skedule 2 van die Regulasies.

³⁶ Onderhoud gevoer met Zuné Coetzer op die 28ste Februarie 2011 waar sy hierdie probleem uitgewys het.

³⁷ Nasionale Kredietwet 34 van 2005: artikel 88(3)(b)(iii).

³⁸ *Standard Bank of South Africa Ltd v Kruger*; *Standard Bank of South Africa Ltd v Pretorius* 2010 (4) SA 635 (GSJ); *SA Securitisation (Pty) Ltd v Matlala* [2010] ZAGPJHC 70; *Wesbank a division of Firststrand Ltd v Papier (with the NCR as Amicus Curiae)* 2011 (2) SA 395 (WCC).

³⁹ *Collett v Firststrand Bank* (766/2010) [2011] ZASCA 78 (27 Mei 2011) par 6. *SA Taxi Securitisation (Pty) Ltd v Nako & others* [2010] ZAECBHC 4; *Firststrand Bank Ltd v Fillis* 2010 (6) SA 565 (ECD); *Firststrand Bank Ltd v Evans* (2010) ZAECPEHC 55; *Firststrand Bank Ltd t/a First National Bank v Seyffert* 2010 (6) SA (GSJ).

Die feit bly staan dat indien skuldher siening nie suksesvol toegepas kan word nie, was die inwerkingtreëding van die NKW nie nodig nie en daarom is dit van kardinale belang om oplossings te vind vir hierdie genoemde probleme.

1.4 Navorsingsprobleem:

Die praktiese probleme -areas van die NKW wat in hierdie studie bespreek gaan word is die volgende:

1.4.1 Terminasie van skuldher siening in terme van artikel 86(10) van die NKW:

Soos bespreek gaan word veroorsaak artikel 86(10) van die NKW baie probleme in die skuldher sieningsproses. Laasgenoemde lei daartoe dat die toepassing van artikel 86(10) 'n negatiewe effek het op die skuldher sieningsprosedure wat meer spesifiek tot die gevolg lei dat die skuldher sieningsproses nie voltooi kan word nie of dat die skuldher sieningsproses heelwat langer en duurder word vir verbruikers.⁴⁰

1.4.2 Jurisdiksie met betrekking tot skuldher siening:

Die jurisdiksieprobleme wat bespreek gaan word is tweeledig. In die eerste plek is die NKW met respek baie onduidelik opgestel wanneer dit kom by watter hof, Hooggeregshof of Landdroshof, geraadpleeg moet word ingevolge aangeleenthede wat handel oor die NKW.⁴¹ In die tweede plek is die NKW ook onduidelik rakende watter hof jurisdiksie, spesifiek watter jurisdiksiegebied, het om 'n aansoek om skuldher siening aan te hoor.⁴²

1.4.3 Koste met betrekking tot skuldher siening:

Soos reeds verduidelik verskaf DCASA slegs 'n sekere hoeveelheid fondse om te verseker dat die skuldher sieningsproses suksesvol afgehandel word.⁴³ Probleme rakende terminasie asook jurisdiksie plaas hewige koste implikasie op die skuldberader asook die verbruiker wat

⁴⁰ Artikel 86(10) van die Nasionale Kredietwet 34 van 2005 bepaal dat 'n kredietverskaffer geregtig is om die skuldher siening te termineer indien die verbruiker in versuim is onder 'n kredietooreenkoms en indien daar 60 besigheidsdae verloop het vanaf datum van aansoek om skuldher siening in terme van artikel 86(1) van die NKW. Onderhoud gevoer met Corrie Schoeman op die 1ste Maart 2011. Tydens die onderhoud het sy die genoemde probleem uitgewys.

⁴¹ *Absa Bank Ltd v Jean Pierre Myburg* ongerapporteerde saak, saaknommer 31827/2007.

⁴² Onderhoud gevoer met Zuné Coetzer op die 20ste Julie 2011, geregistreerde skuldberader (registrasienuommer 2007/027336/07) werksaam te Zuné Coetzer skuldberaders. Tydens die onderhoud het sy die genoemde probleem uitgewys. Sien ook *the National Credit Regulator v Nedbank Limited* 19638/2008 (21 Augustus 2009)

⁴³ Skedule 2 van die Regulasies. Sien ook Scholtz ea 2008: 11-11.

daartoe lei dat skuldhersiening 'n duur proses word vir verbruikers wat nie deel vorm van die doel van die NKW nie.⁴⁴

Soos uit die hoofstukke duidelik gaan blyk is bogenoemde probleme met respek die direkte gevolg van die onduidelike opstel van die NKW.⁴⁵ Kredietverskaffers sou nie skuldhersiening kon termineer in terme van artikel 86(10) indien die Wet nie voorsiening gemaak het vir onrealistiese tydslimiete waarbinne skuldhersiening voltooi moet word nie.⁴⁶ Daar sou ook nie 'n probleem ontstaan het rakende jurisdiksie indien die wetgewer duidelik gespesifiseer het watter hof jurisdiskie het om 'n aangeleentheid te hanteer nie.⁴⁷

Met verwysing na bogenoemde probleme word daar tans gevind dat die NKW opgestel was met die beste intensies, maar weens onduidelikhede wat lei tot 'n wye verskydenheid interpretasies het die NKW ontaard in 'n litigasie-speelveld op die onkoste van die verbruiker.⁴⁸

1.5 Navorsingsmetode:

Die navorsingsmetodes wat gebruik gaan word in hierdie studie is beide regshistories en regsvergelykend. Die Woekerwet 73 van 1968 asook die Wet op Kredietooreenkomste 75 van 1980 gaan kortliks vergelyk word met die NKW om te bepaal watter veranderinge plaasgevind het en hoekom hierdie veranderinge moes plaasvind.

Deurgans in die studie gaan daar melding gemaak word van onderhoude wat gevoer was met verskeie skuldberaders, landdroste, advokate asook prokureurs. Die volgende vrae was aan laasgenoemde gestel ten einde die implikasies van die genoemde probleme beter te kan verstaan:

1.5.1 Verduidelik vir my die skuldhersieningsprosedure van begin tot einde.

1.5.2 Verduidelik vir my waarom jy skuldhersiening as beroep gekies het.

⁴⁴ Hierdie probleem is uitgewys in onderhoude met beide Corrie Schoeman gedurende die 1ste Maart 2011 en Zuné Coetzer gedurende die 28ste Februarie 2011. Onderhoud gevoer met Belinda Driksel op die 1ste Maart 2011, geregistreerde skuldberader registrasienommer: NCDRC 2076, werksaam te Corrie Schoeman skuldberaders.

⁴⁵ In *Nedbank v The National Credit Regulator* (662/2009 & 500/2010 [2011] ZASCA 35 (28 Maart 2011).

⁴⁶ *Mercedes Benz Financial Services South Africa (Pty) Limited v Dunga* (9222/2010) [2010] ZAWCHC 208 (20 September 2010).

⁴⁷ *National Credit Regulator v Nedbank Limited* 19638/2008 (21 Augustus 2009). *Nedbank Ltd v Mateman and Another* (2008) 1 All SA 593 (T).

⁴⁸ *Wesbank a division of Firstrand Ltd v Papier (with the NCR as Amicus Curiae)* 2011 (2) SA 395 (WCC).

- 1.5.3 Wat is die doel wat jy as skuldberader wil bereik in Suid-Afrika?
- 1.5.4 Laat die NKW se bepalings jou toe om hierdie doel te bereik? Indien jou antwoord hierop nee is, verduidelik.
- 1.5.5 Wanneer kliënte jou kom raadpleeg, in watter emosionele toestand is hulle rakende hulle skuld?
- 1.5.6 Hoe voel jou kliënte nadat jy hul inlig dat jy met behulp van die NKW hul kan help?
- 1.5.7 Hoe voel jou kliënte deur die loop van die skuldher sieningsproses? Hoe hanteer hulle die proses?
- 1.5.8 Hoeveel van jou skuldher sieningsaansoeke is suksesvol?
- 1.5.9 Wat is die rede indien 'n aansoek onsuksesvol is?
- 1.5.10 Hoe verander jou kliënte se lewens nadat die skuldher siening suksesvol afgehandel is?
- 1.5.11 Hoe voel jy as skuldberader nadat jy jou kliënt suksesvol kon help?
- 1.5.12 Enige ander probleme wat jy ondervind met die skuldher sieningsproses?
- 1.5.13 Verduidelik vir my die terminasie-; jurisdië- asook kosteprobleme wat jy ondervind met skuldher siening?
- 1.5.14 Watter probleme as Landdros ondervind jy met skuldher siening?
- 1.5.15 Watter oplossing stel jy voor as Landdros vir die jurisdiësiëprobleem?
- 1.5.16 Watter oplossing stel jy voor as advokaat en/of prokureur vir die terminasie-, jurisdiësië- asook koste probleme in die NKW?

1.6 Waarde van die ondersoek:

Hierdie navorsing is van kardinale belang vir die wetenskap, die betrokke regsprofessie asook vir ander betrokkenes weens die feit dat die NKW van toepassing is op bykans almal in Suid-Afrika, veral diegene in die regsprofessie. Individue wat daarna streef om as 'n skuldberader die professie toe te tree moet oor genoegsame kennis beskik oor die komplikasies wat vandag gevind word met skuldher siening. Kredietverskaffers asook – verbruikers moet in kennis gestel word van die probleme wat ondervind kan word indien hul gekonfronteer word met skuldberading.

Kredietverskaffers moet die impak en gevolge van hul aksies besef asook besef dat dit tot voordeel van beide partye tot 'n kredietooreenkoms sal wees indien almal in *“good faith”* optree om te verseker dat skuldher siening suksesvol afloop.⁴⁹ Verbruikers moet in kennis gestel word dat hul net so 'n groot aandeel het tot die suksesvolle afhandeling van die skuldher sieningsproses en weens genoemde probleme nie skuldher siening sal sien as die

⁴⁹Nasionale Kredietwet 34 van 2005: artikel 86(5)(b).

laaste uitweg nie, maar so vinnig moontlik 'n skuldberader sal raadpleeg om die proses te bespoedig. Daar moet verstaan word dat hierdie probleme persoonlik van toepassing kan wees op enige persoon in Suid-Afrika wat 'n party is tot 'n kredietooreenkoms of in die geval van die regsprofessie, 'n regsgeleerde is wat hulp moet verleen aan die skuldberader, die kredietverskaffer of die kredietverbruiker. Dus is dit baie belangrik vir regsgeleerdes om ook goed bekend te wees met die bepalinge van die Wet soos bespreek gaan word in hierdie studie sodat hul instaat sal wees om beide skuldberaders asook kredietverskaffers te kan bystaan wanneer 'n geskil ontwikkel ingevolge 'n kredietooreenkoms.

Aangesien hierdie 'n nuwe stuk wetgewing is, bestaan daar baie regsprobleme waarvan die drie mees algemene probleme in hierdie studie aangespreek gaan word. Dus is die doel met die navorsing om hierdie genoemde probleme op te los om ten einde te verseker dat geskille rakende kredietooreenkomste maklik en vinnig opgelos kan word tussen skuldberaders, verbruikers en kredietverskaffers, asook om leerfasiliteerders by universiteite toe te lig rakende die wetgewing sodat studente met volkome kennis oor die Wet die praktyk kan betree.

1.7 Uitleg van die verhandeling:

In hoofstuk 2 gaan 'n volledige verduideliking verskaf word van belangrike terme wat tydens hierdie studie gebruik gaan word asook die interpretasie van die NKW met betrekking tot die genoemde probleme. In Hoofstuk 3 gaan daar gekyk word na die regshistoriese agtergrond van kredietwetgewing in Suid-Afrika ten einde vas te stel waarom dit enigsins nodig was vir die inwerkingtreding van die Wet. Daar gaan kortliks 'n vergelyking getref word tussen die verskeie kredietwetgewing in Suid-Afrika om ten einde die verkortkominge in die Woekerwet 73 van 1968 asook die Wet op Kredietooreenkomste 75 van 1980 vas te stel.

In Hoofstuk 4 sal daar gekyk word na die skuldheriensingsproses, wanneer 'n verbruiker kwalifiseer vir skuldheriensing asook die prosedures rakende skuldheriensing. Die konsep "skuldheriensing" gaan dan volledig bespreek word.

In hoofstuk 5 gaan die probleem rakende die onbillike terminasie van skuldheriensing deur kredietverskaffers volledig bespreek word. Daar sal gekyk word na wanneer 'n kredietverskaffer die bepalinge in 'n kredietooreenkoms wel mag afdwing en wanneer nie. Daar gaan ook gekyk word na wanneer 'n kredietverskaffer skuldheriensing wettiglik mag termineer en moontlike oplossings vir die genoemde probleem gaan verskaf word.

Hoofstuk 6 bespreek die probleme rakende jurisdiksie en bied 'n verduideliking rakende die interpretasie probleme van die NKW met betrekking tot jurisdiksie. In hoofstuk 7 gaan die koste implikasie bespreek word asook die minimum kostes wat beskikbaar is vir skuldberaders ten einde hul belangrike werk suksesvol te kan behartig. In hoofstuk 7 mag daar 'n kortlikse herhaling voorkom rakende die twee probleme soos bespreek in hoofstuk 5 en 6. Die rede vir laasgenoemde is om voldoende te verduidelik dat die koste implikasies soos bespreek in hoofstuk 7 die direkte gevolg is van die terminasie- asook jurisdiksie probleme soos bespreek in hoofstuk 5 en 6.

In die laaste hoofstuk word daar beoog om 'n gevolgtrekking te vorm waarin moontlike oplossings en aanbevelings bemaak word vir die genoemde probleme. Die oplossings wat verskaf gaan word is slegs potensiële oplossings wat moontlik in die praktyk toegepas kan word, maar geen waarborg bied dat die probleme ten volle opgelos sal kan word nie. Om egter te verseker dat hierdie genoemde probleme stopgesit word, gaan daar 'n wysiging van artikels in die NKW moet plaasvind soos bespreek gaan word in hoofstuk 8.

HOOFSTUK 2

DEFINISIES RELEVANT TOT HIERDIE VERHANDELING EN INTERPRETASIE VAN DIE NASIONALE KREDIETWET

*"The National Credit Act protects credit receivers over a wide spectrum. The protection extends to natural as well as juristic persons."*⁵⁰

2.1 Inleiding:

Deur die loop van hierdie studie gaan daar voortdurend melding gemaak word van artikel 3 van die NKW, aangesien die doel van die NKW nie genoeg beklemtoon kan word nie.⁵¹ Soos later meer volledig bespreek gaan word is artikel 3 van die NKW uiters belangrik wanneer daar 'n geskil ontstaan betreffende die interpretasie van sekere artikels in die NKW.⁵² Artikels wat handel oor skuldhersiening asook artikels wat handel oor jurisdiksie is slegs 'n paar voorbeelde waar daar gekyk moet word na die doel van die NKW indien daar 'n geskil ontwikkel met betrekking tot die interpretasie van die artikels relevant tot hierdie studie.

Soos later duidelik gaan blyk ontstaan daar sommige probleme in die NKW wat die toepassing van die Wet bemoeilik. Weens die feit dat die Wet met respek baie onduidelik opgestel is ontstaan daar 'n wye verskeidenheid interpretasies van relevante artikels wat in hierdie studie bespreek gaan word.⁵³ Wat egter angswekkend is, is dat daar hewige geskille ontstaan oor een van die belangrikste sisteme wat deur die Wet geskep is naamlik skuldhersiening.⁵⁴ Weens onduidelikhede in die Wet word die toepassing van

⁵⁰ Otto 2006: 11.

⁵¹ Nasionale Kredietwet 34 van 2005: artikel 3 bepaal dat die NKW ten doel het om die sosiale en ekonomiese welstand van elke Suid-Afrikaner te bevorder. Die NKW se hoofsaaklike doel is om 'n billike, effektiewe, deursigtige en bereikbare kredietmark te bewerkstellig om sodoende verantwoordelike leningspraktyke te vorm, oorspandering te voorkom, die gesindheid van verantwoordelike spandering deur verbruikers te vestig en veral ook om die roekelose toestaan van krediet deur kredietverskaffers te voorkom. Sien ook Borraine & Van Heerden 2010: 84/508.

⁵² *Wesbank a division of Firststrand Ltd v Papier (with the NCR as Amicus Curiae)* 2011 (2) SA 395 (WCC).

⁵³ *Nedbank v The National Credit Regulator* (622/2009 & 500/2010) [2011] ZASCA 35 (28 March 2011). *Wesbank a division of Firststrand Ltd v Papier (with the NCR as Amicus Curiae)* 2011 (2) SA 395 (WCC).

⁵⁴ Onderhoud gevoer met Zuné Coetzer op die 28ste Februarie 2011 asook met Corrie Schoeman op die 1ste Maart 2011 waar albei skuldberaders hierdie probleem uitgewys het.

skuldhersiëning al hoe moeiliker wat dan lei tot jurisdiksieprobleme, asook hewige kosteprobleme vir verbruikers.⁵⁵

Dit is uiters belangrik dat die bepalings rakende skuldhersiëning korrek geïnterpreteer en toegepas word asook korrek moet funksioneer, want indien geskille en probleme ontwikkel rakende skuldhersiëning wat die suksesvolle toepassing van skuldhersiëning belemmer, kan die NKW nie aan sy doel voldoen nie.

Soos reeds verduidelik is dit belangrik om te verstaan wat presies die doel met die inwerkingtreding van die NKW was. Volgens die Minister van Handel en Nywerheid, Mnr Mandisi Mphahla, is die doel van die NKW:⁵⁶

“to promote a credit market that is fair, transparent, accessible and responsible. It also aims to promote a market that is competitive and sustainable.. It specifically prohibits practices such as reckless lending and automatic increases in credit limits, and regulates interest and fees.”

Soos verduidelik deur Otto,⁵⁷ beskerm die NKW 'n wye veld kredietverbruikers en in hierdie studie gaan daar spesifiek gekyk word na skuldhersiëning as 'n vorm van beskerming, asook die probleme wat ondervind word met skuldhersiëning. Otto verduidelik ook dat die NKW uiters belangrike bepalings bevat wat ten doel het om 'n oorbelaste skuldenaar 'n tweede kans te gee deur sy skuldverpligtinge te herstruktureer.⁵⁸ Vir hierdie herstrukturingsproses is dit uiters belangrik vir skuldenaars, kredietverskaffers asook kredietverbruikers om saam te werk met verwysing na die korrekte toepassing van die bepalings in die NKW.⁵⁹

Hoofstuk 3, gedeelte A van die NKW handel onder andere oor skuldhersiëning en die registrasiekriteria van skuldberaders.⁶⁰ Hoofstuk 4, gedeelte D van die NKW handel oor skuldhersiëning asook die prosedures rakende skuldhersiëning.⁶¹ Die rede hoekom hierdie gedeeltes van die Wet uitgelig word is omdat daar in hierdie studie nie gekyk gaan word na prosedures wat gevolg moet word om oorspandering te voorkom nie.⁶² Daar gaan eerder

⁵⁵ Onderhoud gevoer met Zuné Coetzer op die 28ste Februarie 2011 asook met Corrie Schoeman op die 1ste Maart 2011 waar albei skuldberaders hierdie probleem uitgewys het. *Nedbank v The National Credit Regulator* (622/2009 & 500/2010) [2011] ZASCA 35 (28 March 2011).

⁵⁶ Whittaker 2008: 572. Sien ook Themba Gadebe: 2006.

⁵⁷ Otto 2006: 11.

⁵⁸ Otto 2006: 54. Sien ook Nagel 2006: 273.

⁵⁹ Onderhoud met Corrie Schoeman op 1 Maart 2011 waar sy die probleem uitgewys het.

⁶⁰ Nasionale Kredietwet 34 van 2005: artikel 44, 45, 48 – 53.

⁶¹ Nasionale Kredietwet: artikel 86 – 88.

⁶² Nasionale Kredietwet: artikel 60 – 66, 74 – 77, 81 & 89 – 91. Sien ook Kelly-Louw 2007:1021-7061: 150.

melding gemaak word op diegene wat alreeds oorbelas is en die hulp wat die NKW bied in bogenoemde gedeeltes ten einde die kredietverbruiker uit sy/haar skuldgreep te verlos.⁶³

Wat egter huidiglik plaasvind is dat skuldberaders dit moeilik en somtyds onmoontlik vind om hierdie hulp, soos verskaf deur die NKW, toe te pas.⁶⁴ Dus, ten einde die bestaande probleme rakende skuldher siening te identifiseer asook te bespreek, moet die volgende terme eers volledig verduidelik en bespreek word:

2.2 Definisies van belangrike konsepte met verwysing na die studie:

Die volgende is 'n bondige verduideliking van terme wat gebruik gaan word deur die loop van die studie en 'n meer volledige verduideliking sal verskaf word in die latere hoofstukke wanneer daar direk met die terme gehandel word.

Otto stel dit duidelik dat 'n "kredietverbruiker", 'n "kredietverskaffer" en 'n "kredietooreenkoms" die drie belangrikste terme in die NKW is.⁶⁵ Vervolgens word daar gekyk na wat hierdie terme behels:

2.2.1 Kredietooreenkoms:

Daar kan met die term "kredietooreenkoms" begin word aangesien kredietooreenkoms te primêr te doen het met die skuldher sieningsproses. Soos verduidelik deur Zuné Coetser, moet 'n skuldberader in kennis gestel word van alle moontlike kredietooreenkoms te wat gesluit mag word deur die verbruiker ten einde die skuldberader in staat te stel om vas te stel in hoeveel skuld⁶⁶ die verbruiker hom/haarself bevind en of die verbruiker oorbelas is of nie.⁶⁷ Dit stel die skuldberader ook dan in staat om die kredietverskaffer se identiteit en die tipe kredietooreenkoms was gesluit is, vas te stel.⁶⁸

⁶³Nasionale Kredietwet 34 van 2005: artikel 86.

⁶⁴Onderhoud gevoer met Zuné Coetser op die 28ste Februarie 2011 asook met Corrie Schoeman op die 1ste Maart 2011 waar albei skuldberaders hierdie probleem uitgewys het.

⁶⁵Otto 2006: 12.

⁶⁶Nasionale Kredietwet: artikel 1 verduidelik "krediet" wanneer gebruik word as 'n selfstandige naamwoord, beteken dit die verskaffing van 'n betaling van geld aan 'n persoon of 'n belofte om die bedrag te verskaf. Otto 2006: 12 verduidelik die woord krediet ook as die *deferral* van 'n betaling van 'n bedrag geld of 'n belofte om die geld te vorder of te betaal. Sien ook Jones & Schoeman 2006: 149.

⁶⁷Onderhoud gevoer met Zuné Coetser op die 10de Januarie 2011.

⁶⁸Onderhoud gevoer met Zuné Coetser op die 10de Januarie 2011.

Otto definieer 'n kredietooreenkoms as enige kredietfasiliteit⁶⁹, krediettransaksie⁷⁰ of kredietwaarborg⁷¹ of die kombinasie daarvan.⁷² Otto stel dit ook duidelik dat die woord "kredietooreenkoms" alle vorme van krediet wat toegestaan word, dek.⁷³

'n Kredietooreenkoms sal ontstaan die oomblik wanneer 'n verbruiker 'n kredietkaart as 'n betaalmiddel gebruik,⁷⁴ 'n pand of 'n afslagooreenkoms aangaan en/of onderteken, 'n uitstaande rekening by enige kredietverskaffer besit, goedere deur middel van 'n afbetalingsooreenkoms koop, 'n verband of 'n versekerde lening by 'n kredietverskaffer besit, enige persoonlike eiendom huur of enige ander transaksie aangaan waar betaling nie onmiddellik deur die verbruiker kan geskied nie en as gevolg daarvan word fooie, rente en kostes op daardie bedrag gehef waarvoor die verbruiker verantwoordelik is en 'n persoon wat deur middel van 'n waarborg onderneem het om enige verpligting te betaal en namens die verbruiker voor te staan.⁷⁵

Indien 'n ooreenkoms onder enige van die bogenoemde ooreenkomste val, is dit 'n kredietooreenkoms wat aan die bepalings van die NKW moet voldoen. Dus is die NKW van toepassing op al die bogenoemde kredietooreenkomste.

'n Kredietooreenkoms soos hierbo bespreek bestaan uit drie dele, naamlik 'n klein kredietooreenkoms, tussen-in kredietooreenkoms en groot kredietooreenkoms.⁷⁶ 'n Klein kredietooreenkoms is 'n kredietooreenkoms, behalwe 'n verband en 'n waarborg, wat gesluit word met 'n kredietverskaffer waarvan die bedrag verskuldig nie meer as R15 000.00 beloop nie.⁷⁷

'n Tussen-in kredietooreenkoms is 'n kredietooreenkoms, behalwe 'n pand of verbandtransaksie, wat gesluit is met 'n kredietverskaffer waarvan die bedrag verskuldig

⁶⁹'n Kredietfasiliteit is in terme van artikel 8 van die Nasionale Kredietwet 34 van 2005 'n ooreenkoms ingevolge waarvan die kredietverskaffer goedere of dienste verskaf, 'n bedrag aan die verbruiker betaal of namens of in opdrag van die verbruiker 'n bedrag betaal. Die verbruiker se verpligting om die prys te betaal, of die geld terug te betaal, is uitgestel of hy word periodiek gedebiteer. Die verbruiker betaal 'n heffing, geld of rente met betrekking tot die uitgestelde bedrag, of op 'n bedrag wat gedebiteer is en nie binne 'n ooreengekome tyd betaal is nie.

⁷⁰Sien Otto 2006: 16 – 21 waar hy 'n volledige verduideliking verskaf van verskeie krediettransaksies.

⁷¹'n Kredietwaarborg is in terme van artikel 8(5) van die NKW 'n ooreenkoms waarvan 'n persoon hom verbind om 'n kredietverbruiker se verpligtinge voortspruitend uit 'n kredietfasiliteit of krediettransaksie wat onderhewig is aan die Wet, na te kom wanneer dit verlang word.

⁷²Otto 2006: 12. Sien ook Kelly-Louw 2007: 1021-7061: 151.

⁷³Otto 2006: 12. Sien ook Otto 2009: 199 waar hy die definisie van 'n kredietooreenkoms verduidelik met die toepassing van die saak *Bridgeway Ltd v Markham* wat gehandel het oor 'n dispuut rakende of die genoemde kontrak neerkom op 'n kredietfasiliteit of 'n krediettransaksie.

⁷⁴Hierdie vorm van betaling staan ook bekend as 'n kredietfasiliteit.

⁷⁵Nasionale Kredietwet: artikel 8.

⁷⁶Nasionale Kredietwet: artikel 9. Sien ook Deosaran ea 2007: 16-17.

⁷⁷Nasionale Kredietwet: artikel 2(a)-(c). Sien ook Otto 2006: 26-27.

tussen R15 000.00 en R250 000.00 is.⁷⁸ 'n Groot kredietooreenkoms is 'n kredietooreenkoms, behalwe 'n pandtransaksie of kredietwaarborg, wat gesluit is met 'n kredietverskaffer waarvan die bedrag verskuldig meer as R25 000.00 is.⁷⁹

2.2.1.1 Uitsonderings:

Die volgende kredietooreenkomste is uitgesluit van die definisie van 'n kredietooreenkoms en is die NKW dus ook nie van toepassing op hierdie soort kredietooreenkomste nie: 'n kredietooreenkoms waarvan die verbruiker 'n regspersoon is en wie se bates of jaarlikse inkomste tesame met die gekombineerde batewaarde of jaarlikse inkomste van alle verbandhoudende regspersone, tydens die sluiting van 'n kredietooreenkoms gelyk is aan R1000 000.00 of hierdie bedrag oorskry,⁸⁰ die Staat⁸¹ of 'n Staatsorgaan is.^{82, 83}

Dus, indien 'n kredietooreenkoms gesluit is met die bogenoemde regspersoon⁸⁴, die Staat of 'n Staatsorgaan val dit nie onder die bepalings van die NKW nie en is die Wet dus ook nie van toepassing op hierdie soort kredietooreenkomste nie.

Na aanleiding van bogenoemde is dit nou duidelik op watter kredietooreenkomste die NKW van toepassing is en op watter nie, maar dit is ook belangrik om te verstaan watter ooreenkomste glad nie kredietooreenkomste is nie, naamlik 'n versekeringspolis,⁸⁵ die huur

⁷⁸Nasionale Kredietwet 34 van 2005: artikel 3(a)-(b). Sien ook Otto 2006: 26-27.

⁷⁹Nasionale Kredietwet: artikel 4(a)-(b). In Nagel 2006: 257 verduidelik Otto 'n kredietooreenkoms as 'n klein kredietooreenkoms indien dit 'n pandtransaksie of 'n kredietfasaliteit is wat nie R15 000.00 oorskry nie of indien dit 'n krediettransaksie is waar die hoofskuld nie meer as R15 000.00 beloop nie. Otto verduidelik dan ook dat 'n kredietooreenkoms is 'n middelslag kredietooreenkoms indien dit 'n kredietfasaliteit is met 'n limiet bo R15 000.00, of 'n krediettransaksie waar die hoofskuld tussen R15 000.00 en R250 000.00 beloop. 'n Kredietooreenkoms is dan 'n groot kredietooreenkoms volgens Otto indien dit 'n verband of 'n krediettransaksie is waarvan die hoofskuld R250 000.00 te bowe gaan. Sien ook Kelly Louw 2007: 1021-7061: 151.

⁸⁰Nasionale Kredietwet: artikel 4(1)(a)(i).

⁸¹Nasionale Kredietwet: artikel 4(1)(a)(ii).

⁸²Nasionale Kredietwet: artikel 4(1)(a)(iii). Sien ook Burns 1992: 132 vir die definisie van 'n Staatsorgaan.

⁸³Nasionale Kredietwet: artikel 4. Otto 2006: 24 verduidelik hierdie uitsonderings nog verder deur dit duidelik te stel dat die NKW onder andere ook nie van toepassing is op ooreenkomste waar die kredietverskaffer 'n Reserwe Bank is of ooreenkomste wat gesluit is met 'n kredietverskaffer wat buite die Republiek gedomisileer is en die verbruiker het aansoek gedoen by die Minister vir die uitsluiting van die ooreenkoms, versekeringspolisse, verhuring van onroerende eiendom, transaksies tussen 'n stokvel en sy lede asook 'n skuld wat ontstaan het weens 'n gedishonoreerde tjek wat aangebied was aan die kredietverskaffer vir die volle en finale afbetaling van 'n skuld. Otto verduidelik verder dat indien 'n persoon goedere of dienste lewer en word ten einde betaal deur 'n heffing teen die kredietfasaliteit bestaan daar geen kredietooreenkoms nie. Sien ook Kelly-Louw 2007: 1021-7061: 151.

⁸⁴ Otto 2006: 12 beskryf 'n juridiese persoon as 'n vennootskap, 'n assosiasie of enige ander liggaam van persone, *corporate or unincorporated* en 'n trust waarvan daar drie of meer individue trustees is, of indien die trustee self 'n juridiese persoon is.

⁸⁵Nasionale Kredietwet: artikel 8(2)(a).

van onroerende eiendom⁸⁶ asook 'n ooreenkoms wat gesluit is tussen 'n lid van 'n stokvel in ooreenstemming met die reëls van daardie stokvel.⁸⁷ Hierdie soort ooreenkomste is nie 'n kredietooreenkoms nie en val dus nie onder die bepalings van die NKW nie.⁸⁸

2.2.2 Kredietverskaffer:

'n Kredietverskaffer is 'n party wat goedere en dienste onder 'n afslagooreenkoms, insidentele kredietooreenkoms⁸⁹ of afbetalingsooreenkoms verskaf, die party wat krediet verleen in terme van 'n kredietfasiliteit, die verbandhouer in terme van 'n verband, die uitlener in terme van 'n versekerde lening, die verhuurder in terme van 'n huurkontrak en die party wat geld of krediet voorskiet aan enige persoon in terme van enige ander kredietooreenkoms.⁹⁰

2.2.3 Kredietverbruiker:

'n Kredietverbruiker is die party aan wie goedere en dienste verkoop word ooreenkomstig 'n afslagooreenkoms, insidentele kredietooreenkoms of afbetalingsooreenkoms, die party aan wie geld betaal word of krediet verleen word in terme van 'n pandooreenkoms, die party aan wie krediet verleen word in terme van 'n kredietfasiliteit, die verbandgewer in terme van 'n verband, die lener in terme van 'n versekerde lening, die huurder in terme van 'n huurkontrak, die waarborggewer in terme van 'n kredietooreenkoms en die party aan wie of op wie se aandrang geld voorgeskiet word of krediet verleen word in terme van 'n kredietooreenkoms.⁹¹

2.2.4 Skuldberader:

'n Skuldberader is 'n persoon wat bystand bied aan 'n kredietverbruiker vir wie dit onmoontlik is om sy/haar finansiële verpligtinge rakende kredietooreenkomste na te kom, deur die kredietverbruiker se betalings te herstruktureer.⁹² 'n Skuldberader se drie hoof funksies is

⁸⁶Nasionale Kredietwet 34 van 2005: artikel 8(2)(b).

⁸⁷Nasionale Kredietwet: artikel 8(2)(c).

⁸⁸Nasionale Kredietwet: artikel 8(2).

⁸⁹Sien Renke 2011: 464 asook Otto 2011: 547 se bespreking rakende insidentele kredietooreenkomste.

⁹⁰Nasionale Kredietwet: artikel 1. Sien ook Otto 2006: 49-50 se definisie van 'n kredietverskaffer.

⁹¹Nasionale Kredietwet: artikel 1. Sien ook Otto 2006: 49 se definisie van 'n kredietverbruiker.

⁹²A note on certain aspects of the Act for Clerks of the Magistrates' Court, May 2007.

om namens die verbruiker aansoek te doen vir 'n bevel van oorspandering, die skuldberader moet vasstel of die kredietooreenkomste wat gesluit is met die verskeie kredietverskaffers nie dalk neerkom op roekelose kredietverskaffing nie en die skuldberader moet aanvaarbare voorstelle na die Landdroshof bring soos byvoorbeeld die herstrukturering van 'n verbruiker se skuld.⁹³

2.2.5 Skuldhersiening:

Skuldhersiening vind plaas wanneer 'n skuldberader vasstel of 'n verbruiker oorbelaas is of nie en of die krediet wat aan die verbruiker verleen is neerkom op roekelose kredietverskaffing of nie. Nadat laasgenoemde vasgestel is moet die verbruiker die nodige voorstelle in die Landdroshof maak.⁹⁴

2.2.6 Oormatige skuld:

'n Verbruiker is oorbelaas indien die verbruiker dit onmoontlik vind om sy/haar finansiële verpligtinge binne 'n redelike tydperk na te kom.⁹⁵ Indien 'n skuldberader, nadat hy/sy deur alle beskikbare dokumentasie gegaan het, tot 'n bevinding kom dat die skuldenaar nie sy/haar verpligtinge onder al die kredietooreenkomste binne 'n redelike tydperk kan nakom nie, is die skuldenaar oorbelaas.⁹⁶

2.2.7 Roekelose kredietverskaffing:

Indien 'n kredietverskaffer versuim om die nodige inligting van 'n verbruiker te bekom, sal die verlening van krediet neerkom op roekelose kredietverskaffing.⁹⁷ Volgens Otto moet 'n kredietverskaffer, voordat daar gekontrakteer word, die verbruiker se begrip en besef vasstel

⁹³ Otto 2006: 33-34.

⁹⁴ *A note on certain aspects of the Act for Clerks of Magistrates' Court* May 2007. Sien ook Boraïne & Van Heerden 2009: 28-161.

⁹⁵ Nasionale Kredietwet 34 van 2005: artikel 79(1). Sien ook Boraïne & Van Heerden 2009: 24/61 – 28/61.

⁹⁶ Nasionale Kredietwet: artikel 79(1). In Nagel 2006: 273 verduidelik Otto die betekenis van oormatige skuld as wanneer 'n verbruiker nie in staat is om al sy verpligtinge kragtens sy kredietooreenkomste tydig te kan na kom nie met die inagneming van die verbruiker se finansiële vermoens, vooruitsig, verpligtinge en betalingsgeskiedenis. Sien ook Otto 2006: 54.

⁹⁷ Kelly-Louw 2007: 1021-7061: 154. Sien ook Boraïne & Van Heerden 2010 :96/508.

betreffende die risiko's, koste, regte en verpligtinge ter sprake, asook sy skuldbetalingsgeskiedenis en sy bestaande finansiële middele, vooruitsigte en verpligtinge.⁹⁸

Die Wet stel die belangrikheid van die voorkoming van roekelose kredietverskaffing duidelik deur bogenoemde riglyne wat deur die kredietverskaffer nagekom moet word, asook dat die verbruiker hierdie inligting volledig en eerlik moet verskaf.⁹⁹

2.3 Interpretasie van die NKW, spesifiek met verwysing na skuldher siening:

Hoofstuk 1 van die NKW bestaan uit artikels 1 tot 11 en handel oor die interpretasie, doelwit en toepassing van die Wet.¹⁰⁰

Deel A handel met die interpretasie van die Wet, die vorme van ondertekening van 'n kredietooreenkoms asook die berekening van besigheidsdae en periodes.¹⁰¹ Hierdie gedeelte is belangrik om te verstaan omdat sekere skuldher sieningsprosedures binne sekere tydperke moet plaasvind en dan is dit nodig om te verstaan hoe om hierdie periodes te bereken volgens die Wet.¹⁰²

Deel B handel met die doel van die Wet om die sosiale- en ekonomiese welstand van elke Suid-Afrikaner te bevorder deur 'n billike, effektiewe, deursigtige en bereikbare kredietmark te bewerkstellig.¹⁰³ Die Wet het ook ten doel om verbruikers te beskerm teen alle vorme van onbillike of bedrieglike misdrywe deur 'n kredietverskaffer en kredietburo's asook om oormatige skuld te voorkom deur meganismes te voorsien om oormatige skuld te delg deur te voorsien dat die verbruiker al sy/haar finansiële verpligtinge kan nakom.¹⁰⁴

Die NKW het ook ten doel om 'n sisteem te ontwikkel vir die oplossing van geskille wat ontstaan deur kredietooreenkomste, asook om 'n sisteem vas te stel vir die herstrukturering van 'n verbruiker se skuld sodat die verbruiker al sy/haar verpligtinge onder die kredietooreenkomste kan nakom.¹⁰⁵ Die Wet is ook van toepassing op elke

⁹⁸Nagel 2006: 270. Sien ook Jones en Schoeman 2006: 173.

⁹⁹Nagel 2006: 270. Sien ook Kelly-Louw 2007: 1021-7061: 154 asook Boraine & Van Heerden 2009: 33/161 - 36/161.

¹⁰⁰Nasionale Kredietwet 34 van 2005: artikel 1-11. Sien ook Van Heerden 2008:5 waar hy verduidelik dat artikel 2(1) van die NKW bepaal dat die Wet geïnterpreteer moet word op so 'n wyse dat dit korrespondeer met die doel van die NKW soos uiteengesit in artikel 3.

¹⁰¹Nasionale Kredietwet: artikel 2-5

¹⁰²Onderhoud gevoer met Zúné Coetser op die 10de Januarie 2011.

¹⁰³Nasionale Kredietwet: artikel 3(a). Sien ook Otto 2006: 6.

¹⁰⁴Nasionale Kredietwet: artikel 3(e)(iii)&(g).

¹⁰⁵Nasionale Kredietwet: artikel 3(h)&(i).

kredietooreenkoms tussen partye wat gesluit is in die Republiek of wat toepassing vind in die Republiek.¹⁰⁶

Deel C handel met die kategorieë van kredietooreenkomste. 'n Kredietooreenkoms word dan ook pertinent gedefinieer.¹⁰⁷

2.4 Gevolgtrekking:

Die drie rolspelers van die skuldherieningsprosedure is die skuldberader, die kredietverskaffer asook die verbruiker. Artikel 86(5) van die NKW beklemtoon die feit dat hierdie drie rolspelers moet saamwerk om te verseker dat die skuldherieningsprosedure suksesvol afloop. Wat egter gevind word en wat volledig bespreek gaan word in hierdie studie is dat die skuldherieningsprosedure, soos uiteengesit in artikel 86 van die NKW, nie so maklik toegepas kan word in die praktyk nie.¹⁰⁸ Verskeie probleme ontstaan tussen skuldberaders en kredietverskaffers weens die feit dat die NKW op verskillende wyses geïnterpreteer word.¹⁰⁹

Probleme ontstaan soos onbillike terminasie van skuldheriening in terme van artikel 86(10) van die NKW asook jurisdiksieprobleme weens die feit dat die Wet onduidelik is rakende watter hof genader kan word in aangeleenthede wat handel oor die NKW.¹¹⁰ Soos later duidelik gaan blyk word daar deur die Nasionale Kredietreguleerder gepoog om oplossings te vind vir genoemde probleme om die skuldherieningsprosedure te vergemaklik, maar terselfdertyd word hierdie oplossings beredeneer deur kredietverskaffers en hul regsverteenwoordigers om skuldheriening te bemoeilik sodat laasgenoemde skuldheriening kan termineer om ten einde hul kredietooreenkomste te kan afdwing.¹¹¹

¹⁰⁶ Nasionale Kredietwet 34 van 2005: artikel 4(1).

¹⁰⁷ Nasionale Kredietwet: artikel 8. Sien paragraaf 2.2.1.

¹⁰⁸ Onderhoud gevoer met Zuné Coetzer op die 28ste Februarie 2011 asook met Corrie Schoeman op die 1ste Maart 2011 waar beide skuldberaders hierdie probleem uitgewys het.

¹⁰⁹ *Collett v Firststrand Bank* (766/2010) [2011] ZASCA 78 (27 Mei 2011) par 6. *Standard Bank of South Africa Ltd v Kruger*; *Standard Bank of South Africa Ltd v Pretorius* 2010 (4) SA 635 (GSJ); *SA Securitisation (Pty) Ltd v Matlala* [2010] ZAGPJHC 70; *Wesbank a division of Firststrand Ltd v Papier (with the NCR as Amicus Curiae)* 2011 (2) SA 395 (WCC); *SA Taxi Securitisation (Pty) Ltd v Nako & others* [2010] ZAECBHC 4; *Firststrand Bank Ltd v Fillis* 2010 (6) SA 565 (ECD); *Firststrand Bank Ltd v Evans* (2010) ZAECPEHC 55; *Firststrand Bank Ltd t/a First National Bank v Seyffert* 2010 (6) SA (GSJ). Hierdie is slegs 'n paar regspraak waar die verskillende interpretasie van sekere artikels duidelik blyk.

¹¹⁰ *Absa Bank Ltd v Jean Pierre Myburg* ongerapporteerde saak, saaknommer 31827/2007. Sien ook *Nedbank Ltd v Mateman and another* ongerapporteerde saak, saaknommer (2008) 1 All SA 593 (T).

¹¹¹ *Wesbank a division of Firststrand Ltd v Papier (with the NCR as Amicus Curiae)* 2011 (2) SA 395 (WCC); *Collett v Firststrand Bank* (766/2010) [2011] ZASCA 78 (27 Mei 2011); *Standard Bank of South Africa Ltd v Kruger*;

Dus is dit belangrik om alreeds in hierdie hoofstuk te verstaan wie die rolspelers in die skuldheriensingsproses is, dat hierdie rolspelers veronderstel is om saam te werk alhoewel dit huidiglik nie altyd plaasvind nie.¹¹² Samewerking kom veral voor in terme van artikel 86(5)(b) wanneer die kredietverskaffer die nodige inligting op versoek van die skuldberader aan die skuldberader moet verskaf om ten einde vas te stel of die verbruiker oorbelaas is in terme van artikel 86(6)(a) en of die verbruiker se kredietooreenkoms neerkom op roekelose kredietverskaffing in terme van artikel 86(6)(b). Dit is ook belangrik om te verstaan wanneer 'n ooreenkoms neerkom op 'n kredietooreenkoms aangesien die meeste dispute ontstaan uit die afdwinging van die bepalinge van 'n kredietooreenkoms asook die voorkoming daarvan deur middel van skuldheriensing.¹¹³

Die interpretasie van die NKW veral met betrekking tot artikels 1 – 11 van die Wet is uiters belangrik in hierdie studie. Die rede hiervoor is dat daar voortdurend melding gemaak word van die hoeveelheid besigheidsdae waarbinne skuldheriensing moet plaasvind.¹¹⁴ Artikel 2(2) van die NKW verduidelik hoe die artikels in die NKW geïnterpreteer moet word indien daar 'n geskil rakende interpretasie sou ontstaan,¹¹⁵ die doel van die NKW waarna daar altyd teruggekom word indien daar bepaal moet word wat die wetgewer se doel was met 'n spesifieke artikel,¹¹⁶ asook skuldheriensing wat slegs van toepassing is op kredietooreenkomste wat gesluit is of wat toepassing vind in die republiek.¹¹⁷

Standard Bank of South Africa Ltd v Pretorius 2010 (4) SA 635 (GSJ); *Firststrand Bank Ltd v Evans* (2010) ZAECPHC 55.

¹¹²Nasionale Kredietwet 34 van 2005: artikel 86(5)(b).

¹¹³*Collett v Firststrand Bank* (766/2010) [2011] ZASCA 78 (27 Mei 2011) par 6. *Standard Bank of South Africa Ltd v Kruger*; *Standard Bank of South Africa Ltd v Pretorius* 2010 (4) SA 635 (GSJ); *SA Securitisation (Pty) Ltd v Matlala* [2010] ZAGPJHC 70; *Wesbank a division of Firststrand Ltd v Papier (with the NCR as Amicus Curiae)* 2011 (2) SA 395 (WCC); *SA Taxi Securitisation (Pty) Ltd v Nako & others* [2010] ZAECHC 4; *Firststrand Bank Ltd v Fillis* 2010 (6) SA 565 (ECD); *Firststrand Bank Ltd v Evans* (2010) ZAECPHC 55; *Firststrand Bank Ltd t/a First National Bank v Seyffert* 2010 (6) SA (GSJ).

¹¹⁴Nasionale Kredietwet: artikel 86(10).

¹¹⁵Nasionale Kredietwet: artikel 2(2). Sien ook *Nedbank v The National Credit Regulator* (622/2009 & 500/2010) [2011] ZASCA 35 (28 Maart 2011).

¹¹⁶*Nedbank v The National Credit Regulator* (622/2009 & 500/2010) [2011] ZASCA 35 (28 Maart 2011).

¹¹⁷Nasionale Kredietwet: artikel 4(1).

HOOFSTUK 3

REGSHISTORIESE AGTERGROND VAN KREDIETWETGEWING IN SUID-AFRIKA

“At the commencement of a comprehensive new Act of parliament aiming to regulate credit in South Africa, the question needs to be asked: why is legislative control of credit agreements necessary at all? The answer can be found mostly in our history.”¹¹⁸

3.1 Inleiding:

Jones het hierbo 'n belangrike vraag gevra, naamlik waarom dit nodig was vir die NKW om in werking te tree in Suid-Afrika.¹¹⁹ Die enigste manier om hierdie vraag te beantwoord is om inderdaad te gaan kyk na Suid-Afrika se kredietgeskiedenis.¹²⁰

Suid Afrika se eerste poging tot kredietwetgewing was die Huurkoopwet in 1942 asook die Woekerwet 73 van 1968.¹²¹ Hierdie wetgewing was geïmplimenteer in die era van apartheid en het daarom hewige probleme in die gesig gestaar rakende die finansiële uitsluiting van die land se meerderheid swart populasie.¹²² Weens ongereguleerde rente op mikrolenings wat gelei het tot krediet wat slegs verskaf was aan stedelik- indiengsgenome individue, het daar 'n verdeling gekom in die kredietindustrie, aangesien lae inkomste persone uitgesluit was van die banksektor asook formele kredietopsies.¹²³

Verbruikers het nie veel beskerming geniet in die kredietooreenkomste wat gesluit is met kredietverskaffers nie, aangesien die inhoud van die kredietooreenkomste ingewikkeld was.¹²⁴ Verbruikers was redelik magtelos teen groot kredietverskaffers en hul

¹¹⁸ Jones & Schoeman 2006: 147.

¹¹⁹ Jones & Schoeman 2006: 147.

¹²⁰ Jones & Schoeman 2006: 147.

¹²¹ Whittaker 2008: 570.

¹²² Whittaker 2008: 570: Sien ook Patrick Meager, Microfinance Regulations in South Africa (Apr. 2005), beskikbaar by <http://www.microfinancegateway.com/content/article/detail/25525>.

¹²³ Whittaker 2008: 570. Verdere probleme met die Woekerwet was uitgewys deur die MFCR naamlik oneffektiewe verbruikersbeskerming, toegang tot krediet was *constricted*, veral vir klein en mikro besighede, kredietkoste was hoog en sommige kredietverskaffers het hulself skuldig gemaak aan roekelose kredietverskaffing.

¹²⁴ Jones & Schoeman 2006: 147.

regsverteenwoordigers wanneer dit gekom het by onderhandelings rakende die nakoming van hul verpligtinge soos uiteengesit in die kredietooreenkoms.¹²⁵

Dit is duidelik uit bogenoemde, asook uit die bespreking wat gaan volg dat hewige probleme ontstaan het met die vorige kredietwetgewing¹²⁶ in Suid-Afrika wat dit nodig gemaak het dat die NKW in werking moes tree.¹²⁷

Otto bevestig dat met die inwerkingtreding van die NKW 'n wyer veld van verbruikers beskerm word met die nuwe vorme van verbruikersbeskerming wat deur die Wet bekend gestel word, byvoorbeeld die prosedures om roekelose kredietverskaffing te voorkom.¹²⁸

Wanneer daar 'n vergelyking getref word tussen die NKW en die vorige kredietwetgewing is dit duidelik dat Suid-Afrika nie nou slegs 'n beter enkele Wet het om te raadpleeg nie, maar dat die NKW 'n verbetering is op vorige kredietwetgewing.¹²⁹ Ter staving van hierdie stelling, sal die agtergrond van kredietwetgewing in Suid-Afrika vervolgens bespreek word.

3.2 Geskiedenis van kredietwetgewing in Suid-Afrika:

3.2.1 Wet op Kredietooreenkoms 75 van 1980:

Kredietwetgewing het 'n aanvang geneem met die Huurkoopwet in 1942 wat deur huurkopers geskep is.¹³⁰ Aangesien kredietwetgewing in daardie tyd nie so bekend en noodsaaklik was soos dit huidiglik is nie, het hierdie Wet slegs die nodige bepalings bevat om 'n klein hoeveelheid huurtransaksies te reguleer.¹³¹ Met die verloop van tyd het die bepalings van die Huurkoopwet onvolledig geword aangesien daar talle nuwe

¹²⁵ Jones & Schoeman 2006: 147. Corrie Schoeman bevestig tydens haar onderhoud op die 1ste Maart 2011 dat verbruikers nogsteeds magteloos voel teen skuldeisers voodat hul onder skuldheriensening geplaas word.

¹²⁶ Met die konsep "vorige kredietwetgewing" word bedoel die Huurkoopwet van 1942, die Woekerwet 73 van 1968 asook die Wet op Kredietooreenkoms 75 van 1980.

¹²⁷ Sien Kelly-Louw 2007: 1021-7061: 148 se bespreking rakende die hewige probleme wat ontstaan het in die kredietindustrie van Suid Afrika voordat die NKW inwerking getree het. Volgens Kelly-Louw het die ongepaste wetgewing naamlik die Woekerwet, die Wet op Kredietooreenkoms, skuldinvorderingsprosedures ingevolge die Wet op Landdroshowe 32 van 1944 asook die gebrek aan afdwinging daarvan gelei tot hewige kredietprobleme in Suid-Afrika. Laasgenoemde faktore asook die toename in kredietgebruik deur lae inkomste verbruikers het dit nodig geag vir die NKW om inwerking te tree.

¹²⁸ Otto 2006:1.

¹²⁹ Otto 2006:1. Volgens Corrie Schoeman is die NKW 'n groot verbetering op ons vorige kredietwetgewing.

¹³⁰ Nagel 2006: 249. Sien Renke & Pillay 2008: 643 se volledige bespreking van die Huurkoopwet. Laasgenoemde Wet was van toepassing op sekere paaiment verwante verkopings asook huurkoop ooreenkoms met betrekking tot roerende goedere. Sien ook Flemming 20-23; Otto *Die regte van 'n huurkoper tov beëindiging van die kontrak* (LLD thesis 1980 UP) 38-44 58ff.

¹³¹ Nagel 2006: 249. Sien ook Otto 2006:2.

kontraksforme ontstaan het.¹³² Die Wet op Kredietooreenkomste 75 het in 1980 inwerking getree om sodoende die probleemgebiede wat ontstaan het met die Huurkoopwet reg te stel.¹³³

3.2.2 Woekerwet 73 van 1968:

Die Woekerwet is alreeds inwerking vanaf 1962 en is gewysig in 1980.¹³⁴ Die Woekerwet 73 van 1968 het die finansiële aspekte van kredietooreenkomste gereël.¹³⁵ Die Wet op Kredietooreenkomste 75 van 1980 kon dus nie volledig toegepas word sonder die Woekerwet nie.¹³⁶ Aangesien die kredietbedryf slegs gereguleer kon word met die toepassing van beide wetgewing asook die probleemgebiede¹³⁷ wat ontstaan het uit hierdie wetgewing, was dit as meer prakties uitvoerbaar geag om 'n enkele kredietwet te skep naamlik die Nasionale Kredietwet 34 van 2005 wat in 2006 inwerking getree het.¹³⁸

3.2.3 Nasionale Kredietwet 34 van 2005:

Hierdie Wet het in 2006 inwerking getree en sodoende die Wet op Kredietooreenkomste 75 van 1980 en die Woekerwet 73 van 1968 gewysig.¹³⁹ Die NKW het baie bepalings in die Wet op Kredietooreenkomste verander soos bepreek gaan word, asook heelwat bepalings bygebring om sodoende die sosiale- en ekonomiese welstand van elke Suid-Afrikaner te bevorder deur 'n billike, effektiewe, deursigtige en bereikbare kredietmark te bewerkstellig asook om verantwoordelike leningspraktyke te vorm, om oorspandering te voorkom, die

¹³² Renke 2008: 643. Sien ook Nagel 2006: 249.

¹³³ Nagel 2006: 249. Sien ook Jones en Schoeman 2006: 147. Sien Renke & Pillay 2008: 644 se volledige bespreking van die Wet op Kredietooreenkomste. Volgens laasgenoemde het die Wet op Kredietooreenkomste inwerking getree om sekere transaksies te reguleer in terme waarvan roerende goedere op krediet gekoop of verhuur was. Sien ook Otto "Commentary" *Credit Law service* (1991) paras 7-9; Grové en Otto 2002: 12-16.

¹³⁴ Renke 2008: 634. Sien ook Nagel 2006:249.

¹³⁵ Deosaran 2008 rakende die finansiële veranderings wat die NKW aan die Woekerwet gemaak het. Sien ook Flemming 1974:17-18; *South African Law Commission working paper* 67 project 67 "The Usury Act and related matters" (1993)26.

¹³⁶ Nagel 2006:249.

¹³⁷ Tekortkominge van die Wet op Kredietooreenkomste 75 van 1980 soos bespreek gaan word in hierdie hoofstuk.

¹³⁸ Jones en Schoeman 2006: 147. Sien ook Nagel 2006: 249.

¹³⁹ Nagel 2006:249. Sien ook Otto 2006:2-3 waar hy ander verbruikerskredietwetgewing bespreek. Sien ook Van Heerden: 2008.4.

gesindheid van verantwoordelike spandering deur verbruikers te vestig en veral ook om die roekelose toestaan van krediet deur kredietverskaffers te voorkom.¹⁴⁰

3.2.4 Bespreking:

Die Department van Handel en Nywerheid in Suid-Afrika is verantwoordelik om toesig te hou oor die kredietmark.¹⁴¹ Die Departement se hoofsaaklike doel is: *"the promotion of a stable, efficient and competitive credit market in which consumer' rights are adequately protected and in which access to finance is improved particularly for development purposes"*.¹⁴²

Die behoefte vir die hersiening van die kredietwetgewing was duidelik nadat die Suid-Afrikaanse Regshervormingskommissie in 1994 die Woekerwet 63 van 1968 hersien het.¹⁴³ Verskeie daaropvolgende verslae het kommentaar gelewer op die swakhede in die kredietwetgewing.¹⁴⁴ Suid-Afrika se kredietwetgewing het bloot bestaan uit die Woekerwet van 1968 asook die Wet op Kredietooreenkomste 74 van 1980.¹⁴⁵ Heelwat faktore het 'n impak gehad op die kredietwetgewing vanaf 1968, insluitend veelseggende politiese-, sosiale- en ekonomiese veranderinge wat gekombineer is met heelwat tegniese voordele.¹⁴⁶

Die kritiek rakende die disfunksie van die kredietmark was gebaseer op die volgende probleemareas:¹⁴⁷

- onvolledige en verouderde wetgewing;
- oneffektiewe verbruikersbeskerming, spesifiek met verwysing na die 85 persent van die lae-inkomste populasie;
- die hoë koste van krediet en die gebrek aan toegang tot krediet in sommige areas;
- verhoogde vlakke van oorspandering asook die roekelose gedrag van kredietverskaffers.

¹⁴⁰ Nasionale Kredietwet 34 van 2005: artikel 1. Sien ook Whittaker 2008: 571 asook Van Heerden: 2008:4

¹⁴¹ Kelly-Louw 2007: 1021-7061:147.

¹⁴² Department of Trade & Industry *Credit Law Review: Summary of Findings of the Technical Committee* (2003) 4. Sien ook Kelly-Louw 2007: 1021-7061: 147.

¹⁴³ Campbell 2007: 251 – 252. Sien ook Kelly-Louw 2007: 1021-7061: 147.

¹⁴⁴ Kelly-Louw 2007:1021-7061:147. Sien ook The Final Report of the South African Law Reform Commission: *Industry into the Provisions of Rural Financial Services* RP 108/96, 18 September 1996; The National Board for Financial Services and Regulation's Report on SME's Access to Finance in South Africa (2001); The National Small Business Regulatory Review by Ntsika Enterprises Promotion Agency (1999).

¹⁴⁵ Kelly-Louw 2007: 1021-7061: 147.

¹⁴⁶ Campbell 2007: 252. Sien ook Kelly-Louw 2007: 1021-7061:147.

¹⁴⁷ Department of Trade & Industry *Credit Law Review: Setting the Scene* (2004) 2. Kelly-Louw 2007:1021-7061: 147. Sien ook Campbell 2007: 252.

Die Department van Handel en Nywerheid het sommige veranderinge gemaak om die spesifieke probleme aan te spreek.¹⁴⁸ Die Department het die beskerming van mikro-leners verhoog, maar hierdie benadering was bloot nie genoeg nie.¹⁴⁹ Bekommernisse oor die kredietmark het in 2002 die hoogtes ingeskiet.¹⁵⁰ Verbruiker-verteenwoordigers se kommer oor die doeltreffendheid van verbruikersbeskerming het toegeneem, veral met betrekking tot lae-inkomste groepe, toegang tot krediet was steeds 'n probleem en die toenemendheid van die vlak van oorspandering asook roekelose kredietverskaffing deur kredietverskaffers.¹⁵¹

Dit het voorgekom dat die ongeskikte kredietwetgewing asook die gebrek aan afdwinging 'n aandeel gehad het in die ontoelaatbare toedrag van sake.¹⁵² Hierdie faktore asook die toenemende gebruik van krediet deur lae-inkomste verbruikers het 'n nadere ondersoek in die kredietwetgewing genoodsaak.¹⁵³

Gedurende 2002 het die Department van Handel en Nywerheid 'n Tegnieese Komitee saamgestel om die probleme met kredietwetgewing in Suid-Afrika te hersien.¹⁵⁴ Hierdie hersiening was gekoördineer deur die Mikro Finansiële Regulator Komitee van Suid-Afrika.¹⁵⁵ Die volgende swakhede in die kredietmark is deur die komitee uitgewys:¹⁵⁶

- onvoldoende reëls rakende die openbaarmaking van die koste van krediet wat daartoe lei dat die koste van krediet gereeld opgedrewe is oor die onthulde rentekoers deur die insluiting van 'n verskeidenheid fooie en heffings. Hierdie swakhede ondermyn die verbruiker se vermoë om ingeligte besluite te neem rakende die besluit om goedere kontant of op krediet te koop. Die resultaat is die vermindering van druk op die verbruiker rakende kredietooreenkomste om rentekoerse te verminder;
- 'n onrealistiese lae kap wat daartoe lei dat lae-inkomste en hoë risiko kliënte van mindere belang maak;
- swak en onbevoegde kredietburo inligting wat lei tot swak kliënte verkiesing, oneffektiewe krediet risiko bestuur, hoë slegte skuld en hewige toename in koste van krediet;

¹⁴⁸ Kelly-Louw 2007: 1021-7061: 148.

¹⁴⁹ Kelly-Louw 2007: 1021-7061: 148.

¹⁵⁰ Kelly-Louw 2007: 1021-7061: 148.

¹⁵¹ Kelly-Louw 2007: 1021-7061: 148.

¹⁵² Kelly-Louw 2007: 1021-7061: 148.

¹⁵³ Whittaker 2008: 570. Sien ook Kelly-Louw 2007: 1021-7061: 148.

¹⁵⁴ Kelly-Louw 2007: 1021-7061: 148.

¹⁵⁵ Whittaker 2008: 571. Sien ook Kelly-Louw 2007: 1021-7061: 148.

¹⁵⁶ Campbell 2007: 251 – 252. Sien ook Kelly-Louw 2007: 1021-7061: 148.

- ongeskikte skuldinvordering en persoonlike insolvensie wetgewing het 'n aansporing gemaak vir die verskaffing van roekelose krediet en voorkom sodoende die effektiewe rehabilitasie van oorbelaste verbruikers;
- oormatige roofoesige gedrag het gelei tot hoë vlakke van skuld vir sekere verbruikers en onbeheerde risiko's vir alle kredietverskaffers.

Nadat die Krediet Regskomitee met 'n wye verskeidenheid aandeelhouders gekonsulteer het en die verbruiker krediet hervorming in Europa, asook sekere ander lande nagevors het, het die Komitee tot die gevolgtrekking gekom dat die Woekerwet van 1968 asook die Wet op Kredietooreenkomste van 1980 vervang moet word met 'n enkele Wet, naamlik die NKW.¹⁵⁷

3.3 Vergelyking van kredietwetgewing in Suid-Afrika:

Wanneer daar meer spesifiek gekyk word na kredietwetgewing in Suid-Afrika en 'n vergelyking word getref, is dit duidelik dat die NKW baie meer verbruikersvriendelik en beter bewoord is as die 1980- Kredietwet en die Woekerwet.¹⁵⁸

Otto begin die NKW verduidelik deur inleidend te kyk na hoe verskillend kredietwetgewing is in verskeie lande.¹⁵⁹ Hy verduidelik dat sommige lande kredietwetgewing verkies wat slegs basiese beginsels bevat en min besonderhede, waar ander lande kredietwetgewing verkies wat die reëls duidelik uiteensit.¹⁶⁰ Sommige kredietwetgewing is van toepassing op kredietooreenkomste waar die totale skuld slegs 'n sekere bedrag mag wees, alle kontrakte wat hierdie bedrag oorskry word nie geag as 'n kredietooreenkoms nie en is die wetgewing dan nie op partye tot daardie kontrak van toepassing nie.¹⁶¹

In Suid-Afrika was die Wet op Kredietooreenkomste van toepassing op kredietooreenkomste of kategorieë kredietooreenkomste wat van tyd tot tyd deur die Minister by kennisgewing in die Staatskoerant bepaal is.¹⁶² Die Minister kon enige tyd 'n persoon of kategorie persone van die bepalings van die Wet vrystel.¹⁶³ Die Wet op Kredietooreenkomste was ook net van

¹⁵⁷ Department of Trade & Industry *Consumer Credit Law Reform: Policy Framework for Consumer Credit* (2004). Kelly-Louw 2007:1021-7061: 149.

¹⁵⁸ Otto 2006: 3-4.

¹⁵⁹ Otto 2006: 1-2.

¹⁶⁰ Otto 2006: 1-2.

¹⁶¹ Otto 2006: 1-2.

¹⁶² Wet op Kredietooreenkomste 75 van 1980: artikel 2. Sien ook Renke & Pillay 2008: 644 se volledige bespreking van die Wet op Kredietooreenkomste.

¹⁶³ Deur dit te doen moet hy 'n kennisgewing in die Staatskoerant publiseer wat die betrokke intrekking of wysiging bevat en waarin 'n beroep op alle belanghebbende persone gedoen word om besware en verdoe in verband met daardie intrekking of wysiging binne die tydperk wat in laasbedoelde kennisgewing bepaal word skriftelik by die Direkteur-generaal: Handel en Nywerheid in te dien. Hierdie intrekking of wysiging tree in

toepassing op sekere verbruikersgoedere soos gelys was in die regulasies van daardie Wet.¹⁶⁴

Die probleem met hierdie toepassing is dat daar verskeie vorme van krediet aan verbruikers verleen kon word wat nie neerkom op 'n kredietooreenkoms ingevolge die Wet nie. Dus was die bepalings van die 1980- Kredietwet nie op hul van toepassing nie, en het die verbruikers geen beskerming geniet ingevolge die Wet nie. Om hierdie rede was die kanse groot dat baie verbruikers blootgestel is aan skuldstrikke soos roekelose kredietverskaffing, oorspandering en negatiewe kredietbemarking.

Die Woekerwet was slegs van toepassing op kredietooreenkomste waar die basiese skuld nie meer as R500 000 was nie, en het ook slegs daardie verbruikers beskerm.¹⁶⁵ Met die inwerkingtreding van die NKW geniet baie meer verbruikersbeskerming aangesien die NKW van toepassing is op alle kredietooreenkomste tussen partye, "*at arm's length*",¹⁶⁶ en wat gesluit is in die Republiek of wat toepassing vind in dié Republiek.¹⁶⁷ Daar is, soos reeds bespreek, sekere uitsonderings, maar die bepalings van die Wet is van toepassing op die meeste kredietooreenkomste wat gesluit is in die Republiek.

Die verskil wat voorkom in die NKW is dat die Wet nie net opgestel is om roekelose kredietverskaffing, oorspandering, negatiewe kredietbemarking ensovoorts, te voorkom nie, maar ook om probleme wat ontstaan het as gevolg van die tekortkominge in die Woekerwet en 1980- Kredietwet te herstel, deur onder andere die skepping van kredietinstansies. Dus in Suid-Afrika is verbruikers veronderstel om oor 'n wyer veld beskerming te geniet.¹⁶⁸ Otto gee die verduideliking van 'n miljoenêr en 'n alledaagse individu wat nou dieselfde beskerming geniet wanneer dit kom by die verlening van krediet.¹⁶⁹

Die volgende is 'n kort bespreking van die probleme wat voorgekom het in ons vorige kredietwetgewing:

werking op 'n datum wat deur die Minister by kennisgewing in die Staatskoerant bepaal word, wat nie vroeër is nie as 60 dae na verstryking van die tydperk. Die Minister in daardie intrekking of wysiging in ooreenstemming met enige besware of verhoë, verander sonder om die bepalings ten opsigte van die intrekking of wysiging wat aldus verander is, na te kom.

¹⁶⁴ Renke & Pillay 2008: 644. Sien ook Otto 2006:4.

¹⁶⁵ Otto 2006:4.

¹⁶⁶ Ingevolge artikel 4(2)(b) van die Nasionale Kredietwet 34 van 2005 is 'n ooreenkoms wat gesluit is tussen 'n juridiese persoon, as kredietverbruiker, en 'n ander persoon, as kredietverskaffer, wat in 'n gesagsposisie is van die juridiese persoon of *visa versa*, of 'n ooreenkoms gesluit tussen familieleden of persone wat afhanklik is van mekaar.

¹⁶⁷ Sien Jones & Schoeman 2006: 153 asook Otto 2006: 24-26.

¹⁶⁸ Otto 2006: 3.

¹⁶⁹ Otto 2006: 1-2.

- (a) Die 1980- Kredietwet sit die vereistes vir die inhoud van 'n kredietooreenkoms duidelik uiteen,¹⁷⁰ waar die NKW meer melding maak op ongeldige bepalings in 'n kredietooreenkoms asook die vereiste dat 'n afskrif van die ooreenkoms aan die verbruiker verskaf moet word sonder om enige addisionele gelde daarvoor te hef.¹⁷¹ 'n Probleem wat ontstaan het met die 1980- Kredietwet is dat alhoewel die Wet die vereistes van 'n kredietooreenkoms duidelik uiteensit, bepaal artikel 5 van die 1980- Kredietwet ook dat 'n ooreenkoms wat nie aan die genoemde vereistes voldoen nie, nie bloot om daardie rede ongeldig is nie. 'n Kredietooreenkoms kan dus inbreuk maak op die regte van 'n party tot die ooreenkoms, sonder om ongeldig verklaar te word.

Die NKW stel hierdie probleem reg deur 'n onderskeid te tref tussen ongeoorloofde bepalings en ongeoorloofde ooreenkomste. Ingevolge artikel 89 van die NKW moet 'n ongeoorloofde bepaling¹⁷² in 'n ooreenkoms deur 'n hof van die res van die ooreenkoms geskei word en in die geval van 'n ongeoorloofde ooreenkoms¹⁷³ moet sodanige ooreenkoms deur die hof as ongeldig verklaar word of gewysig word.¹⁷⁴ Die 1980- Kredietwet was dus onvolledig rakende die wysiging van 'n ooreenkoms indien dit nie aan al die genoemde vereistes voldoen nie.

- (b) Wanneer daar gekyk word na die bepalings wat handel oor die verpligtinge van die kredietverbruiker in die 1980- Kredietwet, is dit duidelik dat in terme van artikel 8 hierdie verpligtinge eers ontstaan gedurende die bestaan van die kredietooreenkoms.¹⁷⁵ Hierdie was 'n groot probleem in die 1980- Kredietwet aangesien die kredietverbruiker oor geen regte voor die sluiting van 'n kredietooreenkoms beskik het nie. Dus kon krediet aan 'n verbruiker verskaf word sonder om vas te stel of die verbruiker oor die finansiële vermoë beskik om die krediet te kan terugbetaal. Die NKW is baie uitgebrei rakende die verpligtinge van die kredietverbruiker.¹⁷⁶ Die doel hiermee is om vas te stel of die kredietverbruiker oor die finansiële vermoë beskik om die krediet wat aan hom/haar verskaf word, te

¹⁷⁰ Wet op Kredietooreenkomste 75 van 1980: artikel 5.

¹⁷¹ Nasionale Kredietwet 34 van 2005: artikel 93.

¹⁷² 'n Voorbeeld van 'n ongeoorloofde bepalings is 'n ooreenkoms waarvan die bepalings die verbruiker mislei of bedrieg.

¹⁷³ 'n Voorbeeld van 'n ongeoorloofde ooreenkoms is 'n ooreenkoms met 'n persoon wat geestelik gebrekkig verklaar is.

¹⁷⁴ Nagel 2006: 258 – 259.

¹⁷⁵ Wet op Kredietooreenkomste 75 van 1980: artikel 8.

¹⁷⁶ Nasionale Kredietwet 34 van 2005: artikel 97.

kan vereffen.¹⁷⁷ Hierdie vasstelling vind plaas voordat 'n kredietooreenkoms met die kredietverbruiker gesluit word.¹⁷⁸

Dit is een van die grootste probleme wat deur die bepalings van die NKW reggestel is. Voordat krediet verskaf word aan 'n kredietverbruiker is laasgenoemde verplig om sy/haar volle samewerking aan die kredietverskaffer te gee rakende die inligting¹⁷⁹ wat benodig word.¹⁸⁰ Indien die kredietverbruiker versuim om hierdie inligting eerlik en volledig te verskaf, stel dit vir die kredietverskaffer 'n volledige verweer daar, teen 'n latere aantyging van roekelose krediet verskaffing.¹⁸¹

Dus het die kredietverbruiker nie net die verpligting om sy/haar woon- of sake adresse te verskaf in terme van die 1980- Kredietwet nie, maar om heelwat meer inligting te verskaf ten einde 'n geldige kredietooreenkoms met die kredietverskaffer te kan aangaan, in terme van die NKW.

- (c) Die 1980- Kredietwet bespreek slegs een reg van die kredietverskaffer volledig; naamlik dat die kredietverskaffer geregtig is om goedere terug te eis vanaf die kredietverbruiker nadat volkome kennis rakende die versuim van die kredietverbruiker verskaf is.¹⁸² Hierdie kennisgewing moet aan die kredietverbruiker verskaf word binne die genoemde tydperk.¹⁸³ Die kennisgewing moet ook volkome inligting bevat rakende die versuim soos bespreek in die Wet.¹⁸⁴ Hierdie artikel in die 1980- Kredietwet is onvolledig en was dus 'n probleem aangesien die Wet ook nie die kredietverskaffer behoorlik beskerm het nie.

Die NKW bespreek verskeie regte van die kredietverskaffer, maar die belangrikste van hierdie is die reg om betaling van die krediet af te dwing en te ontvang wat hy/sy verleen het of in die geval van kontrakbreuk, die ooreenkoms te kanselleer en die

¹⁷⁷ Nasionale Kredietwet 34 van 2005: artikel 97.

¹⁷⁸ Nasionale Kredietwet: artikel 97.

¹⁷⁹ Hierdie inligting is die volgende:

- 'n bewys van inkomste en uitgawes;
- 'n lys van bates en laste;
- 'n huishoudelike begroting;
- belastingopgawes;
- hoe gereeld die verbruiker se inkomste geskied;
- het die verbruiker reeds te veel skuld;
- of die verbruiker die volle skuldbedrag sal kan terugbetaal.

¹⁸⁰ Nasionale Kredietwet: artikel 97.

¹⁸¹ Nagel 2006: 270.

¹⁸² Wet op Kredietooreenkomste 75 van 1980: artikel 11.

¹⁸³ Wet op Kredietooreenkomste: artikel 11.

¹⁸⁴ Wet op Kredietooreenkomste: artikel 11.

saak terug te eis.¹⁸⁵ Indien 'n kredietverbruiker versuim om 'n verpligting ingevolge die kredietooreenkoms na te kom, mag die kredietverskaffer hom skriftelik daarvan in kennis stel, en voorstel om 'n skuldberader, alternatiewe geskilbeslegtingsagent, verbruikershof of ombud te gaan raadpleeg met die doel om enige geskil op te los of 'n plan ooreenkom om die betalings op datum te bring.¹⁸⁶ Indien die kredietverbruiker vir minstens 20 besigheidsdae in versuim was, of minstens 10 besigheidsdae nadat hy/sy die kennisgewing vanaf die kredietverskaffer ontvang het steeds in versuim bly, of die kennisgewing verwerp het, mag die kredietverskaffer die hof nader vir 'n bevel ter afdwinging van die ooreenkoms.¹⁸⁷

Die NKW verskaf dus regte aan die kredietverskaffer ter beskerming van laasgenoemde se belange. Indien 'n kredietverbruiker kontrakbreuk pleeg nadat die kredietverskaffer volkome presteer het rakende sy/haar verpligtinge ingevolge die Wet, is laasgenoemde geregtig op 'n hofbevel ter afdwinging van die ooreenkoms.¹⁸⁸ Die NKW is dus nie opgestel bloot ter beskerming van die kredietverbruiker nie, maar ook vir die kredietverskaffer.

- (d) In die 1980- Kredietwet is dit weereens duidelik dat die regte van die kredietverbruiker eers met hom/haar bespreek word nadat 'n kredietooreenkoms aangegaan is, tydens die bestaan van 'n kredietooreenkoms of by die beëindiging van 'n kredietooreenkoms.¹⁸⁹ Hierdie Wet het geensins voorsiening gemaak vir die regte waaroor 'n kredietverbruiker beskik voordat 'n kredietooreenkoms aangegaan is nie, naamlik die reg tot inligting in 'n amptelike en verstaanbare taal wat ook insluit dat die kredietverskaffer die bepalinge van die kredietooreenkoms aan die kredietverbruiker moet verduidelik voordat 'n kredietooreenkoms onderteken word. Dus was die 1980- Kredietwet onvolledig rakende die beskerming van die kredietverbruiker se belange wat 'n groot probleem was aangesien roekelose kredietverskaffing alreeds voor die sluiting van die kredietooreenkoms kon plaasvind.

Die NKW bespreek die regte van kredietverbruikers volledig in artikel 60 tot 66 van die Wet wat ook insluit die reg betreffende inligting gehou deur kredietburo's,¹⁹⁰

¹⁸⁵ Nagel 2006: 270.

¹⁸⁶ Nagel 2006: 282-283.

¹⁸⁷ Nagel 2006: 282-283.

¹⁸⁸ Nagel 2006: 282.

¹⁸⁹ Wet op Kredietooreenkomste 75 van 1980: artikel 12.

¹⁹⁰ Kredietburo's beskik oor inligting wat nadelig vir 'n kredietverbruiker mag wees en daar word sodoende van hul verwag om die akkuraatheid van inligting wat hul ontvang te verifieer. Sien ook paragraaf 3.11.2.

beskerming teen bemerkingspraktyke,¹⁹¹ vrywaring teen verlore kaarte,¹⁹² reg op vertroulikheid en privaatheid,¹⁹³ reg om aansoek te doen vir skuldher siening en herskikking van verpligtinge,¹⁹⁴ afkoelreg,¹⁹⁵ vergoeding vir waardevermindering,¹⁹⁶ vervroegde aflossing en vergrote betalings¹⁹⁷.¹⁹⁸ Die kredietverbruiker word dus meer volledig beskerm deur die bepalings van die NKW.

- (e) Die 1980- Kredietwet maak slegs voorsiening vir 'n bevoegde hof wat 'n bevel kan maak rakende enige dispuut wat ontstaan het ingevolge die Wet.¹⁹⁹ Hierdie was 'n probleem in die 1980-Kredietwet aangesien daar geen kredietinstansies bestaan het wat beide kredietverbruikers of –verskaffers kon nader nie. Die NKW het hier heelwat uitgebrei en maak sodoende voorsiening vir heelwat meer verbruikerskredietinstansies ter oplossing van geskille rakende die Wet naamlik: die Nasionale Kredietreguleerder,²⁰⁰ die Nasionale Verbruikerstribunaal,²⁰¹

¹⁹¹Die NKW beskerm kredietverbruikers teen negatiewe bemerking en verkope tuis of by die werk en stel vereistes daar vir advertensies.

¹⁹²Die kredietverskaffer mag nie die kredietverbruiker aanspreeklik hou vir verlies of diefstal van kaarte na aanmelding nie.

¹⁹³Enige persoon wat oor vertroulike inligting van die kredietverbruiker beskik moet die vertroulikheid daarvan beskerm.

¹⁹⁴Sien paragraaf 3.7.2.

¹⁹⁵Die kredietverbruiker het 'n sekere tydperk waarbinne hy/sy die kontrak kan oorweeg of kanselleer sonder om kontrakbreuk te pleeg.

¹⁹⁶'n Hof mag 'n kredietverbruiker beveel om waardevermindering te betaal op goedere, maar hierdie bedrag mag nie die verskil oorskry tussen die vermindering in markwaarde en die bedrag wat die verbruiker moet betaal nie.

¹⁹⁷Die NKW laat die kredietverbruiker toe om 'n groter betaling vir 'n skuld te maak, of selfs die hele skuld af te los.

¹⁹⁸Nagel 2006: 271-275.

¹⁹⁹Wet op Kredietooreenkomste 75 van 1980: artikel 17.

²⁰⁰Nasionale Kredietwet 34 van 2005: artikel 12-18 verduidelik die Nasionale Kredietreguleerder as die volgende: Die Nasionale Kredietreguleerder bestaan uit 11 lede, 3 word aangestel deur die Kabinet, die Voorster en Onder-voorsitter en 6 lede word deur die Minister aangestel. Almal dien 'n termyn van 5 jaar. Die Nasionale Kredietreguleerder is 'n regspersoon en het jurisdiksie regoor Suid-Afrika. Die liggaam is onafhanklik en onderworpe slegs aan die Grondwet en die wette van die Republiek. Die liggaam is onpartydig en moet toesien dat die bepalings van die Wet uitgevoer word soos vervat is in die Wet. Die liggaam tree op sonder guns, voordeel of bevoordeling. Die Reguleerder moet toesien dat oudits op 'n jaarlikse basis geskied van die kredietverskaffers en moet verslag doen aan die Minister en hom ook van advies bedien. Die Reguleerder het spesifiek die taak om toe te sien dat mense van voorheen benadeelde gemeenskappe en lae inkomstegroep beskerm word en nie deur kredietverskaffers uitgebuit word nie. Die Reguleerder kan ook dispute verwys na die Nasionale Verbruikerstribunaal asook na die Nasionale Vervolgingsowerhede. Aan die hoof van die Nasionale Kredietreguleerder sal 'n Hoof Uitvoerende Beampte staan en daar is ook voorsiening gemaak vir die instelling van Provinsiale Kredietreguleerders. Spesiale Provinsiale Verbruikershowe is ingestel en beskerm die regte van verbruikers. Enige persoon mag 'n klag indien by die reguleerder. Ombudsmanne en verbruikershowe sal die klagtes aanhoor. Die Nasionale Kredietreguleerder reik 'n sertifikaat uit vir elke registrasie wat gedoen word en ken 'n eiesoortige registrasienommer aan elkeen toe. Die Reguleerder hou boek van alle registrasies insluitende dié wat gewysig is of teruggetrek is. Die Minister mag van die Nasionale Kredietreguleerder verlang om 'n enkele nasionale kredietregister van uitstaande krediet by te hou in die voorgeskrewe vorm.

Skuldberaders,²⁰² Verbruikershowe²⁰³ asook Kredietburo's.²⁰⁴ Daar is dus meer hulpbronne vir beide die kredietverskaffer en kredietverbruiker.

Otto verduidelik ook dat sekere moeilike bepalings wat voorgekom het in die Woekerwet, weggelaat is in die NKW, naamlik die ingewikkelde bepalings wat gehandel het oor vroeë beëindiging van 'n huurtransaksie, vooruitbetaling van huurgeld asook ander soortgelyke bepalings.²⁰⁵ Die definisie van basiese skuld wat se verduideliking gestrek het oor drie bladsye en die bepalings wat gehandel het oor "*pre-payment*" van skuld is ook in die NKW weggelaat.²⁰⁶

²⁰¹ Nasionale Kredietwet: artikel 26-34 verduidelik die Nasionale Verbruikerstribunaal as 'n regspersoon en het jurisdiksie regoor Suid-Afrika. Die Tribunaal bestaan uit 'n Voorsitter met nie minder as 10 ander mans en vroue wat aangestel word deur die President op 'n deel- of voltydse basis. Die funksie van die Tribunaal is die beregting van enige aansoek wat na hom verwys word en dit mag enige bevel gee volgens die Wet gemagtig en sal ook 'n kostebevel mag gee. Die Tribunaal of 'n lid daarvan wat alleen optree mag as sodanig die gemelde bevel gee. Die Tribunaal sal ook gevalle kan bereg met betrekking tot bewerings van ongemagtigde optredes deur te bepaal of enige optredes ongemagtig was of nie. Die Tribunaal beskik oor genoeg mense met regsondervinding en opleiding. Elke lid van die Tribunaal moet 'n Suid Afrikaanse burger wees of gewoonlik hier woonagtig wees en moet voldoende kwalifikasies en ondervinding hê in ekonomie, regte, handel en industrie- of verbruikerssake. Elke lid dien vir 'n tydperk van 5 jaar. Die Voorsitter van die Tribunaal sal die aantal sake verwys, moet die sake administreer en verwys na 'n lid van die Tribunaal of na 'n paneel van enige 3 lede. Die beslissing van die paneel moet op skrif wees en sluit ook die redes vir die betrokke besluit in. Die besluit van 'n enkel lid van die Tribunaal sal beskou word as 'n besluit van die Tribunaal.

²⁰² Nasionale Kredietwet: artikel 44 verduidelik die hoofsaaklike doel van 'n skuldberader is om diens te verskaf aan 'n kredietverbruiker wat nie instaat is om sy verpligtinge rakende 'n kredietooreenkoms, na te kom nie. Die skuldberader verleen dan hulp aan die verbruiker deur om sy/haar paaielemente te herstruktureer. 'n Natuurlike persoon kan aansoek doen by die Nasionale Kredietreguleerder om te registreer as 'n skuldberader. So 'n persoon moet ten minste 'n matrieksertifikaat besit en voldoende kennis om te bepaal of 'n verbruiker in oormatige skuld sit, of die bepaalde krediet op roekelose krediet neerkom sodat hy/sy korrekte aanbevelings kan maak in die Landdroshof. 'n Verbruiker kan aansoek doen vir die dienste van 'n skuldberader en sodoende moet 'n bepaalde fooi betaal word. Die skuldberader sal dan bepaal of die verbruiker hom/haarself in oormatige skuld bevind of nie. Indien wel, sal al die kredietverskaffers wat gelys is in die aansoek en elke kredietburo in kennis gestel word. Daar sal dan bepaal word of die verbruiker se krediet op roekelose krediet neerkom en of die verbruiker se verpligtinge herrangskik kan word. Indien die verbruiker nie in oormatige skuld is nie, word die aansoek afgekeur. Indien laasgenoemde plaasgevind het en die verbruiker vind dit nogsteeds moeilik om sy/haar skuld te vereffen, kan ooreenkoms gemaak word met die partye vir betaling deur middel van 'n bevel van die hof of die Tribunaal.

²⁰³ Nasionale Kredietwet 34 van 2005: artikel 87 verduidelik verbruikershowe as 'n Tribunaal wat saamgestel is deur provinsiale wetgewing. 'n Verbruiker of kredietgewer kan die hof nader vir dienste en advies. Die Nasionale Kredietreguleerder kan klagtes na dié hof verwys. Die Verbruikershof het dieselfde mag en effek as die Verbruikerstribunaal.

²⁰⁴ Nasionale Kredietwet: artikel 7 verduidelik kredietburo's as die kredietburo speel 'n belangrike rol deurdat hulle kredietverskaffers van inligting voorsien om hul in staat te stel om te beoordeel of die kredietverbruiker die vermoë het om die skuld waarvoor hul aansoek doen, sal kan terug betaal. Die Wet het 'n limiet op die magte van die kredietburo's geplaas met betrekking tot die hantering van die regte van verbruikers. Skedule 2 bepaal dat die fooi wat deur 'n kredietburo gevra word nie R20.00 mag oorskry nie.

²⁰⁵ Otto 2006: 4. Sien ook Renke & Pliay 2008: 644.

²⁰⁶ Otto 2006: 4. Otto 2006: 5 verduidelik ook ander belangrike bepalings in die Woekerwet en die 1980-Kredietwet wat weggelaat of vervang is in die NKW.

Een van die belangrikste tekortkominge in die 1980- Kredietwet en die Woekerwet wat aangespreek is het met die inwerkingtreding van die NKW, is die konsep van skuldhersiening. Otto is egter van mening dat dit 'n hewige probleem kan veroorsaak aangesien dit die bepalinge van reeds bestaande kontrakte kan belemmer.²⁰⁷ Met ander woorde, kredietverskaffers se regte om sodanige kontraktuele verpligtinge teenoor verbruikers af te dwing word kortgeknip deur die NKW, aangesien soos bespreek gaan word, is skuldhersiening van toepassing op alle kredietooreenkomste waar die verbruiker nie sy/haar verpligtinge kan nakom nie, behalwe kredietooreenkomste waar die kredietverskaffer alreeds aksies ingestel het teen die verbruiker voordat die verbruiker onder skuldhersiening geplaas is.²⁰⁸

Die feit bly staan dat baie Suid-Afrikaners deur kredietverskaffers gelok was om krediet aan te gaan wat hulle nie kon bekostig nie en sodanig oorbelaas geword het aangesien nie die Woekerwet of die 1980- Kredietwet enige bepalinge bevat het om hierdie soort roekelose kredietverskaffing te voorkom of om verbruikers wat alreeds oorbelaas is daaruit te help deur middel van skuldhersiening nie.²⁰⁹

Die grootste probleem rakende verbruikersbeskerming teen roekelose kredietverskaffing was nie aangespreek in vorige kredietwetgewing nie en aangesien die vorige wetgewing geen voorkomingsmeganisme bevat het teen oorspandering nie, het die NKW nog verder gegaan om skuldhersiening aan die kredietmark voor te stel om sodoende die menigte Suid-Afrikaners wat ly as gevolg van die vorige kredietwetgewing se tekortkominge by te staan en te help.

Alhoewel die NKW voorsiening maak vir Verbruikersbeskerming, kom dit volgens Otto teen 'n prys.²¹⁰ Die NKW het 'n lang pad gekom om hierdie hewige probleem reg te stel, maar dit gaan nie reggestel kan word sonder om administratiewe implikasies en laste vir skuldeisers te veroorsaak nie, wat tot 'n dispuut gaan mag lei tussen skuldberaders en skuldeisers.²¹¹ Hierdie dispuut gaan egter later meer volledig bespreek word.

Huidiglik is dit dus belangrik om te onthou dat, met verwysing na ons kredietgeskiedenis, dit hoogs noodsaaklik was vir die NKW om in werking te tree.

²⁰⁷ Otto 2006: 5.

²⁰⁸ Nagel 2006: 282.

²⁰⁹ Otto 2006: 5-6. Sien ook Renke & Pillay 2008: 644.

²¹⁰ Otto 2006: 5-6.

²¹¹ Otto 2006: 5-6. Soos later meer volledig bespreek gaan word ontstaan daar huidiglik dispuut tussen kredietverskaffers, verbruikers asook skuldberaders met betrekking tot die toepassing van skuldhersiening.

3.4 Gevolgtrekking:

Jones beantwoord sy vraag deur te gaan kyk na die menigte individue van voorheen benadeelde gemeenskappe wat vandag nog deel vorm van die kredietindustrie.²¹² Jones verduidelik dat die meerderheid Suid-Afrikaners bestaan uit lae-inkomste verbruikers wat nie toegang gehad het tot redelike kredietverskaffing nie.²¹³ Krediet was dan op 'n roekelose wyse aan hierdie verbruikers verskaf en dit het veroorsaak dat groot getalle Suid-Afrikaners vandag nog oorbelaas is.²¹⁴

Dit blyk egter hieruit duidelik dat die 1980- Kredietwet nie volkome aan die publiek se behoeftes voldoen het nie, maar tog 'n goeie beginpunt vir kredietwetgewing was waarop die NKW volledig kon uitbrei. Die antwoord op Jones se vraag rakende waarom dit nodig was dat die NKW inwerking moes tree in Suid-Afrika, is dat die NKW inwerking moes tree om die 1980- Kredietwet uit te brei, veral met verwysing na die toestaan van roekelose krediet, die daarstel van verantwoordelike leningspraktyke en die voorkoming van oorspandering.²¹⁵

Uit bogenoemde bespreking kan ons tot die gevolgtrekking kom dat wanneer daar gekyk word na Suid-Afrika se kredietgeskiedenis, is dit tog duidelik dat die NKW inwerking moes tree om die tekortkominge van die vorige kredietwetgewing reg te stel, veral met verwysing na die menigte Suid-Afrikaners wat oorbelaas is met skuld.

Dus, met die inwerkingtreding het die NKW verskeie vorme van Verbruikerskredietbeskerming aan die Kredietmark voorgestel, waarvan die belangrikste skuldheriensing is. Alhoewel skuldheriensing deur die NKW ingestel is om juis die tekortkominge van die vorige kredietwetgewing in Suid-Afrika reg te stel met verwysing na roekelose kredietverskaffing asook om hulp te verleen aan diegene wat hulself vind in 'n situasie van oorspandering, het daar 'n probleem ontstaan met die toepassing van hierdie skuldheriensingsproses.

Dit is belangrik om te verstaan dat indien die skuldheriensingsproses nie behoorlik toegepas kan word nie, was die inwerkingtreding van die NKW nie nodig nie en sit ons in presies dieselfde probleemsituasie as waarin ons was voor die inwerkingtreding van die NKW. Gevolglik gaan daar gekyk word na wat presies die skuldheriensingsproses behels asook die probleme wat ondervind word daarmee.

²¹² Jones & Schoeman 2006: 147. Sien ook Kelly-Louw 2007: 1021-7061:147.

²¹³ Jones & Schoeman 2006: 147. Sien ook Campbell 2007: 252.

²¹⁴ Jones & Schoeman 2006: 147.

²¹⁵ Sien Van Heerden 2008:5 waar hy verduidelik dat die NKW inwerking getree het om roekelose kredietverskaffing te asook oorspandering te voorkom.

HOOFSTUK 4:

SKULDHERSIENING

*"It is a well known fact that many poor South Africans have been enticed in recent years to enter into credit agreements that they could ill afford. The Act goes a long way to curb this. This is not done without creating administrative burdens for creditors. Consumer protection comes at a price and the National Credit Act is no exception."*²¹⁶

4.1 Inleiding:

Voor die inwerkingtreding van die NKW was verbruikers uitgelok om kredietooreenkomste te sluit met kredietverskaffers wat hul geensins kon bekostig nie.²¹⁷ Weens laasgenoemde het verbruikers ook nie veel beskerming geniet in die kredietooreenkomste wat gesluit is met kredietverskaffers nie, aangesien die inhoud van die kredietooreenkomste ingewikkeld was.²¹⁸ Verbruikers was redelik magteloos teen groot kredietverskaffers en hul regsverteenwoordigers wanneer dit gekom het by onderhandelings rakende die nakoming van hul verpligtinge soos uiteengesit in die kredietooreenkomste.²¹⁹

Jones verduidelik dat die meerderheid Suid-Afrikaners bestaan het uit lae-inkomste verbruikers wat nie toegang gehad het tot redelike kredietverskaffing nie.²²⁰ Krediet was dan op 'n roekelose wyse aan hierdie verbruikers verskaf en dit het veroorsaak dat groot talle Suid-Afrikaners vandag nog oorbelaas is.²²¹ Aangesien daar nie voorsiening gemaak was vir verbruikersbystand of –beskerming in ons vorige kredietwetgewing nie, het hierdie leemte tot gevolg gehad dat verbruikers geen beskerming geniet het teen kredietverskaffers nie en om hierdie rede hul bates (roerend sowel as onroerend) verloor het om ten einde hul skuld te vereffen.²²²

Met die inwerkingtreding van die NKW is 'n nuwe vorm van verbruikersbeskerming aan die kredietmark voorgestel, naamlik skuldherziening.²²³ Die NKW het sekere belangrike bepalinge daargestel om verbruikers wat hulself in 'n skuldgreep vind te help deur hulle 'n

²¹⁶ Otto 2006: 5-6.

²¹⁷ Otto 2006: 5.

²¹⁸ Jones & Schoeman 2006: 147.

²¹⁹ Jones & Schoeman 2006: 147. Corrie Schoeman bevestig tydens haar onderhoud op die 1ste Maart 2011 dat verbruikers nogsteeds magteloos voel teen skuldeisers voordat hul onder skuldberading geplaas word.

²²⁰ Jones & Schoeman 2006: 147.

²²¹ Jones & Schoeman 2006: 147.

²²² Onderhoud gevoer met Corrie Schoeman op 1 Maart 2011.

²²³ Nasionale Kredietwet 34 van 2005: Gedeelte D, artikel 78 – 88.

tweede kans te gee.²²⁴ Ten spyte van die negatiewe ontvangs en indruk wat die NKW gemaak het op meeste Suid-Afrikaners, het menigte verbruikers die Wet met ope arms ontvang.²²⁵ Die verwagting van verbruikersbeskerming met verwysing na die voorkoming van roekelose kredietverskaffing asook skuldherverdeling, was by talle verbruikers geskep.²²⁶ Individue regoor die land het na voltooiing van die vereiste kursus aansoek gedoen om te geregistreer as skuldberaders by die Nasionale Kredietreguleerder met die vooruitsig om artikel 3 van die NKW uit te leef en sodoende verbruikers te assisteer.²²⁷ Die NKW was deur hulle gesien as iets wat almal gaan help aangesien verbruikers nie nou meer weens vrees hoef weg te hardloop van hul verpligtinge af nie.²²⁸

Op skrif het genoemde Wet prakties uitvoerbaar voorgekom, aangesien dit die leemte wat ontstaan het weens die tekortkominge van vorige kredietwetgewing sou vul deur roekelose kredietverskaffing te voorkom, asook diegene behulpsaam te wees wat tot op hede nog oorbelaas is.²²⁹ Skuldberaders was vasberade om die terugbetaling van skuld deur middel van skuldheriensing te sien werk.²³⁰

Ongelukkig het daar praktiese komplikasies in die NKW na vore gekom wat die toepassing van die skuldheriensingproses geweldig beïnvloed het.²³¹ Grys areas soos onbillike gedingvoering en terminasie van skuldheriensing,²³² jurisdiksie²³³ asook kostes is slegs 'n paar van die probleme wat skuldberaders sowel as verbruikers in die gesig staar.²³⁴ Hierdie grys areas plaas 'n demper op die skuldheriensingsproses wat veronderstel was om die oplossing te wees vir almal wat hulself bevind in 'n situasie van roekelose kredietverskaffing of wat dit onmoontlik vind om hul finansiële verpligtinge binne 'n redelike tydperk na te kom.²³⁵

²²⁴ Otto 2006: 54.

²²⁵ Otto 2006: 3. Onderhoud gevoer met Corrie Schoeman op 1 Maart 2011. Onderhoud gevoer met Belinda Driksel op die 1ste Maart 2011, geregistreerde skuldberader registrasienommer: NCDRC 2076, werksaam te Corrie Schoeman skuldberaders.

²²⁶ Onderhoud gevoer met Zuné Coetzer op 28 Februarie 2011 & onderhoud gevoer met Corrie Schoeman op 1 Maart 2011. Onderhoud gevoer met Belinda Driksel op die 1ste Maart 2011, geregistreerde skuldberader registrasienommer: NCDRC 2076, werksaam te Corrie Schoeman skuldberaders.

²²⁷ Onderhoud met Zuné Coetzer op 28 Februarie 2011. Verwys na paragraaf 4.2.1.

²²⁸ Onderhoud met Corrie Schoeman op 1 Maart 2011.

²²⁹ Onderhoud met Corrie Schoeman op 1 Maart 2011. Nasionale Kredietwet 34 van 2005: artikel 3.

²³⁰ Onderhoud gevoer met Corrie Schoeman op 1 Maart 2011.

²³¹ Onderhoud met Zuné Coetzer op 28 Februarie 2011 & onderhoud met Corrie Schoeman op 1 Maart 2011.

²³² Sien Stadler 2011: 37 se verduideliking van die ongerapporteerde saak van *FirstRandBank Ltd v Papier* (WWC) saak nommer 14256/2010, 1-2-2011 rakende die ongelde aansoek om terminasie deur kredietverskaffers in terme van artikel 86(10) van die Nasionale Kredietwet.

²³³ Sien Stadler 2010:37 se verduideliking van jurisdiksie in terme van artikel 85 van die NKW.

²³⁴ Onderhoud met Zuné Coetzer op 28 Februarie 2011 & onderhoud met Corrie Schoeman op 1 Maart 2011.

²³⁵ Onderhoud met Zuné Coetzer op 28 Februarie 2011.

Artikel 3 van die NKW word geag die belangrikste artikel in die Wet te wees, aangesien hierdie artikel 'n belangrike leemte in vorige kredietwetgewing vul.²³⁶ Indien daar egter probleme ondervind word met skuldher siening kan daar nie gehoor gegee word aan artikel 3 van die NKW wat dit duidelik stel dat die Wet ten doel het om onder andere verbruikers te beskerm teen alle vorme van onbillike of bedrieglike misdrywe deur kredietverskaffers en krediet buro's asook om voorsiening te maak vir meganismes om oormatige skuld te voorkom.²³⁷ Indien skuldher siening nie suksesvol is weens hierdie probleme nie, was die inwerkingtreding van die NKW nie nodig nie en kan daar dan tot die gevolg gekom word dat *"die kool nie die sous werd was"* nie.²³⁸

Dus om te voorkom dat daar in die toekoms die bogenoemde gevolgtrekking gemaak word, moet hierdie probleme nie net aangespreek word nie, maar oplossings moet daarvoor gevind word. Voordat dit egter kan plaasvind moet die konsep "skuldher siening" eers volledig bespreek en verstaan word.

4.2 Skuldher siening:

Skuldher siening vind plaas wanneer 'n verbruiker 'n skuldberader nader vir 'n evaluasie van sy/haar finansiële verpligtinge ten einde vas te stel of die verbruiker oorbelaas is in terme van artikel 86(6)(a)²³⁹ en/of een of meer van die verbruikers se kredietooreenkomste neerkom op roekelose kredietverskaffing in terme van artikel 86(6)(b)²⁴⁰ van die NKW.²⁴¹ Enige verbruiker wat dit moeilik vind om sy/haar finansiële verpligtinge na te kom het die reg om óf 'n skuldberader direk te nader in terme van artikel 86(1) van die NKW of om 'n Hof te nader om hulp.²⁴²

²³⁶ Onderhoud met Zuné Coetzer op 28 Februarie 2011.

²³⁷ Nasionale Kredietwet 34 van 2005: artikel 3(e)(iii)&(g).

²³⁸ In Otto 2006: 5-6 het Otto 'n kortlikse vergelyking getref tussen die Nasionale Kredietwet en ons vorige Kredietwetgewing. Hy het verskeie komplikasies wat die NKW inhou aangespreek spesifiek die probleem dat die Wet van toepassing is op reeds bestaande kontrakte wat gaan inbreuk maak op kontraktuele verpligtinge. Otto kom tot die gevolgtrekking dat slegs tyd sal leer of die inwerkingtreding van die NKW werklik nodig was, of die *"kool die sous werd was?"* en of *"'n voorhamer gebruik word om 'n muggie dood te slaan?"*

²³⁹ In terme van artikel 86(6)(a) van die NKW nader 'n verbruiker 'n skuldberader met die versoek om oorbelaas verklaar te word.

²⁴⁰ In terme van artikel 86(6)(b) van die NKW nader 'n verbruiker 'n skuldberader met die versoek om te verklaar dat een of meer van die verbruiker se kredietooreenkomste neerkom op roekelose kredietverskaffing.

²⁴¹ Scholtz ea 2008: 11-7. Sien ook Boraine & Van Heerden 2009: 28/161.

²⁴² 'n Verbruiker mag 'n Landdroshof nader vir 'n bevel in terme van artikel 85(a)/(b) van die NKW. Artikel 85(a) gee aan die Hof die mag om die verbruiker te verwys na 'n skuldberader sodat die skuldberader die verbruiker se finansiële verpligtinge kan evalueer asook om die Hof te voorsien van voorstelle of die hof kan in terme van artikel 85(b) self hierdie evaluasie behartig en bevind dat die verbruiker wel oorbelaas is en 'n bevel maak soos voorgeskryf in artikel 87.

Artikel 85 van die NKW verskaf aan 'n Landdroshof die mag om 'n verbruiker oorbelaas te verklaar of om te verklaar dat 'n kredietooreenkoms neerkom op roekelose kredietverskaffing.²⁴³ Landdroshof het die mag om hierdie diskresie uit te oefen ongeag of die skuldberader namens die verbruiker die hof nader met 'n versoek soos voorgeskryf in artikel 86(7)(c) en/of die verbruiker die hof direk nader in terme van artikel 85(b) met 'n aansoek om roekelose kredietverskaffing of om sy/haar skuld en verpligtinge in terme van 'n kredietooreenkoms te laat herstruktureer soos voorgeskryf in artikel 87.²⁴⁴ Hierdie diskresie in terme van artikel 85(a) en (b) moet uitgeoefen word met inagneming van die doel van die NKW om 'n oorbelaaste verbruiker te rehabiliteer.²⁴⁵

Met verwysing na bogenoemde is dit duidelik dat 'n verbruiker self die inisiatief kan neem om vrywillig 'n skuldberader te raadpleeg om aansoek te doen vir skuldheriensiening die oomblik wanneer die verbruiker dit moeilik vind om sy/haar finansiële verpligtinge na te kom, of die verbruiker kan 'n skuldberader eers nader na die ontvangs van 'n artikel 129 kennisgewing.²⁴⁶ Artikel 129(1)(a) bespreek alternatiewe dispuutoplossings en 'n plan wat opgestel moet word deur die skuldberader, verbruiker en elke kredietverskaffer om sodoende die paaientente ingevolge die kredietooreenkoms tot op datum te bring.²⁴⁷ Wat egter huidiglik plaasvind, is dat verbruikers die bepalings soos uiteengesit in die artikel 129 kennisgewing ignoreer en wag tot die kredietverskaffer begin het met die tenuitvoerlegging van die kredietooreenkoms in terme van artikel 130 en dan eers tydens die hofverrigtinge opper dat hy/sy oorbelaas is. Hierdie tipe gedrag van verbruikers benadeel nie net hul kanse

²⁴³ Nasionale Kredietwet 34 van 2005: artikel 85(a).

²⁴⁴ Artikel 86(7)(c) is van toepassing wanneer die Skuldberader na die evaluasie soos voorgeskryf in artikel 86(6)(a)&(b) tot die gevolgtrekking kom dat die verbruiker wel in 'n geval van oorspandering is en 'n voorstel maak aan die Landdroshof vir 'n bevel dat een of meer van die verbruiker se kredietooreenkomste neerkom op roekelose kredietverskaffing en dat een of meer van die verbruikers se verpligtinge herverdeel moet word soos voorgeskryf in subartikel 7(c)(aa)-(dd). Artikel 85(b) bepaal dat indien die verbruiker 'n Landdroshof nader en die hof kom self tot die gevolgtrekking dat die verbruiker in 'n geval van oorspandering is mag die hof 'n bevel maak in terme van artikel 87 dat enige kredietooreenkoms neerkom op roekelose kredietverskaffing, of dat die verbruiker se verpligtinge herverdeel moet word of albei bogenoemde bevele.

²⁴⁵ *First Rand Bank Ltd v Olivier* 2009 (3) SA 353 (SEC) 359A-B.

²⁴⁶ Scholtz ea 2008: 11-6. Artikel 129 van die Nasionale Kredietwet bepaal dat indien 'n verbruiker vir 20 besigheidsdae in versuim is onder 'n kredietooreenkoms mag die kredietverbruiker 'n artikel 129 kennisgewing opstel waarin die versuim tot die kredietooreenkoms gestipuleer word en voorstel dat die verbruiker 'n skuldberader, alternatiewe dispuut oplossings agent, verbruikershof of ombud met jurisdiksie nader met die intensie om enige dispute ingevolge die kredietooreenkoms tussen die partye op te los en om ooreen te kom tot 'n plan om die uitstaande betalings tot die kredietooreenkoms tot op datum te bring. Artikel 130 bepaal dat 'n kredietverskaffer nie mag aangaan regsverrigtinge teen die verbruiker om die kredietooreenkoms af te dwing voordat 10 besigheidsdae na ontvangs van die kennisgewing verloop het sonder enige terugvoer vanaf die verbruiker of indien die verbruiker die verskaffer se voorstel in terme van artikel 129 verwerp het.

²⁴⁷ Scholtz ea 2008: 11-6.

om in terme van artikel 86(7)(b) en (c) onder skuldhersiëning geplaas te kan word nie, maar het ook 'n negatiewe invloed op die hof se diskresie in die geval van artikel 85(a)(b).²⁴⁸

Bogenoemde is egter teenstrydig met die doelwit wat die wetgewer met skuldhersiëning gehad het deurdat die skuldhersiëningsproses op 'n verbruiker van toepassing is tot en met die betekening van 'n dagvaarding en kan die hof se diskresie dus nie negatief beïnvloed word indien die verbruiker wag totdat 'n dagvaarding op hom/haar beteken is nie.²⁴⁹ Na die ontvangs van die dagvaarding mag die verbruiker dan die hof nader in terme van artikel 85 van die NKW wat die hof instaat stel om inderdaad die verbruiker te verwys na skuldhersiëning of die hof kan self verklaar dat die verbruiker oorbelaas is en sy/haar skuld herstruktureer.²⁵⁰ Soos reeds gemeld (en wat in die praktyk gevind word) kan hierdie handeling van die verbruiker tog die hof se diskresie in terme van artikel 85 negatief beïnvloed, aangesien sommige verbruikers slegs die hofprosedures wil misbruik deur eers te wag totdat aksie teen hul ingestel word voordat hul 'n poging aanwend om hul verpligtinge in terme van hul skuld na te kom.²⁵¹

Om hierdie probleem te voorkom is daar in terme van artikel 86(2) van die NKW in die saak *National Credit Regulator v Nedbank Ltd*²⁵² bevind dat 'n aansoek om skuldhersiëning in terme van artikel 86(1) nie deur 'n verbruiker gebring kan word in die tydperk waarbinne die kredietverskaffer van daardie kredietooreenkoms alreeds stappe geneem het ingevolge artikel 129²⁵³ om sodoende die ooreenkoms af te dwing nie.²⁵⁴

Dus het artikel 86(2) van die NKW dit ten doel om verbruikers wat nie gehoor gegee het aan die bepalings soos voorgeskryf in die artikel 129 kennisgewing nie, te verhoed om aansoek te doen om skuldhersiëning in terme van artikel 86(1), aangesien dit slegs die kredietverskaffer sal frustreer wat alreeds met die proses van afdwinging van die

²⁴⁸ Scholtz ea 2008: 11-6.

²⁴⁹ Scholtz ea 2008: 11-10. Van Heerden & Otto 2007: 667. Van Loggerenberg ea 2008 :40.

²⁵⁰ Otto 2006: 55. Nasionale Kredietwet 34 van 2005: artikel 88(3). Sien ook Jones & Schoeman 2006: 175 & 176. Scholtz ea 2008: 11-10.

²⁵¹ *First Rand Bank Ltd v Olivier* 2009 (3) SA 353 (SEC) 359D-H. Sien ook *Standard Bank of South Africa Ltd v Panayiotis* 2009 (3) SA 363 (W) 370C wat saam gestem het met die benadering van die *Olivier*-saak.

²⁵² Ongerapporteerde saak NGHC nommer 19638/2008.

²⁵³ Artikel 129 skryf sekere stappe voor wat die kredietverskaffer kan volg voordat 'n skuld afdwingbaar is naamlik indien 'n verbruiker versuim om die bepalings van die kredietooreenkoms na te kom mag die kredietverskaffer 'n kennisgewing van versuim aan die verbruiker verskaf met 'n voorstel dat die verbruiker die kredietooreenkoms kan verwys na 'n skuldberader, alternatiewe dispuut resoluie agent, verbruikershof om ombud met jurisdiksie, met die doel dat die partye die dispuut ingevolge die kredietooreenkoms kan oplos of tot 'n ooreenkoms kan kom om 'n plan te beraam rakende die betalings ingevolge die kredietooreenkoms, en ingevolge artikel 130(2) mag die kredietverskaffer geen regstappe neem om die kredietooreenkoms af te dwing voordat eersgenoemde kennisgewing verskaf word aan die verbruiker nie of ingevolge artikel 86(10) soos die saak mag staan, en daar nie eers aan alle vereistes voldoen is ingevolge artikel 130 nie.

²⁵⁴ Scholtz ea 2008: 11-6.

kredietooreenkoms begin het, behalwe indien die verbruiker genoegsame redes verskaf aan die hof vir sy/haar versuim om eers 'n skuldberader te nader.²⁵⁵

In die saak van *Firststrand Bank Ltd v Olivier* was daar bevind dat die NKW verbruikers aanmoedig om 'n skuldberader te nader die oomblik wanneer hul dit moeilik vind om hul finansiële verpligtinge na te kom of na die ontvangs van die artikel 129 kennisgewing vanaf kredietverskaffers en nie moet wag totdat 'n kredietverskaffer begin met litigasieprosedures nie, aangesien die verbruiker 'n risiko loop om die Landdroshof se diskresie in terme van artikel 85 negatief te beïnvloed, weens die feit dat hy/sy nie die geleentheid gebruik het om 'n skuldberader te nader voordat daar aksie ingestel is nie.²⁵⁶

Voordat 'n bevinding gemaak kan word in terme van artikel 87²⁵⁷ of in terme van artikel 86(7)(c) moet 'n hof of 'n skuldberader eers vasstel of 'n verbruiker oorbelaas is in terme van artikel 86(6)(a) en/of die krediet wat aan die verbruiker verleen is neerkom op roekelose kredietverskaffing in terme van artikel 86(6)(b). Wanneer 'n skuldberader tot die gevolg kom dat die verbruiker wel oorbelaas is of dat een of meer van die verbruiker se kredietooreenkomste neerkom of roekelose kredietverskaffing bevat artikel 86(7)(c) van die NKW voorstelle wat aan die hof gemaak kan word om ten einde die verbruiker se kredietooreenkomste as roekelose kredietverskaffing te laat bevind of om die verbruiker se skuld te laat herverdeel.²⁵⁸

Voordat die implikasies met skuldheriensening aangespreek kan word is dit egter belangrik om die interpretasie van skuldheriensening te verstaan asook die praktiese werking daarvan. Daarom sal hierdie konsep eers verduidelik word onder die volgende onderwerpe:

4.2.1 Skuldberaders

'n Skuldberader is 'n persoon wat bystand bied aan 'n kredietverbruiker wie dit onmoontlik vind om sy/haar finansiële verpligtinge rakende kredietooreenkomste na te kom, deur nodige voorstelle te maak aan die Landdroshof vir 'n verligting van skuld deur een of meer

²⁵⁵ *Firststrand Bank Ltd v Olivier* 2009 (3) SA 353 (SEC) 359A-B.

²⁵⁶ Scholtz ea 2008: 11-6. *Firststrand Bank Ltd v Olivier* 2009 (3) SA 353 (SEC) 359A-B.

²⁵⁷ In hierdie geval word daar verwys na indien 'n verbruiker 'n Landdroshof direk nader in terme van artikel 85 vir 'n bevinding soos voorgeskryf in artikel 87. 'n Landdroshof kan ook interme van artikel 87 van die Nasionale Kredietwet genader word indien (a) 'n skuldberader die Hof nader met 'n voorstel soos voorgeskryf in artikel 86(8)(b) wat bepaal dat die verbruiker in terme van artikel 86(7)(b) nie in 'n geval van oorspandering is nie, maar dit to moeilik vind om sy/haar finansiële verpligtinge na te kom en beide die verbruiker en kredietverskaffer informeel tot 'n voorstel gekom het, of indien (b) 'n verbruiker die Hof nader in terme van artikel 86(9) wat bepaal dat oorspandering nie op die verbruiker van toepassing is nie in terme van artikel 86(7)(a).

²⁵⁸ Jones & Schoeman 2006: 175. Sien ook Boraine & Van Heerden 2009: 28/161.

van die verbruiker se kredietooreenkomste as roekeloos te laat verklaar en/of die verbruiker se skuld te herstruktureer.²⁵⁹

Voordat 'n persoon dienste kan lewer as 'n skuldberader moet hy/sy eers registreer as 'n skuldberader by die Nasionale Kredietreguleerder^{260, 261}. Geen ongeregistreerde skuldberader mag dienste lewer aan die publiek voordat registrasie nie plaasgevind het nie.²⁶² Die NKW maak voorsiening vir sekere vereistes²⁶³ waaraan voldoen moet word voordat 'n persoon kan kwalifiseer as 'n skuldberader asook sekere handelinge wat 'n persoon sal diskwalifiseer om te registreer as 'n skuldberader, naamlik: inhegtenisneming vir misdade wat verband hou met oneerlikheid of geweld.²⁶⁴ Persone onder die ouderdom van 18 is gediskwalifiseer om te registreer as 'n skuldberader²⁶⁵ en daar word ook gekyk of die voornemende skuldberader sy/haar eie finansies behoorlik kan hanteer.²⁶⁶

'n Skuldberader se drie hoof funksies is om namens die verbruiker aansoek te doen vir 'n bevel dat die verbruiker oorbelaas is in terme van artikel 86(6)(a) van die NKW, die skuldberader moet vasstel of die kredietooreenkomste wat gesluit is met die verskeie kredietverskaffers nie dalk neerkom op roekelose kredietverskaffing in terme van artikel 86(6)(b) van die NKW en die skuldberader moet aanvaarbare voorstelle na die Landdroshof bring soos byvoorbeeld die herstrukturering van 'n verbruiker se skuld.²⁶⁷ In die geval waar 'n skuldberader 'n aansoek voor die Landdroshof bring in terme van artikel 86(8)(b) en 86(7)(c) word die skuldberader nie gesien as 'n litigant in die gewone stand van sake nie

²⁵⁹ A note on certain aspects of the Act for Clerks of the Magistrates' Court, May 2007. Sien ook Scholtz ea 2008: 11-8.

²⁶⁰ Ingevolge artikel 12 van die Nasionale Kredietwet 34 van 2005 is die Nasionale Kredietreguleerder 'n regspersoon en beskik oor jurisdiksie regoor Suid-Afrika. Die liggaam is onafhanklik en slegs onderworpe aan die grondwet en wetgewing van die Republiek. Die liggaam is onpartydig en moet toesien dat die bepalings, soos vervat in die Wet uitgevoer word en tree op sonder guns, voordeel of bevoordeling.

²⁶¹ Kelly-Louw 2007:1021-7061: 157. Sien ook Otto 2006: 33. Nasionale Kredietwet: artikel 44(1). Sien ook Jones & Schoeman 2006: 158 – 159.

²⁶² Scholtz ea 2008: 5-8. Sien ook Roestoff ea 2008: 251/360.

²⁶³ Otto 2006: 33 & Scholtz ea 2008: 11-8. Artikel 44(3) van die Nasionale Kredietwet bepaal dat 'n persoon aan die volgende vereistes moet voldoen alvorens hy/sy kan kwalifiseer vir registrasie as 'n skuldberader, naamlik: hy/sy moet beskik oor 'n graad 12 sertifikaat of volgens Scholtz ea 2008: 11-8 (Reg 10(a)(i)) mag hy/sy ook beskik oor 'n "level 4- qualification issued by the South African Qualifications Authority", twee jaar werksondervinding in voorgeskrewe beroepe naamlik verbruikersbeskerming, klagte hantering en oplossing dienste, *legal of paralegal* dienste, rekenkundige of finansiële dienste, die onderrig of opleiding van individue, berading van individue of algemene besigheidsomgewing. 'n Voornemende skuldberader moet ook die skuldberadingskursus voltooi soos goedgekeur deur die Nasionale Kredietreguleerder.

²⁶⁴ Otto 2006: 33. Nasionale Kredietwet: artikel 44(3) & 46(3). Scholtz ea 2008: 5-9 (regulasie 5) bepaal ook dat 'n natuurlike persoon nie kan registreer as 'n skuldberader as hy/sy onderworpe is aan 'n administrasiebevel, onderworpe is aan skuld herverdeling of indien hy/sy deel vorm of indiensgeneem of handel as 'n agent wat deel vorm van 'n skuldinvorderaar, kredietregulasies, die organisasie van 'n kredietburo of enige ander aktiwiteite soos voorgeskryf deur die Minister.

²⁶⁵ Roestoff ea 2008: 251/360. Sien ook Otto 2006: 33. Nasionale Kredietwet: artikel 46(3).

²⁶⁶ Scholtz ea 2008: 11-8.

²⁶⁷ Vessio 2002.2: 285. Nasionale Kredietwet: artikel 86(7)(a)-(c). Sien ook Otto 2006: 33-34.

maar vervul 'n statutêre verpligting in terme van die NKW.²⁶⁸ Dus is dit duidelik dat skuldberaders 'n uiters belangrike rol speel in die uitvoering van die doel van die NKW.

Uit bogenoemde blyk dit dat 'n skuldberader ten doel het om ondersoek in te stel rakende óf die verbruiker oorbelaas is asook óf die verbruiker se kredietooreenkomste neerkom op roekelose kredietverskaffing.²⁶⁹ Soos later volledig bespreek gaan word het skuldberaders 'n tydsbeperking van 60 besigheidsdae vanaf die dag wat die ondersoek ingestel word tot en met die terolleplasing van die aansoek om vir skuldher siening aansoek te doen asook die verkryging van 'n bevel in terme van artikel 85(b) en/of artikel 86(7)(b) en (c).²⁷⁰ Skuldberaders het dus nie tyd om af te wyk van die vasgestelde prosedure soos verskaf deur die NKW om ongeldige gedingvoering asook onbillike terminasie van skuldher siening te opponeer nie.²⁷¹ Nieteenstaande die feit dat laasgenoemde nie deel vorm van skuldberaders se funksies nie, is dit nie die doel van skuldher siening om gedingvoering te beveg nie, maar eerder om gedingvoering te voorkom.

Dus, in terme van die NKW blyk dit duidelik dat vir 'n individu om funksies te verrig as 'n skuldberader, moet hy/sy eers aan streng vereistes voldoen asook 'n kursus voltooi waarin hul opleiding ontvang oor die skuldher sieningsproses, en hierdie proses is juis deur die NKW daargestel om verbruikers te help om hul finansiële verpligtinge na te kom voordat aksie teen hul ingestel word. Met hierdie ongeldige gedingvoering van kredietverskaffers wat lei tot die onbillike terminasie van skuldher siening kan skuldberaders nie aan hul funksies voldoen nie en dus nie behulpsaam wees in die suksesvolle uitvoering van die doel van die NKW nie.²⁷²

4.2.2 Oormatige skuld

Soos reeds vermeld is een van die funksies van 'n skuldberader om vas te stel of 'n verbruiker oorbelaas is of nie. 'n Verbruiker is oorbelaas indien die verbruiker dit onmoontlik vind om sy/haar finansiële verpligtinge binne 'n redelike tydperk na te kom.²⁷³ Om laasgenoemde vas te stel moet 'n skuldberader kyk na 'n verbruiker se finansiële middele, verpligtinge asook die verbruiker se vermoë om hierdie verpligtinge binne 'n redelike tydperk

²⁶⁸ *National Credit Regulator v Nedbank Ltd* ongerapporteerde saak NGHC saaknommer 19638/2008. sien ook Vessio 2002.2: 285.

²⁶⁹ Nasionale Kredietwet 34 van 2005: artikel 86(6)(a)&(b).

²⁷⁰ Verwys na paragraaf 4.2.4.

²⁷¹ Onderhoud met Zuné Coetzer op 28 Februarie 2011 & onderhoud met Corrie Schoeman op 1 Maart 2011.

²⁷² Onderhoud met Zuné Coetzer op 28 Februarie 2011 & onderhoud met Corrie Schoeman op 1 Maart 2011.

²⁷³ Vessio 2002.2: 275. Nasionale Kredietwet: artikel 79(1). Sien ook Boraine & Van Heerden 2009: 24/161.

na te kom met verwysing na die verbruiker se afbetalingsgeskiedenis.²⁷⁴ Indien 'n skuldberader na die evaluasie van bogenoemde vind dat die verbruiker nie sy/haar verpligtinge onder al die kredietooreenkomste waaraan hy/sy 'n party is, binne 'n redelike tydperk kan nakom nie, is die skuldenaar oorbelaas.²⁷⁵

Skuldberaders is geregtig om 'n fooi soos vasgestel deur DCASA vanaf die verbruiker te verhaal vir die uitvoering van hul dienste.²⁷⁶ DCASA maak ook voorsiening vir 'n fooi wat verhaal kan word vanaf die verbruiker vir die betaling van enige regskostes indien dit van toepassing is.²⁷⁷ Die betaling van regskostes mag slegs vanaf die verbruiker verhaal word indien dit aan die verbruiker verduidelik word voor die aanvang van die skuldhersiening.²⁷⁸ Soos later gaan blyk het daar 'n hewige koste probleem ontstaan by die skuldhersieningsproses wat die direkte gevolg is van ongeldige gedingvoering asook onbillike terminasie van skuldhersiening aan die kant van die kredietverskaffer aangesien die opponering van laasgenoemde aksies die skuldberader meer geld kos as wat verskaf word vanaf DCASA.²⁷⁹

Daar moet verstaan word dat DCASA slegs sekere fondse aan skuldberaders verskaf wat alreeds 'n vordering is vanaf die R50 fooi soos voorgeskryf in die NKW, maar indien hierdie fondse uitgeput is moet die skuldberader 'n aftrekking maak vanaf die verbruiker se maandelikse paaiement wat beteken dat kredietverskaffers daardie spesifieke maand nie 'n

²⁷⁴ Scholtz ea 2008: 11-5 – 11-6. In Scholtz ea het Van Heerden 'n volledige algemene verduideliking gegee van die konsep oormatige skuld spesifiek met verwysing na artikel 79(1) van die NKW, naamlik dat oormatige skuld nie net slegs neerkom op 'n verbruiker wie se bestaande onvermoë om sy/haar finansiële verpligtinge na te kom nie maar ook op sy/haar toekomstige onvermoë. Van Heerden verduidelik ook dat oormatige skuld bereken moet word die oomblik wanneer aansoek gedoen word en nie wanneer die kredietooreenkoms aangegaan is nie. Sien ook Scholtz ea 2008: 11-13 – 11-19.

²⁷⁵ Vessio 2002.2: 275. Nasionale Kredietwet 34 van 2005: artikel 79(1). In Nagel 2006: 273 verduidelik Otto die betekenis van oormatige skuld as wanneer 'n verbruiker nie in staat is om al sy verpligtinge kragtens sy kredietooreenkomste tydig te kan na kom nie met die inagneming van die verbruiker se finansiële vermoëns, vooruitsige, verpligtinge en betalingsgeskiedenis. Sien ook Otto 2006: 54 asook Jones & Schoeman 2006: 172-173.

²⁷⁶ Scholtz ea 2008: 11-11. Skedule 2 van die Regulasies bepaal dat 'n skuldberader die volgende fooie mag ontvang van Verbruikers wie se bruto inkomste meer is as R2500.00 per maand of wie se huishoudelikeinkomste meer is as R3500.00:

- (a) 'n Aansoekfooie van R50.00 vanaf die verbruiker
- (b) 'n *Rejection* fooie van R300.00 (BTW uitgesluit) indien artikel 86(7)(a) van toepassing is op die Verbruiker
- (c) 'n Rekonstruksiefooie van minder as die eerste paaiement van die skuldherverdelingsooreenkoms of R3000.00 (BTW uitgesluit) in die geval wanneer 'n verbruiker se aansoek goedgekeur is in terme van artikel 86(7)(b)&(c).

²⁷⁷ Skedule 2 van die Regulasies.

²⁷⁸ Skedule 2 van die Regulasies

²⁷⁹ Onderhoud met Zuné Coetzer op 28 Februarie 2011 & onderhoud met Corrie Schoeman op 1 Maart 2011. Verwys na Hoofstuk 7.

betaling vanaf die skuldberader sal kan ontvang nie wat 'n geldige rede is vir terminasie.²⁸⁰ Indien 'n aftrekking van 'n verbruiker se maandelikse paalement nie uitgevoer kan word nie kan die skuldberader in die alternatief 'n verdere fooi verhaal vanaf die verbruiker wat dit duidelik nie kan bekostig nie.²⁸¹

Die punt van skuldhersiening is om aan verbruikers wat oorbelaas is hulp te verleen op die goedkoopste wyse moontlik, aangesien hul juis nie oor genoeg fondse beskik om hul finansiële verpligtinge na te kom nie. Die doel van skuldhersiening kan dus nie bereik word indien daar in elk geval addisionele fooie vanaf verbruikers verhaal moet word vir die aanstelling van prokureurs om hierdie ongeldige gedingvoering van kredietverskaffers te opponeer.

4.2.3 Roekelose kredietverskaffing

Soos reeds verduidelik moet 'n skuldberader nadat hy/sy genader is deur 'n verbruiker in terme van artikel 86(6)(b) bepaal of die verbruiker hom/haarself bevind in 'n geval van oorspandering;²⁸² en indien die verbruiker 'n verklaring van roekelose krediet versoek, om te bepaal of enige van die verbruiker se kredietooreenkomste neerkom op die verskaffing van roekelose krediet.²⁸³

Die NKW het in werking getree met die doel om onder andere roekelose kredietverskaffing te verhoed, aangesien roekelose kredietverskaffing een van die redes is waarom soveel Suid-Afrikaners nie hul finansiële verpligtinge kan nakom nie.²⁸⁴ Volgens Van Heerden kom roekelose kredietverskaffing voor wanneer 'n kredietooreenkoms aangegaan is terwyl die verbruiker oorbelaas is.²⁸⁵

²⁸⁰ Onderhoud met Zuné Coetzer op 28 Februarie 2011 & onderhoud met Corrie Schoeman op 1 Maart 2011. Nasionale Kredietwet 34 van 2005: artikel 86(11) & artikel 88(3)(b)(ii).

²⁸¹ Nasionale Kredietwet: artikel 86(11). Onderhoud met Zuné Schoeman op 28 Februarie 2011 & onderhoud met Corrie Schoeman 1 Maart 2011.

²⁸² Nasionale Kredietwet: artikel 86(6)(a). Sien ook Kelly-Louw 2007:1021-7061: 154.

²⁸³ Nasionale Kredietwet: artikel 86(6)(b). Regulasie 24(8)(a)-(d) bepaal dat die volgende deur die skuldberader oorweeg moet word in die vasstelling van roekelose kredietverskaffing: *"the level of indebtedness of the consumer after that particular agreement was entered into, and whether, when that particular credit agreement was entered into, the total debt obligation including the new agreement exceeded the next income reduced by minimum living expenses, the consumer's bank statement, salary or wage advice and records obtained from a credit bureau, any guidelines published by the National Credit Regulator proposing evaluative mechanisms, models and procedures in terms of section 82 of the Act."*

²⁸⁴ Jones & Schoeman 2006: 147. Sien ook Boraïne & Van Heerden 2009: 33/161.

²⁸⁵ Vessio 2002.2: 277. Sien ook Scholtz ea 2008: 11-5.

Artikel 80 van die NKW beskryf omstandighede wat op 'roekelose krediet' neerkom en dit sluit die volgende in: 'n ooreenkoms wat aangegaan word en die verskaffer versuim het om 'n ondersoek te doen rakende die verbruiker se vermoë om die krediet terug te betaal, die verskaffer nadat hy die ondersoek gedoen het 'n ooreenkoms aangaan met die verbruiker ongeag die feit dat die oorgrote hoeveelheid feite daarop wys dat die verbruiker nie die verbruikersrisiko's, koste en verpligtinge van die ooreenkoms verstaan nie of dat die aangaan van die ooreenkoms die verbruiker in 'n oormaat skuld sal dompel.²⁸⁶

Volgens Otto moet 'n kredietverskaffer, voordat daar gekontrakteer word, die verbruiker se begrip en besef vasstel betreffende die risiko's, koste, regte en verpligtinge ter sprake, asook sy skuldbetalingsgeskiedenis en sy bestaande finansiële middele, vooruitsigte en verpligtinge.²⁸⁷ Die NKW stel die belangrikheid van die voorkoming van roekelose kredietverskaffing duidelik deur bogenoemde riglyne wat deur die kredietverskaffer nagekom moet word, asook dat die kredietverbruiker hierdie inligting volledig en eerlik moet verskaf.²⁸⁸

Alhoewel die NKW geen bepaling bevat rakende hoe die bogenoemde assessering moet plaasvind nie, bepaal artikel 82(1) dat indien 'n kredietverskaffer self die evaluasie meganisme of model en prosedure bepaal vir die assessering, hierdie meganisme of model en prosedure moet neerkom op 'n billike en objektiewe assessering.²⁸⁹

Indien 'n kredietooreenkoms aangegaan is tussen 'n verskaffer en 'n verbruiker sonder dat 'n behoorlike assessering plaasgevind het of indien 'n kredietooreenkoms aangegaan is tussen 'n verskaffer en 'n verbruiker en daar gevind is na 'n assessering dat die verbruiker nie die risiko's, kostes of verpligtinge onderworpe aan daardie kredietooreenkoms verstaan nie of indien 'n verskaffer 'n kredietooreenkoms aangaan met 'n verbruiker wat tot die gevolg sal lei dat die verbruiker orbela sal wees, sal daardie ooreenkoms asook die krediet neerkom op roekelose kredietverskaffing.²⁹⁰ Geen skuldberader mag 'n kredietooreenkoms as roekelose kredietverskaffing verklaar nie, maar slegs voorstelle maak aan 'n Landdroshof dat na behoorlik evaluering die skuldberader tot die gevolgtrekking gekom het dat 'n kredietooreenkoms neerkom op roekelose kredietverskaffing waarna slegs die Landdroshof die mag het om 'n bevel van roekelose kredietverskaffing te maak.²⁹¹

²⁸⁶ Kelly-Louw 2007: 1021-7061: 154.

²⁸⁷ Vessio 2002.2: 277. Nagel 2006: 270. Sien ook Jones en Schoeman 2006: 173.

²⁸⁸ Boraine & Van Heerden: 2009 (12)(3): 34/161. Nagel 2006: 270. Jones & Schoeman 2006: 173.

²⁸⁹ Scholtz ea 2008: 11-27, die Nasionale Kredietreguleerder mag sekere riglyne publiseer vir hierdie meganismes of model en prosedures.

²⁹⁰ Nasionale Kredietwet 34 van 2005: artikel 119(4). Scholtz ea 2008: 11-28.

²⁹¹ Kelly-Louw 2007: 1021-7061: 154. Sien ook Scholtz ea 2008: 11-30.

Wanneer 'n Landdroshof, na oorweging van die skuldberader se voorstelle, tot die gevolgtrekking kom dat 'n kredietooreenkoms wel neerkom op roekelose kredietverskaffing aangesien krediet aan die verbruiker verskaf is sonder dat 'n kredietassesering plaasgevind het of nadat 'n kredietassesering wel plaasgevind het, maar dat die verbruiker nie die kostes, risiko's en verpligtinge tot daardie kredietooreenkoms verstaan het nie, mag die hof die volgende bevindings maak:²⁹²

- dat al die verbruiker se verpligtinge tot daardie kredietooreenkoms of slegs 'n gedeelte van die verbruiker se verpligtinge gekanselleer word;
- om die mag en uitwerking van die kredietooreenkoms op te skort tot 'n datum soos bepaal deur die hof. In hierdie geval is die verbruiker glad nie verplig om enige betaling ingevolge die kredietooreenkoms te maak of enige rente, fooie of ander heffing ingevolge die kredietooreenkoms te betaal nie.²⁹³ Die kredietverskaffer se regte ingevolge die kredietooreenkoms is dan ook onafdwingbaar.²⁹⁴

Nadat die opgeskorte tydperk verstryk het vervolg die partye se regte en verpligtinge, maar die verskaffer mag nie rente, fooie en ander heffings verhaal vir die opgeskorte tydperk nie.²⁹⁵

In die geval wanneer die Landdroshof na die oorweging van die skuldberader se voorstelle tot die gevolgtrekking kom dat die verbruiker se oormatige skuld die gevolg is van roekelose kredietverskaffing, moet die hof vasstel of die verbruiker nogsteeds oorbelaas is tydens daardie hofverrigtinge.²⁹⁶ Indien die Landdroshof vind dat die verbruiker inderdaad oorbelaas is tydens die hofverrigtinge mag die hof 'n bevel maak wat die mag en uitwerking van daardie kredietooreenkoms opskort tot 'n datum soos bepaal deur daardie hof.²⁹⁷ Die Landdroshof mag ook bevind dat die verbruiker se verpligtinge tot die ander kredietooreenkomste herverdeel moet word volgens artike 87 van die Wet.²⁹⁸

Wanneer 'n verbruiker 'n skuldberader nader met die versoek om in terme van artikel 86(6)(b) van die NKW te bepaal of enige van die verbruiker se kredietooreenkomste neerkom op roekelose kredietverskaffing en die skuldberader kom tot die gevolgtrekking dat

²⁹² Vessio 2002.2: 277. Nasionale Kredietwet 34 van 2005: artikel 83(2)(a)-(b). Scholtz ea 2008: 11-31.

²⁹³ Scholtz ea 2008: 11-32.

²⁹⁴ Vessio 2002.2: 277. Scholtz ea 2008: 11-32.

²⁹⁵ Otto 2006: 271. Sien ook Boraine & Van Heerden 2009: 35/161.

²⁹⁶ Scholtz ea 2008: 11-32. Nasionale Kredietwet: artikel 83(3)(a)-(b).

²⁹⁷ Kelly-Louw 2007:1021-7061: 154. Sien ook Scholtz ea 2008: 11-33. Nasionale Kredietwet: artikel 83(3)(a)-(b).

²⁹⁸ Scholtz ea 2008: 11-33. Nasionale Kredietwet: artikel 83(3)(a)-(b).

die verbruiker se oormatige skuld wel die gevolg is van roekelose kredietverskaffing, mag die hof 'n bevinding maak in terme van artikel 87(1)(b)(1).²⁹⁹

Die vraag wat egter hier gevra moet word is in watter Hof die Skuldberader aansoek kan doen vir bogenoemde bevel. Die probleem wat uit hierdie vraag ontstaan is dat daar heelwat gedebateer word oor watter hof jurisdiksie het om so 'n aangeleentheid aan te hoor aangesien daar in meeste gevalle gevind word dat die verbruiker, skuldberader asook die kredietverskaffer in verskillende jurisdiksiegebiede woonagtig is.³⁰⁰ Artikel 28 van die Wet op Landdroshowe moet dan ook in aanmerking geneem word rakende jurisdiksie ten aansien van die gebied waarbinne die ooreenkoms onderteken is.³⁰¹

Soos reeds vermeld en wat ook in latere hoofstukke meer volledig bespreek gaan word, is daar 'n hewige koste-implikasie vir die verbruiker met hierdie jurisdiksieprobleem aangesien verskaffers (soos meeste banke) aksies instel in hul jurisdiksiegebied wat meestal in stede soos Pretoria en Johannesburg is.³⁰² Skuldberaders asook verbruikers wat nie woonagtig is in laasgenoemde jurisdiksiegebied nie, moet dan ry na daardie jurisdiksiegebied om die gedingvoering te gaan opponeer wat teenstrydig is met skuldberaders se tydslimiet asook kostelimiet soos voorgeskryf deur die NKW.³⁰³ Die teendeel is ook waar dat verbruikers aansoek doen om skuldhersiening in die jurisdiksiegebied waar hul woonagtig is wat dit weer moeilik maak vir kredietverskaffers om die hofverrigtinge by te woon vir opponering, aangesien hul hoofplek van besigheid in 'n ander jurisdiksiegebied geleë is.³⁰⁴ Dus is hierdie probleem nie net nadelig vir die skuldberader nie, maar ook vir beide kredietverbruikers en –verskaffers.

Skuldhersiening kan nie ten volle uitgevoer word indien hierdie probleme nie opgelos word nie. Die NKW het juis inwerking getree om die leemte van ons vorige kredietwetgewing te vul met skuldhersiening, maar indien daar probleme met die proses ondervind word sal artikel 3(g) van die NKW nie aan voldoen kan word nie.³⁰⁵ Dit sal egter teleurstellend wees,

²⁹⁹ Nasionale Kredietwet 34 van 2005: artikel 86(6)(b) & 87(1)(b)(1). Laasgenoemde artikel bepaal dat 'n hof kan bevind dat een of meer van die verbruiker se kredietooreenkomste neerkom op roekelose kredietverskaffing.

³⁰⁰ Onderhoud met Zuné Coetzer op 28 Februarie 2011 & onderhoud met Corrie Schoeman op 1 Maart 2011. *Nedbank v National Credit Regulator* word die probleem rakende jurisdiksie ook aangespreek. Verwys na hoofstuk 6.

³⁰¹ Wet op Landdroshowe 32 van 1944: artikel 28.

³⁰² Onderhoud met Zuné Coetzer op 28 Februarie 2011 & onderhoud met Corrie Schoeman op 1 Maart 2011. Sien Hoofstuk 7.

³⁰³ Onderhoud met Zuné Coetzer op 28 Februarie 2011 & onderhoud met Corrie Schoeman op 1 Maart 2011. Skedule 2 van die Regulasies. Sien Hoofstuk 6.

³⁰⁴ Onderhoud met Zuné Coetzer op 28 Februarie 2011 & onderhoud met Corrie Schoeman op 1 Maart 2011. Sien Hoofstuk 6.

³⁰⁵ Nasionale Kredietwet: artikel 3(g).

aangesien die NKW nie net ten doel het om roekelose kredietverskaffing te voorkom nie, maar ook om diegene te help wie alreeds oorbelaas is weens roekelose kredietverskaffing. Dus gaan die NKW nie meer 'n terugwerkende oplossing kan bied vir die leemte van ons vorige kredietwetgewing, voordat daar nie oplossings vir hierdie probleme gevind word nie.

4.2.4 Skuldherieningsprosedure

Indien 'n kredietverbruiker dit moeilik vind om sy/haar verpligtinge ingevolge kredietooreenkomste wat gesluit is met verskeie kredietverskaffers, na te kom, het die verbruiker die reg om met verlof, die Landdroshof te nader om hulp in terme van artikel 85 van die NKW.³⁰⁶ Voordat hulp verleen kan word aan 'n verbruiker moet 'n verbruiker se finansiële posisie eers geëvalueer word om ten einde te besluit of die verbruiker wel oorbelaas is of nie.³⁰⁷

Die algehele mag van die Landdroshof om te handel met oormatige skuld is voorgeskryf in artikel 85 van die NKW wat bepaal dat ten spyte van enige bepaling van reg of ooreenkomste tot die teendeel, in enige hofverrigtinge waarin 'n kredietooreenkoms oorweeg word en daar beweer word dat die verbruiker ingevolge daardie kredietooreenkoms oorbelaas is, mag die hof nadat bogenoemde onder die aandag van die hof gebring is, een van die volgende bevels maak naamlik:

- (a) om die aangeleentheid direk te verwys na 'n skuldberader met 'n versoek dat die skuldberader die verbruiker se kredietomstandighede moet evalueer om ten einde 'n voorstel na die hof te bring in terme van artikel 86(7) van die NKW;³⁰⁸ of
- (b) om te verklaar dat die verbruiker wel in 'n geval van oorspandering is en sodoende 'n bevel maak ingevolge artikel 87 met die doel om die verbruiker te verlos van sy/haar kredietprobleme.³⁰⁹

In die geval wanneer die hof 'n bevel maak in terme van artikel 85(a) is artikel 86(6) en (7) van die NKW van toepassing. Artikel 86(6) bepaal dat indien 'n skuldberader 'n aansoek in terme van artikel 85(a) aanvaar, moet die skuldberader die volgende bepaal:

- (a) of die verbruiker wel hom/haarself bevind in 'n geval van oorspandering;³¹⁰ en

³⁰⁶ Roestoff ea 2009: 255/360. Scholtz et al 2008: 6-11. Sien ook Nasionale Kredietwet 34 van 2005: artikel 80(1).

³⁰⁷ Otto 2006: 54.

³⁰⁸ Nasionale Kredietwet: artikel 85(a).

³⁰⁹ Roestoff ea 2009: 255/360. Nasionale Kredietwet: artikel 85(b).

³¹⁰ Nasionale Kredietwet: artikel 86(6)(a).

(b) indien die verbruiker 'n verklaring van roekelose krediet versoek, om te bepaal of enige van die verbruiker se kredietooreenkomste neerkom op die verskaffing van roekelose krediet.³¹¹

Dit is belangrik om te verstaan dat die verbruiker 'n keuse het rakende watter instansie hy/sy gaan nader. Die verbruiker mag 'n skuldberader nader met 'n aansoek in terme van artikel 86(6)(a)/(b) of 'n verbruiker mag 'n hof direk nader in terme van artikel 85 vir 'n bevel soos voorgeskryf in artikel 87 van die NKW.³¹² Laasgenoemde word dikwels deur die verbruiker gedoen wanneer 'n kredietverskaffer alreeds met die tenuitvoerleggingsprosedures begin het of wanneer 'n skuldberader die verbruiker se aansoek om skuldheriensing van die hand gewys het in terme van artikel 86(7)(a) van die NKW.³¹³ Soos reeds vermeld, moet 'n verbruiker hom/haarself daarvan weerhou om eers te wag tot die tenuitvoerlegging om oormatige skuld te opper aangesien hierdie handeling die hof se diskresie in terme van artikel 85 negatief kan beïnvloed weens die misbruik van hofprosedures deur eers te wag totdat aksie teen hul geneem word voordat hul 'n poging aanwend om hul verpligtinge in terme van hul skuld na te kom.³¹⁴

In die saak *Firststrand Bank Ltd v Olivier* was daar bevind dat die NKW verbruikers aanmoedig om 'n skuldberader te nader die oomblik wanneer hul dit moeilik vind om hul finansiële verpligtinge na te kom en nie moet wag totdat 'n kredietverskaffer begin met litigasieprosedures nie.³¹⁵

4.2.4.1 Aansoek om skuldheriensing:

Artikel 86 van die NKW bepaal dat 'n verbruiker 'n skuldberader kan nader om aansoek te doen vir skuldheriensing op die voorgeskrewe wyse en vorm ten einde oorbelaas verklaar te word.³¹⁶ Tydens die eerste onderhoud moet die spesifieke skuldberader evalueer of die verbruiker oorbelaas is of nie.³¹⁷ Deur dit te doen moet 'n "vorm 16"-aansoek om skuldheriensing ingevul en geteken word deur die verbruiker.³¹⁸

³¹¹Nasionale Kredietwet 34 van 2005: artikel 86(6)(b). Sien ook Roestoff ea 2009: 255/360.

³¹²Verwys na paragraaf 4.2.

³¹³Nasionale Kredietwet: artikel 87(1).

³¹⁴*Firststrand Bank Ltd v Olivier* 2009 (3) SA 353 (SEC) 359D-H. Sien ook *Standard Bank of South Africa Ltd v Panayiotis* 2009 (3) SA 363 (W) 370C wat saam gestem het met die benadeling van die *Olivier* saak.

³¹⁵*Firststrand Bank Ltd v Olivier* 2009 (3) SA 353 (SEC) 359A-B. Scholtz ea 2008: 11-6.

³¹⁶Nasionale Kredietwet 34 van 2005: artikel 86(1). Jones & Schoeman 2006: 175-176.

³¹⁷Scholtz ea 2008: 6-11.

³¹⁸Onderhoud gevoer met Zuné Coetzer op 28 Februarie 2011.

'n Vorm 16-aansoek om skuldher siening, stel kredietverskaffers en geregistreerde kredietburo's tot die aansoek in kennis asook dat die verbruiker aansoek gedoen het om skuldher siening, dat die verbruiker se aansoek om skuldher siening gelys gaan word by alle geregistreerde kredietburo's, dat die vorm vergesél moet word van 'n volledige lys van skuldeisers asook duplikate van alle nodige dokumente soos versoek asook 'n versoek dat indien alle dokumente nie binne tien dae na ontvangs van die kennisgewing ingedien is by die skuldberader nie, die aansoek nie aanvaar sal word nie.³¹⁹ Skuldher siening begin amptelik 'n dag nadat die vorm 16 geteken is.³²⁰

Die vorm 16 bevat ook gedeeltes wat handel oor die verbruiker se persoonlike inligting, inkomste, maandelikse verpligtinge spesifiek met verwysing na die verbruiker se skuld aan kredietverskaffers.³²¹ Die vorm bevat ook 'n verklaring deur die verbruiker wat bepaal dat die verbruiker ooreenkom om hom/haar ten alle tye tot die skuldher sieningsproses te verbind met dien verstande dat die skuldberader alle geregistreerde kredietburo's asook kredietverskaffers in kennis gaan stel van die aansoek om skuldher siening asook die nodige inligting van laasgenoemdes gaan versoek om ten einde 'n volledige kredietevaluatie asook 'n skuldherverdeling te kan behartig.³²² In hierdie gedeelte van die vorm gee die verbruiker ook toestemming om geen kredietooreenkoms aan te gaan gedurende die skuldher sieningsproses nie.³²³

Indien 'n verbruiker nie die voorgeskrewe vorm 16 invul nie, is hy/sy verplig om die skuldberader te voorsien van die nodige inligting soos uiteengesit in regulasie 24(1)(b)³²⁴ asook 'n verklaring en ooreenkoms om hom/haarself ten volle tot die skuldher sieningsproses te verbind en dat alle inligting soos verskaf aan die skuldberader waar en korrek is.³²⁵

4.2.4.2 Kennis aan alle krediteure:

Na die ontvangs van die verbruiker se aansoek om skuldher siening in terme van artikel 86(1) van die NKW moet die skuldberader die verbruiker voorsien van 'n ontvangserkenning asook om alle gelyste kredietverskaffers en geregistreerde kredietburo's in kennis te stel van

³¹⁹ Roestoff ea 2009: 255/360. Sien ook Scholtz ea 2008: 11-9. Regulasie 24(1)(a).

³²⁰ Onderhoud gevoer met Zuné Coetzer op 28 Februarie 2011.

³²¹ Regulasie 24(1)(a). Sien Scholtz ea 2008: 11-9.

³²² Scholtz ea 2008: 11-9.

³²³ Scholtz ea 2008: 11-9.

³²⁴ Regulasie 24(1)(b) bepaal kortliks dat die verbruiker die skuldberader moet voorsien van alle persoonlike inligting, alle vorme van inkomste, maandelikse uitgawes, 'n volledige lys van skuldeisers asook lewensuitgawes. Sien Scholtz ea 2008: 11-10.

³²⁵ Scholtz ea 2008: 11-10. Regulasie 24(1)(b)(vii-viii) & 24(1)(c) & 24(1)(d).

die aansoek om skuldher siening.³²⁶ Binne 5 werksdae vanaf die ontvangs en ondertekening van die vorm 16, moet 'n vorm 17.1 uitgestuur³²⁷ word aan alle gelyste kredietverskaffers asook geregistreerde kredietburo's om hul in kennis te stel dat die aansoek om skuldher siening toegestaan is.³²⁸ Die verbruiker en kredietverskaffers moet hul volle samewerking gee en binne 5 werksdae vanaf ontvangs van die vorm 17.1, enige inligting verifieer asook 'n sertifikaat van uitstaande balans aan die skuldberader voorsien waarop die kapitaal en rente van die totale uitstaande skuld uiteengesit word.³²⁹

Indien die skuldberader nie enige terugvoer vanaf die kredietverskaffers ontvang binne vyf dae na ontvangs van die vorm 17.1 nie, mag die skuldberader alle informasie tesame met uitstaande skuld soos verskaf deur die verbruiker aanvaar as korrek.³³⁰ Kredietverskaffers en verbruikers moet ten alle tye hul samewerking gee tydens die skuldher sieningsproses asook om tot die skuldberader se redelike voorstelle toe te stem om hom/haar instaat te stel om die verbruiker se finansiële omstandighede asook kanse op redelike skuld herverdeling behoorlik te evalueer.³³¹

4.2.4.3 Evaluasie deur 'n skuldberader:

Nadat 'n verbruiker aansoek gedoen het om skuldher siening en die skuldberader het die aansoek aanvaar soos reeds vermeld, moet die skuldberader vasstel of die verbruiker oorbelas is of nie.³³² Indien die verbruiker glo dat hy of sy onderworpe is aan roekelose kredietverskaffing, moet die skuldberader op dieselfde wyse vas stel of die krediet inderdaad aan die verbruiker op 'n roekelose wyse verskaf was.³³³ Binne dertig dae na die ontvangs van die aansoek om skuldher siening in terme van artikel 86(1), moet die evaluasie gedoen word deur die skuldberader.

³²⁶ Roestoff ea 2009: 266/360. Sien ook Scholtz ea 2008: 11-12.

³²⁷ Regulasie 24(5) bepaal dat hierdie aansoek gestuur moet word by wyse van 'n faks, geregistreerde pos of deur middel van 'n e-pos en die skuldberader is verplig om 'n record van die datum, tyd en wyse van aflewering van die kennisgewing te hou. In die saak *National Credit Regulator v Nedbank Ltd* unreported NGHC case no 19638/2008 is daar bevind dat reël 9 van die Wet op Landdroshowe 32 van 1944 van toepassing is op die verskaffingsproses van enige voorstel en ander dokumente met die doel op die verwysing en verhoor soos genoem in artikel 87(7)(c), 86(8)(b) en 87 van die NKW, maar die verskaffing van sulke dokumente kan ook deur middel van 'n ooreenkoms deur die belanghebbende partye gefaks of ge-e-pos word.

³²⁸ Regulasie 24(2). Onderhoud gevoer met Zuné Coetzer op 28 Februarie 2011. Sien ook Otto 2006:54.

³²⁹ Onderhoud gevoer met Zuné Coetzer op 28 Februarie 2011. Otto 2006: 54.

³³⁰ Regulasie 24(4). Scholtz ea 2008: 11-13.

³³¹ Nasionale Kredietwet 34 van 2005: artikel 86(5). Jones & Schoeman 2006: 175. Scholtz ea 2008: 11-13.

³³² Roestoff ea 2009: 268/360. Nasionale Kredietwet: artikel 86(6). Scholtz ea 2008: 11-13.

³³³ Scholtz ea 2008: 11-13. Nasionale Kredietwet: artikel 86(6)(a). Verwys na paragraaf 4.2.4.

Artikel 79³³⁴ & 80³³⁵ van die NKW bevat riglyne wat deur die skuldberader inaggeneem moet word wanneer hy/sy ingevolge artikel 86(6)(a) moet vasstel of die verbruiker oorbelaas is of nie en wanneer hy/sy in terme van artikel 86(6)(b) moet vasstel of een of meer van die verbruikers se krediettooreenkomste neerkom op roekelose kredietverskaffing en as gevolg van laasgenoemde die verbruiker oorbelaas is.³³⁶

Die skuldberader kan in terme van artikel 86(7) tot die gevolg kom dat die verbruiker wel in 'n toestand van oorspandering is of dat die verbruiker nie in 'n geval van oorspandering is nie maar dit moeilik vind of dit moeilik mag vind om sy/haar verpligtinge tot 'n krediettooreenkoms binne 'n redelike tyd na te kom of dat die verbruiker nie in 'n geval van oorspandering is nie.³³⁷

4.2.4.4 Gevolgtrekking na evaluasie en terrolleplasing van aansoek:

Na ontvangs van die sertifikaat van uitstaande balans bepaal artikel 86(7) dat 'n skuldberader tot die volgende gevolgtrekking kan kom:

- (a) dat oorspandering nie op die verbruiker van toepassing is nie;³³⁸
- (b) dat alhoewel oorspandering nie op die verbruiker van toepassing is nie, hy/sy dit moeilik vind om sy/haar verpligtinge na te kom;³³⁹

³³⁴ Regulasie 24(7)(a)-(c) bepaal die volgende: *"a consumer is over-indebt if his/her total monthly debt payments exceed the balance derived by deducting his/her minimum living expenses from his/her net income. Net income is calculated by deducting from the gross income, statutory deductions and other deductions that are made as a condition of employment. Minimum living expenses are based upon a budget provided by the consumer, adjusted by the debt counsellor with reference to guidelines issued by the National Credit Regulator."*

³³⁵ Regulasie 2(8)(a)-(d) bepaal die volgende: *"the level of indebtedness of the consumer after that particular agreement was entered into, and whether when that particular credit agreement was entered into, the total debt obligations including the new agreement exceeded the net income reduced by minimum living expenses, the consumer's bank statement, salary or wage advice and records obtained from a credit bureau, any guidelines published by the National Credit Regulator proposing evaluative mechanisms, models and procedures in terms of section 82 of the Act."*

³³⁶ Nasionale Kredietwet 34 van 2005: artikel 79 & 80.

³³⁷ Scholtz ea 2008: 11-14. Nasionale Kredietwet: artikel 86(7)(a)-(c).

³³⁸ Nasionale Kredietwet: artikel 86(7)(a). Otto 2006: 55: In hierdie geval staan dit die verbruiker vry om met verlof van die Landdroshof self die hof te nader vir 'n bevel dat hy/sy wel oorbelaas is en dat sy/haar krediet herverdeling moet word. Hierdie aansoek moet dan op die voorgeskrewe vorm en wyse voor die Landdroshof gebring word en die skuldberader moet volgens regulasie 25 die verbruiker voorsien van 'n brief met al die skuldberader en die verbruiker se persoonlike inligting asook die redes waarom die skuldberader tot die bevinding gekom het dat die verbruiker nie in 'n geval van oorspandering is nie asook alle relevante inligting soos uiteengesit in die regulasie. Die skuldberader moet ook binne vyf dae na die voltooiing van die evaluasie die vorm 17.2 aan alle geregistreerde kredietverskaffers asook aan al die geregistreerde kredietburo's verskaf om hul in kennis te stel dat die aansoek van die hand gewys is. Sien Scholtz ea 2008: 11-14 – 11-16. Borraine & Van Heerden 2009: 29/161.

(c) dat oorspandering op die verbruiker van toepassing is,³⁴⁰

In die geval van artikel 86(7)(c) word 'n vorm 17.2 aan die kredietverskaffers uitgestuur wat bestaan uit 'n afbetalingsvoorstel asook 'n bevestiging dat skuldheriensening goedgekeur is deur die skuldberader.³⁴¹ Die kredietverskaffers kry dan kans om die voorstel te aanvaar, nie te aanvaar nie of om 'n teenaanbod aan te bied.³⁴² Na die verloop van 45 dae na ondertekening van die vorm 16 word die kennisgewing vir aansoek om skuldheriensening getik en gestuur aan die verskeie kredietverskaffers, en binne 50 dae vanaf ondertekening van die vorm 16 moet die aansoek terrolle geplaas word³⁴³ met die volgende voorstelle aan die Landdroshof:

- dat een of meer van die verbruiker se kredietooreenkomste neerkom op die toestaan van roekelose krediet,³⁴⁴ en
- dat een of meer van die verbruiker se verpligtinge herverdeel moet word deur die periode van die kredietooreenkoms te verleng asook die bedrag wat maandeliks betaal moet word te verminder; sekere datums waarop agterstallige betalings gemaak moet word uit te stel en laastens herberekening van die verbruiker se verpligtinge.³⁴⁵

Indien 'n skuldberader 'n voorstel aan die Landdroshof bring wat bepaal dat oorspandering nie op die verbruiker van toepassing is nie maar dat hy/sy dit moeilik vind om sy/haar verpligtinge na te kom,³⁴⁶ of indien die verbruiker self 'n aansoek by die Landdroshof bring om rede dat die skuldberader die verbruiker se aansoek van die hand gewys het aangesien die skuldberader nie kon vind dat die verbruiker in 'n geval van oorspandering is nie,³⁴⁷ mag

³³⁹ Nasionale Kredietwet 34 van 2005: artikel 86(7)(b). Otto 2006: 55: In hierdie geval kan die skuldberader voorstel dat die verbruiker asook die kredietverskaffer vrywillig ooreenkom op 'n plan van skuldherverdeling. Indien die partye ooreengekom het op 'n tipe skuldherverdeling kan hierdie ooreenkoms geliasseer word as 'n toestemmingsbevel by die Tribunaal van 'n hof. Indien die partye nie 'n ooreenkoms kan bereik nie kan die skuldberader sekere voorstelle maak aan die Landdroshof waarna die Hof 'n bevel kan maak naamlik om 'n ooreenkoms as roekeloos te verklaar of om 'n bevel te maak dat die verbruiker se skuld herverdeel moet word. Sien ook Scholtz ea 2008: 11-16 – 11-18. Boraïne & Van Heerden 2009: 29/161.

³⁴⁰ Nasionale Kredietwet: artikel 86(c). Sien ook Scholtz ea 2008: 11-18. Boraïne & Van Heerden 2009: 29/161.

³⁴¹ Roestoff ea 2009: 273/360. Onderhoud gevoer met Zuné Coetzer op 28 Februarie 2011.

³⁴² Onderhoud gevoer met Zuné Coetzer op 28 Februarie 2011 wat tydens haar onderhoud gemeld het dat sy geen terugvoer ontvang vanaf baie kredietverskaffers rakende haar afbetalingsaanbod nie. Alreeds hier ontstaan daar probleme net die samewerking van kredietverskaffers wat teenstrydig is met artikel 86(5) van die NKW.

³⁴³ Onderhoud gevoer met Zuné Coetzer op 28 Februarie 2011.

³⁴⁴ Nasionale Kredietwet: artikel 86(7)(c)(i).

³⁴⁵ Roestoff ea 2009: 272/360. Nasionale Kredietwet: artikel 86(7)(c)(ii)(aa)-(dd).

³⁴⁶ Nasionale Kredietwet: artikel 86(8)(b).

³⁴⁷ Nasionale Kredietwet 34 van 2005: artikel 86(9). In die saak *National Credit Regulator v Nedbank Ltd* unreported NGHC case no 19638/2008 bepaal dat 'n skuldberader se verwysing na 'n Landdroshof kom neer

die Hof deur middel van 'n verhoor met die inagnome van die voorstel en inligting voor hom, die verbruiker se finansiële omstandighede en verpligtinge, die voorstel van die skuldberader of aansoek van die kredietverbruiker van die hand wys³⁴⁸ of die volgende bevel maak:

- (a) dat enige van die kredietooreenkoms neerkom op roekelose kredietverskaffing en 'n bevel genoem in artikel 83(2) of (3)³⁴⁹ indien die hof tot die gevolgtrekking kom dat die ooreenkoms neerkom op roekelose kredietverskaffing;³⁵⁰
- (b) herrangskikking van die verbruiker se verpligtinge op enige manier soos bepaal in artikel 86(7)(c)(iii),³⁵¹ of
- (c) albei bogenoemde bevele.³⁵²

4.2.5 Gevolge van skuldhersiening:

Wanneer 'n verbruiker aansoek gedoen het om skuldhersiening in terme van artikel 86(1) of die verbruiker beweer in die Landdroshof dat hy/sy oorbelaas is in terme van artikel 85(b) en die aansoek word toegestaan, mag daardie verbruiker geen verdere kredietfasiliteite of kredietooreenkoms aangaan voordat die volgende eers plaasgevind het nie:³⁵³

- indien die skuldberader die aansoek van die hand gewys het in terme van artikel 86(9);
- indien 'n hof 'n bevinding gemaak het dat die verbruiker nie oorbelaas is nie in terme van artikel 87(1)(a);
- indien 'n hof die voorstelle van die skuldberader of die voorstelle van die verbruiker self van die hand gewys het in terme van artikel 87(1)(a);
- indien die verbruiker al sy/haar skuld na herverdeling volledig vereffen het.

op 'n aansoek na die hof, dus moet reël 55 van die Landdroshofreëls toegepas word wat handel oor aansoeke voor die Landdroshof.

³⁴⁸Roestoff ea 2009: 272/360. Nasionale Kredietwet: artikel 87(1)(a).

³⁴⁹Nasionale Kredietwet: artikel 83(2) en (3) bepaal dat indien 'n hof tot die gevolgtrekking kom dat 'n kredietooreenkoms neerkom op die toestaan van roekelose krediet, mag die hof 'n bevel maak wat alle of 'n gedeelte van die verbruiker se regte en verpligtinge ingevolge die kredietooreenkoms tersydestel soos geag billik en regverdig te wees, of om die kredietooreenkoms as ongeoorloof verklaar.

³⁵⁰Nasionale Kredietwet: artikel 87(1)(b)(i). Sien ook Boraine & Van Heerden 2009: 25/161.

³⁵¹Nasionale Kredietwet: artikel 87(1)(b)(ii). Sien ook Boraine & Van Heerden 2009: 25/161.

³⁵²Nasionale Kredietwet: artikel 87(1)(b)(iii). Sien ook Jones & Schoeman 2006: 175-176.

³⁵³Otto 3006: 55. Nasionale Kredietwet: artikel 88(1). Jones & Schoeman 2006: 176-177.

Nadat 'n verbruiker onder skuldher siening geplaas is mag 'n kredietverskaffer nie voortgaan met litigasieprosedures teen die verbruiker, behalwe wanneer die kredietverskaffer alreeds begin het met litigasieprosedures teen die verbruiker voor skuldher siening³⁵⁴ of wanneer die verbruiker versuim om sy/haar verpligtinge in terme van die herverdelingsooreenkoms na te kom.³⁵⁵

4.3 Gevolgtrekking:

Die NKW het inwerking getree om die verbruiker wat hom/haarself in 'n skuldgreep bevind, 'n tweede kans te gee.³⁵⁶ Skuldberaders is deur die NKW geskep om as belangrike rolspelers hierdie verbruikers behulpsaam te wees om hul tweede kans behoorlik te benut, maar huidiglik vind skuldberaders dit moeilik om verbruikers wat al jare lank skuldprobleme ondervind, se vertroue in die NKW te wen.³⁵⁷ Daaglik verkies sommige verbruikers eerder selfmoord as om hul kinders vir nog 'n dag sonder kos te sien en in plaas van vertroue in die skuldher sieningsstelsel word mierng uit verbruikers se handsakke deur skuldberaders verwyder en sterftesertifikate word deur skuldberaders ontvang.³⁵⁸ Duidelik vind talle verbruikers hulself in hewige finansiële probleme en skuldher siening word deur hulle gesien as 'n vorm van redding wat duidelik die doel is wat die NKW wil bereik in Suid-Afrika, maar indien die grys areas in die NKW nie opgelos word nie, gaan skuldher siening deur hierdie verbruikers gesien word as 'n leë belofte.

Artikel 86(3) van die NKW bepaal dat 'n skuldberader geregtig is om 'n verbruiker te versoek om 'n aansoekfooi te betaal wat nie die voorgeskrewe bedrag oorskry nie.³⁵⁹ Skedule 2 van die regulasies bepaal dat 'n skuldberader die voorgeskrewe R50.00 aansoekfooi vanaf 'n verbruiker mag verhaal.³⁶⁰ Alreeds vroeg na die inwerkingtreëding van die NKW was die kostes wat verhaal mag word deur skuldberaders gesien as 'n probleem aangesien R50.00 net te min was vir al die werk en inspanning wat gepaart gaan met skuldher siening.³⁶¹

³⁵⁴ In hierdie geval moet die skuldberader die aansoek van die hand wys in terme van artikel 86(9) van die NKW en staan dit die verbruiker vry om die Landdroshof direk te nader in terme van artikel 87 van die NKW.

³⁵⁵ Nasionale Kredietwet 34 van 2005: artikel 88(3). Sien ook Scholtz ea 2008: 11-25. Sien ook Boraine & Van Heerden 2009: 32/161.

³⁵⁶ Otto 2006: 54.

³⁵⁷ Onderhoud met Zuné Coetzer op 28 Februarie 2011 & onderhoud met Corrie Schoeman op 1 Maart 2011. Otto 2006: 54.

³⁵⁸ Onderhoud met Corrie Schoeman op 1 Maart 2011.

³⁵⁹ Scholtz ea 2008: 11-11.

³⁶⁰ Verwys na paragraaf 4.2.3 asook Hoofstuk 7.

³⁶¹ Scholtz ea 2008: 11-11.

Weens hierdie probleem het DCASA sekere riglyne daargestel vir die fooie wat skuldberaders kan verhaal soos goedgekeur deur die Nasionale Kredietreguleerder.³⁶²

Huidiglik is daar egter steeds 'n probleem met die fooistruktuur wat aangespreek moet word, veral met betrekking tot regskostes om skuldberaders instaat te stel om hulp te verleen aan verbruikers wanneer kredietverskaffers nie huiwer om aan te gaan met litigasieprosedures teen verbruikers wat alreeds aansoek gedoen het om onder skuldheriensening geplaas te word nie.³⁶³ Om skuldberaders dus instaat te stel om hierdie litigasieprosedures te stop, verg meer kostes as wat DCASA voorsiening voor maak aangesien regskostes slegs verhaal mag word vanaf 'n verbruiker indien die kostes aan laasgenoemde verduidelik word en die verbruiker skriftelik daartoe toestem voor skuldheriensening in werking tree.³⁶⁴

Verbruikers word juis onder skuldheriensening geplaas om die kostes van litigasie te voorkom deur sy/haar verpligtinge op 'n informele, goedkoper wyse te laat herstruktureer met behulp van skuldheriensening. Indien verskaffers, ten spyte van die ontvangs van 'n kennisgewing van skuldheriensening, steeds voortgaan met litigasieprosedures teen 'n verbruiker kos dit die verbruiker onnodige geld om 'n skuldberader te betaal vir die aanstelling van 'n prokureur om die litigasieprosedures te verdedig en ten einde te stop, sodat skuldheriensening kan voortgaan.³⁶⁵

Dit is belangrik dat die koste-implikasies van ongeldige gedingvoering van kredietverskaffers aangespreek moet word aangesien skuldheriensening nie behoorlik uitgevoer kan word met hierdie probleem nie.³⁶⁶ Dit is egter my persoonlike mening dat die fooistruktuur van DCASA met betrekking tot skuldheriensening nie so 'n groot probleem sal wees indien die probleem rakende ongeldige gedingvoering en terminasie van skuldheriensening asook die probleem rakende jurisdiksie opgelos word nie.

Deurgaans in die NKW word daar melding gemaak van die Landdroshof asook 'n hof wat genader moet word in die geval van 'n aansoek om skuldherverdeling of 'n aansoek om 'n bevel van roekelose kredietverskaffing.³⁶⁷ 'n Probleem wat hier na vore tree is die vraag rakende of die Landdroshof die enigste hof is wat jurisdiksie het om aangeleenthede rakende skuldherverdeling aan te hoor en watter Landdroshof jurisdiksie het om 'n aangeleentheid aan te hoor indien 'n verbruiker, 'n skuldberader asook 'n kredietverskaffer

³⁶² Scholtz ea 2008: 11-11. Verwys na paragraaf 4.2.3.

³⁶³ Onderhoud met Zuné Coetzer op 28 Februarie 2011 & onderhoud met 1 Maart 2011. Verwys na Hoofstuk 5 en 7.

³⁶⁴ Skedule 2 van die Regulasies. Sien ook Scholtz ea 2008: 11-12. Verwys na Hoofstuk 7.

³⁶⁵ Onderhoud met Zuné Coetzer op 28 Februarie 2011 & onderhoud met 1 Maart 2011.

³⁶⁶ Verwys na Hoofstuk 7.

³⁶⁷ Sien Stadler 2010: 37 se verduideliking van jurisdiksie in terme van artikel 85 van die NKW.

gedomisileerd is in verskillende jurisdiksieareas.³⁶⁸ Hierdie is 'n ernstige probleem, aangesien kredietverskaffers aksies teen verbruikers instel in 'n Hooggeregshof binne die area waarin die kredietverskaffer gedomisileerd is ongeag of die verbruiker asook die skuldberader binne hierdie area gedomisileerd is of nie.³⁶⁹ Die gevolg hiervan is dat skuldberaders weereens onnodige reiskostes moet aangaan sodat hofverrigtinge bygewoon kan word slegs om hierdie gedingvoering stop te sit wat weereens 'n demper op die skuldhersieneringsprosedure plaas.

Dit is hier waar die probleem rakende die ongeldige terminasie van skuldhersienering na vore tree.³⁷⁰ Kredietverskaffers gaan voort met litigasieprosedures teen verbruikers ongeag die ontvangs van 'n kennisgewing van skuldhersienering in terme van artikel 86(4)(b).³⁷¹

Bogenoemde probleme hou nie net verband met mekaar nie, maar het ook 'n sneeubal-effek op die skuldhersieneringsprosedure aangesien skuldberaders moet afwyk van die prosedure asook tydskedule soos voorgeskryf in die NKW om 'n stop te sit aan die gedingvoeringsproses. Soos reeds gemeld moet skuldhersienering binne 'n sekere tydperk geskied en gelde soos verskaf deur DCASA moet slegs gebruik word vir die skuldhersieneringsprosedure soos voorgeskryf in die NKW.³⁷² Met hierdie probleem het skuldberaders geen keuse as om die betalings wat hul ontvang vanaf die verbruiker te gebruik vir die koste daaraan verbonde om die gedingvoeringprosedures stop te sit.³⁷³

Die gevolg van bogenoemde is dat daardie spesifieke maand geen betalings gemaak gaan word aan kredietverskaffers nie, wat dan in terme van artikel 88(3)(b)(ii) 'n geldige rede is vir die terminasie van skuldhersienering.³⁷⁴ Duidelik is hierdie aksies van die kredietverskaffers teenstrydig met die skuldhersieneringsproses wat tot die gevolg lei dat artikel 3 van die NKW nie volkome uitgevoer kan word nie.

³⁶⁸ Onderhoud met Zuné Coetzer op 28 Februarie 2011 & onderhoud met 1 Maart 2011. Verwys na hoofstuk 6. *Nedbank Ltd* ongeraporteer NGHC case no 19638/2008.

³⁶⁹ Onderhoud met Zuné Coetzer op 28 Februarie 2011 & onderhoud met 1 Maart 2011. Verwys na hoofstuk 6.

³⁷⁰ Onderhoud met Zuné Coetzer op 28 Februarie 2011 & Onderhoud met Corrie Schoeman op 1 Maart 2011. Verwys na hoofstuk 5. Sien Stadler 2011: 37 se verduideliking van die ongeraporteerde saak van *FirstRandBank Ltd v Papier* (WWC) saak nommer 14256/2010, 1-2-2011 rakende die ongelde aansoek om terminasie deur kredietverskaffers in terme van artikel 86(10) van die NKW.

³⁷¹ Onderhoud met Zuné Coetzer op 28 Februarie 2011 & Onderhoud met Corrie Schoeman op 1 Maart 2011. Verwys na hoofstuk 5.

³⁷² Onderhoud met Zuné Coetzer op 28 Februarie 2011 & Onderhoud met Corrie Schoeman op 1 Maart 2011. Verwys na paragraaf 4.2.3 & 4.2.4.

³⁷³ Onderhoud met Zuné Coetzer op 28 Februarie 2011 & Onderhoud met Corrie Schoeman op 1 Maart 2011.

³⁷⁴ Onderhoud met Zuné Coetzer op 28 Februarie 2011 & Onderhoud met Corrie Schoeman op 1 Maart 2011. Verwys na hoofstuk 5.

Gelukkig beteken terminasie van skuldhersiëning nie noodwendig dat 'n verbruiker geen verdere geleentheid gebied word vir skuldherverdeling nie.³⁷⁵ Artikel 86(11) bepaal dat indien 'n kredietverskaffer kennis gegee het om skuldhersiëning te termineer ingevolge artikel 86(10) en voortgaan met die tenuitvoerlegging van 'n kredietooreenkoms in terme van gedeelte C van Hoofstuk 6 van die NKW, mag die Landdroshof 'n bevel maak dat skuldhersiëning voortgesit moet word na die aanhoor van genoegsame redes asook op sekere voorwaardes.³⁷⁶ Alhoewel 86(11) aan die verbruiker nog 'n geleentheid voorsien vir skuldhersiëning word hierdie ongeldige gedingvoering van kredietverskaffers nogsteeds gesien as 'n mors van tyd en geld, en plaas dit gevolglik 'n demper op die skuldhersiëningsprosedure wat daartoe lei dat skuldhersiëning nie so goed verloop soos wat deur die wetgewer veronderstel was nie.

Soos gesien kan word in hierdie hoofstuk, is skuldhersiëning 'n baie belangrike en intense prosedure wat geskep is deur die NKW om diegene wat hulself in 'n skuldgreep bevind te help, maar dit verg harde werk deur skuldberaders wat gedoen moet word in 'n kort tydperk asook met die minste koste daaraan verbonde. Wanneer daar weer na artikel 3 van die NKW gekyk word is dit duidelik dat die Wet ten doel het om onder andere verbruikers te beskerm teen alle vorme van onbillike of bedrieglike misdrywe deur kredietverskaffers en kredietburo's asook om voorsiening te maak vir meganismes om oormatige skuld te voorkom. Indien die bogenoemde probleme nie aangespreek en opgelos word nie, was die inwerkingtreding van die NKW oorbodig..

³⁷⁵ Verwys na hoofstuk 5.

³⁷⁶ Scholtz ea 2008: 11-19.

HOOFSTUK 5:

TERMINASIE VAN SKULDHERSIENING

"If a consumer is in default under a credit agreement that is being reviewed in terms of this section, the credit provider in respect of that credit agreement may give notice to terminate the review in the prescribed manner at any time at least 60 business days after the date on which the consumer applied for the debt review."³⁷⁷

5.1 Inleiding:

Artikel 86(10) van die NKW veroorsaak baie probleme in die skuldherzieningsproses. Daar word gevind dat die toepassing van artikel 86(10) tot die gevolg het dat die skuldherzieningsproses nie voltooi kan word nie of dat die skuldherzieningsproses heelwat langer en duurder word vir verbruikers.³⁷⁸ Soos verduidelik in hoofstuk 4 het skuldberaders sekere tydsbeperkings soos voorgeskryf deur die Wet waarvolgens hul die skuldherzieningsproses moet uitvoer.³⁷⁹ Soos later verduidelik gaan word werk skuldberaders so vinnig as moontlik om binne hierdie tydsbeperkings hul belangrike funksie uit te voer, maar in meeste gevalle is dit bloot onmoontlik om 'n aangeleentheid af te handel binne 60 besigheidsdae.³⁸⁰

Meeste skuldberaders kry dit reg om hul voorstelle in die vorm van 'n aansoek op die rol te plaas voor die verstryking van 60 besigheidsdae, maar aansienlik minder skuldberaders kry dit reg om binne die 60 besigheidsdae voor 'n Landdros te verskyn vir 'n bevel soos uiteengesit in artikel 87 van die NKW.³⁸¹ Indien skuldberaders nie 'n bevel verkry in terme van artikel 87 voor die verstryking van die 60 besigheidsdae nie, termineer kredietverskaffers bloot die skuldherzieningsproses ongeag al die werk wat reeds gedoen

³⁷⁷ Nasionale Kredietwet 34 van 2005: artikel 86(10). Sien ook Soltz et al 2008: 12-20.

³⁷⁸ Onderhoud gevoer met Zuné Coetzer op 9 Mei 2011.

³⁷⁹ Sien Hoofstuk 4. Sien ook Scholtz et al 2008: 11-8 – 11-10. *Nasionale Kredietwet 34 van 2005*: artikel 86(1)-(9).

³⁸⁰ *Collett v Firststrand Bank* (766/2010) [2011] ZASCA 78 (27 Mei 2011) par 6. *Standard Bank of South Africa Ltd v Kruger*; *Standard Bank of South Africa Ltd v Pretorius* 2010 (4) SA 635 (GSJ); *SA Securitisation (Pty) Ltd v Matlala* [2010] ZAGPJHC 70; *Wesbank a division of Firststrand Ltd v Papier (with the NCR as Amicus Curiae)* 2011 (2) SA 395 (WCC); *SA Taxi Securitisation (Pty) Ltd v Nako & others* [2010] ZAECBHC 4; *Firststrand Bank Ltd v Fillis* 2010 (6) SA 565 (ECD); *Firststrand Bank Ltd v Evans* (2010) ZAECPEHC 55; *Firststrand Bank Ltd t/a First National Bank v Seyffert* 2010 (6) SA (GSJ): Hierdie is slegs 'n paar van die menigte sake waar die Kredietverbruiker dit nie reggekry om 'n hofbevel in terme van artikel 87 te verkry voor die 60 besigheidsdae verstryk het nie.

³⁸¹ *Wesbank a division of Firststrand Ltd v Papier (with the NCR as Amicus Curiae)* 2011 (2) SA 395 (WCC); *Collett v Firststrand Bank* (766/2010) [2011] ZASCA 78 (27 Mei 2011); *Standard Bank of South Africa Ltd v Kruger*; *Standard Bank of South Africa Ltd v Pretorius* 2010 (4) SA 635 (GSJ); *Firststrand Bank Ltd v Evans* (2010) ZAECPEHC 55.

is.³⁸² Hierdie is slegs die beginpunt van die ysberg aangesien kredietverskaffers na die aflewering van hierdie kennisgewing onmiddellik voortgaan met 'n dagvaarding asook 'n aansoek om summierië vonnis in die Hooggeregshof.³⁸³ Dit is waarom hierdie artikel die proses heelwat vertraag en dit ook onbekostigbaar maak vir verbruikers.³⁸⁴

Alhoewel artikel 86(10) dit duidelik stel dat 'n kredietverskaffer geregtig is om skuldheriensiening te termineer na die verloop van 60 besigheidsdae, word die uitoefening van hierdie reg in die praktyk gesien as onbillik, en lei tot ernstige probleme soos later bespreek word.³⁸⁵ Daar is heelwat sake waar daar bevind is dat 'n verbruiker beskerm is teen enige gedingvoering tot en met 'n hofbevel in terme van artikel 86(7)(c) en/of artikel 87(1)(b) en is 'n kredietverskaffer nie geregtig om skuldheriensiening te termineer wanneer die aangeleentheid alreeds op die rol geplaas is nie.³⁸⁶ In teendeel is daar ook talle sake, soos bespreek gaan word, waar daar bevind is dat 'n kredietverskaffer wel geregtig is om skuldheriensiening te termineer al het 'n skuldberader alreeds die aangeleentheid verwys na die Landdroshof vir 'n bevel soos uiteengesit in artikel 86(7)(c) en/of artikel 87(1)(b) of indien daar 'n verhoor in terme van artikel 87 hangende is.³⁸⁷

Weens bogenoemde sake word die Nasionale Verbruikersforum oorlaai met klagtes vanaf verbruikers na die ontvangs van 'n artikel 86(10)-kennisgewing van terminasie.³⁸⁸ Volgens verbruikers, asook die Nasionale Kredietreguleerder, huiwer kredietverskaffers geensins om hul reg in terme van artikel 86(10) uit te oefen die oomblik wanneer die 60 besigheidsdae verstryk het, ongeag of 'n verbruiker se saak alreeds op die rol geplaas is, asook voldoende

³⁸² Sarah Sephton, Regional Director: Grahamstown, *Legal Resources Centre. Wesbank a division of Firststrand Ltd v Papier (with the NCR as Amicus Curiae)* 2011 (2) SA 395 (WCC).

³⁸³ Soos duidelik blyk uit die feite van die volgende sake: *Wesbank a division of Firststrand Ltd v Papier (with the NCR as Amicus Curiae)* 2011 (2) SA 395 (WCC); *Collett v Firststrand Bank* (766/2010) [2011] ZASCA 78 (27 Mei 2011); *Standard Bank of South Africa Ltd v Kruger*; *Standard Bank of South Africa Ltd v Pretorius* 2010 (4) SA 635 (GSI); *Firststrand Bank Ltd v Evans* (2010) ZACEPEHC 55.

³⁸⁴ Soos later meer volledig bespreek gaan word dra verbruikers die kostes van die opponering van so 'n aansoek in die Hooggeregshof al word daar om die ou einde bevind dat die Verbruiker geregtig is om voort te gaan my sy aansoek om skuldheriensiening in die Landdroshof in terme van artikel 86(11) van die NKW.

³⁸⁵ Nasionale Kredietwet 34 van 2005: artikel 86(10). Onderhoud gevoer met Zuné Coetzer op 9 Mei 2011. Sarah Sephton, Regional Director: Grahamstown, *Legal Resources Centre. Standard Bank of South Africa Ltd v Kruger*; *Standard Bank of South Africa Ltd v Pretorius* 2010 (4) SA 635 (GSI).

³⁸⁶ *Collett v Firststrand Bank* (766/2010) [2011] ZASCA 78 (27 Mei 2011) par 6. *Standard Bank of South Africa Ltd v Kruger*; *Standard Bank of South Africa Ltd v Pretorius* 2010 (4) SA 635 (GSI); *SA Securitisation (Pty) Ltd v Matlala* [2010] ZAGPJHC 70; *Wesbank a division of Firststrand Ltd v Papier (with the NCR as Amicus Curiae)* 2011 (2) SA 395 (WCC).

³⁸⁷ *Collett v Firststrand Bank* (766/2010) [2011] ZASCA 78 (27 Mei 2011) par 6. *SA Taxi Securitisation (Pty) Ltd v Nako & others* [2010] ZACEBHC 4; *Firststrand Bank Ltd v Fillis* 2010 (6) SA 565 (ECD); *Firststrand Bank Ltd v Evans* (2010) ZACEPEHC 55; *Firststrand Bank Ltd t/a First National Bank v Seyffert* 2010 (6) SA (GSI).

³⁸⁸ Sarah Sephton, Regional Director: Grahamstown, *Legal Resources Centre*.

maandelikse betalings aan sy/haar skuldberader gemaak het volgens die skuldberader se voorstel nie.³⁸⁹

Die onbillikheid van bogenoemde handeling deur kredietverskaffers blyk duidelik uit die volgende en hierdie vorm van gedingvoering deur kredietverskaffers herhaal in elke aangeleentheid waar die uitoefening en interpretasie van artikel 86(10) bevraagteken word.³⁹⁰

Op die 13de November 2009 het ene Wayne Thomas Evans aansoek gedoen om skuldher siening. Hy het al die nodige vorms soos voorgeskryf in artikel 86 van die NKW ingevul om sodoende onder skuldher siening geplaas te word. Evans het 'n kredietooreenkoms aangegaan met Firstrand Bank en die genoemde kredietooreenkoms het deel gevorm van die skuldher sieningsproses. Die volledige stappe was daarna gevolg soos uiteengesit in artikel 86 van die NKW en gevolglik het die skuldberader tot die gevolgtrekking gekom dat Evans wel in die geval oorspandeer het in terme van artikel 86(7)(c) van die NKW.

Op die 13de Januarie 2010 het die skuldberader in terme van artikel 86(7)(c) van die NKW die saak verwys na die Landdroshof in Port Elizabeth tesame met die voorstel dat Evans se skuld herverdeel moes word. Die aangeleentheid was geplaas op die rol vir 'n verhoor op die 28ste April 2010 in die Landdroshof en die kennisgewing van terrolle plasing was ook behoorlik beteken op Firstrand Bank op die 2de Maart 2010. Vanaf laasgenoemde datum het Evans volkome betalings gemaak in ooreenstemming met die voorstel van die skuldberader. Ten spyte van laasgenoemde het Firstrand Bank op die 18de Maart 2010 'n kennisgewing van terminasie van skuldher siening aan Evans oorhandig.

Toe die saak op die 28ste April 2010 voorgekom het in die Landdroshof in terme van artikel 87 van die NKW, het Firstrand Bank die aansoek geopponeer met verwysing na die artikel 86(10)-kennisgewing wat aan Mnr. Evans oorhandig is. Die saak is uitgestel en Firstrand Bank het voortgegaan met 'n dagvaarding in die Hooggeregshof om sodoende die kredietooreenkoms af te dwing omrede die skuldher sieningsproses getermineer is in terme van artikel 86(10) van die NKW.

Op die 31ste Augustus 2010 is die geldigheid van artikel 86(10) in die Hooggeregshof in geskil geplaas deur Evans en is daar bevind dat 'n kredietverskaffer wel geregtig is om na die verloop van 60 besigheidsdae kennis te gee van terminasie van skuldher siening in terme

³⁸⁹ Legal Resources Centre in die verteenwoordiging van die Nasionale Verbruikersforum in die saak van *National Credit Regulator v the Taxi Securitisation; Wesbank a division of Firstrand Ltd v Papier (with the NCR as Amicus Curiae)* 2011 (2) SA 395 (WCC).

³⁹⁰ *Firstrand Bank Limited v Wayne Thomas Evans* unreported case number: 1693/10.

van artikel 86(10) van die NKW al is die aansoek om skuldherverdeling alreeds op die rol geplaas.

Dit is kommerwekkend dat daar soveel ernstige probleme ontstaan uit hierdie Wet wat geskryf is met die beste bedoeling en met die doel om 'n billike, effektiewe, deursigtige en 'n bereikbare kredietmark te bewerkstellig en sodoende verantwoordelike leningspraktyke te skep, oorspandering te voorkom, die gesindheid van verantwoordelike spandering deur verbruikers te vestig en veral ook om die roekelose toestaan van krediet deur kredietverskaffers te voorkom.³⁹¹ Dit is egter nie moeilik om te verstaan waarom kredietverskaffers soveel doen om hierdie skuldherleningsprosedure te beeindig nie, aangesien kredietverskaffers voor die inwerkingtreding van die NKW beskik het oor baie remedies in die geval wanneer 'n verbruiker kontrakbreuk pleeg welke waarskynlik nie nou meer die geval is nie.³⁹²

Die remedies wat beskikbaar was vir kredietverskaffers was onder andere 'n interdik, 'n eis vir spesifieke nakoming, 'n eis vir skade asook die kansellering van 'n kontrak. Hierdie remedies was ook versterk deur klousules soos die *lex commissoria*. Voor die inwerkingtreding van die NKW was kredietverskaffers nie ongevoelig wanneer dit kom by skuldafdwinging nie.³⁹³ Heelwat groot besighede sou eerder alle ander moontlikhede uitput voordat hul voortgaan met skuldafdwingingsprosedures, aangesien ongevoeligheid tot die gevolg kon lei dat sulke besighede heelwat kliënte kon verloor.³⁹⁴ Vandag vind dit egter nie meer plaas nie.

Na die inwerkingtreding van die NKW is daar 'n limiet op kredietverskaffers se regte geplaas wanneer dit kom by die implementering van hul gemeenregtelike remedies.³⁹⁵ Hierdie limiet het daartoe gelei dat kredietverskaffers nie meer betaling van uitstaande skuld uitstel deur die stuur van waarskuwings of aanmanings voordat hul voortgaan met regstappe nie.³⁹⁶ Dit is om hierdie rede dat daar vandag gevind word dat kredietverskaffers geensins huiwer om hul reg in terme van artikel 86(10) uit te oefen die oomblik wanneer die 60 besigheidsdae tydperk verstryk het, ongeag of 'n verbruiker se saak alreeds op die hofrol geplaas is of nie.

³⁹¹ Nasionale Kredietwet 34 van 2005: artikel 3. Sien ook Scholtz ea 2008: 2-6. Griesel J het in *Wesbank a division of Firstrand Ltd v Papier (with the NCR as Amicus Curiae)* 2011 (2) SA 395 (WCC) ook daarop melding gemaak dat dit ironies is dat 'n stuk wetgewing was met sulke laudable intensies geskryf is, binne 'n maande nadat dit promulgation 'n "fertile ground for litigation" geword het. Sien ook *SA Taxi Securitisation (Pty) Ltd v Nako & others* [2010] ZACBHC 4 (8 Junie 2010).

³⁹² Otto 2006: 84-85. Sien ook Nagel ea 2006 par 9.45-9.52; Joubert 1987: 222 et seq; Van der Merwe ea 2003:351; Christie 2001: 605 et seq; Grové and Otto 2002: 41.

³⁹³ Otto 2006: 86-87.

³⁹⁴ Otto 2006: 86-87.

³⁹⁵ Otto 2006: 85.

³⁹⁶ Otto 2006: 86-87.

Die dispuut wat dus ontstaan is of die uitoefening van artikel 86(10) deur kredietverskaffers regverdig en billik is teenoor verbruikers en hul skuldberaders. Om duidelikheid te verkry oor artikel 86(10) van die NKW is dit van kardinale belang om te bepaal wat die wetgewer se bedoeling met hierdie artikel was, aangesien die meerderheid skuldberaders asook die Nasionale Kredietreguleerder van mening is dat artikel 86(10) verkeerdelik toegepas word deur kredietverskaffers wat daartoe lei dat die doel van die NKW nie bereik kan word nie.³⁹⁷

Vervolgens sal daar gekyk word na die interpretasie van artikel 86(10), ten einde vas te stel of hierdie handeling van kredietverskaffers billik is aldan nie, asook wat gedoen kan word deur verbruikers en hul skuldberaders ter oplossing van hierdie probleem.

5.2 Bespreking:

5.2.1 Terminasie van die skuldherieningsproses:

Om die probleem van ongeldige terminasie in terme van artikel 86(10) te probeer oplos, het daar onduidelikheid ontstaan rakende of artikel 86(10) van die NKW enigsins van toepassing is op 'n aangeleentheid wat alreeds verwys is na die Landdroshof vir 'n bevel soos uiteengesit in artikel 87.³⁹⁸ Baie argumenteer dat artikel 86 van toepassing is op die skuldherieningsprosedure en dat hierdie prosedure eindig die oomblik wanneer 'n aangeleentheid verwys word na die Landdroshof vir 'n bevel in terme van artikel 87.³⁹⁹ Indien laasgenoemde wel die geval is, sal kredietverskaffers nie 'n skuldherieningsprosedure kan beeindig op hierdie stadium nie, aangesien die proses alreeds geeindig het met die skuldberader se verwysing van die aangeleentheid na die Landdroshof. Die herieningsprosedure het dus geskied binne die 60 besigheidsdae tydsbeperking.⁴⁰⁰ Om hierdie argument te steun moet daar ondersoek ingestel word na wanneer presies die skuldherieningsproses eindig.

Kathree-Setiloane AJ het ondersoek ingestel na die verloop van die skuldherieningsproses soos uiteengesit in artikel 86 van die NKW, aangesien sy van mening was dat die skuldherieningsproses eindig die oomblik wanneer die verbruiker se saak verwys word na

³⁹⁷ *Wesbank a division of Firststrand Ltd v Papier (with the NCR as Amicus Curiae)* 2011 (2) SA 395 (WCC).

³⁹⁸ *Standard Bank of South Africa Ltd v Kruger; Standard Bank of South Africa Ltd v Pretorius* 2010 (4) SA 635 (GSI); *Firststrand Bank Ltd v Evans* (2010) ZAECPHC 55; *SA Taxi Securitisation (Pty) Ltd v Nako and Others* (ongerapporteur) saaknommers: 19/10; 21/10; 22/10; 77/10; 89/10; 104/10 en 842/10 (ECB).

³⁹⁹ *Standard Bank of South Africa Ltd v Kruger; Standard Bank of South Africa Ltd v Pretorius* 2010 (4) SA 635 (GSI).

⁴⁰⁰ *Standard Bank of South Africa Ltd v Kruger; Standard Bank of South Africa Ltd v Pretorius* 2010 (4) SA 635 (GSI).

die Landdroshof in terme van artikel 86(7)(c) of artikel 86(8)(b) van die NKW. Sy het die volgende genoem:

*"It is clear from a reading of section 86(10) that the termination of a debt review process, referred to in the sub-section, is expressly qualified by the words "that is being reviewed in terms of this section". A credit provider's right to terminate in terms of section 86(10) of the Act would, consequently, apply only to a debt review to which section 86 applies. Therefore, once a debt review has been referred to the Magistrate's Court in terms of Section 86(8)(b) of the Act, then section 87 finds application."*⁴⁰¹

Soos alreeds verduidelik in Hoofstuk 4, begin die skuldberadingsproses die oomblik wanneer die verbruiker die vorm 16-aansoek om skuldher siening geteken het.⁴⁰² Daarna volg die stappe soos uiteengesit in artikel 86, en nadat die skuldberader tot die gevolgtrekking gekom het dat die verbruiker wel oorbelaas is in terme van artikel 86(7)(c), of nie oorbelaas is nie, maar dit nogtans moeilik vind om sy of haar finansiële verpligtinge binne 'n redelike tydperk na te kom in terme van artikel 86(7)(b), kan die skuldberader 'n voorstel uitreik met aanbevelings soos uiteengesit in artikel 86(7)(c)(i)-(ii).⁴⁰³

Die voorstel word dan voor die hof gebring by wyse van 'n aansoek in terme van artikel 87 van die NKW wat volgens Kathree-Setiloane AJ, nie deel vorm van die skuldher sieningsproses nie en het die skuldher sieningsproses alreeds geëindig.⁴⁰⁴ Hierdie wyse van interpretasie kon die probleem wat gevind word met artikel 86(10) oplos, aangesien dit sou beteken dat indien 'n saak alreeds voor die Landdroshof geplaas is in terme van artikel 87, 'n verbruiker nie meer onder die skuldher sieningsproses is nie, en kan 'n kredietverskaffer nie meer skuldher siening termineer nie.⁴⁰⁵ Dus, nadat die skuldberader hierdie voorstel uitgereik het, asook na die Landdroshof verwys het, het die skuldher sieningsprosedure geëindig.⁴⁰⁶

⁴⁰¹ *Standard Bank of South Africa Ltd v Kruger; Standard Bank of South Africa Ltd v Pretorius* 2010 (4) SA 635 (GSJ) par 640.

⁴⁰² Sien Hoofstuk 4. Sien ook Scholtz ea 2008: 11-8 – 11-10. Nasionale Kredietwet 34 van 2005: artikel 86(1)-(9).

⁴⁰³ Sien ook Scholtz ea 2008: 11-8 – 11-10. Nasionale Kredietwet: artikel 86(1)-(9). Sien Hoofstuk 4.

⁴⁰⁴ *Standard Bank of South Africa Ltd v Kruger; Standard Bank of South Africa Ltd v Pretorius* 2010 (4) SA 635 (GSJ).

⁴⁰⁵ *Standard Bank of South Africa Ltd v Kruger; Standard Bank of South Africa Ltd v Pretorius* 2010 (4) SA 635 (GSJ).

⁴⁰⁶ *Standard Bank of South Africa Ltd v Kruger; Standard Bank of South Africa Ltd v Pretorius* 2010 (4) SA 635 (GSJ).

Wanneer daar in diepte gekyk word na bogenoemde argument is dit duidelik dat Kathree-Setiloane AJ haar argument gesteun het op haar interpretasie van artikel 86(10).⁴⁰⁷ Om tot die gevolgtrekking te kom dat artikel 86(10) nie van toepassing is op 'n skuldberader se voorstel in terme van artikel 87 nie, moet daar gekyk word na wat presies in artikel 86(10) bepaal:

*"If a consumer is in default under a credit agreement that is being reviewed in terms of this section, the credit provider in respect of that credit agreement may give notice to terminate the review in the prescribed manner at any time at least 60 business days after the date on which the consumer applied for the debt review."*⁴⁰⁸

Artikel 86(10) skryf dus die volgende vereistes voor wat deur 'n kredietverskaffer in ag geneem moet word voordat hy/sy die skuldhersieningsprosedure kan termineer.⁴⁰⁹

1. Die verbruiker moet in versuim wees onder 'n kredietooreenkoms;
2. Daar moes 60 besigheidsdae verloop het vanaf datum van aansoek om skuldhersiening.

Die tweede vereiste skep 'n probleemarea in hierdie artikel, aangesien dit die meeste debat ontlok.⁴¹⁰ Met verwysing na die tweede vereiste kan die woorde *"that is being reviewed in terms of this section"* op twee wyses geïnterpreteer word. In die eerste plek kan daar geïnterpreteer word dat artikel 86(10) slegs van toepassing is op die skuldhersieningsproses soos voorgeskryf in artikel 86, en dus nie van toepassing is op voorstelle in terme van artikel 87 nie.⁴¹¹ Indien artikel 86(10) op hierdie wyse geïnterpreteer word sal dit die probleem rakende ongeldige terminasie oplos aangesien die skuldhersieningsprosedure dan afgehandel is binne die 60 besigheidsdae. Die vraag wat nou gevra moet word is of die skuldhersieningsprosedure nie tog deel vorm van artikel 87 nie.⁴¹²

Kemp AJ het artikel 86(10) heelwat anders geïnterpreteer.⁴¹³ Volgens hom is artikel 87 afhanklik van 'n voorstel wat gemaak is in terme van artikel 86.⁴¹⁴ Daarom kan daar nie

⁴⁰⁷ *Standard Bank of South Africa Ltd v Kruger; Standard Bank of South Africa Ltd v Pretorius* 2010 (4) SA 635 (GSI).

⁴⁰⁸ Nasionale Kredietwet 34 van 2005: artikel 86(10).

⁴⁰⁹ Scholtz ea 2008: 12-20. Nasionale Kredietwet: artikel 86(10).

⁴¹⁰ Nasionale Kredietwet: artikel 86(10).

⁴¹¹ *Standard Bank of South Africa Ltd v Kruger; Standard Bank of South Africa Ltd v Pretorius* 2010 (4) SA 635 (GSI).

⁴¹² *Firststrand Bank Ltd v Evans* (2010) ZAECPEHC 55; *SA Taxi Securitisation (Pty) Ltd v Nako and Others* (ongerapporteer) saaknommers: 19/10; 21/10; 22/10; 77/10; 89/10; 104/10 en 842/10 (ECB)..

⁴¹³ *SA Taxi Securitisation (Pty) Limited v Nako and Others* (ongerapporteerde saak, saaknommers: 19/10; 21/10; 22/10; 77/10; 89/10; 104/10 en 842/10 (ECB). *Firststrand Bank Ltd v Evans* (2010) ZAECPEHC 55.

geargumenteer word dat die woorde “*that is being reviewed in terms of this section*” slegs van toepassing is op skuldhersiening deur die skuldberader wanneer artikel 87 afhanklik is van die voorstel wat gemaak is deur die skuldberader in terme van artikel 86 nie.⁴¹⁵ Kemp AJ steun ook sy redenasie deur te gaan kyk na artikel 86(11) wat die volgende bepaal:

*“If a credit provider who has given notice to terminate a review as contemplated in subsection (10) proceeds to enforce that agreement in terms of Part C of Chapter 6, the Magistrate’s Court hearing the matter may order that the debt review resume on any conditions the court considers to be just in the circumstances.”*⁴¹⁶

Kemp AJ is van mening dat die woorde “*the Magistrate’s Court hearing the matter*” verwys na dieselfde Landdroshof waarna die skuldhersieningsaansoek in terme van artikel 87 verwys word en is artikel 86(11) ‘n duidelike aanduiding dat skuldhersiening dus nog steeds van toepassing is.⁴¹⁷ Kathree-Setiloane AJ het nie saamgestem met hierdie interpretasie nie en het dit duidelik gemaak in die saak van *SA Securitisation (Pty) Limited v Matlala, Gideon* dat artikel 86(11) van toepassing is op die Landdroshof wat die kredietverskaffer nader om in terme van gedeelte C Hoofstuk 6 ‘n kredietooreenkoms af te dwing en nie die Landdroshof is wat die skuldhersieningsaansoek aanhoor nie.⁴¹⁸

In bogenoemde aangeleentheid het Kathree-Setiloane AJ tot die bevinding gekom dat indien kredietverskaffers geregtig sou wees om artikel 86(10) op hierdie wyse toe te pas, dit sou beteken dat indien daar enige vertraging deur enige party tot so ‘n aansoek is of indien daar enige vertraging in hofprosedures is of indien daar enige vertraging is weens onvoorsiene omstandighede die verbruiker nooit ‘n geleentheid sal verkry om voor die Landdroshof te verskyn rakende sy/haar aansoek nie.⁴¹⁹ Ek stem saam met Kathree-Setiloane AJ se bevinding, aangesien dit ‘n algemene feit is dat ‘n aangeleentheid nie afgehandel kan word binne 60 besigheidsdae nie.⁴²⁰ ‘n Mens kan dus nie help om te

⁴¹⁴ *SA Taxi Securitisation (Pty) Limited v Nako and Others* (ongerapporteerde saak, saaknommers: 19/10; 21/10; 22/10; 77/10; 89/10; 104/10 en 842/10 (ECB).

⁴¹⁵ *SA Taxi Securitisation (Pty) Limited v Nako and Others* (ongerapporteerde saak, saaknommers: 19/10; 21/10; 22/10; 77/10; 89/10; 104/10 en 842/10 (ECB); *SA Taxi Securitisation (Pty) Limited v Nako and Others* (ongerapporteerde saak, saaknommers: 19/10; 21/10; 22/10; 77/10; 89/10; 104/10 en 842/10 (ECB)

⁴¹⁶ Nasionale Kredietwet 34 van 2005: artikel 86(11).

⁴¹⁷ *SA Taxi Securitisation (Pty) Limited v Nako and Others* (ongerapporteerde saak, saaknommers: 19/10; 21/10; 22/10; 77/10; 89/10; 104/10 en 842/10 (ECB).

⁴¹⁸ *SA Securitisation (Pty) Limited v Matlala, Gideon* (ongerapporteerde saaknommer: 6359/10 (SGJ) 29 Julie 2010).

⁴¹⁹ *Standard Bank of South Africa Ltd v Kruger; Standard Bank of South Africa Ltd v Pretorius* 2010 (4) SA 635 (GSI).

⁴²⁰ *Collett v Firststrand Bank* (766/2010) ZASCA 78 (27 Mei 2011). *Wesbank a division of Firststrand Ltd v Papier* (with the NCR as Amicus Curiae) 2011 (2) SA 395 (WCC).

wonder of Kathree-Setiloane AJ se interpretasie van artikel 86(10) korrek is nie, aangesien dit nie die wetgewer se bedoeling kon wees om vir verbruikers 'n uitkoms te gee en dit dan van hul af weg te neem weens oorvol hofrolle nie.⁴²¹ Dit sou beteken dat amper geen verbruiker suksesvol sou wees in hul aansoek om skuldher siening nie, aangesien hul dit nie sou maak tot by hul hofdatum voor die verstryking van die 60 besigheidsdae nie.⁴²² Op hierdie stadium kan artikel 86(10) dus nie anders geïnterpreteer word as 'n artikel wat slegs van toepassing is op die skuldher sieningsproses, en nie van toepassing is op 'n saak wat alreeds verwys is na 'n Landdroshof vir 'n bevel in terme van artikel 87 nie.⁴²³

Eksteen J het in *Firststrand Bank v Evans* die interpretasies van Kathree-Setiloane AJ en Kemp AJ rakende artikel 86(10) in ag geneem en tot die gevolgtrekking gekom dat die skuldher sieningsproses voortgaan tot die Landdroshof 'n bevel gemaak het in terme van artikel 87.⁴²⁴ Dus is die 60 besigheidsdae vereiste soos voorgeskryf in artikel 86(10) van toepassing tot en met 'n bevel verkry is in terme van artikel 87 in die Landdroshof. Eksteen J het sy argument daarop gesteun deur te gaan kyk na die rol van 'n skuldberader soos uiteengesit in artikel 86.⁴²⁵

Wanneer 'n skuldberader na 'n evaluasie soos voorgeskryf in artikel 86 tot die gevolgtrekking kom dat die verbruiker oorbelaas is of dat die verbruiker nie oorbelaas is nie maar dit nog steeds moeilik vind om sy/haar finansiële verpligtinge binne 'n redelike tydperk na te kom, is die skuldberader verplig om die aangeleentheid te verwys na die Landdroshof.⁴²⁶ Dit is duidelik dat wanneer die aangeleentheid verwys word na die Landdroshof die inligting wat gekry is deur die skuldberader soos verwys in artikel 86, aan die Landdros voorsien moet word.⁴²⁷ Die skuldberader se take eindig dus nie met die verwysing van die aangeleentheid na die Landdroshof nie, aangesien die skuldberader verplig is om die verhoor by te woon om sodoende die Landdros behulpsaam te wees deur die verskaffing van bewyse, die maak van submissies asook om vrae te beantwoord.⁴²⁸

⁴²¹ *Wesbank a division of Firststrand Ltd v Papier (with the NCR as Amicus Curiae)* 2011 (2) SA 395 (WCC).

⁴²² Nasionale Kredietwet 34 van 2005: artikel 86(10). Scholtz ea 2008: 12-20. *Wesbank a division of Firststrand Ltd v Papier (with the NCR as Amicus Curiae)* 2011 (2) SA 395 (WCC).

⁴²³ *Standard Bank of South Africa Ltd v Kruger; Standard Bank of South Africa Ltd v Pretorius* 2010 (4) SA 635 (GSI).

⁴²⁴ *Firststrand Bank Ltd v Evans* (2010) ZACEPEHC 55.

⁴²⁵ Sien Hoofstuk 4. *Firststrand Bank Ltd v Evans* (2010) ZACEPEHC 55.

⁴²⁶ Nasionale Kredietwet: artikel 86(7)(b)&(c); 86(8)(b). Sien Hoofstuk 4. Sien ook Sien ook Scholtz et al 2008: 11-8 – 11-10. *Firststrand Bank Ltd v Evans* (2010) ZACEPEHC 55.

⁴²⁷ *Firststrand Bank Ltd v Evans* (2010) ZACEPEHC 55. Sien Hoofstuk 4. *Nedbank v The National Credit Regulator* (662/2009 & 500/2010) [2011] ZASCA 35 (28 Maart 2011).

⁴²⁸ *National Credit Regulator v Nedbank Limited* 2009 (6) SA 295. *Firststrand Bank Ltd v Evans* (2010) ZACEPEHC 55.

Eksteen J het ook verwys na Kathree-Setiloane AJ se interpretasie van die woorde *“that is being reviewed in terms of this section”* in artikel 86(10).⁴²⁹ Volgens hom is hierdie woorde gebruik om te onderskei tussen ‘n artikel 86 aansoek om skuldher siening en artikels 83 en 85 aansoeke om skuldher siening met spesifieke verwysing na artikel 88(3) van die NKW.⁴³⁰

Artikel 88(3) van die NKW bepaal die volgende:⁴³¹

“(3) Subject to section 86(9)⁴³² and (10), a credit provider who receives notice of court proceedings contemplated in section 83⁴³³ or 85⁴³⁴, or notice in terms of section 86(4)(b)(i) may not exercise or enforce by litigation or any other judicial process any right of security under the credit agreement until-

(a) the consumer is in default under the agreement and

(b) one of the following has occurred:

- (i) an event contemplated in subsection (1)(a) through (c)⁴³⁵; or*
- (ii) the consumer defaults on any obligation in terms of a re-arrangement agreed between the consumer and the credit providers or ordered by a court or tribunal.”*

Dus was hierdie woorde in artikel 86(10) nie gebruik soos Kathree-Setiloane AJ dit geïnterpreteer het nie, maar bloot gebruik om ‘n onderskeid te tref tussen artikel 86 en

⁴²⁹ *Firststrand Bank Ltd v Evans* (2010) ZAECPHC 55. *Standard Bank of South Africa Ltd v Kruger; Standard Bank of South Africa Ltd v Pretorius* 2010 (4) SA 635 (GSJ).

⁴³⁰ *Firststrand Bank Ltd v Evans* (2010) ZAECPHC 55.

⁴³¹ Nasionale Kredietwet 34 van 2005: artikel 88(3).

⁴³² Nasionale Kredietwet: artikel 86(9) bepaal dat indien ‘n skuldberader ‘n aansoek van die hand wys aangesien die skuldberader tot die gevolgtrekking gekom het dat die Verbruiker nie oorbelaas is nie, kan die verbruiker die Landdroshof direk nader in die voorgeskrewe wyse en vorm vir ‘n bevel soos voorgeskryf in artikel 86(7)(c).

⁴³³ Nasionale Kredietwet: artikel 83 bepaal dat indien ‘n Hof bevind dat ‘n kredietooreenkoms neerkom op roekelose kredietverskaffing, die Hof hierdie kredietooreenkoms mag opskort. Sien volledige bepalings van artikel 83 van die NKW in Scholtz ea 2008: NCA-70 – NCA-71.

⁴³⁴ Nasionale Kredietwet: artikel 85 bepaal dat indien ‘n Hof bevind dat ‘n Verbruiker oorbelaas is mag die Hof die Verbruiker verwys na die skuldberader vir ‘n evaluasie en voorstel of self bevind dat die verbruiker oorbelaas is en ‘n bevinding maak in terme van artikel 87.

⁴³⁵ Nasionale Kredietwet: artikl 88(1)(a)-(c) bepaal dat ‘n verbruiker wat aansoek gedoen het om Skuldher siening in terme van artikel 86(1), of het aangedui in die Hof dat hy/sy oorbelaas is, mag gee kredietooreenkoms aangaan met ‘n kredietverskaffer voordat die volgende nie eers plaasgevind het nie:

- (a) die skuldberader het die verbruiker se aansoek om Skuldher siening van die hand gewys en die tydperk vir direkte liassering in terme van artikel 86(9) het verstryk sonder dat die Verbruiker aansoek gedoen het;
- (b) die Hof het vasgestel dat die verbruiker nie oorbelaas is nie, of die Hof het die skuldberader se voorstel of die Verbruiker se aansoek van die hand gewys;
- (c) ‘n Hof wat ‘n bevel gemaak het of die Verbruiker en kredietverskaffers wat ooreengekom het op die herverdeling van die Verbruiker se verpligtinge, al die Verbruiker se verpligtinge onder die Kredietooreenkoms soos herverdeel is fulfilled, unless die Verbruiker fulfilled die verpligtinge deur die konsolidasie van die ooreenkoms. Hierdie sin maak nie lekker sin nie en moet natuurlik in Afrikaans wees!

artikels 83 en 85 aansoek. Die interpretasie van Eksteen J maak egter meer sin, al beteken dit dat Kathree-Setiloane AJ se mening oor die toepassing van artikel 86(10) wat talle verbruikers asook skuldberaders behulpsaam sou wees, uitgeskakel word.

Daar moet ook nie vergeet word van die remedie in artikel 86(11) wat die Wet bied vir verbruikers na die ontvangs van 'n artikel 86(10) kennisgewing nie.⁴³⁶ Artikel 86(11) van die NKW bepaal die volgende:⁴³⁷

“(11) If a credit provider has given notice to terminate a review as contemplated in subsection (10) proceeds to enforce that agreement in terms of Part C of Chapter 6, the Magistrate’s Court hearing the matter may order that the debt review resume on any conditions the court considers to be just in the circumstances.”

Eksteen J verwys ook na artikel 86(11) en kom tot die gevolgtrekking dat 'n kredietverskaffer wel geregtig is om in terme van artikel 86(10) die skuldher siening te termineer aangesien die Wet 'n remedie verskaf aan die verbruiker soos voorgeskryf in artikel 86(11) en word die verbruiker dus geensins benadeel nie.⁴³⁸

Met bogenoemde interpretasies word duidelikheid verkry rakende die korrekte interpretasie van artikel 86(10), maar dit los nog steeds nie die probleem op rakende die ongeldige terminasie van skuldher siening nie. Kredietverskaffers bly nogsteeds geregtig om skuldher siening te termineer. Selfs al word daar geargumenteer dat alhoewel kredietverskaffers geregtig is om in terme van artikel 86(10) skuldher siening te termineer, artikel 86(11) 'n remedie aan verbruikers verskaf, verander dit nogsteeds nie die koste-implikasies wat hierdie terminasie vir verbruikers inhou nie.⁴³⁹ Die oomblik wanneer kredietverskaffers 'n artikel 86(10) kennisgewing aan 'n verbruiker verskaf, gaan hul onmiddellik voort om dagvaardings uit te reik in die Hooggeregshof en kos dit die verbruikers heelwat regs-kostes om verdediging aan te teken en 'n aansoek om summiere vonnis te opponeer, ten einde 'n kans te kry om hul remedie soos voorgeskryf in artikel 86(11) in die Landdroshof uit te oefen.⁴⁴⁰

⁴³⁶ *Firststrand Bank Ltd v Evans* (2010) ZAECPHC 55. Nasionale Kredietwet 34 van 2005: artikel 86(11).

⁴³⁷ Nasionale Kredietwet: artikel 86(11). Sien Scholtz ea2008: NCA 73.

⁴³⁸ *Firststrand Bank Ltd v Evans* (2010) ZAECPHC 55.

⁴³⁹ Hierdie koste-implikasie gaan volledig verduidelik word in Hoofstuk 6.

⁴⁴⁰ Die rede vir die kosteimplikasies is dat daar in meeste aangeleenthede wat verwys word na die Hooggeregshof bevind word dat die aansoek om summiere vonnis bly staan om die verbruiker kans te gee om in terme van artikel 86(11) sy aansoek by die Landdroshof voort te sit en albei partye is dan op die ou einde aanspreeklik vir sy eie kostes. Dus al het 'n verbruiker 'n remedie in terme van artikel 86(11) plaas hierdie gedingvoering in die Hooggeregshof steeds onnodige koste implikasies op 'n verbruiker. Meer oor hierdie probleem in Hoofstuk 6.

Die gevoel word geskep dat verbruikers al dieper in 'n gat gegooi word hoe verder daar in die Wet gegrawe word opsoek na oplossings. Daarom is dit my mening dat daar terug gegaan moet word na die wortel van die NKW: Met enige onduidelikheid en geskille wat ontstaan tussen kredietverskaffers en verbruikers rakende die interpretasie van sekere artikels in die NKW moet artikel 3 van die NKW weer aandagtig gelees word, aangesien hierdie artikel die doel van die wetgewer duidelik uitbeeld.⁴⁴¹ Griesel J het sy interpretasie van artikel 86(10) begin deur ook te gaan kyk na artikel 3 van die NKW.⁴⁴² Artikel 3 van die NKW stel dit onomwonde dat die Wet ten doel het om die sosiale en ekonomiese welstand van elke Suid-Afrikaner te bevorder.⁴⁴³ Die NKW se hoofsaaklike doel is om 'n billike, effektiewe, deursigtige en bereikbare kredietmark te bewerkstellig om sodoende verantwoordelike leningspraktyke te vorm, oorspandering te voorkom, die gesindheid van verantwoordelike spandering deur verbruikers te vestig en veral ook om die roekelose toestaan van krediet deur kredietverskaffers te voorkom.⁴⁴⁴

Ten einde hierdie doelwitte te kan bereik het die NKW 'n limiet geplaas op die kredietverskaffers se regte om kredietooreenkomste af te dwing soos reeds bespreek.⁴⁴⁵ Griesel J het ook verwys na Hoofstuk 4, gedeelte D van die NKW wat handel oor die konsepte van "oorspandering" en "roekelose kredietverskaffing".⁴⁴⁶ Hierdie hoofstuk maak voorsiening vir skuldherverdeling indien enige van die bogenoemde konsepte van toepassing is op 'n verbruiker.⁴⁴⁷ Die doel van hierdie gedeelte van die NKW is om verbruikers te beskerm teen oorspandering asook om dienste aan oorbelaste verbruikers te verskaf in 'n omgewing wat deelname in *good faith* deur albei partye vereis.⁴⁴⁸

Wanneer daar dus gekyk word na die twee vereistes vir terminasie van skuldherverdeling in terme van artikel 86(10) naamlik:⁴⁴⁹

1. die verbruiker moet in versuim wees onder sy/haar kredietooreenkoms; en
2. daar moes ten minste 60 besigheidsdae verstryk het na die datum waarop die verbruiker aansoek gedoen het om skuldberading,

⁴⁴¹ *Wesbank v Deon Winston Papier* (2011): saaknommer: 14256/10; *Collett v Firstrand Bank* (766/2010) [2011] ZASCA 78 (27 May 2011); *Nedbank v The National Credit Regulator* (662/2009 & 500/2010) [2011] ZASCA 35 (28 Maart 2011). Nasionale Kredietwet 34 van 2005: artikel 3.

⁴⁴² *Wesbank v Deon Winston Papier* (2011): saaknommer: 14256/10.

⁴⁴³ Scholtz ea 2008: 2-6. Nasionale Kredietwet: artikel 3.

⁴⁴⁴ Nasionale Kredietwet: artikel 3.

⁴⁴⁵ *Wesbank v Deon Winston Papier* (2011): saaknommer: 14256/10. Otto 2006: 86.

⁴⁴⁶ Nasionale Kredietwet: Hoofstuk 4, gedeelte D. Scholtz ea 2008: 11-7 – 11-26.

⁴⁴⁷ Sien Hoofstuk 4. *Wesbank v Deon Winston Papier* (2011): saaknommer: 14256/10.

⁴⁴⁸ *Mercedes Benz Financial Services South Africa (Pty) Limited v Dunga* (9222/2010) [2010] ZAWCHC 208 (20 September 2010) para 24. Nasionale Kredietwet: artikel 86(5)(b). Scholtz ea 2008: 11-13.

⁴⁴⁹ Nasionale Kredietwet: artikel 86(10). *Wesbank v Deon Winston Papier* (2011): saaknommer: 14256/10, para 17.

wil dit voorkom dat in die meeste gevalle kredietverskaffers eers kennis gee van terminasie nadat die bogenoemde faktore wel plaasgevind het met spesifieke verwysing na die tweede faktor, waar daar alreeds bewys is dat skuldheriensening eers eindig tot en met die verkryging van 'n bevel in terme van artikel 87.⁴⁵⁰ Dus mag kredietverskaffers skuldheriensening termineer indien die genoemde vereistes wel plaasgevind het, maar niteenstaande laasgenoemde is Griesel J van mening dat dit nie gepas sal wees vir 'n kredietverskaffer om in terme van artikel 86(10) kennis te gee van terminasie in die geval waar die skuldberader alreeds die saak van skuldheriensening verwys het na die Landdroshof nie.⁴⁵¹

Griesel J het ook gaan kyk na die skuldherienseringsprosedure soos voorgeskryf deur artikel 86 van die NKW, maar het meer gekonsentreer op die tydperke waarbinne skuldheriensening moet plaasvind ten einde vas te stel wat die bedoeling van die wetgewer was met hierdie tydperke.⁴⁵² Hy het nie met sy interpretasie probeer bewys dat die skuldherienseringsprosedure eindig met die verwysing van 'n voorstel na die Landdroshof nie, maar eerder gaan kyk na wat die moontlikheid is van 'n suksesvolle skuldherienseringsaansoek tot en met die verkryging van 'n bevel in terme van artikel 87.⁴⁵³

Wanneer daar weer gekyk word na artikel 86 van die NKW, beskryf dit die prosedures wat gevolg moet word tydens die skuldberadingsproses.⁴⁵⁴ Soos reeds verduidelik, begin die proses met 'n aansoek deur die verbruiker in die voorgeskrewe wyse en vorm aan die skuldberader met die doel om "oorbelas" verklaar te word.⁴⁵⁵ Die skuldberader is dan verplig om alle kredietverskaffers soos gelys in die aansoek, asook alle geregistreerde kredietburo's in kennis te stel van die verbruiker se aansoek.⁴⁵⁶ Die verbruiker en alle kredietverskaffers moet daarna in "good faith" saam werk in die hersieningsproses en in enige onderhandelings

⁴⁵⁰ *Wesbank a division of Firstrand Ltd v Papier (with the NCR as Amicus Curiae)* 2011 (2) SA 395 (WCC). *Firstrand Bank Ltd v Evans* (2010) ZAECPEHC 55.

⁴⁵¹ *Wesbank a division of Firstrand Ltd v Papier (with the NCR as Amicus Curiae)* 2011 (2) SA 395 (WCC). Kathree-Setiloane AJ het tot dieselfde bevinding gekom in die saak van *Standard Bank of South Africa Ltd v Kruger; Standard Bank of South Africa Ltd v Pretorius* 2010 (4) SA 635 (GSI).

⁴⁵² Sien Scholtz ea 2008: 11-8 – 11-10. *Wesbank a division of Firstrand Ltd v Papier (with the NCR as Amicus Curiae)* 2011 (2) SA 395 (WCC).

⁴⁵³ *Wesbank a division of Firstrand Ltd v Papier (with the NCR as Amicus Curiae)* 2011 (2) SA 395 (WCC).

⁴⁵⁴ Nasionale Kredietwet 34 van 2005: artikel 86. Sien Hoofstuk 4. Sien ook Scholtz ea 2008: 11-8 – 11-10. *Wesbank a division of Firstrand Ltd v Papier (with the NCR as Amicus Curiae)* 2011 (2) SA 395 (WCC).

⁴⁵⁵ Scholtz ea 2008: 11-8 – 11-10. Nasionale Kredietwet: artikel 86. Sien Hoofstuk 4. *Wesbank a division of Firstrand Ltd v Papier (with the NCR as Amicus Curiae)* 2011 (2) SA 395 (WCC).

⁴⁵⁶ Sien Scholtz ea 2008: 11-8 – 11-10. *Wesbank a division of Firstrand Ltd v Papier (with the NCR as Amicus Curiae)* 2011 (2) SA 395 (WCC). Nasionale Kredietwet: artikel 86. Sien Hoofstuk 4.

soos voorgeskryf as 'n resultaat van verantwoordelike skuldherverdeling.⁴⁵⁷ 'n Skuldberader moet binne 30 dae vasstel of die verbruiker oorbelaas is of nie.⁴⁵⁸

Indien die skuldberader vind dat die verbruiker nie "oorspandeer" het nie, moet die skuldberader die verbruiker voorsien van 'n brief van afwysing wat alle inligting soos voorgeskryf bevat.⁴⁵⁹ Die skuldberader moet ook onder andere die verbruiker daarvan in kennis stel dat hy/sy die reg het om die hof direk te nader binne 20 besigheidsdae vir 'n bevel dat hy/sy oorbelaas is.⁴⁶⁰ Indien 'n skuldberader tot die gevolgtrekking kom dat die verbruiker inderdaad oorbelaas is, moet die prosedures soos voorgeskryf in artikel 86(7)(c) gevolg word.⁴⁶¹ Dit beteken dat die skuldberader 'n voorstel mag uitreik aan die Landdroshof met die aanbeveling dat een of meer van die verbruiker se skuld herverdeel moet word.⁴⁶²

Die skuldherverdeling begin met 'n voorstel in terme van artikel 86(7)(c) aan die Landdroshof, maar die NKW bepaal geensins die tyd waarbinne die skuldberader hierdie voorstel soos voorgeskryf in artikel 86(7)(c) aan die hof moet bring nie.⁴⁶³ Die NKW bepaal slegs dat die skuldberadingsproses voltooi moet wees binne 60 besigheidsdae.⁴⁶⁴ Wanneer daar gekyk word na die konteks van artikel 86(7)(c) is dit duidelik dat die proses van skuldherverdeling van die skuldberader vereis om binne 30 besigheidsdae vas te stel of die verbruiker oorbelaas is of nie.⁴⁶⁵ Indien die verbruiker nie oorbelaas is nie, moet die skuldberader die verbruiker daarvan in kennis stel dat hy/sy geregtig is om die hof direk te nader binne 20 besigheidsdae vir die toepaslike bevel.⁴⁶⁶

Die 60 besigheidsdae soos beskryf in artikel 86(10) verwys na die bogenoemde tydspanne om die verbruiker en/of skuldberader genoegsame tyd te verskaf om die hof te nader vir 'n

⁴⁵⁷ Scholtz ea 2008: 11-8 – 11-10. Nasionale Kredietwet 34 van 2005: artikel 86. Sien Hoofstuk 4. *Wesbank a division of Firstrand Ltd v Papier (with the NCR as Amicus Curiae)* 2011 (2) SA 395 (WCC).

⁴⁵⁸ Nasionale Kredietwet: artikel 86. Sien Hoofstuk 4. Sien ook Scholtz ea 2008: 11-8 – 11-10. *Wesbank a division of Firstrand Ltd v Papier (with the NCR as Amicus Curiae)* 2011 (2) SA 395 (WCC).

⁴⁵⁹ Scholtz ea 2008: 11-8 – 11-10. Nasionale Kredietwet: artikel 86(7)(a). Sien Hoofstuk 4. *Wesbank a division of Firstrand Ltd v Papier (with the NCR as Amicus Curiae)* 2011 (2) SA 395 (WCC).

⁴⁶⁰ Sien Hoofstuk 4. Nasionale Kredietwet: artikel 85. Sien ook Scholtz ea 2008: 11-8 – 11-10. *Wesbank a division of Firstrand Ltd v Papier (with the NCR as Amicus Curiae)* 2011 (2) SA 395 (WCC).

⁴⁶¹ *Wesbank a division of Firstrand Ltd v Papier (with the NCR as Amicus Curiae)* 2011 (2) SA 395 (WCC). Nasionale Kredietwet: artikel 86(7)(c). Sien Hoofstuk 4. Scholtz ea 2008: 11-8 – 11-10.

⁴⁶² Scholtz ea 2008: 11-8 – 11-10. Nasionale Kredietwet: artikel 86(7)(c). Sien Hoofstuk 4. *Wesbank a division of Firstrand Ltd v Papier (with the NCR as Amicus Curiae)* 2011 (2) SA 395 (WCC).

⁴⁶³ *Wesbank a division of Firstrand Ltd v Papier (with the NCR as Amicus Curiae)* 2011 (2) SA 395 (WCC).

⁴⁶⁴ Scholtz ea 2008: 11-8 – 11-10.

⁴⁶⁵ Nasionale Kredietwet: artikel 86(7). *Wesbank a division of Firstrand Ltd v Papier (with the NCR as Amicus Curiae)* 2011 (2) SA 395 (WCC).

⁴⁶⁶ Nasionale Kredietwet: artikel 86. Sien Hoofstuk 4.

bevel soos voorgeskryf in artikel 87.⁴⁶⁷ Wanneer die skuldherverdelingsbevel gemaak is deur die hof is die verbruiker beskerm teen enige litigasie deur sy kredietverskaffers.⁴⁶⁸ Maar wat gebeur in die geval wanneer daar alreeds aansoek gedoen is vir 'n skuldherverdelingsbevel maar laasgenoemde nog nie goedgekeur is nie.⁴⁶⁹

Die feit dat die verbruiker binne 50 besigheidsdae, bereken vanaf datum wanneer hy aansoek gedoen het om skuldberading, die Landdroshof moet nader vir 'n bevel in terme van artikel 87 van die NKW kon geensins die wetgewer se bedoeling gewees het dat die res van die proses insluitend 'n verhoor voor die Landdros en 'n herverdelingsbevel in terme van artikel 87 binne die 10 oorblywende besigheidsdae moet geskied nie. Die rede hiervoor is dat hierdie tydgrens in die meerderheid van aangeleenthede nie bereik sal kan word nie.⁴⁷⁰

Blignault J het in die saak van Dunga die volgende gesê:

*"Experience has shown that the typical debt review takes longer than 60 business days, often much longer, before it results in an order by the Magistrate's Court in terms of Section 87. By terminating the debt review after 60 business days the credit provider may be able to derail the entire debt review process by way of a single unilateral act, regardless of the reasonableness of the conduct of the consumer or his own conduct."*⁴⁷¹

Bogenoemde bevestig net dat al het die verbruiker volgens die boek gehandel daar in die meerderheid van sake nie 'n bevel gekry word voordat die 60 besigheidsdae tydslimiet verstryk het nie.⁴⁷² Volgens die Nasionale Kredietreguleerder termineer sommige kredietverskaffers die skuldherverdelingsproses die oomblik wanneer die 60 besigheidsdae verstryk het, al het die skuldberader alreeds bepaal dat die aansoek om skuldherverdeling suksesvol is of wanneer die verbruiker gereelde betalings maak in terme van die voorstel soos ingedien by die kredietverskaffers deur die skuldberaders of wanneer 'n datum vir 'n verhoor in terme van artikel 87 alreeds by die Landdroshof gekry is.⁴⁷³ Dus, indien artikel 86(10) volgens die kredietverskaffers geïnterpreteer word is die kredietverskaffer geregtig

⁴⁶⁷ Sien Hoofstuk 4 par 4.2.4. *Wesbank a division of Firststrand Ltd v Papier (with the NCR as Amicus Curiae)* 2011 (2) SA 395 (WCC).

⁴⁶⁸ *Wesbank a division of Firststrand Ltd v Papier (with the NCR as Amicus Curiae)* 2011 (2) SA 395 (WCC).

⁴⁶⁹ Sien Hoofstuk 4 par 4.2.4. *Wesbank a division of Firststrand Ltd v Papier (with the NCR as Amicus Curiae)* 2011 (2) SA 395 (WCC).

⁴⁷⁰ *Collett v Firststrand Bank* (766/2010) ZASCA 78 (27 Mei 2011). *Wesbank a division of Firststrand Ltd v Papier (with the NCR as Amicus Curiae)* 2011 (2) SA 395 (WCC).

⁴⁷¹ *Mercedes Benz Financial Services South Africa (Pty) Limited v Dunga* (9222/2010) [2010] ZAWCHC 208 (20 September 2010).

⁴⁷² Onderhoud met Zuné Coetzer op 9 Mei 2011. *Wesbank a division of Firststrand Ltd v Papier (with the NCR as Amicus Curiae)* 2011 (2) SA 395 (WCC).

⁴⁷³ *Wesbank a division of Firststrand Ltd v Papier (with the NCR as Amicus Curiae)* 2011 (2) SA 395 (WCC).

om in enige saak waar die 60 besigheidsdae verstryk het sonder enige herverdelingsbevel in terme van artikel 87 van die NKW, die skuldher siening te termineer en die hele proses stop te sit.⁴⁷⁴

Daar word ook gevind dat sommige kredietverskaffers uitstel verkry van die verhoor en onmiddellik daarna beteken hulle 'n kennisgewing van terminasie van die proses op die verbruiker wat volg op 'n dagvaarding in die Hooggeregshof asook 'n aansoek vir summiere vonnis.⁴⁷⁵ Die kredietverskaffers stop dus die skuldher sieningsproses selfs waar die verbruiker en die skuldberader alreeds alle nodige stappe geneem het om die implementering van die relevante bepalings van die Wet toe te pas.⁴⁷⁶ Hierdie handeling deur die kredietverskaffers is teenstrydig met die doel van die NKW asook teenstrydig met die hele "good faith"-konsep.⁴⁷⁷

Volgens Griesel J is dit juis 'n sterk aanduiding dat die letterlike interpretasie van artikel 86(10) nie gevolg moet word nie, aangesien dit die hele doel van die NKW sal verydel indien kredietverskaffers die skuldher sieningsproses termineer die oomblik wanneer die verbruiker dit die meeste nodig het.⁴⁷⁸ Dit sal beteken dat slegs daardie verbruikers wat gelukkig genoeg is om aansoek te doen om skuldher siening op die regte tyd en in 'n Landdroshof wat nie oor 'n oorvol hofrol beskik nie, suksesvol sal wees in hul skuldherverdelingsaansoek.⁴⁷⁹

In meeste gevalle kan daar ook aangeneem word dat indien 'n skuldberader 'n aansoek om skuldher siening goedgekeur het, die aansoek ook goedgekeur gaan word in die Landdroshof indien dit nie eers getermineer word deur 'n kredietverskaffer in terme van artikel 86(10) nie.⁴⁸⁰ Wat ook onthou moet word is dat artikel 86(10) vereis dat kennis gegee moet word aan slegs die verbruiker, skuldberader, asook die Nasionale Kredietreguleerder.⁴⁸¹ Dus dra die Landdros wat alreeds die aansoek in terme van artikel 87 aangehoor het geen kennis van die feit dat die kredietverskaffer die hele proses getermineer het, terwyl hy 'n bevel voorberei of voorberei vir die verhoor nie.⁴⁸²

Bogenoemde kon met respek nie die bedoeling van die wetgewer gewees het nie. Dus het Griesel J tot die gevolgtrekking gekom dat die behoorlike interpretasie van artikel 86(10) van die NKW bepaal dat die verbruikers beskerm is teen die tenuitvoerlegging deur

⁴⁷⁴ *Wesbank a division of Firststrand Ltd v Papier (with the NCR as Amicus Curiae)* 2011 (2) SA 395 (WCC).

⁴⁷⁵ *Wesbank a division of Firststrand Ltd v Papier (with the NCR as Amicus Curiae)* 2011 (2) SA 395 (WCC).

⁴⁷⁶ *Wesbank a division of Firststrand Ltd v Papier (with the NCR as Amicus Curiae)* 2011 (2) SA 395 (WCC).

⁴⁷⁷ *Wesbank a division of Firststrand Ltd v Papier (with the NCR as Amicus Curiae)* 2011 (2) SA 395 (WCC).

⁴⁷⁸ *Wesbank a division of Firststrand Ltd v Papier (with the NCR as Amicus Curiae)* 2011 (2) SA 395 (WCC).

⁴⁷⁹ *Wesbank a division of Firststrand Ltd v Papier (with the NCR as Amicus Curiae)* 2011 (2) SA 395 (WCC).

⁴⁸⁰ *Wesbank a division of Firststrand Ltd v Papier (with the NCR as Amicus Curiae)* 2011 (2) SA 395 (WCC).

⁴⁸¹ Nasionale Kredietwet 34 van 2005: artikel 86(10).

⁴⁸² *Wesbank a division of Firststrand Ltd v Papier (with the NCR as Amicus Curiae)* 2011 (2) SA 395 (WCC).

kredietverskaffers gedurende die skuldher sieningsprosedures, asook wanneer 'n bevel hangende is.⁴⁸³ Dus is die aflewering van 'n kennisgewing van terminasie deur 'n kredietverskaffer in terme van artikel 86(10) van die NKW nie gepas wanneer enige van die stappe soos voorgeskryf in artikel 86(7)(c), 86(8) of 86(9) alreeds geneem is nie.⁴⁸⁴

Wat tydens hierdie dispuut rakende die interpretasie en toepassing van artikel 86(10) ook vergeet word, is dat tydens die aanhoor van 'n aansoek in terme van artikel 86(7)(c), 86(8) of 86(9) die hof aan die kredietverskaffer die geleentheid sal bied om die aansoek te opponeer en redes te verskaf waarom die aansoek om skuldher siening nie toegestaan moet word nie. Dit is derhalwe nie nodig vir kredietverskaffers om die skuldher siening te termineer nie.⁴⁸⁵ Daar sal 'n genoegsame kans vir die kredietverskaffer gebied word om redes aan die hof te verskaf waarom skuldher siening nie moet voortgaan nie.⁴⁸⁶

Die geskil tussen kredietverskaffers en verbruikers oor die toepassing van artikel 86(10) bly dus staan. Om bloot te sê dat dit nie die wetgewer se bedoeling kon wees dat die hele skuldher sieningsproses tot en met die verkryging van 'n bevel in terme van artikel 87 binne 60 besigheidsdae moet geskied, dra geen regs krag nie. Die toepassing van artikel 86(10) sal ook nie verhoed kan word deur 'n blote gevoel dat dit nie gepas sal wees vir 'n kredietverskaffer om in terme van artikel 86(10) kennis te gee van terminasie in die geval waar die skuldberader alreeds die saak van skuldher siening verwys het na die Landdroshof nie.⁴⁸⁷ Die feit bly staan dat artikel 86(10) die reg om terminasie van skuldher siening duidelik stel en indien kredietverskaffers aan al die vereistes soos voorgeskryf in artikel 86(10) voldoen, is hul volgens hierdie artikel geregtig om skuldher siening te termineer maak nie saak hoe onbillik dit mag wees nie. Om hierdie probleem op te los, behoort daar 'n wysiging gemaak te word aan artikel 86(10) of daar moet gekyk word na ander artikels in die Wet wat moontlik die onbillike toepassing van artikel 86(10) kan stopsit.

⁴⁸³ *Wesbank a division of Firststrand Ltd v Papier (with the NCR as Amicus Curiae)* 2011 (2) SA 395 (WCC).

⁴⁸⁴ *Wesbank a division of Firststrand Ltd v Papier (with the NCR as Amicus Curiae)* 2011 (2) SA 395 (WCC). *Standard Bank of South Africa Ltd v Kruger; Standard Bank of South Africa Ltd v Pretorius* 2010 (4) SA 635 (GSI)

⁴⁸⁵ *Wesbank a division of Firststrand Ltd v Papier (with the NCR as Amicus Curiae)* 2011 (2) SA 395 (WCC).

⁴⁸⁶ *Wesbank a division of Firststrand Ltd v Papier (with the NCR as Amicus Curiae)* 2011 (2) SA 395 (WCC).

⁴⁸⁷ *Wesbank a division of Firststrand Ltd v Papier (with the NCR as Amicus Curiae)* 2011 (2) SA 395 (WCC). Kathree-Setiloane AJ het tot dieselfde bevinding gekom in die saak van *Standard Bank of South Africa Ltd v Kruger; Standard Bank of South Africa Ltd v Pretorius* 2010 (4) SA 635 (GSI).

5.2.2 Die invloed van artikel 129 op terminasie in terme van artikel 86(10) van die NKW:

5.2.2.1 Agtergrond: prosedure voor skuldafdwinging:

Die NKW stel dit duidelik dat indien 'n verbruiker in versuim is in terme van 'n kredietooreenkoms, mag die kredietverskaffer die verbruiker daarvan in kennis stel deur middel van 'n geskrewe kennisgewing.⁴⁸⁸ Die kredietverskaffer mag in hierdie kennisgewing voorstel dat die verbruiker die kredietooreenkoms verwys na 'n Tribunaal,⁴⁸⁹ skuldberader, alternatiewe dispuut oplossingsagent,⁴⁹⁰ Verbruikershof⁴⁹¹ of ombud⁴⁹² met die bedoeling om die dispuut op te los of dat 'n plan ooreengekom word tussen die partye om betalings tot op datum te bring.⁴⁹³

Die kredietverskaffer mag nie voortgaan met die afdwinging van die kredietooreenkoms voordat ten minste 10 besigheidsdae verstryk het vandat die kennisgewing afgelewer is nie en die verbruiker in versuim is vir ten minste 20 besigheidsdae nie.⁴⁹⁴

Dus mag die kredietverskaffer slegs 'n hof nader vir 'n bevel om die kredietooreenkoms af te dwing indien die verbruiker in versuim was vir ten minste 20 besigheidsdae en ten minste 10 besigheidsdae het verstryk vandat die kennisgewing afgelewer is en daar geen terugvoer vanaf die verbruiker ontvang is nie of die verbruiker het die kredietverskaffer se voorstel verwerp.⁴⁹⁵

Indien 'n kredietverskaffer alreeds begin het met die afdwinging van 'n kredietooreenkoms soos hierbo uiteengesit op die gronde dat die verbruiker in versuim is onder die spesifieke kredietooreenkoms, mag 'n verbruiker volgens artikel 86(2) van die NKW nie aansoek doen vir skuldheriensening met betrekking tot daardie spesifieke kredietooreenkoms nie.⁴⁹⁶ Indien 'n kredietverskaffer kennis van hofverrigtinge met betrekking tot die artiel 83, 85 of 88 van die

⁴⁸⁸Nasionale Kredietwet 34 van 2005: artikel 129(1)(a). Jones & Schoeman 2006: 190. Otto 2006: 87.

⁴⁸⁹Nasionale Kredietwet: artikel 1: "Tribunaal" beteken die Nasionale Verbruikerstribunaal soos uiteengesit in artikel 26 wat bepaal dat die Nasionale Verbruikerstribunaal het jurisdiksie regoor die Republiek. Die tribunaal is 'n juridiese persoon en is 'n tribunaal op rekord en moet sy funksies verrig in ooreenstemming met die Wet. Die Tribunaal bestaan uit 'n Voorsitter, wat deur die President aangestel word, met nie minder as 10 ander vrouens of mans nie.

⁴⁹⁰Nasionale Kredietwet: artikel 1: Alternatiewe dispuut resoluusie is 'n diens wat verskaf word ter bystanding in die oplossing van verbruiker krediet dispute deur konsiliasie en arbitrasie.

⁴⁹¹Nasionale Kredietwet: artikel 1: Verbruikershof is 'n liggaam van daardie naam, of 'n verbruiker tribunaal wat gevestig is deur provisiële wetgewing.

⁴⁹²Nasionale Kredietwet: artikel 1: 'n Ombudsman met jurisdiksie het jurisdiksie om enige klagtes van 'n finansiële instansie te besleg.

⁴⁹³Nasionale Kredietwet: artikel 129(1)(a). Otto 2006: 87. Jones & Schoeman 2006: 190.

⁴⁹⁴Nasionale Kredietwet: artikel 130(1)(a). Otto 2006: 87. Jones & Schoeman 2006: 190 verwys ook hier na artikel 86(9) en 129(1) van die Nasionale Kredietwet.

⁴⁹⁵Nasionale Kredietwet: artikel 130(1). Jones & Schoeman 2006: 190. Otto 2006: 91.

⁴⁹⁶Nasionale Kredietwet: artikel 86(2). Otto 2006: 85.

NKW ontvang het, mag daardie kredietverskaffer nie voortgaan met die afdwinging van die spesifieke ooreenkoms voordat die volgende nie eers plaasgevind het nie:⁴⁹⁷

- (a) die verbruiker in versuim is onder 'n spesifieke kredietooreenkoms en die skuldberader het die verbruiker se aansoek om skuldher siening van die hand gewys;
- (b) die verbruiker in versuim is onder 'n spesifieke kredietooreenkoms en die hof het tot die gevolgtrekking gekom dat die verbruiker nie oorbelaas is nie;
- (c) die verbruiker in versuim is onder 'n spesifieke kredietooreenkoms en die hof het 'n herverdelingsbevel gemaak, of die verbruiker en die kredietverskaffers het ooreengekom tot 'n herverdeling van die verbruiker se verpligtinge tot daardie kredietooreenkoms en die verbruiker het al daardie verpligtinge vervul;
- (d) die verbruiker in versuim is onder 'n spesifieke kredietooreenkoms en die verbruiker bly steeds in versuim in terme van die herverdeling.⁴⁹⁸

5.2.2.2 Ontleding van die invloed van artikel 129:

Artikel 129(1)(a) bepaal dat 'n kredietverskaffer kennis aan 'n verbruiker moet verskaf in die geval wanneer die verbruiker in versuim is in sy/haar kredietooreenkoms om die verbruiker in kennis te stel van sy/haar regte voordat die kredietverskaffer aangaan met stappe om die kredietooreenkoms af te dwing.⁴⁹⁹ Artikel 129(1)(b) bepaal dat onderhewig aan artikel 130(2), die kredietverskaffer nie mag voortgaan met enige regsprosedures om die kredietooreenkoms af te dwing voordat die kredietverskaffer nie eers kennis verskaf het aan die verbruiker soos voorgeskryf in artikel 129(1)(a) of artikel 86(10) nie.⁵⁰⁰

Met verwysing na artikel 129(2) moet die vraag gevra word of bogenoemde dispuut rakende die interpretasie van artikel 86(10) nie dalk onnodig is indien artikel 129(2) duidelik bepaal dat artikels 129(1)(a) en 129(1)(b) van die Wet nie van toepassing is op aangeleenthede wat alreeds verwys is na in die Landdroshof nie.⁵⁰¹ Met ander woorde, indien 'n skuldberader alreeds sy/haar voorstel verwys het na die Landdroshof vir 'n bevel in terme van artikel 87 van die NKW is artikel 129(2) dus van toepassing en mag 'n kredietverskaffer nie voortgaan

⁴⁹⁷ Artikel 83, 85 en 88(3) van die Nasionale Kredietwet 34 van 2005 handel onderskeidelik oor die opskorting van 'n kredietooreenkoms weens roekelose kredietverskaffing of beweerde oorbelaasting asook kennis vanaf 'n skuldberader rakende 'n verbruiker se aansoek om skuldher siening. Sien Otto 2006: 86.

⁴⁹⁸ Nasionale Kredietwet: artikel 88(1)-(2).

⁴⁹⁹ Nasionale Kredietwet: artikel 129(1)(a). Sien Scholtz et al 2008: 11-10.

⁵⁰⁰ Scholtz et al 2008: 11-10. Nasionale Kredietwet: artikel 129(1)(b).

⁵⁰¹ *Standard Bank of South Africa Ltd v Kruger; Standard Bank of South Africa Ltd v Pretorius* 2010 (4) SA 635 (GSJ).

met regsprosedures ter afdwinging van die kredietooreenkoms soos voorgeskryf in artikel 129(1)(a) of artikel 86(10) nie.⁵⁰²

Kathree-Setiloane AJ het na bestudering van artikel 129 van die NKW die volgende bevind:⁵⁰³

"It is clear from a reading of section 129(2) of the Act, that neither section 129(1)(a) nor section 129(1)(b) of the Act applies to instances where a matter has been referred to a court for determination. The provisions of section 129(1) of the Act are, in this regard, expressly qualified by the provisions of section 129(2); the latter specifically excluding the application of section 129(1) of the Act to a credit agreement that is subject to a debt restructuring order, or to proceedings in a court that could result in such an order. A referral of a debt review by a debt counsellor, in terms of section 86(8) of the Act, to a Magistrate's Court for determination, in terms of section 87 of the Act, may result in a restructuring or re-arranging order in terms of subsection (b)(i) or (ii) of the Act. It therefore follows that in terms of section 129(2) of the Act, notice to terminate a review, in terms of section 86(10) of the Act, would be incompetent, once the debt review is referred, by a debt counsellor, to a Magistrate's Court for determination."

Met verwysing na bogenoemde mag 'n kredietverskaffer nie voortgaan met regstappe teen 'n verbruiker deur die verskaffing van 'n artikel 129(1)(a)-kennisgewing of die verskaffing van 'n artikel 86(10)-kennisgewing indien 'n skuldberader alreeds die aangeleentheid verwys het na 'n Landdroshof in terme van artikel 86(8) vir 'n bevel in terme van artikel 87 nie.⁵⁰⁴

Eksteen J is egter van mening dat artikel 129(2) van toepassing is op artikel 88 van die NKW en nie artikel 86 nie.⁵⁰⁵ Artikel 88 van die NKW bepaal dat 'n kredietverskaffer nie mag voortgaan met die afdwinging van 'n kredietooreenkoms indien een van die volgende nie eers plaasgevind het nie:⁵⁰⁶

- (1) indien die Landdroshof alreeds 'n herverdelingsbevel gemaak het;
- (2) indien die kredietverskaffer alreeds kennis van hofverrigtinge ontvang het;⁵⁰⁷

⁵⁰² Nasionale Kredietwet 34 van 2005: artikel 129(2). Scholtz ea 2008: 11-10. Otto 2006: 87.

⁵⁰³ *Standard Bank of South Africa Ltd v Kruger; Standard Bank of South Africa Ltd v Pretorius* 2010 (4) SA 635 (GSI).

⁵⁰⁴ *Standard Bank of South Africa Ltd v Kruger; Standard Bank of South Africa Ltd v Pretorius* 2010 (4) SA 635 (GSI).

⁵⁰⁵ *Firststrand Bank Ltd v Evans* (2010) ZAECPHC 55.

⁵⁰⁶ Nasionale Kredietwet: artikel 88.

⁵⁰⁷ Hierdie is hofverrigtinge in terme van artikel 83 & 85 van die Nasionale Kredietwet.

(3) indien skuldberading in terme van artikel 86 alreeds in werking is.

In teenstelling met artikel 83 en 85 van die NKW, maak artikel 86 geen verwysing na hofverrigtinge nie, dit bepaal bloot dat 'n skuldberader sy/haar voorstel na die Landdroshof moet verwys.⁵⁰⁸ Die doel van hierdie verhoor is nie die kredietooreenkoms nie, maar die verbruikers se finansiële state, kanse op sukses asook verpligtinge.⁵⁰⁹ Dus is Eksteen J van mening dat artikel 129(2) van toepassing is op artikel 83 en 85-verwysings en sluit nie die verwysings na 'n Landdroshof soos voorgeskryf in artikel 86 in nie.⁵¹⁰ Ek stem, met respek, nie saam met hierdie argument nie. Wanneer 'n skuldberader tot die gevolgtrekking kom dat 'n verbruiker oorbelaas is in terme van artikel 86(7)(c) of dat die verbruiker nie oorbelaas is nie maar dit moeilik vind om sy of haar finansiële verpligtinge binne 'n redelike tydperk na te kom in terme van artikel 86(7)(b), moet die skuldberader 'n voorstel uitreik na die Landdroshof vir 'n bevel in terme van artikel 87.

Eksteen J het teen Kathree-Setiloane AJ se interpretasie rakende wanneer die skuldherieningsprosedure eindig geargumenteer. Hy het Kemp AJ se argument gevolg naamlik dat die skuldherieningsproses in artikel 86 voortgaan tot en met 'n bevel in terme met regsprosedures ter afdwinging van die kredietooreenkoms soos voorgeskryf in artikel 129(1)(a) of artikel 86(10) nie.⁵¹¹

Kathree-Setiloane AJ het naaflloop van 'n bestudering van artikel 129 van die NKW die volgende bevind:⁵¹²

"It is clear from a reading of section 129(2) of the Act, that neither section 129(1)(a) nor section 129(1)(b) of the Act applies to instances where a matter has been referred to a court for determination. The provisions of section 129(1) of the Act are, in this regard, expressly qualified by the provisions of section 129(2); the latter specifically excluding the application of section 129(1) of the Act to a credit agreement that is subject to a debt restructuring order, or to proceedings in a court that could result in such an order. A referral of a debt review by a debt counsellor, in terms of section 86(8) of the Act, to a Magistrate's Court for determination, in terms of section 87 of the Act, may result in a restructuring or re-arranging order in terms of subsection (b)(i) or (ii) of

⁵⁰⁸ *Firststrand Bank Ltd v Evans* (2010) ZAECPHC 55.

⁵⁰⁹ *Firststrand Bank Ltd v Evans* (2010) ZAECPHC 55.

⁵¹⁰ *Firststrand Bank Ltd v Evans* (2010) ZAECPHC 55.

⁵¹¹ Nasionale Kredietwet 34 van 2005: artikel 129(2). Scholtz ea 2008: 11-10. Otto 2006: 87.

⁵¹² *Standard Bank of South Africa Ltd v Kruger; Standard Bank of South Africa Ltd v Pretorius* 2010 (4) SA 635 (GSJ).

the Act. It therefore follows that in terms of section 129(2) of the Act, notice to terminate a review, in terms of section 86(10) of the Act, would be incompetent, once the debt review is referred, by a debt counsellor, to a Magistrate's Court for determination."

Met verwysing na bogenoemde blyk dit duidelik dat 'n kredietverskaffer nie mag voortgaan met regstappe teen 'n verbruiker deur 'n artikel 129(1)(a)-kennisgewing of 'n artikel 86(10)-kennisgewing uit te reik indien 'n skuldberader alreeds die aangeleentheid verwys het na 'n Landdroshof ingevolge artikel 86(8) vir 'n bevel ingevolge artikel 87 nie.⁵¹³

Eksteen J is egter van mening dat artikel 129(2) van toepassing is op artikel 88 van die NKW en nie op artikel 86 nie.⁵¹⁴ Artikel 88 van die NKW bepaal dat 'n kredietverskaffer nie mag voortgaan met die afdwinging van 'n kredietooreenkoms indien een van die volgende nie eers plaasgevind het nie.⁵¹⁵

- (4) indien die Landdroshof alreeds 'n herverdelingsbevel gemaak het;
- (5) indien die kredietverskaffer alreeds kennis van hofverrigtinge ontvang het;⁵¹⁶
- (6) indien skuldberading in terme van artikel 86 alreeds in werking is.

In teenstelling met artikel 83 en 85 van die NKW maak artikel 86 geen melding van hofverrigtinge nie maar bepaal dit bloot dat 'n skuldberader sy/haar voorstel na die Landdroshof moet verwys.⁵¹⁷ Die doel van hierdie verhoor is nie 'n ondersoek rondom die kredietooreenkoms nie, maar die inwin van inligting rondom verbruikers se finansiële state, kanse op sukses asook verpligtinge.⁵¹⁸ Dus is Eksteen J van mening dat artikel 129(2) van toepassing is op artikel 83- en 85-verwysings en sluit nie die verwysings na 'n Landdroshof soos voorgeskryf in artikel 86 in nie.⁵¹⁹ Ek stem, met respek, nie saam met hierdie argument nie. Wanneer 'n skuldberader tot die gevolgtrekking kom dat 'n verbruiker oorbelas is ingevolge artikel 86(7)(c) of dat die verbruiker nie oorbelas is nie maar dit moeilik vind om sy of haar finansiële verpligtinge binne 'n redelike tydperk na te kom ingevolge artikel 86(7)(b), moet die skuldberader 'n aansoek bring voor die Landdroshof vir 'n bevel ingevolge artikel 87.

⁵¹³ *Standard Bank of South Africa Ltd v Kruger; Standard Bank of South Africa Ltd v Pretorius* 2010 (4) SA 635 (GSI).

⁵¹⁴ *Firststrand Bank Ltd v Evans* (2010) ZAECPHC 55.

⁵¹⁵ Nasionale Kredietwet 34 van 2005: artikel 88.

⁵¹⁶ Hierdie is hofverrigtinge in terme van artikel 83 & 85 van die Nasionale Kredietwet.

⁵¹⁷ *Firststrand Bank Ltd v Evans* (2010) ZAECPHC 55.

⁵¹⁸ *Firststrand Bank Ltd v Evans* (2010) ZAECPHC 55.

⁵¹⁹ *Firststrand Bank Ltd v Evans* (2010) ZAECPHC 55.

Eksteen J het teen Kathree-Setiloane AJ se interpretasie, rakende wanneer die skuldher sieningsprosedure eindig, geargumenteer. Hy het Kemp AJ se argument, naamlik dat die skuldher sieningsproses in artikel 86 voortgaan tot en met 'n bevel ingevolge artikel 87, gevolg.⁵²⁰ Volgens hom is hierdie prosedure in artikel 86 en 87 aaneenlopend.⁵²¹ Om nou te sê dat artikel 86 geen melding maak van hofverrigtinge nie en artikel 129(2) dus nie van toepassing is nie, is teenstrydig met sy interpretasie oor die skuldher sieningsproses aangesien hy artikel 86 en 87 geag het as een proses en artikel 87 melding maak van hofverrigtinge.

Dus moet daar geargumenteer word dat artikel 129(1)(a) wel van toepassing is op artikel 86 aansoeke om skuldher siening en hierdie artikel heel moontlik die oplossing vir 'n ongeldige terminasie ingevolge artikel 86 mag wees. Die enigste probleem wat nou na vore tree is die bepaling van artikel 86(2). Indien 'n verbruiker wat in versuim is onder 'n kredietooreenkoms nog nie 'n skuldberader genader het voordat die kredietverskaffer voortgegaan het met regsprosedures deur die uitreik van 'n artikel 129(1)(a) kennisgewing nie, is die verbruiker dan volgens artikel 86(2) nie meer geregtig om aansoek te doen om skuldher siening nie.⁵²²

Artikel 86(2) bepaal die volgende:

“(2) An application in terms of this section may not be made in respect of, and does not apply to, a particular credit agreement if, at the time of that application, the credit provider under that credit agreement has proceeded to take the steps contemplated in section 129 to enforce that agreement.”⁵²³

Die vraag wat hier ter sprake kom is of artikel 86(2) rakende die neem van stappe ingevolge artikel 129 om 'n kredietooreenkoms af te dwing, van toepassing is op beide artikel 129(1)(a) en artikel 129(1)(b), of alternatiewelik hierdie artikel slegs van toepassing is op artikel 129(1)(b).⁵²⁴ Indien daar bewys kan word dat artikel 86(2) slegs van toepassing is op artikel 129(1)(b) sal 'n kredietverskaffer nie meer geregtig wees om skuldher siening te termineer nie aangesien artikel 129(1)(a) dit duidelik verbied.

Boraine en Renke is van mening dat indien artikel 86(2) beoog het dat met die aflewering van 'n artikel 129(1)(a) kennisgewing, die kredietverskaffer voortgegaan het met die neem

⁵²⁰ *Firststrand Bank Ltd v Evans* (2010) ZAECPHC 55.

⁵²¹ *Firststrand Bank Ltd v Evans* (2010) ZAECPHC 55.

⁵²² Nasionale Kredietwet 34 van 2005: artikel 86(2).

⁵²³ Nasionale Kredietwet: artikel 86(2).

⁵²⁴ *Nedbank v The National Credit Regulator* (662/2009 & 500/2010)[2011]ZASCA 35 (28 Maart 2011).

van stappe om die kredietooreenkoms af te dwing (met die effek dat geen aansoek om skuldher siening gemaak kan word nie) dit verkeerd sal wees aangesien artikel 129(1)(a) juis voorstel dat die verbruiker die saak *mag* verwys na 'n skuldberader.⁵²⁵ Dus kan artikel 129(1)(a) nie geïnterpreteer word as die neem van 'n stap ter afdwining van 'n kredietooreenkoms nie.⁵²⁶

In die *Nedbank*-saak het Malan AJ artikel 129(1)(a) geïnterpreteer as die neem van die eerste stap tot die afdwining van 'n kredietooreenkoms wat sal beteken dat die verbruiker ingevolgeartikel 86(2) nie sal mag aansoek doen om skuldher siening nie.⁵²⁷ Malan AJ is egter ook van mening dat ongeag die gebruik van die woord "*may*" in artikel 129(1)(a) hierdie kennisgewing 'n vereiste is voor litigasie om 'n kredietooreenkoms af te dwing 'n aanvang kan neem.⁵²⁸ Die aflewering van 'n artikel 129(1)(a) kennisgewing is 'n stap wat voorgeskryf is met die doel om albei partye aan te maan om hul verskille by te lê alvorens daar tot hofverrigtinge oorgegaan word.⁵²⁹ Die doel van die artikel 129(1)(a) kennisgewing is om die geskil tussen 'n verbruiker en 'n kredietverskaffer op te los om sodoende betalings op datum te bring onder die spesifieke kredietooreenkoms.⁵³⁰ Aangesien hierdie kennisgewing gesien word as 'n stap wat geneem is voor die instel van regsprosedures is dit ook die eerste stap wat die kredietverskaffer geneem het om die kredietooreenkoms af te dwing.⁵³¹

Dus is so 'n kredietooreenkoms uitgesluit van skuldher siening, maar 'n artikel 129(1)(a)-kennisgewing verwys slegs na 'n spesifieke kredietooreenkoms waaronder 'n verbruiker in versuim is.⁵³² Soos reeds genoem moet hierdie kennisgewing 'n voorstel bevat dat die verbruiker die kredietooreenkoms moet verwys na 'n skuldberader, alternatiewe geskilbeslegtingsvertegenwoordiger, Verbruikershof of ombud met die doel dat die partye hul geskil moet oplos of tot 'n plan moet ooreenkom om die betalings van die kredietooreenkoms op datum te bring.⁵³³ Artikel 129(1)(a) kennisgewing handel dus net oor een kredietooreenkoms en het dit ten doel om 'n oplossing te bied vir daardie spesifieke

⁵²⁵ Boraine en Renke 2008: 9.

⁵²⁶ Boraine en Renke 2008: 9.

⁵²⁷ *Nedbank v The National Credit Regulator* (662/2009 & 500/2010)[2011]ZASCA 35 (28 Maart 2011).

⁵²⁸ *Nedbank v The National Credit Regulator* (662/2009 & 500/2010)[2011]ZASCA 35 (28 Maart 2011).

⁵²⁹ Otto 2006: 87. *Nedbank v The National Credit Regulator* (662/2009 & 500/2010)[2011]ZASCA 35 (28 Maart 2011).

⁵³⁰ Nasionale Kredietwet 34 van 2005: artikel 129(1)(a). *Nedbank v The National Credit Regulator* (662/2009 & 500/2010)[2011]ZASCA 35 (28 Maart 2011).

⁵³¹ *Nedbank v The National Credit Regulator* (662/2009 & 500/2010)[2011]ZASCA 35 (28 Maart 2011). Otto 2006: 87.

⁵³² *Nedbank v The National Credit Regulator* (662/2009 & 500/2010)[2011]ZASCA 35 (28 Maart 2011).

⁵³³ Nasionale Kredietwet: artikel 129(1)(a). *Nedbank v The National Credit Regulator* (662/2009 & 500/2010)[2011]ZASCA 35 (28 Maart 2011).

kredietooreenkoms.⁵³⁴ Dus is hierdie kennisgewing nie van toepassing op skuldhersiëning soos uiteengesit in artikel 86 en 87 nie.⁵³⁵

Malan AJ het sy interpretasie van artikel 129(1)(a) ontwikkel deur ook te gaan kyk na artikel 86. Artikel 86 in die algemeen handel oor 'n aansoek deur die verbruiker om "oorbelas" verklaar te word.⁵³⁶ Hierdie aansoek handel oor die verbruiker se verpligtinge onder al die kredietooreenkomste waartoe hy/sy 'n party is.⁵³⁷ 'n Verbruiker is dan "oorbelas" indien al die inligting voor die skuldberader op die stadium van die aansoek daarop dui dat die verbruiker nie in staat sal wees om al sy/haar finansiële verpligtinge binne 'n redelike tydperk na te kom nie.⁵³⁸ Hierdie aansoek om oorbelas verklaar te word, word gebring deur die skuldberader.⁵³⁹ Die uitkoms van hierdie aansoek is 'n bevel deur die Landdroshof dat een of meer van die verbruiker se kredietooreenkomste neerkom op roekelose kredietverskaffing of dat een of meer van die verbruiker se verpligtinge herverdeel moet word.⁵⁴⁰ Dus is die artikel 129(1)(a) kennisgewing nie van toepassing op 'n verklaring dat die verbruiker "oorbelas" is nie.⁵⁴¹

Artikel 86(2) bepaal dat 'n aansoek vir skuldherverdeling nie gemaak mag word of nie van toepassing is op 'n kredietooreenkoms indien, ten tye van daardie aansoek, die kredietverskaffer alreeds voortgegaan het met stappe soos voorgeskryf in artikel 129 om die kredietooreenkoms af te dwing nie.⁵⁴² Artikel 86(2) handel dus oor skuldhersiëning waarvan 'n spesifieke kredietooreenkoms uitgesluit mag wees.⁵⁴³ Dus, indien 'n verbruiker in versuim is onder 'n spesifieke kredietooreenkoms en die kredietverskaffer alreeds voortgegaan het met die eerste stap ter afdwinging van daardie kredietooreenkoms deur die verskaffing van 'n artikel 129(1)(a) kennisgewing, is die verbruiker nogsteeds geregtig om aansoek te doen om skuldhersiëning rakende die ander kredietooreenkomste waartoe hy/sy 'n party is.⁵⁴⁴

Daardie spesifieke kredietooreenkoms wat buite skuldhersiëning val kan deur 'n hof soos voorgeskryf in artikel 85 in enige hofverrigtinge waar die kredietooreenkoms vasgestel word

⁵³⁴ *Nedbank v The National Credit Regulator* (662/2009 & 500/2010)[2011]ZASCA 35 (28 Maart 2011).

⁵³⁵ *BMW Financial Services (SA)/(Pty) Ltd v Mudaly* 2010 (5) SA 618 (KZD).

⁵³⁶ Flemming 203, Otto JM: Die regte van 'n huurkoper ten opsigte van beëindiging van die kontrak (LLD thesis 1980 UP). *Nedbank v The National Credit Regulator* (662/2009 & 500/2010)[2011]ZASCA 35 (28 Maart 2011). Nasionale Kredietwet 34 van 2005: artikel 86.

⁵³⁷ *Nedbank v The National Credit Regulator* (662/2009 & 500/2010)[2011]ZASCA 35 (28 Maart 2011).

⁵³⁸ *Standard Bank of South Africa Ltd v Panayiotis* 2009 (3) SA 363 W. *Nedbank v The National Credit Regulator* (662/2009 & 500/2010)[2011]ZASCA 35 (28 Maart 2011).

⁵³⁹ Nasionale Kredietwet: artikel 86(7)(b) of artikel 86(7)(c).

⁵⁴⁰ Nasionale Kredietwet: artikel 86(7)(c); artikel 87.

⁵⁴¹ *Nedbank v The National Credit Regulator* (662/2009 & 500/2010)[2011]ZASCA 35 (28 Maart 2011).

⁵⁴² Nasionale Kredietwet: artikel 86(2).

⁵⁴³ *Nedbank v The National Credit Regulator* (662/2009 & 500/2010)[2011]ZASCA 35 (28 Maart 2011).

⁵⁴⁴ *Nedbank v The National Credit Regulator* (662/2009 & 500/2010)[2011]ZASCA 35 (28 Maart 2011).

en waar aannames gemaak word dat die verbruiker oorbelaas is, die kredietooreenkoms verwys na 'n skuldberader vir 'n evaluasie asook vir 'n voorstel in terme van artikel 86(7) of die hof kan self die verbruiker as oorbelaas verklaar en 'n gepaste bevel maak soos uiteengesit in artikel 87.⁵⁴⁵ 'n Hof kan ook ingevolge artikel 83(1) in verrigtinge waar die kredietooreenkoms vasgestel word bevind dat die kredietooreenkoms neerkom op roekelose kredietverskaffing en enige bevel maak soos uiteengesit in artikel 83(2) en (3).⁵⁴⁶ Dus sluit artikel 86(2) nie skuldher siening uit indien daar alreeds stappe geneem is ingevolge artikel 129(1)(a) nie maar sluit dit bloot net die spesifieke kredietooreenkoms uit waar daar alreeds stappe geneem is en moet die skuldberader ingevolge van daardie kredietooreenkoms die hof nader ingevolge artikel 85 om daardie kredietooreenkoms saam met die ander onder die skuldher sieningsproses te plaas.⁵⁴⁷

Artikel 129(2) kan dus aangewend word om die probleem rakende terminasie ingevolge artikel 86(10) op te los, maar in die meeste gevalle het kredietverskaffers voortgegaan met artikel 129(1)(a) stappe wat daardie kredietooreenkomst dan volgens artikel 86(2) van skuldher siening uitgesluit het. Skuldberaders moes dan nogsteeds tyd verkwis om met 'n ompad die hof ingevolge artikel 85 te nader, sodat daardie kredietooreenkomst onder skuldher siening geplaas kon word.⁵⁴⁸ In die meeste gevalle is bogenoemde prosedure ingevolge artikel 85 van toepassing op al die verbruikers se kredieteenkomst en gaan die kredietverskaffer voort met dagvaardings asook 'n aansoek om summier vonnis in die Hooggeregshof voordat 'n skuldberader die geleentheid verkry om 'n Landdroshof te nader ingevolge artikel 85.⁵⁴⁹

Dit wil al meer blyk dat stappe geneem moet word deur skuldberaders of verbruikers met die gevolg dat kredietverskaffers nie 'n geleentheid sal hê om voort te gaan met 'n artikel 129(1)(a) kennisgewing of 'n artikel 86(10) kennisgewing nie. Dus, voordat 'n kredietverskaffer sy/haar regte kan uitoefen ingevolge artikel 86(10) of artikel 129(1)(a) moes 'n verbruiker alreeds pogings aangewend het om te verseker dat sy/haar skuldher siening nie gestuit kan word deur kredietverskaffers nie.

Wanneer daar weer gelet word op die vereistes van artikel 86(10) is dit duidelik dat aan een van die twee vereistes voldoen kan word deur kredietverskaffers naamlik dat daar 60 besigheidsdae verloop het vanaf datum van aansoek. Maar wat sal die posisie wees indien

⁵⁴⁵ Nasionale Kredietwet 34 van 2005: artikel 85(10)(a)-(b). *Nedbank v The National Credit Regulator* (662/2009 & 500/2010)[2011]ZASCA 35 (28 Maart 2011).

⁵⁴⁶ Nasionale Kredietwet: artikel 83(2) & (3). *Nedbank v The National Credit Regulator* (662/2009 & 500/2010)[2011]ZASCA 35 (28 Maart 2011).

⁵⁴⁷ *Nedbank v The National Credit Regulator* (662/2009 & 500/2010)[2011]ZASCA 35 (28 Maart 2011).

⁵⁴⁸ Onderhoud gevoer met Zuné Coetzer op die Mei 2011.

⁵⁴⁹ Onderhoud gevoer met Zuné Coetzer op 6 Mei 2011.

kredietverskaffers nie kan bewys dat 'n verbruiker in versuim is onder 'n kredietooreenkoms nie? Malan AJ het in sy appélhofuitspraak gaan kyk na al die bogenoemde menings en interpretasies voordat hy artikel 86(10) self geïnterpreteer het.⁵⁵⁰ Met bogenoemde menings en interpretasies in gedagte het Malan AJ egter 'n heel ander mening oor die skuldberadingsproses gevorm en is dit sy interpretasie wat heel moontlik 'n oplossing vir die artikel 86(10) probleem mag wees.

Volgens hom is die NKW se doel om nie net verbruikers behulpsaam te wees wat hulself in 'n situasie van oorspandering bevind nie, maar ook verbruikers wat hulself in *strained circumstances* bevind.⁵⁵¹ Die verbruiker mag dus onder hierdie twee omstandighede aansoek doen vir skuldherverdeling, en hoef die verbruiker nie eers in versuim onder 'n kredietooreenkoms te wees voordat hy/sy aansoek doen om skuldherverdeling nie.⁵⁵² Dus, indien 'n verbruiker aansoek doen om skuldherverdeling omdat hy/sy dit moeilik vind om sy/haar finansiële verpligtinge binne 'n redelike tydperk na te kom, maar nog nie in versuim is onder 'n kredietooreenkoms nie, kan die kredietverskaffer nie daardie aansoek termineer ingevolge artikel 86(10) nie.⁵⁵³ Hierdie is heel moontlik die oplossing, maar dit word aan die hand gedoen dat 'n verbruiker nie 'n skuldberader sal nader indien dit nie werklik nodig is nie.

5.3 Gevolgtrekking:

Wanneer daar gekyk word na die prosedures wat gevolg moet word deur kredietverskaffers voordat hul mag voortgaan met die afdwinging van 'n kredietooreenkoms is dit duidelik dat daar alreeds 'n geskil ontstaan het rakende die toepassing van artikel 129(2), wat bepaal dat artikels 129(1)(a) en 129(1)(b) van die Wet nie van toepassing is op aangeleenthede wat alreeds verwys is na die Landdroshof nie.⁵⁵⁴

Artikel 129(1)(a) bepaal dat 'n kredietverskaffer kennis aan 'n verbruiker moet verskaf in die geval waar die verbruiker in versuim is in sy/haar kredietooreenkoms om die verbruiker in kennis te stel van sy/haar regte voordat die kredietverskaffer aangaan met stappe om die kredietooreenkoms af te dwing.⁵⁵⁵ Artikel 129(1)(b) bepaal dat onderhewig aan artikel

⁵⁵⁰ *Collett v Firststrand Bank Ltd* (766/2010) [2011] ZASCA 78 (27 May 2011).

⁵⁵¹ *Collett v Firststrand Bank Ltd* (766/2010) [2011] ZASCA 78 (27 May 2011). Nasionale Kredietwet 34 van 2005: artikel 3.

⁵⁵² *Collett v Firststrand Bank Ltd* (766/2010) [2011] ZASCA 78 (27 May 2011).

⁵⁵³ *Collett v Firststrand Bank Ltd* (766/2010) [2011] ZASCA 78 (27 May 2011).

⁵⁵⁴ *Standard Bank of South Africa Ltd v Kruger; Standard Bank of South Africa Ltd v Pretorius* 2010 (4) SA 635 (GSI).

⁵⁵⁵ Nasionale Kredietwet: artikel 129(1)(a). Sien Scholtz ea 2008: 11-10.

130(2), mag die kredietverskaffer nie voortgaan met enige regsprosedures om die kredietooreenkoms af te dwing voordat die kredietverskaffer nie eers kennis verskaf het aan die verbruiker soos voorgeskryf in artikel 129(1)(a) of artikel 86(10) nie.⁵⁵⁶

Met verwysing na artikel 129(2) mag 'n kredietverskaffer dus nie voortgaan met regstappe teen 'n verbruiker deur die verskaffing van 'n artikel 129(1)(a)-kennisgewing of die verskaffing van 'n artikel 86(10) kennisgewing indien 'n skuldberader alreeds die aangeleentheid verwys het na 'n Landdroshof ingevolge artikel 86(8) vir 'n bevel ingevolge artikel 87 nie.⁵⁵⁷

Die probleem met hierdie argument is egter dat 'n kredietverskaffer ingevolge artikel 86(2) kan argumenteer dat daar alreeds 'n artikel 129(1)(a) kennisgewing aan die verbruiker uitgereik is alvorens laasgenoemde aansoek gedoen het om skuldher siening. Artikel 86(2) bepaal dat 'n aansoek vir skuldherverdeling nie gemaak mag word of nie van toepassing is op 'n kredietooreenkoms indien ten tye van daardie aansoek die kredietverskaffer alreeds voortgegaan het met stappe soos voorgeskryf in artikel 129 om die kredietooreenkoms af te dwing nie.⁵⁵⁸

Dus, indien 'n kredietverskaffer kan bewys dat die verbruiker in versuim is onder sy/haar kredietooreenkoms en gevolglik het hy/sy 'n artikel 129(1)(a) kennisgewing aan die verbruiker verskaf, kan die verbruiker nie aansoek doen om skuldher siening nie. Soos reeds verduidelik, het Malan AJ het in die saak van *Nedbank v The National Credit Regulator* bevind dat artikel 129(1)(a) handel oor 'n skuldher sieningsaansoek waaronder 'n spesifieke kredietooreenkoms uitgesluit mag wees.⁵⁵⁹ Indien 'n verbruiker in versuim is onder 'n spesifieke kredietooreenkoms en die kredietverskaffer het alreeds voortgegaan met die eerste stap tot die afdwinging van daardie kredietooreenkoms deur die verskaffing/uitreik van 'n artikel 129(1)(a) kennisgewing, is die verbruiker steeds geregtig om aansoek te doen om skuldher siening rakende die ander kredietooreenkomste waartoe hy/sy 'n party is.⁵⁶⁰

Dit los egter nie die probleem op nie aangesien die meerderheid verbruikers 'n skuldberader eers nader wanneer hy/sy in versuim is onder al sy/haar kredietooreenkomste en dan moet die skuldberader nogsteeds ingevolge artikel 85 van die NKW die Landdroshof nader vir 'n bevel ingevolge artikel 85(2) om die spesifieke kredietooreenkoms onder skuldher siening te plaas. Hierdie probleem kan egter opgelos word deur te gaan kyk na die vereistes soos

⁵⁵⁶ Scholtz ea 2008: 11-10. Nasionale Kredietwet 34 van 2005: artikel 129(1)(b).

⁵⁵⁷ *Standard Bank of South Africa Ltd v Kruger; Standard Bank of South Africa Ltd v Pretorius* 2010 (4) SA 635 (GSI).

⁵⁵⁸ Nasionale Kredietwet: artikel 86(2).

⁵⁵⁹ *Nedbank v The National Credit Regulator* (662/2009 & 500/2010)[2011]ZASCA 35 (28 Maart 2011).

⁵⁶⁰ *Nedbank v The National Credit Regulator* (662/2009 & 500/2010)[2011]ZASCA 35 (28 Maart 2011).

genoem in artikel 86(10) aangesien hierdie veristes oorvleuel met mekaar en indien een van die vereistes nie deur die kredietverskaffers bewys kan word nie, kandaar nie met 'n artikel 129(1)(a) kennisgewing of 'n artikel 86(10) kennisgewing voortgegaan word nie. Hierdie argument steun opdie volgende:

Om artikel 86(10) korrek te interpreteer asook om te bepaal of die toepassing van hierdie artikel regverdig en/of billik is teenoor verbruikers was dit nodig om krities na die vereistes soos voorgeskryf in hierdie artikel te gaan kyk:

1. Is die verbruiker in versuim onder sy/haar kredietooreenkoms?
2. Het daar ten minste 60 besigheidsdae verstryk na die datum waarop die verbruiker aansoek gedoen het om skuldberading?

Kathree-Setiloane AJ was van mening dat die skuldhersieningsproses die oomblik wanneer die skuldberader die aangeleentheid ingevolge artikel 87 van die NKW na die Landdroshof verwys, eindig.⁵⁶¹ Wanneer haar interpretasie gevolg word is dit dus nie eens nodig om te gaan kyk na die bogenoemde vereistes nie, aangesien 'n aangeleentheid wat alreeds verwys is na die Landdroshof deel vorm van artikel 87 en nie deel vorm van die artikel 86 skuldhersieningsproses nie.⁵⁶²

Soos alreeds bespreek het, het sy haar argument gesteun op die woorde *“that is being reviewed in terms of this section”* in artikel 86(10), en het sy tot die gevolgtrekking gekom dat artikel 86(10) van toepassing is op slegs die skuldhersieningsprosedure soos voorgeskryf in artikel 86 en nie op 'n aangeleentheid wat verwys word na 'n Landdroshof ingevolge artikel 87 nie.⁵⁶³ Volgens haar vorm artikel 87-verwysings nie deel van die skuldhersieningsproses nie en kan kredietverskaffers gevolglik nie skuldhersiening termineer wanneer verbruikers se sake alreeds op die rol geplaas is nie.⁵⁶⁴

Al sou hierdie argument van groot hulp kon wees ter oplossing van die probleem rakende artikel 86(10) terminasies, is hierdie argument net té onwaarskynlik. Om bloot te argumenteer dat artikel 86(10) slegs van toepassing is op die skuldhersieningsprosedure en dat hierdie prosedure eindig met 'n verwysing na die Landdroshof ingevolge artikel 87, blyk

⁵⁶¹ *Standard Bank of South Africa Ltd v Kruger; Standard Bank of South Africa Ltd v Pretorius* 2010 (4) SA 635 (GSI).

⁵⁶² *Standard Bank of South Africa Ltd v Kruger; Standard Bank of South Africa Ltd v Pretorius* 2010 (4) SA 635 (GSI).

⁵⁶³ *Standard Bank of South Africa Ltd v Kruger; Standard Bank of South Africa Ltd v Pretorius* 2010 (4) SA 635 (GSI).

⁵⁶⁴ *Standard Bank of South Africa Ltd v Kruger; Standard Bank of South Africa Ltd v Pretorius* 2010 (4) SA 635 (GSI).

nie uit die handelinge van skuldberaders nie.⁵⁶⁵ Skuldberaders is teenwoordig in die proses tot en met 'n bevel verkry is in die Landdroshof en eindig dus nie met hul dienste wanneer die aangeleentheid verwys is na die Landdroshof nie.⁵⁶⁶

Kemp AJ het artikel 86(10) heelwat anders geïnterpreteer en bepaal dat artikel 87 afhanklik is van 'n voorstel wat gemaak is in terme van artikel 86.⁵⁶⁷ Daarom kan daar nie geargumenteer word dat die woorde "*that is being reviewed in terms of this section*" slegs van toepassing is op skuldhersiëning deur die skuldberader wanneer artikel 87 afhanklik is van die voorstel wat gemaak is deur die skuldberader ingevolge artikel 86 nie.⁵⁶⁸ Eksteen J het met sy interpretasie ook verwys na Kathree-Setiloane AJ se interpretasie van die woorde "*that is being reviewed in terms of this section*" in artikel 86(10).⁵⁶⁹ Volgens hom is hierdie woorde gebruik om te onderskei tussen 'n artikel 86 aansoek om skuldhersiëning en artikels 83 en 85 aansoek om skuldhersiëning met spesifieke verwysing na artikel 88(3) van die NKW.⁵⁷⁰

Dus plaas die woorde "*that is being reviewed in terms of this section*" eerder klem op die feit dat dit nie 'n skuldhersiëning is ingevolge artikel 83(3)(b) of artikel 85(a) en (b) nie.⁵⁷¹ 'n Heel ander oorweging is van toepassing op skuldhersiëning, onder hierdie artikels, en kredietverskaffers is nie geregtig om enige een van hulle te termineer nie.⁵⁷²

Wanneer daar gekyk word na die rol van die skuldberader blyk dit duidelik dat hierdie voorstel wat deur hulle gemaak word 'n aansoek is soos voorgeskryf in die reëls van die Landdroshof. Die skuldberader is verplig om die hofverrigtinge by te woon om sodoende die hof by te staan deur bewyse te verskaf, submissies te maak asook om vrae te beantwoord.⁵⁷³ Daar kan dus nie geargumenteer word dat die konteks van artikel 86(10) deel vorm van artikel 86 nie, en daarom vorm dit deel van skuldberading en nie deel van 'n verhoor voor die Landdroshof in terme van artikel 87 nie.⁵⁷⁴ 'n Skuldberader se betrokkenheid in die skuldhersiëningsproses is dus deel van 'n aaneenlopende proses tot en

⁵⁶⁵ Onderhoud met Zuné Coetzer op 9 Mei 2011.

⁵⁶⁶ Onderhoud met Zuné Coetzer op 9 Mei 2011.

⁵⁶⁷ *SA Taxi Securitisation (Pty) Limited v Nako and Others* (ongerapporteerde saak, saaknommers: 19/10; 21/10; 22/10; 77/10; 89/10; 104/10 en 842/10 (ECB).

⁵⁶⁸ *SA Taxi Securitisation (Pty) Limited v Nako and Others* (ongerapporteerde saak, saaknommers: 19/10; 21/10; 22/10; 77/10; 89/10; 104/10 en 842/10 (ECB).

⁵⁶⁹ *Firststrand Bank Ltd v Evans* (2010) ZACEPHC 55. *Standard Bank of South Africa Ltd v Kruger; Standard Bank of South Africa Ltd v Pretorius* 2010 (4) SA 635 (GSJ).

⁵⁷⁰ *Firststrand Bank Ltd v Evans* (2010) ZACEPHC 55.

⁵⁷¹ *Collett v Firststrand Bank Ltd* (766/2010) [2011] ZASCA 78 (27 May 2011).

⁵⁷² *Collett v Firststrand Bank Ltd* (766/2010) [2011] ZASCA 78 (27 May 2011).

⁵⁷³ *Collett v Firststrand Bank Ltd* (766/2010) [2011] ZASCA 78 (27 May 2011).

⁵⁷⁴ *Collett v Firststrand Bank Ltd* (766/2010) [2011] ZASCA 78 (27 May 2011).

met 'n bevel ingevolge artikel 87 in die Landdroshof verkry is.⁵⁷⁵ Eers nadat hierdie bevel verkry is eindig die skuldher sieningsproses.⁵⁷⁶

Met verwysing na bogenoemde is dit dus duidelik dat die skuldher sieningsproses eers eindig wanneer 'n bevel ingevolge artikel 87 van die NKW verkry is en dus is die 60 besigheidsdae van toepassing op die skuldher sieningsproses tot en met die verkryging van die bevel. Die vraag wat nou egter beantwoord moet word is of die wetgewer werklik die bedoeling gehad het dat die skuldher sieningsproses afgehandel moet wees binne 60 besigheidsdae.

Griesel J het sy interpretasie van artikel 86(10) begin deur artikel 3 van die NKW te bespreek, asook om die skuldher sieningsprosedure soos voorgeskryf in artikel 86 van die NKW te behandel.⁵⁷⁷ Hy het spesifiek gaan kyk na die tydperke waarbinne skuldher siening moet plaasvind ten einde vas te stel wat die bedoeling van die wetgewer was met hierdie tydperke.⁵⁷⁸ In sy argument met verwysing na die tydperke waarbinne skuldher siening moet plaasvind het hy tot die gevolgtrekking gekom dat skuldher siening deur skuldberaders binne 50 dae afgehandel moet word en dan bly daar 10 dae oor vir 'n skuldberader om 'n bevel ingevolge artikel 87 te verkry.⁵⁷⁹ Laasgenoemde is bloot onmoontlik en dus het hy tot die gevolgtrekking gekom dat dit nie gepas sal wees vir 'n kredietverskaffer om ingevolge artikel 86(10) kennis te gee van terminasie in die geval wanneer die skuldberader alreeds die saak van skuldher siening verwys het na die Landdroshof nie.⁵⁸⁰

Hy het ook tot die gevolgtrekking gekom dat dit onmoontlik is om suksesvol te wees in 'n skuldher sieningsaansoek indien hierdie tydperke letterlik toegepas word.⁵⁸¹ Volgens hom sal hierdie toepassing van artikel 86(10) beteken dat slegs daardie verbruikers wat gelukkig genoeg is om aansoek te doen om skuldher siening op die regte tyd en in 'n Landdroshof wat nie oor 'n oorvol hofrol beskik nie, suksesvol sal wees in hul skuldher verdelingsaansoek.⁵⁸²

Malan JA het in die Appélhofuitspraak van *Collett v Firstrand Bank Ltd* bepaal dat artikel 86 nie 'n verbruiker of/haar skuldberader verplig om 'n hof te nader binne 60 besigheidsdae

⁵⁷⁵ *Collett v Firstrand Bank Ltd* (766/2010) [2011] ZASCA 78 (27 May 2011).

⁵⁷⁶ *Collett v Firstrand Bank Ltd* (766/2010) [2011] ZASCA 78 (27 May 2011).

⁵⁷⁷ *Wesbank v Deon Winston Papier* (2011): saaknommer: 14256/10.

⁵⁷⁸ *Wesbank a division of Firstrand Ltd v Papier (with the NCR as Amicus Curiae)* 2011 (2) SA 395 (WCC). Sien ook Scholtz ea 2008: 11-8 – 11-10.

⁵⁷⁹ *Wesbank a division of Firstrand Ltd v Papier (with the NCR as Amicus Curiae)* 2011 (2) SA 395 (WCC). Sien ook Scholtz ea 2008: 11-8 – 11-10.

⁵⁸⁰ *Wesbank a division of Firstrand Ltd v Papier (with the NCR as Amicus Curiae)* 2011 (2) SA 395 (WCC). Kathree-Setiloane AJ het tot dieselfde bevinding gekom in die saak van *Standard Bank of South Africa Ltd v Kruger; Standard Bank of South Africa Ltd v Pretorius* 2010 (4) SA 635 (GSJ).

⁵⁸¹ *Wesbank a division of Firstrand Ltd v Papier (with the NCR as Amicus Curiae)* 2011 (2) SA 395 (WCC).

⁵⁸² *Wesbank a division of Firstrand Ltd v Papier (with the NCR as Amicus Curiae)* 2011 (2) SA 395 (WCC).

nie.⁵⁸³ Geen tydspanne is gespesifiseer waarbinne 'n skuldberader 'n aansoek moet bring na die Landdroshof nie.⁵⁸⁴ Die NKW skep ook nie die verpligting dat die proses van skuldheriensiening voltooi moet wees binne die tydperk van 60 besigheidsdae nadat die aansoek om skuldberading gedoen is nie.⁵⁸⁵ Om bogenoemde te probeer doen is onrealisties maar tog 'n bepaling van die Wet.⁵⁸⁶

Malan AJ het spesifiek gaan kyk na die vereistes in artikel 86(10) aangesien hierdie hele debat opgelos kan word indien 'n kredietverskaffer een van die vereistes nie kan bewys nie.⁵⁸⁷ Duidelik sal daar bewys kan word dat 60 besigheidsdae verstryk het, maar wat sal gebeur indien daar nie bewys kan word dat 'n verbruiker in versuim onder sy/haar kredietooreenkoms is nie? Laasgenoemde sal daartoe lei dat die kredietverskaffer nie skuldheriensiening kan termineer nie.

Wanneer daar weereens gekyk word na die vereistes van artikel 86(10), naamlik:

1. Is die verbruiker in versuim onder sy/haar kredietooreenkoms?
2. Het daar ten minste 60 besigheidsdae verstryk na die datum waarop die verbruiker aansoek gedoen het om skuldberading?

Is dit duidelik dat die 60 besigheidsdae argument nie genoegsaam gaan wees om die toepassing van artikel 86(10) as onbillik te bewys nie. Om bloot te argumenteer dat die tweede vereiste nie die wetgewer se bedoeling kon wees nie of om staat te maak op die blote gevoel dat dit nie gepas van kredietverskaffers is om skuldheriensiening te termineer wanneer die aangeleentheid alreeds verwys is na die Landdroshof nie, dra geen regsrag nie en is hierdie argument van nul tot gener waarde. 'n Verbruiker gaan moet bewys dat daar nie aan al die vereistes voldoen is ingevolge artikel 86(10) nie, voordat onbillike terminasie beeindig kan word.

Om een of ander rede word die eerste vereiste misgekyk aangesien daar altyd aangeneem word dat die verbruiker in versuim sal wees onder 'n kredietooreenkoms wanneer hy/sy aansoek doen om skuldheriensiening. Wat van die geval wanneer die verbruiker nie in versuim is onder 'n kredietooreenkoms nie. 'n Kredietverskaffer het die reg om ingevolge artikel 86(10) die skuldheriensiening te termineer rakende 'n spesifieke kredietooreenkoms waaronder die verbruiker in versuim is en wanneer ten minste 60 besigheidsdae verstryk het nadat die

⁵⁸³ *Collett v Firstrand Bank Ltd* (766/2010) [2011] ZASCA 78 (27 May 2011).

⁵⁸⁴ *Collett v Firstrand Bank Ltd* (766/2010) [2011] ZASCA 78 (27 May 2011).

⁵⁸⁵ *Collett v Firstrand Bank Ltd* (766/2010) [2011] ZASCA 78 (27 May 2011).

⁵⁸⁶ *Collett v Firstrand Bank Ltd* (766/2010) [2011] ZASCA 78 (27 May 2011).

⁵⁸⁷ *Collett v Firstrand Bank Ltd* (766/2010) [2011] ZASCA 78 (27 May 2011).

verbruiker aansoek gedoen het om skuldhersiening.⁵⁸⁸ Dit moet beklemtoon word dat slegs wanneer die verbruiker in versuim is, die kredietverskaffer hierdie reg het.⁵⁸⁹

Soos reeds genoem is die NKW se doel nie net om verbruikers behulpsaam te wees wat hulself in 'n situasie van oorspandering bevind nie, maar ook verbruikers wat hulself in 'strained circumstances' bevind.⁵⁹⁰ Die verbruiker mag dus onder hierdie twee omstandighede aansoek doen vir skuldherverdeling en hoef die verbruiker egter nie eers in versuim onder 'n kredietooreenkoms te wees voordat hy/sy aansoek doen om skuldherverdeling nie.⁵⁹¹ Dus indien 'n verbruiker aansoek doen om skuldhersiening omdat hy/sy dit moeilik vind om sy/haar finansiële verpligtinge binne 'n redelike tydperk na te kom maar nog nie in versuim is onder 'n kredietooreenkoms nie, kan die kredietverskaffer nie daardie aansoek termineer ingevolge artikel 86(10) nie.⁵⁹²

Wat egter kommer wek aangaande hierdie argument is die vraag watter verbruiker die moet sal hê om aansoek te doen om skuldhersiening indien hy/sy nog nie in versuim is onder 'n kredietooreenkoms nie.⁵⁹³ Skuldberaders ondervind elke dag verbruikers wat té trots of te skaam is om aansoek té doen vir skuldhersiening niesteenstaande die feit dat hulle alreeds in versuim is onder meeste van hul kredietooreenkomste.⁵⁹⁴ Skuldberading word beskou as die laaste opsie. Dit is net té onwaarskynlik dat 'n verbruiker die moet bymekaar sal skraap om aansoek te doen vir skuldhersiening wanneer dit nie werklik nodig is nie.

Om die probleem op te los moet verbruikers in die eerste plek aangemaan word om aansoek te doen vir skuldhersiening voordat hul in versuim is onder 'n kredietooreenkoms. Skuldberading moet nie net beskou word of geadverteer word as die laaste uitweg nie maar eerder as 'n stap wat geneem moet word om litigasie ter afdwinging van 'n kredietooreenkoms te voorkom. Soos daar geargumenteer word in die saak *Nedbank v The National Credit Regulator* rakende artikel 129 (wat ten doel het om die geskil tussen 'n verbruiker en sy/haar kredietverskaffer op te los voordat dit nodig is om voort te gaan met hofverrigtinge), moet skuldberading in daardie lig beskou word.⁵⁹⁵

⁵⁸⁸ *Collett v Firststrand Bank Ltd* (766/2010) [2011] ZASCA 78 (27 May 2011).

⁵⁸⁹ *Collett v Firststrand Bank Ltd* (766/2010) [2011] ZASCA 78 (27 May 2011).

⁵⁹⁰ *Collett v Firststrand Bank Ltd* (766/2010) [2011] ZASCA 78 (27 May 2011). Nasionale Kredietwet 34 van 2005: artikel 3.

⁵⁹¹ *Collett v Firststrand Bank Ltd* (766/2010) [2011] ZASCA 78 (27 May 2011).

⁵⁹² *Collett v Firststrand Bank Ltd* (766/2010) [2011] ZASCA 78 (27 May 2011).

⁵⁹³ Sarah Sephton, Regional Director: Grahamstown.Legal Resources Centre. Opinie oor *Collett* uitspraak.

⁵⁹⁴ Onderhoud gevoet met Zuné Coetzer op die 9de Mei 2011. Sarah Sephton, Regional Director: Grahamstown.Legal Resources Centre. Opinie oor *Collett* uitspraak.

⁵⁹⁵ Nasionale Kredietwet: artikel 129. *Nedbank v The National Credit Regulator*(622/2004 & 500/2010) [2011] ZASCA 35 (28 Maart 2011).

Een van die verpligtinge van skuldberaders nadat daar vasgestel is dat die verbruiker wel oorbelaas is of dat een of meer van die verbruiker se kredietooreenkomste neerkom op roekelose kredietverskaffing, is om met kredietverskaffers te onderhandel.⁵⁹⁶ Indien hulle tot 'n ooreenstemming kom om die verbruiker se paaimente op datum te bring, kan hierdie ooreenstemming in die vorm van 'n bevel ingedien word.⁵⁹⁷ Dus kan 'n potensiële probleem opgelos word voordat die verbruiker in versuim is onder 'n kredietooreenkoms. Daarom is dit van kardinale belang dat skuldberaders hul dienste moet adverteer as voorkomend en nie as die laaste opsie nie.

'n Volgende punt wat ook dikwels misken word in die NKW is die verpligting wat die Wet plaas op kredietverskaffers om tydens die hele skuldheriensingsproses deel te neem aan enige redelike voorstel deur die skuldberader om die verbruiker se skuld te fasiliteer, te evalueer asook om in "*good faith*" deel te neem aan die hersiening en onderhandelings.⁵⁹⁸ Wanneer daar gekyk word na die feite en agtergrond van al die sake soos bepreek in hierdie hoofstuk is dit duidelik dat kredietverskaffers definitief nie voldoen het aan hierdie vereiste nie.

Om nie deel te neem aan die skuldheriensingsproses nie,⁵⁹⁹ om geensins te reageer op 'n terugbetalingsvoorstel gemaak deur die skuldberader nie⁶⁰⁰ of om aansoek te doen vir uitstel van 'n aangeleentheid ingevolge artikel 87 net om te verseker dat die 60 besigheidsdae verstryk en die proses dus getermineer kan word, word nie geag as deelname in "*good faith*" nie. Hierdie aksies word eerder gesien as 'n moedswillige wyses om die bepalinge van die NKW te verydel.

Die reg van die kredietverskaffer om die skuldheriensening te termineer word gebalanseer deur artikel 86(11) wat bepaal dat indien 'n kredietverskaffer kennis van terminasie gee en voortgaan met die afdwinging van die kredietooreenkoms, kan die Landdroshof 'n bevel gelas dat die skuldheriensening voortgaan op enige voorwaardes wat die Hof in as billik/nodig beskou in die omstandighede.⁶⁰¹ Dit is op hierdie oomblik dat die deelname van die kredietverskaffer in die skuldheriensingsprosedure van toepassing is.⁶⁰² Soos reeds verduidelik is kredietverskaffers verplig om ten alle tye tydens die skuldheriensingsproses deel te neem tot enige redelike voorstelle van die skuldberader en om in *good faith* deel te

⁵⁹⁶ Sien Hoofstuk 4. Nasionale Kredietwet 34 van 2005: artikel 86(5)(b).

⁵⁹⁷ Soos deurlopend genoemd in die besprekte sake. Nasionale Kredietwet: artikel 86(8)(a).

⁵⁹⁸ *Collett v Firstrand Bank Ltd* (766/2010) [2011] ZASCA 78 (27 May 2011).

⁵⁹⁹ *Firstrand Bank (Ltd) v Evans* (2010) ZAECPEHC 55.

⁶⁰⁰ *Wesbank v Deon Winston Papier* (2011): saaknommer: 14256/10.

⁶⁰¹ *Collett v Firstrand Bank Ltd* (766/2010) [2011] ZASCA 78 (27 May 2011).

⁶⁰² *Collett v Firstrand Bank Ltd* (766/2010) [2011] ZASCA 78 (27 May 2011).

neem in enige onderhandelings soos voorgeskryf vir redelike skuldherverdeling.⁶⁰³ Indien die kredietverskaffer daarin faal of versuim om deel te neem aan die skuldher sieningsproses, is daar 'n groot kans dat die hof 'n bevel sal maak dat skuldher siening moet voortgaan.⁶⁰⁴

Die probleem met die toepassing van artikel 86(11) is dat verbruikers 'n kennisgewing van terminasie ignoreer en dit dan buite tyd is om tydens die verhoor ingevolge artikel 86(11) te opper dat die skuldher siening moet voortgaan.⁶⁰⁵ Die rede van laasgenoemde is dat 'n kredietverskaffer onmiddelik voortgaan om te dagvaar asook om vonnis te verkry nadat 'n kennisgewing ingevolge artikel 86(10) aan die verbruiker oorhandig is. Teen die tyd wanneer die aangeleentheid voorkom in die Landdroshof het daar alreeds 'n siviele saak op die rol van die Hooggeregshof verskyn en, alhoewel daar in die meerderheid sake bevind word dat die aangeleentheid moet afstaan tot en met die afhandeling van die skuldher sieningsaangeleentheid in die Landdroshof, is die verbruiker nogsteeds verplig om sy eie kostes rakende die Hooggeregshof aangeleentheid te betaal en verkwis dit nogsteeds tyd.⁶⁰⁶

Dus indien 'n kredietverskaffer kennis van terminasie ingevolge artikel 86(10) aan die verbruiker of aan sy/haar skuldberader verskaf, moet laasgenoemde 'n dringende aansoek by die Landdroshof ingevolge artikel 86(11) bring en opper dat die kredietverskaffer nie in *good faith* deelgeneem het aan die skuldher sieningsprosedure nie en dus nie aan hul verpligtinge in terme van die NKW voldoen het nie.⁶⁰⁷ Hierdie is 'n genoegsame rede vir 'n hof om ingevolge artikel 86(11) te bevind dat skuldher siening moet voortgaan. Indien hierdie aansoek vinnig genoeg voor die hof geplaas kan word, sal die kredietverskaffer nie tyd hê om te dagvaar of om vonnis te verkry teen die verbruiker nie.

My gevolgtrekking is dus dat kredietverskaffers geregtig bly om skuldher siening ingevolge artikel 86(10) te termineer ongeag of 'n verbruiker se saak alreeds op die rol geplaas is. Ongeag hoe onbillik hierdie terminasie vir verbruikers mag wees, is kredietverskaffers daarop geregtig. Die enigste manier om die onbillike toepassing van artikel 86(10) vry te spring en sodoende die probleem soos bespreek in hierdie hoofstuk op te los moet die volgende gedoen word:

1. Verbruikers moet aangemaan word om aansoek te doen vir skuldher siening voordat hul in versuim is onder 'n kredietooreenkoms.

⁶⁰³ *Collett v Firstrand Bank Ltd* (766/2010) [2011] ZASCA 78 (27 May 2011).

⁶⁰⁴ *Collett v Firstrand Bank Ltd* (766/2010) [2011] ZASCA 78 (27 May 2011).

⁶⁰⁵ Onderhoud met Zuné Coetzer op 9 Mei 2011.

⁶⁰⁶ Hierdie is wat plaasvind in al die aangeleenthede wat bespreek is in hierdie Hoofstuk.

Hierdie handeling gaan nie net ongeldige terminasie uitskakel nie, maar ook kredietverskaffers verhoed om in terme van 'n artikel 129(1)(a) kennisgewing voort te gaan met die afdwinging van 'n kredietooreenkoms.

2. Indien bogenoemde nie gedoen is deur verbruikers nie, moet hul nogsteeds aangemaan word om hul skuldberaders onmiddelik daarvan in kennis te stel indien hul 'n artikel 86(10) kennisgewing ontvang het sodat daar onmiddelik ingevolge artikel 86(11) aansoek by die hof gedoen kan word vir 'n bevel dat skuldher siening voort mag gaan.

Indien een van die bogenoemde aanbevelings gedoen word sal kredietverskaffers nie skuldher siening onbillik kan termineer nie en ook nie die skuldher sieningsprosedure onnodig kan verleng nie.

Beskik 'n skuldberader oor die reg om sy/haar magte uit te oefen in terme van artikel 86(8) van die NKW indien 'n kredietverskaffer daarin faal om te onderhandel rakende die voorstel wat verskaf is deur die skuldberader?

Indien 'n skuldberader 'n verbruiker se aansoek rakende 'n bevel van oorspandering ontvang moet die skuldberader die verbruiker se posisie vasstel. Die verbruiker en kredietverskaffers moet hulp verleen in die vasstellingsproses.

Binne die voorgeskrewe tydperk moet die skuldberader vasstel of die verbruiker hom/haarself bevind in 'n situasie van oorspandering, aldan nie.⁶⁰⁸ Indien die skuldberader bevind dat die verbruiker hom/haarself in 'n situasie van oorspandering bevind, mag die skuldberader 'n voorstel verwys na die Landdroshof by wyse van 'n aansoek.⁶⁰⁹ Indien die skuldberader die teendeel bewys maar tog bevind dat die verbruiker dit moeilik vind om sy/haar verpligtinge rakende die kredietooreenkoms na te kom, mag die skuldberader voorstel dat die verbruiker sowel as die kredietverskaffers willekeurig 'n plan moet vasstel rakende skuld herrangskikking.⁶¹⁰

Die NKW maak dus voorsiening vir onderhandelings slegs indien die verbruiker nie in 'n geval van oorspandering is nie maar dit moeilik vind om sy/haar verpligtinge ingevolge die kredietooreenkoms na te kom. Niks verhoed die skuldberader, verbruiker en die kredietverskaffers om te onderhandel oor 'n aangeleentheid van oorspandering nie. Hierdie tipe onderhandelinge word nie voorgeskryf deur die Wet nie.

⁶⁰⁸ Nasionale Kredietwet 34 van 2005: artikel 86(6).

⁶⁰⁹ Nasionale Kredietwet: artikel 86(7)(c).

⁶¹⁰ Nasionale Kredietwet: artikel 86(7)(b).

HOOFSTUK 6

JURISDIKSIE IMPLIKASIES

*"The general rule regarding jurisdiction is 'actor sequitur forum rei'. The plaintiff (or applicant) ascertains where the defendant (respondent) resides, goes to his forum, and serves him with the summons (notice of motion) there. Having regard to this general rule, an applicant must bring his or her application in the Magistrate's Court that has jurisdiction in respect of the person of the respondent. If there are more than one respondent, the application must ordinarily be brought in a Magistrate's Court that has jurisdiction over all the respondents."*⁶¹¹

6.1 Inleiding:

Soos duidelik uiteengesit in artikel 3 van die NKW, het die NKW ten doel om oorbelaste verbruikers behulpsaam te wees deur 'n skuldherieningsprosedure daar te stel ten einde te verseker dat kredietverskaffers nie roekelose krediet aan verbruikers verskaf nie en om ook oorbelaste verbruikers te help om hul skuld binne 'n redelike tydperk te vereffen by wyse van skuldheriening.⁶¹² Die NKW word ook deur Otto beskou as uiters belangrik deurdat die NKW bepalinge bevat wat ten doel het om 'n oorbelaste skuldenaar 'n tweede kans te gee deur sy skuldverpligtinge te herstruktureer.⁶¹³

Om te verseker dat hierdie skuldherieningsproses suksesvol verloop asook suksesvol afgehandel word is dit uiters belangrik vir verbruikers, skuldberaders asook kredietverskaffers om saam te werk met verwysing na die korrekte toepassing van die bepalinge in die NKW.⁶¹⁴ Wat egter in hierdie studie na vore kom is dat die genoemde partye tot die skuldherieningsproses nie aldag in "*good faith*" optree met betrekking tot die toepassing van die NKW nie.⁶¹⁵ Tot huidiglik, asook met verwysing na die jurisdiksie implikasie soos bespreek gaan word, kry mens die gevoel dat die NKW baie onduidelik opgestel is wat lei tot hewige interpretasie probleme wat dan weer lei tot 'n speelveld van

⁶¹¹ *National Credit Regulator v Nedbank* 2009. See also *Sciaccero & Co v Central South African Railways* 1910 TPD 119.

⁶¹² Nasionale Kredietwet 34 van 2005: artikel 3.

⁶¹³ Nagel 2006: 273. Sien ook Otto 2006: 54.

⁶¹⁴ Onderhoud met Corrie Schoeman op 1 Maart 2011. Nasionale Kredietwet: artikel 86(5)(b).

⁶¹⁵ *Collett v Firststrand Bank* (766/2010) [2011] ZASCA 78 (27 Mei 2011) par 6. *Standard Bank of South Africa Ltd v Kruger*; *Standard Bank of South Africa Ltd v Pretorius* 2010 (4) SA 635 (GSI); *SA Securitisation (Pty) Ltd v Matlala* [2010] ZAGPJHC 70; *Wesbank a division of Firststrand Ltd v Papier (with the NCR as Amicus Curiae)* 2011 (2) SA 395 (WCC); *SA Taxi Securitisation (Pty) Ltd v Nako & others* [2010] ZAECBHC 4; *Firststrand Bank Ltd v Fillis* 2010 (6) SA 565 (ECD); *Firststrand Bank Ltd v Evans* (2010) ZAECPEHC 55; *Firststrand Bank Ltd t/a First National Bank v Seyffert* 2010 (6) SA (GSI)

litigasie.⁶¹⁶ Indien skuldhersiëning dan weens laasgenoemde rede onsuksesvol is of langer neem om suksesvol te wees, word daar maklik vinger gewys na kredietverskaffers – spesifiek met verwysing na die “good faith” konsep.

Daar word geargumenteer dat kredietverskaffers nie in “good faith” optree nie. Maar kan kredietverskaffers werklik blameer word indien hul bloot die NKW volgens hul voordeel interpreter? Indien die NKW nie so onduidelik opgestel was nie, sou daar nie soveel verskillende interpretasies ontstaan het met verwysing na terminasie van skuldhersiëning en die jurisdiksie van houe nie. Die probleem is dus baie dieper geleë naamlik dat die NKW voorsiening maak vir ‘n wonderlike skuldhersiëningsprosedure, maar die toepassing van daardie prosedure is nie aldag so maklik uitvoerbaar nie weens onduidelikhede in die NKW.

Een van hierdie probleme, soos reeds bepreek in hoofstuk 5, is die onregmatige uitoefening van artikel 86(10) van die NKW. Hierdie artikel bepaal dat indien ‘n verbruiker in versuim is onder ‘n kredietooreenkoms en daar het meer as 60 besigheidsdae verloop vanaf datum van aansoek om skuldhersiëning, mag ‘n kredietverskaffer die skuldhersiëning termineer ongeag of die verbruiker se aansoek alreeds op die rol geplaas is of nie.⁶¹⁷ Onmiddellik nadat hierdie terminasie plaasgevind het, gaan kredietverskaffers voort met die afdwingingsproses van die kredietooreenkoms deur die uitreiking van ‘n dagvaarding in die Hooggeregshof.⁶¹⁸

Een van die redes, soos reeds bespreek in hoofstuk 5, waarom skuldberaders asook verbruikers van mening is dat kredietverskaffers artikel 86(10) “onregmatig uitoefen” is omdat laasgenoemde van mening is dat kredietverskaffers skuldhersiëning termineer ongeag of die verbruiker se aansoek alreeds op die rol geplaas is of nie.⁶¹⁹ Die volgende rede wat meer volledig in hierdie hoofstuk bespreek gaan word is die wyse waarop kredietverskaffers, na terminering van skuldhersiëning, kredietooreenkomste afdwing. Met laasgenoemde word daar spesifiek verwys na watter houe kredietverskaffers hulleself nader ter afdwining van ‘n kredietooreenkoms.

⁶¹⁶ *Wesbank a division of Firststrand Ltd v Papier (with the NCR as Amicus Curiae)* 2011 (2) SA 395 (WCC); *Collett v Firststrand Bank* (766/2010) [2011] ZASCA 78 (27 Mei 2011); *Standard Bank of South Africa Ltd v Kruger*; *Standard Bank of South Africa Ltd v Pretorius* 2010 (4) SA 635 (GSJ); *Firststrand Bank Ltd v Evans* (2010) ZAECPHC 55.

⁶¹⁷ Sien Hoofstuk 5. Nasionale Kredietwet 34 van 2005: artikel 86(10). *Collett v Firststrand Bank Ltd* (766/2010) [2011] ZASCA 78 (27 Mei 2011); *SA Taxi Securitisation (Pty) Ltd v Nako & others* [2010] ZAECPHC 4; *Firststrand Bank Ltd v Fillis* 2010 (6) SA 565 (ECD); *Firststrand Bank Ltd v Evans* (2010) ZAECPHC 55; *Firststrand Bank Ltd t/a First National Bank v Seyffert* 2010 (6) SA (GSJ).

⁶¹⁸ Soos duidelik blyk uit die feite van die volgende sake word daar gedabbeer oor die interpretasie van die NKW: *Wesbank a division of Firststrand Ltd v Papier (with the NCR as Amicus Curiae)* 2011 (2) SA 395 (WCC); *Collett v Firststrand Bank* (766/2010) [2011] ZASCA 78 (27 Mei 2011); *Standard Bank of South Africa Ltd v Kruger*; *Standard Bank of South Africa Ltd v Pretorius* 2010 (4) SA 635 (GSJ); *Firststrand Bank Ltd v Evans* (2010) ZAECPHC 55. Sien Hoofstuk 5.

⁶¹⁹ Sien hoofstuk 5.

Skuldberaders, verbruikers asook die Nasionale Kredietreguleerder soos gesien in *The National Credit Regulator v Nedbank*, is van mening dat geskille rakende kredietooreenkomste besleg moet word in 'n Landdroshof en meer spesifiek, 'n Landdroshof waar die verbruiker asook skuldberader woonagtig is.⁶²⁰ Wat egter voorkom is dat kredietverskaffers, naterminasie van skuldhersiening, die aksie voorsit in 'n Hooggeregshof asook in 'n Hooggeregshof waar laasgenoemde woonagtig is.⁶²¹ Om hierdie rede word daar gesê dat kredietverskaffers onregmatig optree. Maar is dit werklik onregmatig indien die NKW hierdie reg vir kredietverskaffers verleen of hierdie manier van handel nie uitdruklik verbied nie? Weereens kom dit neer op verskillende interpretasies van 'n onduidelike Wet.

In hierdie hoofstuk gaan die onduidelikheide oor die vraag rakende die jurisdiksie van die relevante howe bespreek word. Die NKW maak melding van howe, maar die NKW spesifiseer selde na watter howe daar verwys word.⁶²² Hierdie is weer 'n gaping wat 'n geleentheid skep vir litigasie aangesien kredietverskaffers en verbruikers verskillende menings het oor watter howe ingevolge die NKW genader moet word wanneer dit handel oor kredietaanleentheid.⁶²³ Verbruikers verkies om aangeleentheid na die Landdroshof te verwys aangesien koste in die Landdroshof meer aanvaarbaar en bereikbaar is vir die verbruiker wat juis weens finansiële probleme onder skuldhersiening geplaas word. Skuldberaders verkies ook laasgenoemde howe maar neem hul keuse 'n stappie verder: In die *National Credit Regulator v Nedbank* het die Nasionale Kredietreguleerder aansoek gedoen vir die interpretasie van sekere bepalinge NKW, volgens laasgenoemde moet 'n aansoek om skuldhersiening gebring word voor die hof wat jurisdiksie het oor die applikant, wat in hierdie geval die skuldberader is.⁶²⁴

Du Plessis J het egter tot die bevinding gekom met verwysing na die interpretasie van die artikels in die NKW, dat die hof wat jurisdiksie het oor die verbruiker, die Hof is wat jurisdiksie het om die kredietaanleentheid aan te hoor.⁶²⁵ Die rede vir sy interpretasie en bevinding word later in die hoofstuk meer volledig bespreek, maar wat wel nou ter sake is, is

⁶²⁰ *The National Credit Regulator v Nedbank* (622/2004 & 500/2010) [2011] ZASCA 35 (28 Maart 2011).

⁶²¹ *Absa Bank Ltd v Jean Pierre Myburg* saaknommer 31827/2007, *Nedbank Ltd v Mateman and Another* (2008) 1 All SA 593 (T). Sien ook *Collett v Firststrand Bank Ltd* (766/2010) [2011] ZASCA 78 (27 Mei 2011); *SA Taxi Securitisation (Pty) Ltd v Nako & others* [2010] ZAECBHC 4; *Firststrand Bank Ltd v Fillis* 2010 (6) SA 565 (ECD); *Firststrand Bank Ltd v Evans* (2010) ZAECPEHC 55; *Firststrand Bank Ltd t/a First National Bank v Seyffert* 2010 (6) SA (GSJ). *Wesbank a division of Firststrand Ltd v Papier (with the NCR as Amicus Curiae)* 2011 (2) SA 395 (WCC); *Collett v Firststrand Bank* (766/2010) [2011] ZASCA 78 (27 Mei 2011); *Standard Bank of South Africa Ltd v Kruger*; *Standard Bank of South Africa Ltd v Pretorius* 2010 (4) SA 635 (GSJ); *Firststrand Bank Ltd v Evans* (2010).

⁶²² Van Heerde & Otto 2007.4: 668-669.

⁶²³ *Absa Bank Ltd v Jean Pierre Myburg* saaknommer 31827/2007, *Nedbank Ltd v Mateman and Another* (2008) 1 All SA 593 (T); *The National Credit Regulator v Nedbank* (622/2004 & 500/2010) [2011] ZASCA 35 (28 Maart 2011).

⁶²⁴ *The National Credit Regulator v Nedbank* (622/2004 & 500/2010) [2011] ZASCA 35 (28 Maart 2011).

⁶²⁵ *The National Credit Regulator v Nedbank* (622/2004 & 500/2010) [2011] ZASCA 35 (28 Maart 2011).

die feit dat NKW gesien word as onduidelik opgestel wat lei tot verskeie interpretasie probleme soos gesien kan word in die *National Credit Regulator v Nedbank* saak.⁶²⁶ Wat belangrik is om te onthou, is dat interpretasieprobleme lei tot litigasie waarvoor verbruikers en skuldberaders nie tyd voor het nie, aangesien hul slegs 60 besigheidsdae het om 'n verbruiker onder skuldher siening te plaas.⁶²⁷

Uit hierdie interpretasieprobleme vind kredietverskaffers die meeste vreugde, aangesien hul nou bloot kan speel vir tyd deur die jurisdiksie van howe te bevraagteken asook te steun op die feit dat die NKW nie die jurisdiksie van Hooggeregshof uitsluit nie en dus, nadat hul hul reg ingevolge artikel 86(10) uitgeoefen het, gaan hul voort met die afdwinging van die kredietooreenkoms in die Hooggeregshof.⁶²⁸ Met al hierdie onduidelikhede kos dit verbruikers asook hul skuldberaders onnodige koste om slegs hierdie wonderlike skuldher sieningsproses te probeer toepas.⁶²⁹

In hierdie hoofstuk word daar beoog om die jurisdiksie komplikasies asook wat die term jurisdiksie vir die verbruiker inhou, te ondersoek. Het die NKW uitsluitlike jurisdiksie aan Landdroshof verleen rakende kredietaanleenthede of kan 'n kredietverskaffer 'n Hooggeregshof ook nader? In watter hof moet 'n aansoek om skuldher siening gebring word en in watter hof moet 'n kredietooreenkoms afgedwing word indien die partye tot die kredietooreenkoms woonagtig is in verskillende jurisdiksiegebiede? Deur die loop van hierdie hoofstuk is dit duidelik dat skuldher siening asook die afdwinging van kredietooreenkoms na terminasie onbekostigbaar word vir verbruikers en daarom is dit belangrik om te bepaal of daar nie 'n ander alternatief is met verwysing na jursidiskie om kostes te bespaar indien die kredietverskaffer nie in dieselfde jurisdiksiegebied as die verbruiker en skuldberader woonagtig is nie.

Dit is duidelik dat bogenoemde probleem aansienlik ernstig is. Soos later meer volledig bespreek gaan word kan hierdie probleem slegs opgelos word deur te gaan kyk na wat die wetgewer se bedoeling was met die opstel van die NKW.⁶³⁰ Die doel van die NKW was om

⁶²⁶ *Wesbank a division of Firstrand Ltd v Papier (with the NCR as Amicus Curiae)* 2011 (2) SA 395 (WCC); *The National Credit Regulator v Nedbank* (622/2004 & 500/2010) [2011] ZASCA 35 (28 Maart 2011).

⁶²⁷ Nasionale Kredietwet 34 van 2005: artikel 86. Sien ook hoofstuk 4 paragraaf:4.2.4.

⁶²⁸ *Absa Bank Ltd v Jean Pierre Myburg* saaknommer 31827/2007, *Nedbank Ltd v Mateman and Another* (2008) 1 All SA 593 (T). Sien ook *Collett v Firstrand Bank Ltd* (766/2010) [2011] ZASCA 78 (27 May 2011); *SA Taxi Securitisation (Pty) Ltd v Nako & others* [2010] ZACBHC 4; *Firstrand Bank Ltd v Fillis* 2010 (6) SA 565 (ECD); *Firstrand Bank Ltd v Evans* (2010) ZACPEHC 55; *Firstrand Bank Ltd t/a First National Bank v Seyffert* 2010 (6) SA (GSJ). *Wesbank a division of Firstrand Ltd v Papier (with the NCR as Amicus Curiae)* 2011 (2) SA 395 (WCC); *Collett v Firstrand Bank* (766/2010) [2011] ZASCA 78 (27 Mei 2011); *Standard Bank of South Africa Ltd v Kruger*; *Standard Bank of South Africa Ltd v Pretorius* 2010 (4) SA 635 (GSJ); *Firstrand Bank Ltd v Evans* (2010).

⁶²⁸ Van Heerder & Otto 2007.4: 668-669.

⁶²⁹ Onderhoud gevoer met Zuné Coetzer & Corrie Schoeman.

⁶³⁰ Van Heerden 2008.4:841.

deur middel van skuldhershening verbruikers te bevry van hul finansiële probleme deur 'n prosedure te skep om te verseker dat hul finansiële verpligtinge nagekom kan word terwyl hul onder die beskerming van skuldhershening is.⁶³¹ Wat egter huidiglik plaasvind is dat kredietverskaffers bloot deur die toepassing van die NKW 'veroorsaak' dat skuldhershening nie so glad verloop nie en somtyds eers met 'n groot gesukkel en nadat duisende rande gemors is, suksesvol is.⁶³² Hierdie kon nie die doel van die wetgewer gewees het nie en daarom is dit van uiterste belang dat hierdie probleem aangespreek moet word.

6.2 Bespreking van jurisdiksie:

6.2.1 Jurisdiksie oor die algemeen:

Jurisdiksie is 'n fundamentele beginsel in sivilregtelike prosedures en kortliks beteken jurisdiksie dat 'n hof slegs 'n aangeleentheid kan besleg indien daardie hof 'n bindende asook afdwingbare beslissing kan gee.⁶³³ Wat egter in hierdie hoofstuk bespreek gaan word is watter hof oor jurisdiksie beskik om kredietangeleenthede aan te hoor.

Hooggeregshowe het inherente jurisdiksie, onbeperk rakende 'n eisbedrag maar is beperk tot sekere gemeenregtelike beperking met spesifiek verwysing na statute.⁶³⁴ Met verwysing na laasgenoemde was daar beslis dat 'n Hooggeregshof 'n remedie moet verskaf waar 'n reg bestaan in terme van die gemeenregtelike bepaling: "*ubi ius ibi remedium*".⁶³⁵ Die inherente jurisdiksie van die Hooggeregshowe laat laasgenoemde toe om toe te sien dat sy prosesse nie misbruik word nie.⁶³⁶

Beide die Hooggeregshof asook die Landdroshof funksioneer as 'n Hof van eerste instansie.⁶³⁷ Die territoriale jurisdiksie van die Hooggeregshowe is uiteengesit in artikel 91(1)(a) van die Wet op Hooggeregshowe 59 van 1959 wat bepaal dat 'n provinsiale of 'n

⁶³¹ Nasionale Kredietwet 34 van 2005: artikel 3.

⁶³² Soos duidelik voorkom in die volgende sake: ook *Collett v Firststrand Bank Ltd* (766/2010) [2011] ZASCA 78 (27 May 2011); *SA Taxi Securitisation (Pty) Ltd v Nako & others* [2010] ZAECBHC 4; *Firststrand Bank Ltd v Fillis* 2010 (6) SA 565 (ECD); *Firststrand Bank Ltd v Evans* (2010) ZAECPEHC 55; *Firststrand Bank Ltd t/a First National Bank v Seyffert* 2010 (6) SA (GSJ). *Wesbank a division of Firststrand Ltd v Papier (with the NCR as Amicus Curiae)* 2011 (2) SA 395 (WCC); *Collett v Firststrand Bank* (766/2010) [2011] ZASCA 78 (27 Mei 2011); *Standard Bank of South Africa Ltd v Kruger*; *Standard Bank of South Africa Ltd v Pretorius* 2010 (4) SA 635 (GSJ); *Firststrand Bank Ltd v Evans* (2010).

⁶³³ Van Heerden 2008.4: 842. Sien ook *Veneta Mineraria Spa v Carolina Collieries (Pty) Ltd* 1987 4 SA 883 (A); *Ewing McDonald & Co Ltd v M & M Products CO* 1991 1 SA 252 (A).

⁶³⁴ Celliers ea 1997: 37. Sien ook Van Heerden 2008.4: 842.

⁶³⁵ *Cerebos Food Corporation Ltd v Diverse Foods SA (Pty) Ltd* 1984 4 SA 149 (T); *Minister of Interior v Harris* 1952 4 SA 769 (A). Sien ook Van Heerden 2008.4: 842.

⁶³⁶ Van Winsen ea 1997: 38. Sien ook Van Heerden 2008.4: 842.

⁶³⁷ Van Heerden & Otto 2007.4: 668-669.

plaaslike afdeling van die Hooggeregshof oor jurisdiksie sal beskik oor al die persone wat binne sy jurisdiksiegebied woonagtig is, met betrekking tot alle eisoreake wat binne die gebied van sy jurisdiksie ontstaan het asook met betrekking tot alle sake waarvan dit volgens Wet kennis mag neem.⁶³⁸

Met verwysing na bogenoemde het die plaaslike of provinsiale afdeling van die Hooggeregshof slegs jurisdiksie rakendie die volgende aangeleenthede naamlik:⁶³⁹

- (a) aangeleenthede wat handel oor die status van 'n persoon indien enige een van die partye gedomisileerd is in die jurisdiksiegebied van die betrokke hof;
- (b) huweliksaangeleenthede naamlik in die geval van egskeidings indien een of beide van die partye binne die jurisdiksiegebied van die betrokke hof woonagtig is, gewoonlik woonagtig is of gewoonlik woonagtig was binne die Republiek van Suid-Afrika vir 'n tydperk van nie minder as een jaar onmiddellik voor die datum waarop die geding ingestel is. In die geval van nietigverklaring van 'n huwelik het die hof jurisdiksie indien die huwelik binne die betrokke hof se jurisdiksiegebied plaasgevind het;
- (c) kontraktuele eise waar die kontrak gesluit is, uitgevoer is of verbrek is binne die jurisdiksiegebied van die betrokke hof;
- (d) deliktuele eise waar die delik binne die jurisdiksiegebied van die betrokke hof plaasgevind het; asook
- (e) eise ingevolge saaklike regte waar die onroerende eiendom in die betrokke hof se jurisdiksiegebied geleë is.

Landdroshowe is "*creatures of statute*", wat ontstaan het ingevolge die Wet op Landdroshowe 32 van 1944.⁶⁴⁰ Nieteenstaande die magte soos voorgeskryf aan die Landdroshowe deur die Wet op Landdroshowe en die prosedures soos voorgeskryf in die Landdroshowe reëls, beskik Landdroshowe oor geen inherente jurisdiksie nie.⁶⁴¹ Die monetêre jurisdiksie van die Landdroshowe is beperk tot eise waar die eisbedrag nie meeras R100.000.00 beloop nie.⁶⁴² Landdroshowe se territoriale jurisdiksie is beperk tot artikel 28(1)(a)-(g) van die Wet op Landdroshowe.⁶⁴³

⁶³⁸ Sien Van Heerden 2008.4: 842.

⁶³⁹ Wet op Hooggeregshowe 59 van 1959: artikel 19.

⁶⁴⁰ Sien ook Van Heerden 2008.4: 842.

⁶⁴¹ Jones en Buckle I 1997: 34. Van Heerden & Otto 2007.4: 667. Sien ook Sien ook Van Heerden 2008.4: 842.

⁶⁴² Wet op Landdroshowe 32 van 1944: artikel 29(1)(b) en 29(1)(FA).

⁶⁴³ Sien Van Heerden 2008.4: 842.

Soos reeds genoem is die belangrikste beperking rakende jurisdiksie in die Landdroshof dat laasgenoemde slegs oor jurisdiksie beskik om aangeleenthede aan te hoor waar die eisbedrag nie meer as R100 000 beloop nie.⁶⁴⁴ Met die inagneming van laasgenoemde sal 'n Landdroshof oor jurisdiksie beskik om 'n aangeleentheid te besleg indien die persoon teen wie 'n aksie ingestel word in die Hof se jurisdiksiegebied woonagtig is, besigheid bedryf of in diensbetrekking is.⁶⁴⁵

Die substantiewe jurisdiksie van die Landdroshof word uiteengesit in artikel 29(1) van die Wet op Landdroshowe, wat saamgelees moet word met artikel 46 van die Wet op Landdroshowe wat handel oor aangeleenthede wat uitgesluit is van die substantiewe jurisdiksie van die Landdroshof.⁶⁴⁶ Die Landdroshof het ook jurisdiksie ten aansien van 'n persoon ten opsigte van enige verrigting wat in verband staan met 'n aksie of verrigtinge wat deur sodanige persoon self by die spesifieke Landdroshof ingestel word of indien die skuldoorsaak geheel en al binne die jurisdiksiegebied van die Landdroshof ontstaan het.⁶⁴⁷ Dit is ook belangrik om te onthou dat partye ook kan toestem tot die jurisdiksie van 'n spesifieke Landdroshof.⁶⁴⁸

'n Rol wat spesifiek vir Landdroshowe verskaf is, is dat Landdroshowe ook bekend staan as "skuldinvorderingshowe".⁶⁴⁹ Die rede vir laasgenoemde is omdat die Wet op Landdroshowe heelwat bepalings bevat wat handel oor skuldinvorderingsmeganismes soos byvoorbeeld die artikel 65A(1) ondersoek rakende die finansiële handelinge van 'n skuldenaar, die artikel 65(1) salaris aanhegtingsprosedure en die artikel 74 administrasiebevel prosedures.⁶⁵⁰

Dit is gevestigde reg dat die Hooggeregshof oor konkurrente jurisdiksie⁶⁵¹ beskik rakende enige Landdroshof in sy jurisdiksiegebied.⁶⁵² Aan die ander kant het die Landdroshof gewoonlik konkurrente jurisdiksie met 'n Hooggeregshof in wie se geografiese jurisdiksiearea die Landdroshof geleë is en wanneer die waarde van die eis binne die

⁶⁴⁴Wet op Landdroshowe 32 van 1944: artikel 29(1)(b) en 29(1)(FA).

⁶⁴⁵Wet op Landdroshowe: artikel 28(1)(a)-(g).

⁶⁴⁶Van Heerden 2008.4: 842.

⁶⁴⁷Wet op Landdroshowe: artikel 28(1)(a)-(g).

⁶⁴⁸Wet op Landdroshowe: artikel 45.

⁶⁴⁹Van Heerden 2008.4: 842.

⁶⁵⁰Van Heerden 2008.4: 842.

⁶⁵¹Die verskil tussen konkurrente en uitsluitlike jurisdiksie is die volgende: Konkurrente jurisdiksie verwys na 'n bepaling waar twee of meer hofe (soos byvoorbeeld 'n plaaslike en 'n provinsiale afdeling van die Hooggeregshof of 'n Hooggeregshof en 'n Landdroshof wat gelee is binne sy jurisdiksiegebied, is elkeen bevoeg om een spesifieke aangeleentheid aan te hoor. Uitsluitlike jurisdiksie verwys na die geval wanneer een hof jurisdiksie toegeken is tot die uitsluiting van 'n ander hof, byvoorbeeld insovlensie prosedures waar die Hooggeregshof uitsluitlike jurisdiksie het tot die uitsluiting van die Landdroshowe.

⁶⁵²*Standard Credit Corporation Ltd v Bester* 1987 1 SA 812 (W). Sien ook Van Heerden 2008.4: 842.

monetêre jurisdiksie van die Landdroshof val en indien die Landdroshof oor die nodige substantiewe jurisdiksie beskik.⁶⁵³

6.2.2 Jurisdiksie in terme van die Nasionale Kredietwet 34 van 2005:

Die vraag wat egter ontstaan het, is watter hof oor jurisdiksie beskik in aangeleenthede wat handel oor die afdwinging van regte onder 'n kredietooreenkoms soos voorgeskryf in die NKW.⁶⁵⁴ Ingevolgedie herroepe Wet op Kredietooreenkoms 75 van 1980, het beide die Hooggeregshof en die Landdroshof oor jurisdiksie beskik om te handel met kredietooreenkoms soos voorgeskryf in die Wet op kredietooreenkoms.⁶⁵⁵

Met verwysing na artikel 21 van die Wet op Kredietooreenkoms het Landdroshofe oor uitsluitlike jurisdiksie beskik gebaseer op die feit dat die skuldoorsaak binne die jurisdiksiearea van 'n spesifieke Landdroshof ingevolge artikel 28(1)(d) van die Wet op Landdroshofe ontstaan het.⁶⁵⁶ Dus ingevolge die Wet op Kredietooreenkoms sal litigasie rakende kredietooreenkoms binne die jurisdiskiegebied van die Landdroshof se monetêre jurisdiksie val indien die verbruiker daar woonagtig is, werksaam is of 'n besigheid bedryf.⁶⁵⁷

Landdroshofe kon ook slegs kredietooreenkoms besleg ingevolge die Wet op Kredietooreenkoms indien die waarde van die eis binne die monetêre jurisdiksie van R100 000 val.⁶⁵⁸ Met verwysing na laasgenoemde het kredietooreenkoms dikwels klousules bevat in terme waarvan die verbruiker toegestem het tot die vermeerdering van die monetêre jurisdiksie van die Landdroshof ingevolge artikel 45 van die Wet op Landdroshofe.⁶⁵⁹

In die geval van die NKW is die beantwoording van die vraag rakende jurisdiksie van hofe nie so maklik soos dit was met die Wet op Kredietooreenkoms nie.⁶⁶⁰ Bylae 2 *inter alia* herroep artikel 29(1) van die Wet op Landdroshofe deur die invoeging, na die uitdrukking “*subject to the provisions of this Act*” met die woorde “*and the Nationale Credit Act, 2005*” asook die vervanging van paragraaf 29(1)(e) met “*actions on or arising out of any credit agreement, as defined in section 1 of the Nationale Credit Act, 2005*”.⁶⁶¹

⁶⁵³ Van Heerden 2008.4: 843.

⁶⁵⁴ Van Heerden 2008.4: 843.

⁶⁵⁵ Van Heerden 2008.4: 843.

⁶⁵⁶ Van Heerden 2008.4: 843.

⁶⁵⁷ Van Heerden 2008.4: 843.

⁶⁵⁸ Van Heerden 2008.4: 843.

⁶⁵⁹ Van Heerden 2008.4: 843.

⁶⁶⁰ Van Heerden 2008.4: 843.

⁶⁶¹ Van Heerden 2008.4: 843.

Die belang van die herroepings nie slegs dat Landdroshowe kredietooreenkomste mag besleg soos gedefinieer in die NKW nie, maar ook dat die nuwe artikel 29(1)(e) nie beskik oor 'n monetêre "*cap*" op die Landdroshof se jurisdiksie nie.⁶⁶² Die effek is dat daar aan die Landdroshowe ook onbeperkte monetêre jurisdiksie verleen is, met betrekking tot kredietooreenkomste soos gedefinieer in artikel 1 van die NKW.⁶⁶³

Dit wil dus voorkom dat beide die Landdroshowe asook die Hooggeregshowe bevoeg is om ingevolge hul substantiewe jurisdiksie aangeleenthede aan te hoor wat handel oor kredietooreenkomste.⁶⁶⁴ Daar is verder bepaal dat, met verwysing na die afdwinging van die regte ingevolge 'n kredietooreenkoms en as 'n resultaat van die verhoogde monetêre jurisdiksie, 'n Landdroshof in wie se jurisdiskeiearea die verweerder woonagtig of werksaam is, altyd konkurrente jurisdiksie sal hê met 'n Hooggeregshof binne die jurisdiskeiearea van die betrokke Landdroshof.⁶⁶⁵

Die NKW bevat nie algemene jurisdiksie klousules wat spesifiseer watter hof oor jurisdiksie sal beskik of spesifiek die jurisdiksie van sekere hofe uitsluit nie.⁶⁶⁶ Dit bevat geen definisie van die woord "*court*" nie, behalwe die definisie van die term "*consumer court*".⁶⁶⁷ Nieteenstaande laasgenoemde is dit wel bekend dat litigasie rakende kredietooreenkomste meerendeels plaasvind in die Landdroshowe as in die Hooggeregshowe.⁶⁶⁸

Dit wil egter voorkom dat die wetgewer bedoel het om die skuldherverdeling ingevolge artikel 86 en 87 binne die uitsluitlike jurisdiksie van die Landdroshowe te plaas weens die feit dat die hierdie hofe tradisioneel bekend staan as skuldinvorderingshofs asook die feit dat hierdie hofe funksioneer op 'n laer kosteskaal as dié van die Hooggeregshowe.⁶⁶⁹ Die wetgewer het die bedoeling gehad dat uitstaande bedrae verskuldig na 'n vrywillige oordrag van goedere uitsluitlik ingevolge artikel 127(8) in Landdroshowe ingevorder moet word. Wanneer 'n verbruiker 'n vrywillige oordrag van goedere doen ingevolge artikel 127 van die NKW is daar geen hof-bemiddeling nie en is daar dus geen regske te ter sake nie.⁶⁷⁰ Gewoonlik dra die verbruiker die goedere oor weens die feit dat hy nie meer sy paaie kan bybring nie asook om duur hofprosedures te vermy.⁶⁷¹ Dieselfde geld wanneer 'n verbruiker 'n skuldberader ingevolge artikel 86 nader om onder skuldherverdeling geplaas te

⁶⁶² Van Heerden 2008.4: 843.

⁶⁶³ Van Heerden 2008.4: 843.

⁶⁶⁴ Van Heerden 2008.4: 844.

⁶⁶⁵ Van Heerden 2008.4: 844.

⁶⁶⁶ Van Heerden 2008.4: 844.

⁶⁶⁷ Van Heerden 2008.4: 844.

⁶⁶⁸ Van Heerden 2008.4: 845.

⁶⁶⁹ Van Heerden 2008.4: 845.

⁶⁷⁰ Van Heerden 2008.4: 845.

⁶⁷¹ Van Heerden 2008.4: 845.

word. Verbruikers wil eerder deur middel van 'n bekostigbare skuldhersieningsproses hul skuld laat herverdeel en op so manier delg as om deur 'n duur litigasie proses te gaan wat hul nog verder in die skuld sal dompel.

Dus, die eerste keer wanneer 'n hof genader word sal wees deur 'n kredietverskaffer wanneer hy/sy die oorblywende verpligtinge van die verbruiker ingevolge die kredietooreenkoms wil afdwing na verkoping van goedere of wanneer 'n kredietverskaffer na terminasie 'n kredietooreenkoms wil afdwing.⁶⁷² Met die inagneming van die verbruiker se poging om in die eerste plek sy skuld te probeer delg deur middel van 'n vrywillige oordrag van goedere of deur middel van skuldhersiening, is dit duidelik dat dit onredelik sal wees om tot die gevolgtrekking te kom dat die wetgewer die bedoeling gehad het dat hierdie oorblywende skuld in 'n Hooggeregshof ingevorder moet word of dat 'n kredietooreenkoms in 'n Hooggeregshof afgedwing moet word indien 'n Landdroshof jurisdiksie het om die aangeleentheid af te handel.⁶⁷³

6.2.3 Die persepsie teen die uitskakeling van jurisdiksie van 'n Hof:

Met die spesifieke verwysings wat gemaak word na die term "Landdroshof" in artikel 86,87,90(2)(k)(vi)(aa) en (bb) en artikel 127(8) van die NKW is die belangrike vraag hier of laasgenoemde nie moontlik 'n indikasie is dat die NKW die jurisdiksie van die Hooggeregshof geheel en al uitsluit of slegs gedeeltelik uitsluit nie?⁶⁷⁴

Daar moet kennis geneem word van die feit dat die NKW melding maak van die woord "hof" in sekere gevalle en in ander gevalle maak die NKW spesifiek melding van die woord "Landdroshof".⁶⁷⁵ Die doel wat die wetgewer met laasgenoemde gehad het, is dat die meerderheid aangeleenthede wat handel oor kredietooreenkomste in die Landdroshof aangehoor moet word.⁶⁷⁶ Artikel 90(k)(vi)(aa) handel oor 'n ongeldige bepaling in 'n kredietooreenkoms indien dit 'n klousule sou bevat wat toestemming gee tot die jurisdiksie van die Hooggeregshof indien die Landdroshof konkurrente jurisdiksie het.⁶⁷⁷

In die NKW bestaan daar baie ander aanduidings dat die wetgewer die bedoeling gehad het dat kredietaangeleenthede in die Landdroshof aangehoor moet word naamlik artikel 86(7)(c)(ii) en artikel 87 wat *inter alia* dit duidelik maak dat slegs 'n Landdroshof 'n verbruiker se verpligtinge ingevolge 'n kredietooreenkoms mag herrangskik, artikel 86(11) wat verwys

⁶⁷² Van Heerden 2008.4: 845.

⁶⁷³ Van Heerden 2008.4: 845.

⁶⁷⁴ Van Heerden 2008.4: 847.

⁶⁷⁵ Van Heerden en Otto 2007.4: 667.

⁶⁷⁶ Van Heerden en Otto 2007.4: 667.

⁶⁷⁷ Van Heerden en Otto 2007.4: 667.

na 'n verhoor in 'n Landdroshof vir die afdwinging van 'n kredietooreenkoms waar die skuldher siening getermineer is en artikel 129(8)(a) wat handel oor die afdwinging van die uitstaande balans na 'n vrywillige oordrag van goedere wat plaasgevind het in terme van die NKW.⁶⁷⁸

Wanneer daar gekyk word na die onderwerp 'uitsluiting' is die posisie tans dat indien die wetgewer dit nie duidelik gestel het in die NKW nie of wanneer dit "*appears to be so by necessary implication*", word dit aangeneem dat die wetgewer nie wou inmeng met die uitsluiting van die jurisdiskies van houe nie.⁶⁷⁹ Die bedoeling van die wetgewer om die jurisdiskie van 'n Hooggeregshof uit te sluit moet dus duidelik blyk uit die NKW.⁶⁸⁰

In die konteks van oorbelasting, roekelose kredietverskaffing, die herrangskikking van kredietooreenkomste en die resultaat daarvan, kan daar gevra word wat die situasie sal wees indien die verbruiker in die Hooggeregshof met die afdwinging van 'n kredietooreenkoms die aantyging maak dat hy/sy oorbelaas is.⁶⁸¹ Dit wil voorkom dat 'n Hooggeregshof uitgesluit is van skuldherverdeling ingevolge artikel 87 van die NKW, maar die praktiese effek daarvan sal wees dat die Hooggeregshof die prosedures sal uitstel en sy magte sal uitoefen soos toegedien aan enige hof in terme van artikel 85 van die NKW.⁶⁸²

Dit impliseer dat die Hooggeregshof die aangeleentheid sal verwys na 'n skuldberader met die versoek om die verbruiker se finansiële omstandighede te evalueer ten einde 'n voorstel ingevolge artikel 86(7) na die Hof toe te bring.⁶⁸³ Wanneer die Hooggeregshof hierdie voorstel ontvang het sal die Hof in die posisie wees om 'n bevel te maak of die verbruiker oorbelaas is of nie.⁶⁸⁴ Nieteenstaande laasgenoemde het laasgenoemde Hof nie die mag om 'n verbruiker se skuld te herrangskik ingevolge artikel 87 nie.⁶⁸⁵ Vir hierdie doeleindes moet die aangeleentheid verwys word na 'n Landdroshof.⁶⁸⁶ Wat egter steeds 'n probleem bly is die feit dat al het 'n Hooggeregshof die mag om 'n verbruiker se finansiële verpligtinge te evalueer en die verbruiker oorbelaas te verklaar, bly die Hooggeregshofkoste nog steeds 'n probleem vir verbruikers en sal hierdie terugverwysing na 'n Landdroshof lei tot onnodige vertraging in die skuldher sieningsprosedure.

⁶⁷⁸ Van Heerden 2008.4: 844.

⁶⁷⁹ *Tefu v Minister of Justice* 1953 2 SA 61 (T); *Minister of Law and Order v Hurley* 1986 3 SA 568 (A). Sien ook Van Heerden TSAR 2008.4: 847.

⁶⁸⁰ *De Wet v Deetlefs* 1928 AD 286. Sien ook Van Heerden 2008.4: 847.

⁶⁸¹ Van Heerden 2008.4: 840-848.

⁶⁸² Van Heerden 2008.4: 840-848.

⁶⁸³ Van Heerden 2008.4: 840-848.

⁶⁸⁴ Van Heerden 2008.4: 840-848.

⁶⁸⁵ Van Heerden 2008.4: 840-848.

⁶⁸⁶ Van Heerden 2008.4: 840-848.

Tydens hierdie prosedure moet daar nogsteeds prokureurs met verskyningsbevoegdheid of advokate aangestel word om in die Hooggeregshof te verskyn. Daarom bly die Landdroshof steeds die beste hof om te nader. Maar wat verhoed kredietverskaffers om 'n Hooggeregshof te nader in so 'n aangeleentheid? Dit is waaroor daar tans gedebateer word oor die onduidelikheid van die NKW met betrekking tot watter hof genader kan word rakende kredietooreenkomste en gaan kredietverskaffers dus voort met die afdwinging van 'n kredietooreenkoms in 'n Hooggeregshof met die wete dat 'n Landdroshof wel oor jurisdiksie beskik.

Dit is dus uiters belangrik om duidelikheid te verkry in die NKW rakende watter hof genader kan word aangesien die doel van die NKW duidelik voorsiening maak vir bekostigbare skuldher siening vir verbruikers wat hulself vind in 'n situasie van oorspandering en nie veel geld oor het om te spandeer op onbenullighede nie. Die NKW kan dus nie behoorlik toegepas word indien daar onduidelikheid ontstaan rakende watter howe genader kan word ingevolge die NKW nie.

6.3 Bespreking van probleem:

Tot dusver kan ons tot die gevolgtrekking kom dat die Landdroshof nie meer oor 'n monetêre beperking beskik nie en mag enige geskil rakende kredietooreenkomste na die Landdroshof verwys word.⁶⁸⁷ Ons weet ook dat 'n Hooggereghof genader mag word ter afdwinging van 'n kredietooreenkoms en indien die verbruiker dan oorbelaasheid of roekelose krediet opper, kan die Hooggeregshof die aangeleentheid hanteer tot voor die herrangskikking van 'n verbruiker se finansiële verpligtinge.⁶⁸⁸ Laasgenoemde kan slegs deur 'n Landdroshof gedoen word en moet die aangeleentheid dus verwys word na 'n Landdroshof.⁶⁸⁹

Wat egter steeds 'n probleem bly is die feit dat kredietverskaffers nou nog meer kredietooreenkomste in Hooggeregshofe gaan afdwing wat verbruikers gaan dwing om prokureurs met verskyningsbevoegdheid of advokate aan te stel sodat die aksie verdedig kan word. Al word 'n saak terug verwys na 'n Landdroshof om die aansoek om skuldher siening voort te sit wat alreeds op die rol geplaas is, het verbruikers alreeds hopeloos te veel geld spandeer op die skuldher sieningsproses en het die NKW alreeds hier nie aan sy doel voldoen nie.

⁶⁸⁷ Van Heerden en Otto 2007.4: 668-669. Sien ook Van Heerden 2008.4: 840-847.

⁶⁸⁸ Van Heerden 2008.4: 843-844.

⁶⁸⁹ Van Heerden 2008.4: 840-848.

Slegs die een helfte van die juridiskie probleem is aangespreek – die probleem rakende watter hof oor jurisdiksie beskik indien die partye tot die kredietooreenkoms nie in dieselfde jurisdiksiegebied woonagtig of werksaam is nie is nog nie eens aangespreek nie.

6.3.1 Die probleem rakende watter hof jurisdiksie het om 'n kredietaanleentheid te hanteer:

Ter oplossing van bogenoemde onduidelikhede in die NKW het Danie van Loggerenberg, Leon Dicker en Jacques Malan, nadat hul die volgende sake volledig bespreek het, tot die gevolgtrekking gekom dat die NKW met die verwysing na “'n Landdroshof” nie die jurisdiksies van die Hooggeregshof uitsluit nie, maar bloot die Landdroshof as ‘n opsie noem.⁶⁹⁰

In die ongerapporteerde saak *Absa Bank Ltd v Jean Pierre Myburg*⁶⁹¹ is daar beslis dat die eiser nie daarop geregtig is om ‘n eis ingevolge die NKW na die Hooggeregshof te verwys nie, aangesien die eis binne die jurisdiksie van die Landdroshof val.⁶⁹² Die hof het sy beslissing gesteun op artikel 90⁶⁹³ van die NKW wat handel oor onregmatige bepalings in ‘n kredietooreenkoms indien die jurisdiksie van die Hooggeregshof goedgekeur is, ten spyte daarvan dat die Landdroshof alreeds jurisdiksie het.⁶⁹⁴ Die Hof het ook melding gemaak van artikel 127⁶⁹⁵ van die NKW wat bepaal dat indien ‘n verbruiker nie goedere binne ‘n sekere tydperk terugbesorg aan die verskaffer nie, verdere stappe “in die Landdroshof” geneem kan word.⁶⁹⁶

Die doel van die NKW, wat deur die hof gevolg word, is om hulp te verleen aan diegene wat hulself in oormatige skuld bevind.⁶⁹⁷ Aangesien die kostes in die Hooggeregshof baie hoër is as dié van die Landdroshof, moet sake wat binne die jurisdiksie van laasgenoemde hofval,

⁶⁹⁰ Van Loggerenberg ea 2008.

⁶⁹¹ *Absa Bank Limited v Myburg* saaknommer 31827/2007.

⁶⁹² *Absa Bank Limited v Myburg* saaknommer 31827/2007.

⁶⁹³ Bepalings in ‘n kredietooreenkoms is onwettig indien so ‘n bepaling namens die verbruiker uitdruklik die volgende bepaal:

- ‘n toestemming na die jurisdiksie van die Hooggeregshof indien die Landdroshof konkurrente jurisdiksie het; of

- ‘n toestemming in terme van Wet op Landdroshof 32 van 1944 na enige hof buite die jurisdiksie area van ‘n hof wat konkurrente jurisdiksie het waar die verbruiker woonagtig of werksaam is.

⁶⁹⁴ *Absa Bank Limited v Myburg* saaknommer 31827/2007.

⁶⁹⁵ Indien ‘n verbruiker versuim om ‘n bedrag te betaal soos verplig binne 10 besigheidsdae na die ontvangs van ‘n aanmaningsbrief, mag die kredietverskaffer die hof nader in terme van die Wet op Landdroshof vir ‘n bevel om die kredietooreenkoms af te dwing.

⁶⁹⁷ *Absa Bank Limited v Myburg* saaknommer 31827/2007.

volgens die NKW daar aangehoor word.⁶⁹⁸ Dit is dus met die verwysing na die doel van die NKW moontlik dat die wetgewer verwys na Landdroshof eerder as Hooggeregshof aangesien die regskostes van laasgenoemde hof heelwat laer is as dié van die Hooggeregshof.

6.3.1.1 Bespreking van die saak *Absa Bank Limited v Myburg*.⁶⁹⁹

Die probleem rakende jurisdiksie van die Hooggeregshof vir die doeleindes van die NKW het voorgekom vir die besluit deur Bertelman J in die Transvaalse provinsiale afdeling.⁷⁰⁰ Die feite van die saak is dat die verweerder, wie woonagtig was in Barberton, Mpumalanga, as verbruiker, en 'n besigheid bekend as Fred Whelpton Beleggings (pty) Ltd as die verkoperin 'n afbetalingskrediettooreenkoms ingetree het op 23 Januarie 2007 rakende die koop van 'n motorfiets.⁷⁰¹

Die verbruiker het versuim om sy paaielemente te betaal en gevolglik was die verbruiker gedagvaar vir die bedrag van R5277,87.⁷⁰² Die krediettooreenkoms het 'n spesifieke bepaling bevat dat die partye toestem tot die jurisdiksie van die Landdroshof indien die oorsaak van die aksie geheel en al ontstaan het in die jurisdiksiegebied van die Landdroshof.⁷⁰³ Nieteenstaande laasgenoemde het die kredietverskaffer gekies om 'n aksie in te stel in die Hooggeregshof. Die dagvaarding was behoorlik beteken en die verbruiker het versuim om by die verhoor op te daag ter verdediging van die aksie.⁷⁰⁴ Weens laasgenoemde het Absa Bank die Transvaalse provinsiale afdeling genader met 'n versoek om vonnis teen die verbruiker te verkry, maar die griffier het geweier om so 'n bevel te verleen en het die aangeleentheid verwys na die Hof.⁷⁰⁵ Volgens die griffier kon hy nie met hierdie aangeleentheid handel nie aangesien dit binne die jurisdiksie van die Landdroshof geval het met verwysing na artikel 90(2)(k)(vi)(aa) en (bb) en artikel 127(8) van die NKW.⁷⁰⁶

Die hof het bevind dat om te bepaal of die eiser die reg het om die Hooggeregshof te nader vir die afdwinging van die krediettooreenkoms, moet daar gekyk word na die doel van die NKW.⁷⁰⁷ Die doel van die NKW is juis om aan verbruikers hulp te verleen op die

⁶⁹⁸ *Absa Bank Limited v Myburg* saaknommer 31827/2007.

⁶⁹⁹ Van Heerden 2008.4: 848-850.

⁷⁰⁰ *Absa Bank Limited v Myburg* saaknommer 31827/2007.

⁷⁰¹ *Absa Bank Limited v Myburg* saaknommer 31827/2007.

⁷⁰² *Absa Bank Limited v Myburg* saaknommer 31827/2007.

⁷⁰³ *Absa Bank Limited v Myburg* saaknommer 31827/2007.

⁷⁰⁴ *Absa Bank Limited v Myburg* saaknommer 31827/2007.

⁷⁰⁵ *Absa Bank Limited v Myburg* saaknommer 31827/2007.

⁷⁰⁶ *Absa Bank Limited v Myburg* saaknommer 31827/2007.

⁷⁰⁷ *Absa Bank Limited v Myburg* saaknommer 31827/2007.

goedkoopste wyse moontlik.⁷⁰⁸ Die hof het tot die gevolgtrekking gekom dat litigasie in die Hooggeregshof baie duurder is as in die Landdroshof.⁷⁰⁹ Veral in hierdie geval waar die verweerder nie in Pretoria woonagtig is waar die Hooggeregshof geleë is nie.⁷¹⁰ Dit sou beteken dat die verweerder 'n korrespondent moes aanstel en dus verantwoordelik gehou sou word vir kostes wat hoër is as dié van die Landdroshof.⁷¹¹

Indien daar vonnis teen die verweerder geneem is, sou die eksekusie daarvan baie meer gekos het as in 'n Landdroshof.⁷¹² Regskostes sou ook verhoog het indien die verweerder gedagvaar was in 'n Landdroshof binne wie se jurisdiksiegebied laasgenoemde ook nie woonagtig was nie.⁷¹³ Dus indien daar gedagvaar word in 'n Hooggeregshof vir die invordering van skuld wat in 'n Landdroshof plaasgevind kon word, is dit duidelik dat hierdie soort handeling in direkte teenstand is met die doel van die NKW.⁷¹⁴ Die hof het uitgewys dat hierdie soort praktyk ongeldig verklaar word ingevolge artikel 90 van die NKW, spesifiek met verwysing na aksies wat ook ingestel word in 'n Landdroshof waar die verbruiker nie woonagtig of werksaam is nie.⁷¹⁵

Indien artikel 90(2)(k)(vi) gelees word in die konteks van die NKW as geheel, en spesifiek met verwysing na artikel 2 en 3 van die NKW, was die Hof van mening dat dit duidelik is dat die wetgewer se bedoeling was om te voorkom dat aksies ingestel word in die Hooggeregshof in die omstandighede soos in hierdie saak bespreek.⁷¹⁶ Duidelik is hier interpretasie probleme met artikel 90(2)(k)(vi), maar indien hierdie artikel nie korrek geïnterpreteer word nie, blyk dit duidelik uit die praktyk dat indien 'n aksie ingestel word in 'n Hooggeregshof waar 'n Landdroshof jurisdiksie het om die aangeleentheid aan te hoor, dit in teenstelling is met die doel van die NKW.⁷¹⁷

Dus was daar bevind dat die griffier korrek opgetree het om te weier om die vonnis toe te staan en was daar bevind dat die aangeleentheid verwys moet word na die Landdroshof in Barberton.⁷¹⁸ Die hof het dit duidelik gemaak dat 'n aksie nie in die Hooggeregshof ingestel mag word indien die Landdroshof volkome jurisdiksie het om die saak aan te hoor nie.⁷¹⁹

⁷⁰⁸ *Absa Bank Limited v Myburg* saaknommer 31827/2007.

⁷⁰⁹ *Absa Bank Limited v Myburg* saaknommer 31827/2007.

⁷¹⁰ *Absa Bank Limited v Myburg* saaknommer 31827/2007.

⁷¹¹ *Absa Bank Limited v Myburg* saaknommer 31827/2007.

⁷¹² *Absa Bank Limited v Myburg* saaknommer 31827/2007.

⁷¹³ *Absa Bank Limited v Myburg* saaknommer 31827/2007.

⁷¹⁴ *Absa Bank Limited v Myburg* saaknommer 31827/2007.

⁷¹⁵ *Absa Bank Limited v Myburg* saaknommer 31827/2007.

⁷¹⁶ *Absa Bank Limited v Myburg* saaknommer 31827/2007.

⁷¹⁷ *Absa Bank Limited v Myburg* saaknommer 31827/2007.

⁷¹⁸ *Absa Bank Limited v Myburg* saaknommer 31827/2007.

⁷¹⁹ *Absa Bank Limited v Myburg* saaknommer 31827/2007.

Die hof het in sy beslissing verwys na *Nedbank Ltd v Mateman and Another*.⁷²⁰ In laasgenoemde saak het die eiser 'n eis ingestel teen die verweerder in die Hooggeregshof waar die jurisdiksie van die betrokke hof ook bevraagteken was ingevolge die NKW.

6.3.1.2 Bespreking van die saak *Nedbank Ltd v Mateman*.⁷²¹

In hierdie saak het die eiser die verweerder gedagvaar vir die betaling van die bedrag van R19 353,70 insluitend rente en kostes sowel as 'n bevel om onroerende eiendom in eksekusie te verkoop.⁷²² Die verweerder wat woonagtig was in Boksburg, het versuim om die aksie te verdedig en die kredietverskaffer het aansoek gedoen vir vonnis teen die verweerder.⁷²³

Die griffier van die Hooggeregshof het weereens geweier om vonnis toe te staan en het die aangeleentheid verwys na die Hooggeregshof met verwysing na reël 31(5)(b)(vi) van die Uniform reëls.⁷²⁴

Die volgende vraag het ontstaan:

*“The question which the registrar wanted determined, was whether he had jurisdiction to deal with applications for default judgment governed by the National Credit Act 34 of 2005(“the Act”) in cases where the defendants are resident or employed or the subject property is situated in the jurisdiction of another court.”*⁷²⁵

Die griffier wou gehad het dat die hof die volgende moet bepaal:⁷²⁶

- of die griffier oor jurisdiksie beskik om te handel met aansoeke vir vonnis by verstek ingevolge die NKW in aangeleenthede waar die verweerder woonagtig is of werksaam is of waar die eiendom tersake geleë is in die jurisdiksiegebied van 'n ander hof;

⁷²⁰ *Nedbank Ltd v Mateman*(2008) 1 All SA 593 (T).

⁷²¹ Sien Van Heerden 2008.4: 850-852.

⁷²² *Nedbank Ltd v Mateman*(2008) 1 All SA 593 (T).

⁷²³ *Nedbank Ltd v Mateman*(2008) 1 All SA 593 (T).

⁷²⁴ Reël 31(5)(b) bepaal die volgende:

Die Griffier mag-

- (i) 'n beslissing goedkeur soos versoek;
- (ii) 'n beslissing goedkeur vir 'n gedeelte van 'n eis slegs onder gewysigde terme;
- (iii) weier om 'n beslissing te gee of 'n gedeelte daarvan;
- (iv) 'n beslissing op 'n aansoek uitstel op voorwaardes soos die griffier goeddink;
- (v) 'n mondelinge of geskrewe aansoek versoek;
- (vi) versoek dat die aangeleentheid voor 'n ope hof verskyn.

⁷²⁵ Reël 31(5)(b).

⁷²⁶ *Nedbank Ltd v Mateman*(2008) 1 All SA 593 (T).

- en of die Hooggeregshof met konkurrente jurisdiksie, jurisdiksie het om die aangeleentheid aan te hoor;
- en of die Landdroshof oor jurisdiksie beskik.

Die vraag was dus of die NKW die jurisdiksie van die Hooggeregshof uitsluit en dus ook die jurisdiksie van die registrateur om te handel met 'n aansoek om vonnis by verstek of is die Hooggeregshof se jurisdiksie slegs gedeeltelik uitgesluit, en indien wel tot watter mate?⁷²⁷

Die hof het verwys na die jurisdiksie van die Hooggeregshof soos uiteengesit in artikel 169 van die Grondwet van die Republiek van Suid Afrika van 1996 en artikel 19(1) en 19(3) van die Wet op Hooggeregshof 59 van 1959.⁷²⁸ Die hof het uitgewys dat ingevolge artikel 6 van die Wet op Hooggeregshof het die Transvaalse provinsiale en die Witwatersrand plaaslike afdeling oor konkurrente jurisdiksie beskik en dat dit gevestigde reg is dat die Hooggeregshof konkurrente jurisdiksie het met enige Landdroshof in sy jurisdiksiegebied.⁷²⁹ Dit is ook gevestigde reg dat 'n eiser 'n risiko loop om slegs kostes te verhaal op 'n Landdroshof skaal indien hy/sy in die Hooggeregshof dagvaar ingevolge 'n eis wat binne die jurisdiksiegebied van 'n Landdroshof val.⁷³⁰

Rakende die vraag oor die uitsluiting van die Hooggeregshof se jurisdiksie het die hof verwys na die persepsie teen so 'n uitsluiting of beperking.⁷³¹ Daar is geen uitdruklike bepalings in die NKW wat die jurisdiksie van die Hooggeregshof uitsluit nie en daarom ook nie dié van die griffier om te handel met aansoeke om vonnis by verstek toe te staan nie.⁷³² Die hof het verwys na artikel 3(7) van die NKW en het bepaal dat die Hooggeregshof se jurisdiksie asook die jurisdiksie van die griffier nie uitdruklik uitgesluit is ingevolge die NKW nie.⁷³³

Die vraag wat egter oorbly was of hierdie jurisdiksie uitgesluit was deur "*necessary implications*".⁷³⁴ Die hof het bevind dat die klousule in die kredietooreenkoms rakende toestemming deur die verbruiker tot die jurisdiksie van die Hooggeregshof wanneer die Landdroshof konkurrente jurisdiksie het, nie in hierdie geval plaasgevind het nie. Daar het egter 'n klousule bestaan wat gehandel het oor die toestemming tot die Landdroshof se

⁷²⁷ *Nedbank Ltd v Mateman*(2008) 1 All SA 593 (T).

⁷²⁸ *Nedbank Ltd v Mateman*(2008) 1 All SA 593 (T).

⁷²⁹ *Nedbank Ltd v Mateman*(2008) 1 All SA 593 (T).

⁷³⁰ Van Heerden 2008.4: 850-852.

⁷³¹ *Nedbank Ltd v Mateman*(2008) 1 All SA 593 (T).

⁷³² *Nedbank Ltd v Mateman*(2008) 1 All SA 593 (T).

⁷³³ *Nedbank Ltd v Mateman*(2008) 1 All SA 593 (T).

⁷³⁴ Van Heerden 2008.4: 850-852.

jurisdiksie en die eiser het bloot sy reg om die Hoogeregshof te nader uitgeoefen.⁷³⁵ Hierdie klousule was dus nie 'n onwettige bepaling in die kredietooreenkoms nie aangesien dit nie artikel 90(k)(vi)(aa) verbreek nie.⁷³⁶

Die hof het ook uitgewys dat aangeleenthede ingevolge NKW, die Landdroshof onbeperkte monetêre jurisdiksie verleen met verwysing na die bepalings van die NKW wat saamgelees moet word met artikel 29(1)(e) van die Wet op Landdroshof.⁷³⁷

6.3.2 Die probleem rakende watter hof jurisdiksie het om 'n kredietangeleentheid te hanteer indien die partye tot die kredietooreenkoms woonagtig of werksaam is binne verskillende jurisdiksiegebiede:

In die saak van *National Credit Regulator v Nedbank* was een van die besprekings die interpretasie van die NKW rakende jurisdiksie asook die funksie wat 'n skuldberader speel in die skuldherieningsproses spesifiek met verwysing na die hofprosedures.⁷³⁸ Met verwysing na laasgenoemde het Du Plessis J gaan kyk na die Wet op Landdroshof veral die artikels wat handel oor jurisdiksie asook die funksies van skuldberaders.⁷³⁹

In hierdie saak het die Kredietreguleerder versoek dat die Hof tot die bevinding moet kom dat die hof wat oor jurisdiksie oor die applikant beskik, wat in hierdie geval die skuldberader is, die hof is wat oor jurisdiksie beskik oor die aangeleentheid.⁷⁴⁰ Om laasgenoemde te kan verstaan is dit belangrik om te gaan kyk na wie die applikant en wie die respondent is in 'n aansoek om skuldheriening. Du Plessis J het hierdie konsep behoorlik verduidelik in sy beslissing. Volgens hom is die skuldberader die applikant en die verbruiker asook al sy/haar kredietverskaffers die respondente.⁷⁴¹ In die geval van 'n vennootskap het 'n Landdroshof jurisdiksie indien daardie vennootskap se besigheidsperseel binne die jurisdiksiegebied van die Landdroshof val of indien een van die lede van die vennootskap binne die Landdroshof se jurisdiksiegebied woonagtig is.⁷⁴²

⁷³⁵ *Nedbank Ltd v Mateman* (2008) 1 All SA 593 (T).

⁷³⁶ *Nedbank Ltd v Mateman* (2008) 1 All SA 593 (T).

⁷³⁷ *Nedbank Ltd v Mateman* (2008) 1 All SA 593 (T).

⁷³⁸ *The National Credit Regulator v Nedbank* (622/2004 & 500/2010) [2011] ZASCA 35 (28 Maart 2011).

⁷³⁹ *The National Credit Regulator v Nedbank* (622/2004 & 500/2010) [2011] ZASCA 35 (28 Maart 2011).

⁷⁴⁰ *The National Credit Regulator v Nedbank* (622/2004 & 500/2010) [2011] ZASCA 35 (28 Maart 2011).

⁷⁴¹ *The National Credit Regulator v Nedbank* (622/2004 & 500/2010) [2011] ZASCA 35 (28 Maart 2011).

⁷⁴² *The National Credit Regulator v Nedbank* (622/2004 & 500/2010) [2011] ZASCA 35 (28 Maart 2011).

Du Plessis het juis met spesifieke verwysing na bogenoemde tot die gevolgtrekking gekom dat indien alle partye tot die aansoek om skuldher siening nie toegestem het tot die jurisdiksie van 'n ander hof nie, is die Hof wat jurisdiksie het oor die verbruiker die enigste hof wat jurisdiksie het oor die aangeleentheid:

*"The general rule regarding jurisdiction is 'actor sequitur forum rei'. The plaintiff (or applicant) ascertains where the defendant (respondent) resides, goes to his forum, and serves him with the summons (notice of motion) there. Having regard to this general rule, an applicant must bring his or her application in the Magistrate's Court that has jurisdiction in respect of the person of the respondent. If there are more than one respondent, the application must ordinarily be brought in a Magistrate's Court that has jurisdiction over all the respondents."*⁷⁴³

Bogenoemde beslissing verklaar die onduidelikheid van jurisdiksie, maar nie so seer die probleem rakende jurisdiksie nie. Skuldberaders beskik nie net oor kliënte wat woonagtig of werksaam is binne hul jurisdiksiegebied nie.⁷⁴⁴ Wat egter plaasvind is dat verbruikers die beste skuldberaders nader wat beteken dat hierdie verkose skuldberaders nie altyd werksaam is in dieselfde jurisdiksiegebied as die verbruiker nie.⁷⁴⁵ Indien die skuldberader hulp wil verleen aan die verbruiker moet die skuldberader korrespondente aanstel binne die jurisdiksiegebied waar die verbruiker woonagtig is of die skuldberader moet na die jurisdiksiegebied waar die verbruiker woonagtig is reis ten einde hulp te verleen aan die verbruiker.⁷⁴⁶

Een van die vrae wat geopper was in hierdie saak was juis of 'n skuldberader wie 'n voorstel verwys het na 'n Landdroshof ingevolge artikel 86(8)(b), geregtig is om bewyse en argumente te verskaf ter ondersteuning van sy/haar voorstel in enige verhoor ingevolge artikel 87 van die NKW?⁷⁴⁷ Du Plessis J het bevind dat 'n skuldberader die funksie van 'n amptenaar in die hof rakende artikel 86 aangeleenthede vervul.⁷⁴⁸ Die skuldberader beskik oor 'n neutrale funksie.⁷⁴⁹ Daar is geen rede hoekom die skuldberader nie 'n submissie mag maak rakende sy/haar voorstel nie, aangesien die skuldberader oor genoegsame inligting

⁷⁴³ *National Credit Regulator v Nedbank* 2009. See also *Sciaccero & Co v Central South African Railways* 1910 TPD 119.

⁷⁴⁴ Skrywe ontvang vanaf Zuné Coetzer op die 29ste Augustus 2011 waar sy vir my haar probleem rakende jurisdiksie asook die *National Credit Regulator v Nedbank* verduidelik het.

⁷⁴⁵ Skrywe ontvang vanaf Zuné Coetzer op die 29ste Augustus 2011.

⁷⁴⁶ Skrywe ontvang vanaf Zuné Coetzer op die 29ste Augustus 2011.

⁷⁴⁷ *The National Credit Regulator v Nedbank* (622/2004 & 500/2010) [2011] ZASCA 35 (28 Maart 2011).

⁷⁴⁸ *The National Credit Regulator v Nedbank* (622/2004 & 500/2010) [2011] ZASCA 35 (28 Maart 2011).

⁷⁴⁹ *The National Credit Regulator v Nedbank* (622/2004 & 500/2010) [2011] ZASCA 35 (28 Maart 2011).

beskik rakende die relevante feite om sodoende sy/haar voorstel te kan verduidelik wat hulp aan die hof sal kan verleen.⁷⁵⁰ 'n Skuldberader wie 'n voorstel verwys het na 'n Landdroshof ingevolge artikel 86(8)(b) van die NKW beskik oor die plig om die hof by te staan deur sodoende genoegsame bewyse te verskaf rakende die voorstel wat deur hom/haar voor die hof gebring is.⁷⁵¹

Dus, 'n skuldberader wat 'n aangeleentheid na 'n Landdroshof verwys ingevolge artikel 86(7)(c) en 86(8)(b) van die NKW, is verplig om beskikbaar te wees om hulp te verleen aan die hof met die verskaffing van bewyse of die maak van submissies en beantwoording van vrae as ondersteuning van die skuldberader se voorstel.⁷⁵²

Dit is juis om bogenoemde rede dat die Kredietreguleerder versoek het dat die Hof in die *National Credit Regulator v Nedbank* saak moet bevind dat die NKW op so 'n wyse geïnterpreteer moet word dat Hof wat jurisdiksie het oor die applikant, wat in hierdie geval die skuldberader is, die relevante hof sal wees om te nader. Sodoende sal skuldberaders dan meer kliënte kan help ongeag waar die verbruiker woonagtig of werksaam is. Du Plessis J het egter nie so 'n bevinding gemaak nie en dus trek skuldberaders weereens aan die kortste end, wat weereens tot verhoogde kostes lei aangesien 'n skuldberader verplig is om teenwoordig te wees tydens die skuldheriensingsaansoek en hofverrigtinge. Indien 'n skuldberader nie werksaam is binne dieselfde jurisdiksiegebied van die verbruiker nie, gaan dit beteken dat die skuldberader korrespondente moet aanstel en dan moet reis na die relevante hof wanneer die aangeleentheid op die rol geplaas word. Dit beteken dus meer kostes vir 'n verbruiker wat weereens nie die doel van die NKW bevorder nie.

6.4 Gevolgtrekking:

Uit bogenoemde bespreking is dit duidelik dat die NKW nie duidelikheid verskaf rakende watter howe oor jurisdiksie beskik om kredietangeleenthede aan te hoor nie.⁷⁵³ Weens hierdie onduidelikheid het kredietverskaffers bloot na terminasie van skuldheriensing voortgegaan om 'n kredietooreenkoms af te dwing deur 'n aksie in 'n Hooggeregshof in te stel. In hierdie hoofstuk was daar gekyk na verskeie sake ten einde vas te stel watter hof

⁷⁵⁰ *The National Credit Regulator v Nedbank* (622/2004 & 500/2010) [2011] ZASCA 35 (28 Maart 2011).

⁷⁵¹ *The National Credit Regulator v Nedbank* (622/2004 & 500/2010) [2011] ZASCA 35 (28 Maart 2011).

⁷⁵² *The National Credit Regulator v Nedbank* (622/2004 & 500/2010) [2011] ZASCA 35 (28 Maart 2011).

⁷⁵³ *Absa Bank Limited v Myburg* saaknommer 31827/2007.; *Nedbank Ltd v Mateman* (2008) 1 All SA 593 (T); *The National Credit Regulator v Nedbank* (622/2004 & 500/2010) [2011] ZASCA 35 (28 Maart 2011).

genader kan word met betrekking to kredietaangeleenthede. Natuurlik wil verbruikers en skuldberaders eerder kredietaangeleenthede in 'n Landdroshof afhandel aangesien hierdie hof se kostes meer aanvaarbaar is vir verbruikers, maar wat egter plaasvind is dat kredietverskaffers krediетоoreenkomste afdwing in 'n Hooggeregshof aangesien die NKW die jurisdiskie van 'n Hooggeregshof nie uitdruklik uitsluit nie.⁷⁵⁴ Wat nog verder plaasvind is dat kredietverskaffers krediетоoreenkomste afdwing in 'n hof waarbinne slegs die verskaffer woonagtig of werksaam is en nie die verbruiker of skuldberader nie.⁷⁵⁵ Dus het daar 'n verdere probleem ontstaan rakende watter hof jurisdiskie beskik indien die partye tot die krediетоoreenkoms nie woonagtig of werksaam is binne dieselfde jurisdiskiegebied nie.⁷⁵⁶

Die rede vir hierdie onduidelikhede is dat die NKW nie oor spesifieke jurisdiskie bepalings of 'n definisie van "hof" beskik nie.⁷⁵⁷ In die NKW self word die woord "hof" dikwels gebruik, waar verbruikershof slegs in 'n paar spesifieke insidente gebruik word.⁷⁵⁸ Daar word dus gevind dat die woord "hof" in sy algemene betekenis kan verwys na enige hof.⁷⁵⁹

Die NKW bevat verskeie bepalings wat spesifiek bepaal dat 'n aangeleentheid in die Landdroshof aangehoor moet word. Artikel 86(8) bepaal dat 'n skuldberader wat 'n voorstel in terme van artikel 86(7)(b) maak, in omstandighede waar artikel 86(8)(a) nie van toepassing is nie, die aangeleentheid moet verwys na die Landdroshof.⁷⁶⁰ Artikel 86(9) bepaal dat indien 'n skuldberader 'n aansoek van die hand wys ingevolge artikel 86(7)(a), kan die verbruiker, met verlof van die Landdroshof, die Landdroshof direk nader in die voorgeskrewe wyse en vorm vir 'n bevel soos uiteengesit in artikel 86(7)(c).⁷⁶¹ Artikel 86(11) bepaal dat indien 'n kredietverbruiker kennis gegee het om die skuldheriensingsproses te termineer soos uiteengesit in artikel 86(10), die Landdroshof wat die aangeleentheid aanhoor 'n bevel kan maak dat die skuldheriensing voortgesit moet word op enige voorwaardes wat die hof inagneem as genoegsaam indie omstandighede.⁷⁶²

Artikel 87 van die NKW bevat die opskrif "*Magistrates' Court may re-arrange consumer's obligations*" en verwys na 'n voorstel ingevolge artikel 86(8)(b) en 'n aansoek ingevolge

⁷⁵⁴ *The National Credit Regulator v Nedbank* (622/2004 & 500/2010) [2011] ZASCA 35 (28 Maart 2011). Van Heerden en Otto 2007.4: 668-669; Van Heerden 2008.4: 841-855.

⁷⁵⁵ *Absa Bank Limited v Myburg* saaknommer 31827/2007.; *Nedbank Ltd v Mateman* (2008) 1 All SA 593 (T).

⁷⁵⁶ *The National Credit Regulator v Nedbank* (622/2004 & 500/2010) [2011] ZASCA 35 (28 Maart 2011).

⁷⁵⁷ Van Heerden 2007.4: 668-669.

⁷⁵⁸ Van Heerden 2007.4: 668-669.

⁷⁵⁹ Van Heerden 2007.4: 668-669.

⁷⁶⁰ Van Heerden 2008.4: 844.

⁷⁶¹ Van Heerden 2008.4: 844.

⁷⁶² Van Heerden 2008.4: 844.

artikel 86(9).⁷⁶³ Artikel 127(8)(a) bepaal dat wanneer 'n verbruiker versuim om 'n uitstaande balans ingevolge artikel 127(7) binne tien besigheidsdae na die ontvangs van 'n aanmaning te betaal, die kredietverskaffer mag voortgaan met verrigtinge ingevolge die Wet op Landdroshof vir 'n bevel wat die kredietooreenkoms afdwing.⁷⁶⁴

Die Landdroshof beskik verder oor die jurisdiksie om enige strawwe toe te staan in artikel 161.⁷⁶⁵ Artikel 90(2)(k)(vi)(aa) bepaal dat 'n bepaling onwettig is indien dit namens die verbruiker toestem tot die jurisdiksie van die Hooggeregshof indien die Landdroshof jurisdiksie het om die aangeleentheid aan te hoor of tot enige ander hof wat buite die jurisdiksiegebied van die konkurrente Landdroshof geleë is in die area waar die verbruiker woonagtig of werksaam is.⁷⁶⁶

Daar kan van bogenoemde afgelei word dat die wetgewer bedoel het dat meeste aangeleenthede ingevolge die NKW in die Landdroshof besleg moet word. 'n Argument wat laasgenoemde steun is dat die Landdroshof tradisioneel skuldinvorderingshof is met verskeie prosedures vir skuldafdwining en dat die inagneming van koste, die Landdroshof goedkoper sal wees wat laasgenoemde dan meer aanbeveelbaar maak vir verbruikers wat oorbelas is met skuld.⁷⁶⁷

So 'n interpretasie gee ook effek aan die doel van die NKW soos uiteengesit in artikel 3, naamlik om verbruikers te beskerm deur die verskaffing van 'n konsikwente sisteem van skuldherstrukturering, afdwining en bevindings. Die vraag wat egter steeds geopper word is of daar aangeneem kan word of die die wetgewer se bedoeling was om die jurisdiksie van die Hooggeregshof uit te skakel rakende aangeleenthede wat voortspuit uit die NKW. 'n Vol-bank van die Transvaalse provinsiale afdeling het hierdie vraag aangespreek in *Nedbank Ltd en Mateman*.⁷⁶⁸ In hierdie saak het die griffier van die Transvaalse provinsiale afdeling die hofgenader met 'n versoek vir die spesifieke interpretasie van artikels 90 en 127 van die NKW.⁷⁶⁹

⁷⁶³ Van Heerden 2008.4: 844.

⁷⁶⁴ Van Heerden 2008.4: 844.

⁷⁶⁵ Van Heerden 2008.4: 844.

⁷⁶⁶ Van Heerden 2008.4: 844.

⁷⁶⁷ Van Heerden 2008.4: 842.

⁷⁶⁸ *Nedbank Ltd v Mateman*(2008) 1 All SA 593 (T).

⁷⁶⁹ *Nedbank Ltd v Mateman*(2008) 1 All SA 593 (T).

Die interpretasie wat die griffier versoek het was of hy jurisdiskie gehad het om aansoeke vir verstek-vonnis ingevolge die NKW te kan hanteer, in aangeleenthede waar die verweerder woonagtig is of werksaam is binne die jurisdiksiegebied van 'n Landdroshof.⁷⁷⁰

Die Hof het bepaal dat die griffier se vraag daarop neergekom het of die NKW die jurisdiksie van die Hooggeregshof uitsluit en dus ook die jurisdiksie van die griffier om aansoeke om verstekvonnis te hanteer.⁷⁷¹ Die Hof het in hierdie aangeleentheid bepaal dat daar geen indikasie is van 'n uitsluitlike bepaling in die NKW wat die jurisdiksie van die Hooggeregshof uitsluit nie en het verder bevind dat die Hooggeregshof nie jurisdiksie verloor het in aangeleenthede waar die Landdroshof konkurrente jurisdiksie het nie.⁷⁷²

Die hof het bevind dat artikel 9 van die NKW geen effek op die jurisdiskie van die Hooggeregshof het nie en dat die Hoër hof jurisdiksie het ingevolge die Wet op Hooggeregshofe.⁷⁷³ Sonder om die bepalings van artikel 127 te gaan ondersoek, het die Hof ook tot die gevolgtrekking gekom dat artikel 127 bloot 'n meganisme is vir die oorhandiging van goedere en nie handel oor die jurisdiksie van die Hooggeregshof of die uitsluiting daarvan nie.⁷⁷⁴

Uit bogenoemde bespreking is dit duidelik dat verbruikers asook skuldberaders wou bewys dat die Landdroshof oor uitsluitlike jurisdiksie beskik rakende sake wat handel oor die NKW met verwysing na artikel 90 en 127 van die Wet.⁷⁷⁵ Die rede hiervoor was dat dit skuldberaders die gemoedsrus sou gee dat geen kredietverskaffer 'n kredietooreenkoms sal kan afdwing in 'n Hooggeregshof na terminasie nie en gevolglik die kosteprobleem ook nie meer tersake sal wees nie.

Daar is egter bewys dat 'n Hooggeregshof ook oor jurisdiksie beskik oor kredietangeleenthede met verwysing na die Wet op Hooggeregshofe 59 van 1959 wat onder andere bepaal dat 'n provinsiale of plaaslike afdeling jurisdiksie het oor alle persone sowel as hul misdrywe indien hul binne die hof se jurisdiksie val.⁷⁷⁶

Daar is ook verwys na artikel 169 van die Grondwet wat bepaal dat 'n Hooggeregshof jurisdiksie het oor enige aangeleentheid behalwe, 'n aangeleentheid waaroor slegs die

⁷⁷⁰ *Nedbank Ltd v Mateman* (2008) 1 All SA 593 (T).

⁷⁷¹ *Nedbank Ltd v Mateman* (2008) 1 All SA 593 (T).

⁷⁷² *Nedbank Ltd v Mateman* (2008) 1 All SA 593 (T).

⁷⁷³ *Nedbank Ltd v Mateman* (2008) 1 All SA 593 (T).

⁷⁷⁴ *Nedbank Ltd v Mateman* (2008) 1 All SA 593 (T).

⁷⁷⁵ Van Heerden 2008.4:854-855.

⁷⁷⁶ Wet op Hooggeregshofe 59 van 1959: artikel 19.

Grondwethof 'n besluit kan neem of 'n aangeleentheid wat deur die Parlement verwys word na 'n ander hof met dieselfde status as die Hooggeregshof en enige ander aangeleentheid wat nie verwys word na 'n ander hof deur die Parlement nie.⁷⁷⁷

Wanneer daar ook aandagtig na artikels 90 en 127 van die NKW gekyk word, blyk dit duidelik dat die NKW nie die jurisdiksie van die Hoër howe uitsluit nie, maar slegs die Landdroshof noem as addisionele opsie bloot weens koste-oorwegings vir die eiser en verweerder.⁷⁷⁸

Daar is dus bevind dat 'n kredietaangeleentheid in 'n Landdroshof sowel as in 'n Hooggeregshofaangehoor kan word aangesien die betrokke howe jurisdiksie het ingevolge artikel 6 van die Wet op Hooggeregshowe.⁷⁷⁹ Die Hooggeregshof het jurisdiksie oor enige sake wat ook aangehoor kan word deur 'n Landdroshof indien die aangeleentheid binne die jurisdiksiegebied van eersgenoemde hof val.⁷⁸⁰ Dus is die Landdroshof nie die enigste hof met jurisdiksie rakende sake wat handel oor die NKW nie.⁷⁸¹ Wat verder in die *National Credit Regulator v Nedbank* bevind is, is dat 'n hof wat jurisdiksie het oor die respondent, wat in hierdie geval die verbruiker en kredietverskaffers is, die relevante hof is om die aangeleentheid te hanteer.⁷⁸² Dus moet skuldberaders wat kliënte reg oor Suid-Afrika het, korrespondente aanstel indien 'n aansoek ingestel moet word in 'n hof waar die skuldberader nie woonagtig of werksaam is nie en moet daardie skuldberader na daardie hof toe reis wanneer die aansoek aangehoor word.

Albei bogenoemde bevindings beteken meer kostes vir 'n verbruiker. Die feit bly staan dat daar nie tyd is om te verkwis wanneer dit kom by skuldhersiening nie. 'n Skuldberader het 60 besigheidsdae vanaf datum van die ondertekening van die Vorm 17.1 tot en met die verkryging van 'n hofbevel.⁷⁸³ Dit spreek vanself dat hierdie tydperk alreeds onmoontlik is om aan te voldoen en geskille rondom jurisdiksie asook bekommernisse oor die nodige koste die situasie net vererger. In die geval wanneer kredietverskaffers wel skuldhersiening getermineer het, gaan hul voort met die betekening van 'n dagvaarding in die Hooggeregshof wat tot dusver nie as onregmatig gesien kan word nie aangesien daar bewys is dat Hooggeregshowe jurisdiksie het om met kredietaangeleenthede te handel.⁷⁸⁴ Dus is daar duidelikheid in die interpretasie van die relevante artikels in die NKW rakende

⁷⁷⁷ Grondwet van die Republiek van Suid-Afrika 108 van 1996: artikel 169.

⁷⁷⁸ Van Heerden 2008.4:854-855.

⁷⁷⁹ Wet op die Hooggeregshowe 59 van 1959.

⁷⁸⁰ Van Heerden 2008.4:854-855.

⁷⁸¹ Van Heerden 2008.4:854-855.

⁷⁸² *The National Credit Regulator v Nedbank* (622/2004 & 500/2010) [2011] ZASCA 35 (28 Maart 2011).

⁷⁸³ Sien hoofstuk 4: paragraaf 4.2.4.

⁷⁸⁴ Van Heerden 2008.4:854-855.

jursidiskie, maar nou sit skuldberaders asook verbruikers met 'n verdere probleem aangesien daar nie voorsiening gemaak word vir gratis regshulp vir verbruikers indien hul 'n aksie moet gaan teenstaan in die Hooggeregshof nie of vir reiskostes of kostes vir korrespondente indien skuldberaders nie woonagtig of werksaam is in die jurisdiksiegebied waarbinne die aansoek ingestel moet word nie.

Wanneer daar gekyk word na die koste struktuur van 'n skuldberader is dit duidelik dat enige regsgeding buite die normale skuldherieningsproses, onnodige geld kos vir skuldberaders wat gevolglik onnodige geld kos vir die verbruiker.⁷⁸⁵ Bogenoemde jurisdiksie probleme moet dus aan beantwoord word in die konteks van die wetgewer se bedoeling om die las van die oorbelaste verbruiker te verlig. Met verwysing na die skuldherverdeling, bevat die NKW duidelike bepalinge in artikel 86 en 87 wat uitsluitlike jurisdiksie aan Landdroshof toegee.⁷⁸⁶ Artikel 127(8) bevat ook hierdie duidelike bepaling en daar kan dus geen twyfel wees dat die wetgewer die bedoeling gehad het dat kredietaanleenthede aangehoor asook afgehandel moet word in 'n Landdroshof nie.⁷⁸⁷

Soos reeds bespreek het die wetgewer die monetêre beperking van Landdroshof verhoog juis met die doel dat alle kredietaanleenthede in die Landdroshof aangehoor moet word.⁷⁸⁸ Daar kan dus gevra word waarom die wetgewer al daardie moeite sou aangegaan het om die monetêre beperking van die Landdroshof te verhoog indien hy nie die bedoeling gehad het dat kredietaanleenthede in die Landdroshof besleg kan word en dit dus nie nodig is om die Hooggeregshof te nader nie.⁷⁸⁹

Die gevolgtrekking sal dan wees dat die wetgewer se bedoeling met die NKW was dat die verbruiker gedagvaar moet word in die Landdroshof waar hy/sy woonagtig is of waar hy/sy werksaam is en nie in die Hooggeregshof nie.⁷⁹⁰ Die feit bly staan dat indien die wetgewer nie uitsluiting van die jurisdiksie van die Hooggeregshof uitdruklik gemeld het nie, daar nie bevind kan word dat die Landdroshof oor uitsluitlike jurisdiksie geskik nie.⁷⁹¹ Wat egter hierdie probleem finaal kan oplos is die konsep van "*good faith*". Indien verbruikers, skuldberaders asook kredietverskaffers hul aksies meet aan die verpligting wat aan hul opgelê is in die NKW naamlik dat hul ten alle tye in volle samewerking en in "*good faith*" moet optree tydens die skuldherieningsproses, sal kredietverskaffers nie aksies instel in 'n

⁷⁸⁵ Scholtz ea 2008: 11-11. Skedule 2 van die Regulasies.

⁷⁸⁶ Van Heerden 2008.4:844.

⁷⁸⁷ Van Heerden 2008:844.

⁷⁸⁸ Van Heerden 2008.4:854-855.

⁷⁸⁹ Van Heerden 2008.4:854-855.

⁷⁹⁰ Van Heerden 2008.4:854-855.

⁷⁹¹ Van Heerden 2008.4:854-855.

Hooggeregshof nie aangesien dit die skuldherieningsprosedure sal belemmer.⁷⁹² Laasgenoemde kan dan ook weereens 'n rede wees wat verskaf kan word deur 'n skuldberader tydens 'n artikel 86(11) verhoor, sodat die skuldherieningsprosedure voortgesit kan word.

Dus maak dit nie saak watter bevindings gemaak word rakende die interpretasie van die NKW nie – indien die partye tot 'n kredietaanleentheid nie in “*good faith*” saamwerk nie gaan die NKW nie aan sy doel kan voldoen nie. Daarom het die wetgewer die plig op skuldberaders, verbruikers asook kredietverskaffers geplaas om in “*good faith*” saam te werk en indien dit sou voorkom dat een van die partye nie hul samewerking gee nie kan skuldheriening ingevolge artikel 86(11) voortgesit word in die geval van die kredietverskaffer, kan skuldheriening nie toegestaan word nie in die geval van die verbruiker en kan 'n skuldberader se lisensie om as laasgenoemde dienste te lewer, weggeneem word.⁷⁹³

⁷⁹²Nasionale Kredietwet 34 van 2005: artikel 86(5)(b).

⁷⁹³Nasionale Kredietwet: artikel 86(5)(b).

HOOFSTUK 7

KOSTE IMPLIKASIES

*"The purposes of this Act are to protect consumers, by addressing and preventing over-indebtedness of consumers, and providing mechanisms for resolving over-indebtedness based on the principle of satisfaction by the consumer of all responsible financial obligations; providing for a consistent and accessible system of consensual resolution of disputes arising from credit agreements"*⁷⁹⁴

7.1 Inleiding:

Soos reeds bespreek in hoofstuk 5 en 6 van hierdie studie blyk dit duidelik dat onduidelikhede in die NKW lei tot voormelde probleme rakende terminasie asook jurisdiske wat 'n hewige koste implikasie inhou vir verbruikers asook hul skuldberaders.

Indien 'n kredietverskaffer skuldher siening termineer aangesien die skuldberader versuim het om binne 60 besigheidsdae na aansoek om skuldher siening 'n bevel te verkry wat bevestig dat die verbruiker onder skuldher siening geplaas is, gaan kredietverskaffers voort om 'n kredietooreenkoms af te dwing.⁷⁹⁵

Soos gesien in hoofstuk 5 word skuldher siening getermineer deur die stuur van 'n skrywe aan die verbruiker, skuldberader asook die Nasionale Kredietreguleerder waarop die kredietverskaffer ingevolge artikel 86(10) die skuldher siening termineer. In meeste gevalle ignoreer die verbruiker hierdie kennisgewing en wanneer die aansoek om skuldher siening op die rol geplaas word, steun die kredietverskaffer bloot op hierdie kennisgewing en kan die skuldher siening nie voortgaan nie.⁷⁹⁶ Nadat hierdie artikel 86(10) kennisgewing aan die verbruiker gestuur word gaan kredietverskaffers voort met die afdwinging van 'n kredietooreenkoms in die Hooggeregshof aangesien hul nie verplig word deur die NKW om die aangeleentheid in die Landdroshof voort te sit nie.⁷⁹⁷ Om hierdie aksie te verdedig moet 'n skuldberader die dienste van 'n advokaat of prokureur met versyningsbevoegdheid aanstel en in meeste gevalle word 'n aksie ook ingestel in die Hooggeregshof wat jurisdiske het oor die applikant wat die kredietverskaffer is en moet die skuldberader en verbruiker nog na die betrokke Hooggeregshof toe reis ook.

⁷⁹⁴ Nasionale Kredietwet 34 van 2005: artikel 3(g)-(i).

⁷⁹⁵ Sien hoofstuk 5.

⁷⁹⁶ Sien hoofstuk 5.

⁷⁹⁷ Van Heerden 2008.4:854-855.

Aangesien bogenoemde aksie geopponeer moet word en in meeste gevalle soos gesien in hoofstuk 5, die Regter die aangeleentheid terug verwys na die Landdroshof sodat die aansoek om skuldher siening voort kan gaan, moet albei partye steeds hul eie regskostes betaal wat beteken dat 'n verbruiker die kostes van 'n advokaat en/of prokureur moet betaal volgens die Hooggeregshof skaal.⁷⁹⁸ Dit is dus duidelik dat hierdie skuldher sieningsprosedure dan baie duur word vir 'n verbruiker en kan daar dus tot die gevolgtrekking gekom word dat die verbruiker in dieselfde finansiële krisis sou gewees het indien hy/sy nie aansoek gedoen het vir skuldher siening nie.

Bogenoemde stelling sal dan beteken dat die inwerkingtreding van die NKW glad nie nodig was nie want hierdie skuldher sieningsprosedure verlig geensins 'n verbruiker se finansiële probleme nie. Hierdie probleem is uiters belangrik aangesien skuldher siening nie 'n finansiële risiko mag wees vir 'n verbruiker nie. Die NKW het inwerking getree om verbruikers op die goedkoopste wyse moontlik behulpsaam te wees, daarom is die beroep skuldberading geskep aangesien die dienste van 'n skuldberader baie goedkoper is as dié van 'n prokureur. Dit is egter nie die moeite werd om 'n skuldberader te nader indien die dienste van 'n prokureur asook advokaat inelkgeval benodig gaan word om 'n aksie in die Hooggeregshof te verdedig wat in die eerste plek nie moes plaasvind het nie aangesien die skuldher sieningsproses juis daargestel is om litigasie te voorkom.

7.2 Bespreking van koste struktuur:

Skuldberaders is geregtig om 'n fooi soos vasgestel deur DCASA vanaf die verbruiker te verhaal vir die uitvoering van hul dienste.⁷⁹⁹

Bylae 2 van die Regulasies bepaal dat 'n skuldberader die volgende fooie mag ontvang vanaf verbruikers wie se bruto inkomste meer is as R2500.00 per maand of wie se huishoudelike inkomste meer is as R3500.00:⁸⁰⁰

- (a) 'n Aansoekfooie van R50.00 vanaf die verbruiker

⁷⁹⁸ Soos duidelik voorkom in die volgende sake: ook *Collett v Firstrand Bank Ltd* (766/2010) [2011] ZASCA 78 (27 May 2011); *SA Taxi Securitisation (Pty) Ltd v Nako & others* [2010] ZAECBHC 4; *Firstrand Bank Ltd v Fillis* 2010 (6) SA 565 (ECD); *Firstrand Bank Ltd v Evans* (2010) ZAECPEHC 55; *Firstrand Bank Ltd t/a First National Bank v Seyffert* 2010 (6) SA (GSJ). *Wesbank a division of Firstrand Ltd v Papier (with the NCR as Amicus Curiae)* 2011 (2) SA 395 (WCC); *Collett v Firstrand Bank* (766/2010) [2011] ZASCA 78 (27 Mei 2011); *Standard Bank of South Africa Ltd v Kruger*; *Standard Bank of South Africa Ltd v Pretorius* 2010 (4) SA 635 (GSJ); *Firstrand Bank Ltd v Evans* (2010).

⁷⁹⁹ Scholtz ea 2008: 11-11. Skedule 2 van die Regulasies.

⁸⁰⁰ Scholtz ea 2008: 11-11.

- (b) 'n *Rejection* fooi van R300.00 (BTW uitgesluit) indien artikel 86(7)(a) van toepassing is op die verbruiker
- (c) 'n Rekonstruksiefooi van minder as die eerste paalement van die skuldherverdelingsooreenkoms of R3000.00 (BTW uitgesluit) in die geval wanneer 'n verbruiker se aansoek goedgekeur is in terme van artikel 86(7)(b)&(c).

DCASA maak voorsiening vir 'n fooi wat verhaal kan word vanaf die verbruiker vir die betaling van enige regs-kostes indien dit van toepassing is.⁸⁰¹ Die betaling van resg-kostes mag slegs vanaf die verbruiker verhaal word indien dit aan die verbruiker verduidelik word voor die aanvang van die skuldher-siening.⁸⁰²

DCASA voorsien ook 'n sekere bedrag aan skuldberaders wat gebruik moet word vir regson-kostes om 'n prokureur aan te stel om hulp te verleen met die opstel van prosesstukke asook om te verskyn met die aanhoor van die aansoek om skuldher-siening.⁸⁰³

7.3 Bespreking van probleem:

Soos reeds verduidelik word daar onduidelikhede in die NKW gevind veral met betrekking tot terminasie asook jurisdiksie en ongelukkig ly skuldberaders asook verbruikers daaronder aangesien dit weens hierdie probleme verbruikers asook skuldberaders meer geld uit die sak jaag om die skuldher-sieningsproses toe te pas.⁸⁰⁴ Dit is baie belangrik om te onthou dat skuldher-siening plaasvind wanneer 'n verbruiker oorbelaas is of wanneer daar krediet op 'n roekelose wyse aan die verbruiker verskaf is.⁸⁰⁵ Juis om hierdie rede het die NKW 'n fooi-estruktuur verskaf wat selfs die armste verbruiker sal kan bekostig – en om eerlik te wees sou skuldher-siening baie goedkoop gewees het indien die prosedure gewerk het volgens die bedoeling waarmee die wetgewer dit opgestel het.

Soos reeds bespreek in Hoofstuk 5 het kredietverskaffers die reg om 'n kredietooreenkoms af te dwing in die Hooggeregshof indien die verbruiker se tydbepanking soos voorgeskryf in artikel 86(10) verstryk het. In meeste gevalle, soos bespreek in hoofstuk 5, het die Hooggeregshof gevind dat die aangeleentheid moet afstaan sodat die verbruiker wie se aansoek om skuldher-siening alreeds op die rol geplaas is, die geleentheid gegun word om

⁸⁰¹ Skedule 2 van die Regulasies.

⁸⁰² Skedule 2 van die Regulasies.

⁸⁰³ Skedule 2 van die Regulasies.

⁸⁰⁴ Sien hoofstuk 5 en 6.

⁸⁰⁵ Nasionale Kredietwet 34 van 2005: artikel 86(1).

sy/haar aansoek af te handel.⁸⁰⁶ Ongeag laasgenoemde bly die koste implikasie nogsteeds 'n probleem, aangesien die verbruiker kostes soos voorgeskryf in die Hooggeregshoftariewe gaan moet dek ter verdediging van die aangeleentheid.

Om te kan verskyn in die Hooggeregshof het 'n verbruiker en skuldberader 'n prokureur met verskyningsbevoegdheid in die Hooggeregshof of 'n advokaat nodig om die aangeleentheid te verdedig. Laasgenoemde plaas 'n geweldige koste implikasie op die verbruiker wat dan weer probleme veroorsaak in die skuldherieningsproses wat later meer volledig bespreek gaan word. 'n Verdere koste implikasie vir 'n verbruiker is die feit dat 'n aangeleentheid ingestel moet word in 'n hof met die nodige jurisdiksie. Daar is bevind in die saak van *National Credit Regulator v Nedbank* dat indien alle partye tot die aansoek om skuldheriening nie toegestem het tot die jurisdiksie van 'n ander hof nie, is die Hof wat jurisdiksie het oor die respondent, wat in die geval die verbruiker asook kredietverskaffers is, die enigste hof is wat jurisdiksie het oor die aangeleentheid.⁸⁰⁷

Dit beteken eerstens dat 'n skuldberader 'n aansoek om skuldherverdeling moet liasseer in die Landdroshof waar die verbruiker asook al die kredietverskaffers woonagtig is of waar die kredietverskaffers se hoofplek van besigheid is.⁸⁰⁸ Weens laasgenoemde word skuldheriening 'n groot koste implikasie vir verbruikers aangesien skuldberaders nie altyd woonagtig is in die jurisdiksiegebied van die verbruiker nie en moet die skuldberader 'n korrespondent aanstel asook reis na die relevante hof wanneer die aansoek aangehoor word.

Die Kredietreguleerder het juis in die *National Credit Regulator v Nedbanksaak* versoek dat die Hof die NKW so moet interpreteer dat die relevante hof om te nader rakende kredietangeleenthede die hof moet wees waar die applikant, naamlik die skuldberader, woonagtig en/of werksaam is aangesien skuldberaders kliënte regoor Suid-Afrika het en nie net binne hul jurisdiksiegebied nie.⁸⁰⁹

Du Plessis J het egter tot die gevolgtrekking gekom dat die skuldberader wat die aansoek verwys in die skuldherieningsprosedure ingevolge artikel 86(7)(c), artikel 86(8)(b) en artikel

⁸⁰⁶ Soos duidelik voorkom in die volgende sake: ook *Collett v Firststrand Bank Ltd* (766/2010) [2011] ZASCA 78 (27 May 2011); *SA Taxi Securitisation (Pty) Ltd v Nako & others* [2010] ZAECHC 4; *Firststrand Bank Ltd v Fillis* 2010 (6) SA 565 (ECD); *Firststrand Bank Ltd v Evans* (2010) ZAECHC 55; *Firststrand Bank Ltd t/a First National Bank v Seyffert* 2010 (6) SA (GSJ). *Wesbank a division of Firststrand Ltd v Papier (with the NCR as Amicus Curiae)* 2011 (2) SA 395 (WCC); *Collett v Firststrand Bank* (766/2010) [2011] ZASCA 78 (27 Mei 2011); *Standard Bank of South Africa Ltd v Kruger*; *Standard Bank of South Africa Ltd v Pretorius* 2010 (4) SA 635 (GSJ); *Firststrand Bank Ltd v Evans* (2010).

⁸⁰⁷ *The National Credit Regulator v Nedbank* (622/2004 & 500/2010) [2011] ZASCA 35 (28 Maart 2011).

⁸⁰⁸ *The National Credit Regulator v Nedbank* (622/2004 & 500/2010) [2011] ZASCA 35 (28 Maart 2011). Soos verduidelik deur Robert Lamont, Attorney at Burmeister, de Lange, Soni inc.

⁸⁰⁹ *The National Credit Regulator v Nedbank* (622/2004 & 500/2010) [2011] ZASCA 35 (28 Maart 2011).

88, die applikant is.⁸¹⁰ Die verbruiker en sy/haar kredietverskaffers is die respondente.⁸¹¹ Die praktiese probleem wat die Kredietreguleerder in hierdie aangeleentheid uitbeeld is dat daar baie aangeleenthede is waar een Landdroshof nie jurisdiksie sal hê oor die persoon van al die respondente nie en dat die skuldberader nie altyd woonagtig is in dieselfde jurisdiksiegebied as die verbruiker nie.⁸¹²

Du Plessis was egter van mening dat die applikant se probleem meer vermoedelik as werklik was. Artikel 28 van die Wet op Landdroshowe handel oor die hoewe se jurisdiksie rakende persone.⁸¹³ Artikel 28(1) lys die gronde rakende watter hof jurisdiksie sal hê ten opsigte van die persoon. Dit was egter belangrik was in hierdie aangeleentheid is die inleidende gedeelte van artikel 28(1) wat die volgende bepaal:⁸¹⁴

“Saving any other jurisdiction assigned to a court by this Act or by any other law, the persons in respect of whom the court shall have jurisdiction shall be the following and no other...”

Die antwoord op die applikant se probleem lê egter in die woorde *“or by any other law”*.⁸¹⁵ Ingevolge artikel 86(8)(b) van die NKW moet die skuldberader die aangeleentheid verwys na die Landdroshof en nie na 'n Landdroshof nie.⁸¹⁶ Die uitsluitlike doel van die NKW is dat die skuldberader die aangeleentheid moet verwys na 'n spesifieke Landdroshof en nie na enige Landdroshof van sy keuse nie.⁸¹⁷

Du Plessis het saamgestem met Mr Van Loggerenberg wat vir die eerste respondent opgetree het in hierdie aangeleentheid, dat die toepaslike Landdroshof die een is wat jurisdiksie het oor die persoon van die verbruiker.⁸¹⁸ Die rede hiervoor is omdat die doel van die skuldberadingsproses is om die verbruiker te beskerm wat oorbelaas is of aan wie roekelose krediet verskaf is. Indien die relevante Landdroshof nie ingevolge artikel 28 van die Wet op Landdroshowe oor jurisdiksie beskik oor die persoon van al die relevante kredietverskaffers nie, beteken dit nie dat geen Landdroshof jurisdiksie het om die aangeleentheid aan te hoor nie.⁸¹⁹

⁸¹⁰*The National Credit Regulator v Nedbank* (622/2004 & 500/2010) [2011] ZASCA 35 (28 Maart 2011).

⁸¹¹*The National Credit Regulator v Nedbank* (622/2004 & 500/2010) [2011] ZASCA 35 (28 Maart 2011).

⁸¹²*The National Credit Regulator v Nedbank* (622/2004 & 500/2010) [2011] ZASCA 35 (28 Maart 2011).

⁸¹³*The National Credit Regulator v Nedbank* (622/2004 & 500/2010) [2011] ZASCA 35 (28 Maart 2011).

⁸¹⁴*The National Credit Regulator v Nedbank* (622/2004 & 500/2010) [2011] ZASCA 35 (28 Maart 2011).

⁸¹⁵*The National Credit Regulator v Nedbank* (622/2004 & 500/2010) [2011] ZASCA 35 (28 Maart 2011).

⁸¹⁶*The National Credit Regulator v Nedbank* (622/2004 & 500/2010) [2011] ZASCA 35 (28 Maart 2011).

⁸¹⁷*The National Credit Regulator v Nedbank* (622/2004 & 500/2010) [2011] ZASCA 35 (28 Maart 2011).

⁸¹⁸*The National Credit Regulator v Nedbank* (622/2004 & 500/2010) [2011] ZASCA 35 (28 Maart 2011).

⁸¹⁹*The National Credit Regulator v Nedbank* (622/2004 & 500/2010) [2011] ZASCA 35 (28 Maart 2011).

Dus het Du Plessis J tot die gevolgtrekking gekom dat die term “die Landdroshof” soos voorkom in artikel 86(7)(c), artikel 86(8)(b) en artikel 87 van die NKW geïnterpreteer moet word om te beteken “die Landdroshof wat jurisdiksie het ingevolge die persoon van die verbruiker”.⁸²⁰

Dit spreek vanself dat bogenoemde ‘n geweldige koste implikasie op verbruikers het aangesien die verbruiker se skuldberader, regsverteenwoordiger asook indien nodig advokaat, na die Landdroshof met jurisdiksie in watter streek dit ookal mag wees, moet reis om ‘n aansoek te bring om skuldherverdeling.

Daar moet verstaan word dat DCASA slegs sekere fondse aan skuldberaders verskaf wat alreeds ‘n vordering is vanaf die R50 fooi soos voorgeskryf in die NKW, maar indien hierdie fondse uitgeput is moet die skuldberader ‘n aftrekking maak vanaf die verbruiker se maandelikse paaïement wat beteken dat kredietverskaffers daardie spesifieke maand nie ‘n betaling vanaf die skuldberader sal kan ontvang nie wat vir die ander kredietverskaffers tot die aansoek om skuldher siening ‘n geldige rede is vir terminasie.⁸²¹ Indien ‘n aftrekking van ‘n verbruiker se maandelikse paaïement nie uitgevoer kan word nie kan die skuldberader in die alternatief ‘n verdere fooi verhaal vanaf die verbruiker wat dit duidelik ook nie kan bekostig nie.⁸²²

Die punt van skuldher siening is om aan verbruikers wat oorbelaas is hulp te verleen op die goedkoopste wyse moontlik, aangesien hul juis nie oor genoeg fondse beskik om hul finansiële verpligtinge na te kom nie. Wat is dan die doel van skuldher siening indien daar inelkgeval addisionele fooie vanaf verbruikers verhaal moet word vir die aanstelling van prokureurs om hierdie ongeldige gedingvoering van kredietverskaffers te opponeer?

⁸²⁰ *The National Credit Regulator v Nedbank* (622/2004 & 500/2010) [2011] ZASCA 35 (28 Maart 2011).

⁸²¹ Onderhoud met Zuné Coetzer op 28 Februarie 2011 & onderhoud met Corrie Schoeman op 1 Maart 2011. Nasionale Kredietwet 34 van 2005: artikel 86(11) & artikel 88(3)(b)(ii).

⁸²² Nasionale Kredietwet: artikel 86(11). Onderhoud met Zuné Schoeman op 28 Februarie 2011 & onderhoud met Corrie Schoeman 1 Maart 2011.

7.4 Gevolgtrekking:

Die gevolge van die *National Credit Regulator v Nedbank* beslissing is dus om skuldher siening suksesvol te behartig kos dit skuldberaders asook verbruikers meer geld. Burmeister, De lange, Soni prokureurs wat al DRS se krediet aangeleenthede behartig vra die volgende fooie vir skuldberaders en hul kliënte na die *National Credit Regulator v Nedbank* beslissing.⁸²³

- In die geval wanneer verbruikers buite die jursidiksiegebied van Port Elizabeth woonagtig is beloop die fooiestruktuur as volg:

Slegs in aangeleenthede waar daar goeie kanse op sukses is en nadat 'n deposito van R1000.00 vir Landdroshof aangeleenthede en R2000.00 vir Hooggeregshof aangeleenthede betaal is, sal korrespondente aangestel word in die jursidiksiegebied waar die verbruiker woonagtig is. Hierdie deposito's word gebruik om die korrespondente se kostes te dek aangesien die opdraggewende prokureurs verantwoordelik is om korrespondente se kostes te betaal. Indien die betrokke kredietverskaffer aansoek doen om summierse vonnis en die dienste van 'n advokaat word benodig sal 'n verdere bedrag betaal moet word om die fooie van die advokaat te dek. Hierdie advokaat se fooie gaan betaal moet word voordat die advokaat gebreveteer kan word.

- In die geval van 'n aangeleentheid waar die verbruiker woonagtig is in Port Elizabeth en laasgenoemde Landdroshof het jursidiksie om die aangeleentheid aan te hoor en 'n hofbevel is nog nie gegee nie sal die fooiestruktuur as volg beloop:

In aangeleenthede waar daar goeie kanse op sukses is sal die verbruiker verteenwoordig word en DRS sal dan 'n faktuur verskaf vir die kostes van hul dienste. Indien 'n kredietverskaffer voorgegaan het met 'n summierse vonnis sal 'n onmiddellike betaling betaal moet word deur die verbruiker vir die advokaat se fooie.

- In die geval wanneer die verbruiker woonagtig is binne die jursidiksiegebied van Port Elizabeth Landdroshof en 'n hofbevel is toegestaan sal die fooiestruktuur as volg beloop:

Slegs in daardie aangeleenthede waar daar goeie kanse op sukses bestaan, sal die verbruiker bygestaan word en die fooie sal van die kredietverskaffer geëis word. Indien die

⁸²³ Skrywe ontvang vanaf Zuné Coetzer om die koste implikase van die *National Credit Regulator v Nedbank* se beslissing rakende jursidiksie te verduidelik.

aangeleentheid voortgaan tot 'n aansoek om summiere vonnis, sal 'n onmiddellike betaling gemaak moet word deur die verbruiker om die advokaat se fooie te dek.

Dit is dus duidelik dat hierdie terminasie en jurisdiksie probleme geweldige koste implikasie inhou vir verbruikers. Skuldberading wat onregmatig getermineer word, kredietooreenkomste wat afdwing word in Hooggeregshof waar nie die skuldberader of verbruiker woonagtig is nie, die beslissing van Du Plessis J dat 'n hof wat jurisdiksie het oor die verbruiker die relevante hof is om te nader, plaas geweldige druk op skuldberaders. Weens hierdie probleme vind skuldberaders dit baie moeilik om hul werk op 'n vinnige en goedkoop wyse te behartig. Die doel van die NKW was nie om 'n proses daar te stel wat op die ou einde net so stresvol asook onbekostigbaar soos litigasieprosedures is nie.

Comment [u1]: Herformuleer ASSEMBLIEF hierdie par. Ek verstaan nie en kan nie edit nie.

Dus is dit van uiterste belang vir verbruikers, skuldberaders asook kredietverskaffers om hul volle samewerking te gee met die skuldheriensingsproses sodat onnodige kostes asook onnodige tyd nie vermors word nie. Indien hierdie partye tot die skuldheriensingsproses in "good faith" optree sal kredietverskaffers nie skuldheriensing onnodig wil termineer nie, hul sal nie kredietooreenkomste afdwing in 'n Hooggeregshof binne hulle jurisdiksiegebied wat onbekostigbaar is vir verbruikers nie. Skuldberaders en verbruikers en kredietverskaffers moet poog om van dag een af volkome saam te werk en die doel van die NKW te probeer insien, want die feit bly staan dat hoe vinniger 'n verbruiker onder skuldheriensing geplaas word, hoe vinniger sal kredietverskaffers betaling ontvang.

Niks verhoed kredietverskaffers om hul regte ingevolge die NKW uit te oefen indien 'n skuldberader asook verbruiker versuim om hul verpligtinge in terme van die NKW na te kom nie, maar in die aangeleenthede soos bespreek in hierdie studie en wat meestal in die praktyk plaasvind moet verbruikers redelik optree. Dit is onredelik om skuldheriensing te termineer indien 'n skuldberader asook verbruiker als volgens die boek gedoen het en bloot in afwagting is vir die datum van verhoor. Dit is onredelik om 'n kredietooreenkoms af te dwing in 'n Hooggeregshof binne die jurisdiksiegebied van slegs die kredietverskaffer indien laasgenoemde weet dat 'n Landdroshof waar die aansoek om skuldheriensing ingedien is oor genoegsame jurisdiksie beskik om die kredietaanleentheid af te handel. Dit is hier waar die "good faith" konsep intree. Indien al drie partye tot die skuldheriensingsproses hul doen en late meet aan hul "good faith" verpligting, sal daar nie ongeldige terminasie probleme wees nie, daar sal nie onnodig in 'n Hooggeregshof in 'n ander jurisdiksiegebied 'n aksie ingestel word nie en sal skuldheriensing dus bekostigbaar bly vir verbruikers.

HOOFSTUK 8

GEVOLGTREKKING

Gedurende 2007 het die Nasionale Kredietwet 34 van 2005 in werking getree wat beide die Woekerwet 73 van 1968 asook die Wet op Kredietooreenkomste 75 van 1980 vervang het.⁸²⁴ Alhoewel die NKW alreeds gedurende Maart 2005 goedgekeur is, het die Wet eers inwerking getree op 1 Junie 2007.⁸²⁵

Suid-Afrika se eerste poging tot kredietwetgewing was die Woekerwet 73 van 1968.⁸²⁶ Hierdie wetgewing was geïmplimenteer in die era van apartheid en het daarom hewige probleme in die gesig gestaar rakende die finansiële uitsluiting van die land se meerderheid swart populasie.⁸²⁷ Weens ongereguleerde rente op mikro lenings wat gelei het tot krediet wat slegs verskaf was aan stedelike indiensgenome individue, het daar 'n verdeling gekom in die kredietindustrie aangesien lae inkomste persone uitgesluit was van die bank sektor asook formele krediet opsies.⁸²⁸

Met verwysing na bogenoemde asook na hoofstuk 3 van hierdie studie blyk dit duidelik dat daar hewige probleme ontstaan het uit die Woekerwet van 1968 asook die Wet op Kredietooreenkomste van 1980, naamlik onderandere onvolledige en verouderde wetgewing, oneffektiewe verbruikersbeskerming, spesifiek met verwysing na die 85 persent van die lae-inkomste populasie, die hoë koste van krediet en die gebrek aan toegang tot krediet in sommige areas, verhoogde vlakke van oorspandering asook die roekelose gedrag van kredietverskaffers.⁸²⁹

Met verwysing na Jones se vraag in hoofstuk 3 rakende waarom dit enigsins nodig was vir die NKW om inwerking te tree, het Jones gaan kyk na die menige individue van voorheen benadeelde gemeenskappe wat vandag nog deel vorm van die kredietindustrie.⁸³⁰ Jones verduidelik dat die meerderheid Suid-Afrikaners bestaan het uit lae-inkomste verbruikers wat

⁸²⁴ Van Heerden 2008: 840. Sien ook Whittaker 2008: 571.

⁸²⁵ Whittaker 2008: 571. Sien ook Boraine & Van Heerden 2009: 22-161.

⁸²⁶ Whittaker 2008: 570.

⁸²⁷ Whittake 2008r: 570: Sien ook Patrick Meager, Microfinance Regulations in South Africa (Apr. 2005), beskikbaar by <http://www.microfinancegateway.com/content/article/detail/25525>.

⁸²⁸ Whittaker 2008: 570. Verdere probleme met die Woekerwet was uitgewys deur die MFCR naamlik oneffektiewe verbruikers beskerming, toegang tot krediet wasconstricted, veral vir klein en mikro besighede, krediet kostes was hoog en sommige kredietverskaffers het hulself skuldig gemaak aan roekelose kredietverskaffing.

⁸²⁹ Whittaker 2008: 570.

⁸³⁰ Jones & Schoeman 2006: 147. Sien ook Kelly-Louw 2007:1021-7061:147.

nie toegang gehad het tot redelike kredietverskaffing nie.⁸³¹ Krediet was dan op 'n roekelose wyse aan hierdie verbruikers verskaf en dit het veroorsaak dat groot getalle Suid-Afrikaners vandag nog oorbelaas is.⁸³²

Verbruikers het ook nie veel beskerming geniet in die kredietooreenkomste wat gesluit is met kredietverskaffers nie, aangesien die inhoud van die kredietooreenkomste heelwat ingewikkeld was.⁸³³ Verbruikers was redelik magteloos teen groot kredietverskaffers en hul regsverteenwoordigers wanneer dit gekom het by onderhandelings rakende die nakoming van hul verpligtinge soos uiteengesit in die kredietooreenkomste.⁸³⁴ Dit is duidelik uit die bespreking in hoofstuk 3 dat hewige probleme ontstaan het met die vorige kredietwetgewing⁸³⁵ in Suid-Afrika wat dit nodig gemaak het dat die NKW in werking moes tree.⁸³⁶

Alhoewel die 1980- Kredietwet nie volkome aan die publiek se behoeftes voldoen het nie, was dit tog 'n goeie beginpunt vir kredietwetgewing waarop die NKW volledig kon uitbrei veral met verwysing na die toestaan van roekelose krediet, verantwoordelike leningspraktyke asook om die voorkoming van oorspandering te verhoed.⁸³⁷ Dus met verwysing na Suid-Afrika se kredietgeskiedenis is dit tog duidelik dat die NKW inwerking moes tree om die tekortkominge van die vorige kredietwetgewing reg te stel, veral met verwysing na die menige Suid-Afrikaners wat oorbelaas is met skuld.⁸³⁸

Otto bevestig dat met die inwerkingtreding van die NKW 'n wyer veld van verbruikers beskerm word met die nuwe vorme van verbruikersbeskerming wat deur die Wet bekend gestel word, byvoorbeeld die prosedures om roekelose kredietverskaffing te voorkom.⁸³⁹ Dit is duidelik uit die vergelyking wat getref was in hoofstuk 3 tussen die NKW en die vorige

⁸³¹ Jones & Schoeman 2006: 147. Sien ook Campbell 2007: 252.

⁸³² Jones & Schoeman 2006: 147.

⁸³³ Jones & Schoeman 2006: 147.

⁸³⁴ Jones & Schoeman 2006: 147. Corrie Schoeman bevestig tydens haar onderhoud op die 1ste Maart 2011 dat verbruikers nogsteeds magteloos voel teen skuldeisers vordat hul onder Skuldheriensiening geplaas word.

⁸³⁵ Met die konsep "vorige kredietwetgewing" word bedoel die Huurkoopwet van 1942, die Woekerwet 73 van 1968 asook die Wet op Kredietooreenkomste 75 van 1980.

⁸³⁶ Sien Kelly-Louw 2007:1021-7061: 148 se bespreking rakende die hewige probleme wat ontstaan het in die Kredietindustrie van Suid Afrika voordat die NKW inwerking getree het. Volgens Kelly-Louw het die inappropriate wetgewing naamlik die Woekerwet, die Wet op Kredietooreenkomste asook skuldinvorderingsprosedures ingevolge die Wet op Landdroshowe 32 van 1944 asook die lack van afdwinging daarvan daartoe gelei tot hewige kredietprobleme in Suid-Afrika. Laasgenoemde faktore asook die toename in krediet gebruik deur lae inkomste verbruikers het dit nodig geag vir die NKW om inwerking te tree.

⁸³⁷ Sien Van Heerden 2008:5 waar hy verduidelik dat die NKW inwerking getree het om roekelose kredietverskaffing te asook oorspandering te voorkom.

⁸³⁸ Borraine & Van Heerden 2009: 22/161. Sien ook Whittaker 2008: 571. Sien Kelly-Louw 2007: 1021-7061: 148.

⁸³⁹ Otto 2006:1

kredietwetgewing in Suid-Afrika dat Suid-Afrika nie nou slegs 'n beter enkele Wet het om te raadpleeg nie, maar dat die NKW 'n verbetering is op vorige kredietwetgewing.⁸⁴⁰

Soos beklemtoon word reg deur hierdie studie is die NKW se hoofsaaklike doel om die sosiale en ekonomiese welstand van elke Suid-Afrikaner te bevorder deur om 'n billike, effektiewe, deursigtige en bereikbare kredietmark te bewerkstellig om sodoende verantwoordelike leningspraktyke te vorm, oorspandering te voorkom, die gesindheid van verantwoordelike spandering deur verbruikers te vestig en veral ook om die roekelose toestaan van krediet deur kredietverskaffers te voorkom.⁸⁴¹

Om hierdie doel van die NKW te kan bereik bevat die Wet verskeie riglyne en regulasies om onder andere te verseker dat voldoende hulp verleen word aan diegene wat nie hul finansiële verpligtinge teenoor hul kredietverskaffers kan nakom nie.⁸⁴² Otto verduidelik dat die doel van die NKW dien as 'n sisteem van geskilbeslegting asook 'n verskaffing van skuldherverdeling.⁸⁴³ Soos duidelik blyk in hierdie studie met spesifieke verwysing na hoofstukke 5 tot 7, kan hierdie riglyne en regulasies soos verskaf in die NKW nie behoorlik toegepas word nie.

Met verwysing na bogenoemde asook na hoofstuk 4 het die NKW verskeie vorme van verbruikerskredietbeskerming aan die kredietmark voorgestel, waarvan die belangrikste skuldherverdeling is.⁸⁴⁴ Soos bespreek in hoofstuk 4 het die NKW sekere belangrike bepalings daargestel om verbruikers wat hulself in 'n skuldgreep vind te help deur hulle 'n 'tweede kans' te gun.⁸⁴⁵ Ten spyte van die negatiewe ontvangs en indruk wat die NKW gemaak het op meeste Suid-Afrikaners, het menige verbruikers die Wet met ope arms ontvang.⁸⁴⁶ Die verwagting van verbruikersbeskerming met verwysing na die voorkoming van roekelose kredietverskaffing asook skuldherverdeling, was by talle verbruikers geskep.⁸⁴⁷ Individue reg oor die land het na voltooiing van die vereiste kursus aansoek gedoen om te registreer as skuldberaders by die Nasionale Kredietreguleerder met die vooruitsig om artikel 3 van die NKW uit te leef en sodoende verbruikers te help.⁸⁴⁸ Die NKW was deur hulle gesien as iets

⁸⁴⁰ Otto 2006:1. Volgens Corrie Schoeman is die NKW 'n groot verbetering op ons vorige kredietwetgewing.

⁸⁴¹ Nasionale Kredietwet 34 van 2005: artikel 3. Sien ook Boraine & Van Heerden 2010: 84/508.

⁸⁴² Nasionale Kredietwet 34 van 2005: artikel 85 – 88.

⁸⁴³ Otto 2006: 6.

⁸⁴⁴ Nasionale Kredietwet: Gedeelte D, artikel 78 – 88.

⁸⁴⁵ Otto 2006: 54.

⁸⁴⁶ Otto 2006: 3. Onderhoud gevoer met Corrie Schoeman op 1 Maart 2011..

⁸⁴⁷ Onderhoud gevoer met Zuné Coetzer op 28 Februarie 2011 & onderhoud gevoer met Corrie Schoeman op 1 Maart 2011.

⁸⁴⁸ Onderhoud met Zuné Coetzer op 28 Februarie 2011. Verwys na paragraaf 4.2.1.

wat almal gaan help aangesien verbruikers nie nou meer weens vrees hoef weg te hardloop van hul verpligtinge af nie.⁸⁴⁹

Op skrif het die NKW fantasies gelyk aangesien dit die leemte wat ontstaan het weens die tekortkominge van vorige kredietwetgewing sou vul deur roekelose kredietverskaffing te voorkom asook diegene behulpsaam te wees wat tot op hede nog oorbelaas is.⁸⁵⁰ Skuldberaders was vasberade om die terugbetaling van skuld deur middel van skuldhersiening te sien werk.⁸⁵¹

Ongelukkig het daar praktiese implikasies soos bespreek in hoofstukke 5 tot 7 van hierdie studie, in die NKW na vore gekom wat die toepassing van die skuldhersieningproses geweldig negatief beïnvloed het.⁸⁵² Hierdie is slegs 'n paar van die probleme wat skuldberaders asook verbruikers in die gesig staar. Dit plaas ook 'n demper op die skuldhersieningsproses wat veronderstel was om die oplossing te wees vir almal wat hulself in 'n situasie van roekelose kredietverskaffing bevind of wat dit onmoontlik vind om hul finansiële verpligtinge binne 'n redelike tydperk na te kom.⁸⁵³

Alhoewel skuldhersiening deur die NKW ingestel is om juis die tekortkominge van die vorige kredietwetgewing in Suid-Afrika reg te stel met verwysing na roekelose kredietverskaffing asook om hulp te verleen aan diegene wat hulself in 'n situasie van oorspandeing bevind, blyk dit duidelik uit hierdie studie dat daar tans 'n probleem met die toepassing van hierdie skuldhersieningsproses bestaan:

8.1 Terminasie van skuldhersiening in terme van artikel 86(10) van die NKW:

Soos reeds bespreek in hoofstuk 5 veroorsaak artikel 86(10) van die NKW baie probleme in die skuldhersieningsproses. Laasgenoemde lei daartoe dat die toepassing van artikel 86(10) 'n negatiewe effek het op die skuldhersieningsprosedure wat meer spesifiek tot die gevolg lei dat die skuldhersieningsproses nie voltooi kan word nie of dat die skuldhersieningsproses heelwat langer en duurder word vir verbruikers.⁸⁵⁴

⁸⁴⁹ Onderhoud met Corrie Schoeman op 1 Maart 2011. Onderhoud gevoer met Belinda Driksel op die 1ste Maart 2011, geregistreerde skuldberader registrasienommer: NCDRC 2076, werksaam te Corrie Schoeman skuldberaders.

⁸⁵⁰ Onderhoud met Corrie Schoeman op 1 Maart 2011. Nasionale Kredietwet 34 van 2005: artikel 3

⁸⁵¹ Onderhoud gevoer met Corrie Schoeman op 1 Maart 2011.

⁸⁵² Onderhoud met Zuné Coetzer op 28 Februarie 2011 & onderhoud met Corrie Schoeman op 1 Maart 2011.

⁸⁵³ Onderhoud met Zuné Coetzer op 28 Februarie 2011 & onderhoud met Corrie Schoeman op 1 Maart 2011.

⁸⁵⁴ Artikel 86(10) van die Nasionale Kredietwet bepaal dat 'n kredietverskaffer geregtig is om die skuldhersiening te termineer indien die verbruiker in versuim is onder 'n kredietooreenkoms en indien daar 60 besigheidsdae verloop het vanaf datum van aansoek om skuldhersiening in terme van artikel 86(1) van die NKW. Onderhoud gevoer met Corrie Schoeman op die 1ste Maart 2011, geregistreerde skuldberader (registrasienommer 121) werksaam te Corrie Schoeman skuldberaders. Tydens die onderhoud het sy die genoemde probleem uitgewys.

8.2 Jurisdiksie met betrekking tot skuldhersiëning:

Die jurisdiksie implikasies soos bespreek in hoofstuk 6 het eerstens tot gevolg dat die NKW, met respek, baie onduidelik opgestel is wanneer dit kom by watter howe, Hooggeregshof of Landdroshof, geraadpleeg moet word ingevolge aangeleenthede wat handel oor die NKW.⁸⁵⁵ In die tweede plek is die NKW ook onduidelik rakende watter howe jurisdiksie het, met verwysing na die jurisdiksiegebied, om 'n aansoek om skuldhersiëning aan te hoor.⁸⁵⁶

8.3 Koste met betrekking tot skuldhersiëning:

Soos reeds verduidelik in hoofstuk 7 verskaf DCASA slegs 'n sekere hoeveelheid fondse om te verseker dat die skuldhersiëningsproses suksesvol afgehandel word.⁸⁵⁷ Probleme rakende terminasie asook jurisdiksie plaas hewige koste implikasie op die skuldberader asook die verbruiker wat daartoe lei dat skuldhersiëning 'n duur proses word vir verbruikers wat nie aan die doel van die NKW voldoen nie.⁸⁵⁸

Met verwysing na bogenoemde probleme is dit duidelik dat hierdie genoemde probleme die toepassing van die NKW bemoeilik. Weens die feit dat die Wet baie onduidelik opgestel is het daar 'n wye verskeidenheid interpretasies van relevante artikels ontstaan.⁸⁵⁹ Wat egter angswekkend is, is dat daar hewige geskille ontstaan oor een van die belangrikste sisteme wat deur die Wet geskep is naamlik skuldhersiëning.⁸⁶⁰ Weens hierdie onduidelikhede in die Wet word die toepassing van skuldhersiëning al hoe moeiliker.⁸⁶¹

Die drie rolspelers van die skuldhersiëningsprosedure is die skuldberader, die kredietverskaffer asook die verbruiker. Artikel 86(5) van die NKW beklemtoon die feit dat hierdie drie rolspelers moet saamwerk ten einde te verseker dat die skuldhersiëningsprosedure suksesvol afloop. Wat egter duidelik blyk in hierdie studie is dat

⁸⁵⁵ *Absa Bank Ltd v Jean Pierre Myburg* ongerapporteerde saak, saaknommer 31827/2007.

⁸⁵⁶ Onderhoud gevoer met Zuné Coetzer op die 20ste Julie 2011, geregistreerde skuldberader (registrasiënommer 2007/027336/07) werksaam te Zuné Coetzer skuldberaders. Tydens die onderhoud het sy die genoemde probleem uitgewys. Sien ook *the National Credit Regulator v Nedbank Limited* 19638/2008 (21 Augustus 2009)

⁸⁵⁷ Skedule 2 van die Regulasies. Sien ook Scholtz ea 2008: 11-11.

⁸⁵⁸ Hierdie probleem is uitgewys in onderhoude met beide Corrie Schoeman gedurende die 1ste Maart 2011 en Zuné Coetzer gedurende die 28ste Februarie 2011.

⁸⁵⁹ *Nedbank v The National Credit Regulator* (622/2009 & 500/2010) [2011] ZASCA 35 (28 March 2011). *Wesbank a division of FirstRand Ltd v Papier (with the NCR as Amicus Curiae)* 2011 (2) SA 395 (WCC).

⁸⁶⁰ Onderhoud gevoer met Zuné Coetzer op die 28ste Februarie 2011 asook met Corrie Schoeman op die 1ste Maart 2011 waar albei skuldberaders hierdie probleem uitgewys het. Onderhoud gevoer met Belinda Driksel op die 1ste Maart 2011, geregistreerde skuldberader registrasiënommer: NCDRC 2076, werksaam te Corrie Schoeman skuldberaders.

⁸⁶¹ Onderhoud gevoer met Zuné Coetzer op die 28ste Februarie 2011 asook met Corrie Schoeman op die 1ste Maart 2011 waar albei skuldberaders hierdie probleem uitgewys het. *Nedbank v The National Credit Regulator* (622/2009 & 500/2010) [2011] ZASCA 35 (28 March 2011).

die skuldhersieningsprosedure soos uiteengesit in artikel 86 van die NKW, nie so maklik toegepas kan word in die praktyk nie.⁸⁶² Verskeie probleme ontstaan tussen skuldberaders en kredietverskaffers weens die feit dat die NKW op verskillende wyses geïnterpreteer word.⁸⁶³

Artikel 3 van die NKW word geag as die belangrikste artikel in die Wet te wees, aangesien hierdie artikel 'n belangrike leemte in vorige kredietwetgewing vul.⁸⁶⁴ Soos duidelik blyk in hierdie studie is die feit dat indien daar probleme ondervind word met skuldhersiening, daar nie gehoor gegee kan word aan artikel 3 van die NKW nie. Artikel 3 van die NKW stel dit duidelik dat die Wet ten doel het om onder andere verbruikers te beskerm teen alle vorme van onbillike of bedrieglike misdrywe deur kredietverskaffers en krediet buro's asook om voorsiening te maak vir meganismes om oormatige skuld te voorkom.⁸⁶⁵ Indien skuldhersiening nie suksesvol is weens hierdie probleme nie, was die inwerkingtreding van die NKW nie nodig nie.⁸⁶⁶ Dus was dit van kardinale belang dat hierdie probleme in hierdie studie aangespreek moet word en gevolglik oplossings gevind moet word om ten einde te verseker dat die NKW aan sy doel kan voldoen met spesifiek verwysing na skuldhersiening.

Soos bespreek in hoofstuk 5 veroorsaak artikel 86(10) van die NKW baie probleme in die skuldhersieningsproses. Daar word gevind dat die toepassing van artikel 86(10) tot die gevolg lei dat die skuldhersieningsproses nie voltooi kan word nie of dat die skuldhersieningsproses heelwat langer en duurder word vir verbruikers.⁸⁶⁷ Soos verduidelik in hoofstuk 4 het skuldberaders sekere tydsbeperkings soos voorgeskryf deur die Wet waarvolgens hul die skuldhersieningsproses moet uitvoer.⁸⁶⁸ Soos duidelik blyk in hoofstuk 5 werk skuldberaders so vinnig as moontlik om binne hierdie tydsbeperking hul belangrike

⁸⁶² Onderhoud gevoer met Zuné Coetzer op die 28ste Februarie 2011 asook met Corrie Schoeman op die 1ste Maart 2011 waar beide skuldberaders hierdie probleem uitgewys het.

⁸⁶³ *Collett v Firststrand Bank* (766/2010) [2011] ZASCA 78 (27 Mei 2011) par 6; *Standard Bank of South Africa Ltd v Kruger*; *Standard Bank of South Africa Ltd v Pretorius* 2010 (4) SA 635 (GSJ); *SA Securitisation (Pty) Ltd v Matlala* [2010] ZAGPJHC 70; *Wesbank a division of Firststrand Ltd v Papier (with the NCR as Amicus Curiae)* 2011 (2) SA 395 (WCC); *SA Taxi Securitisation (Pty) Ltd v Nako & others* [2010] ZAECHC 4; *Firststrand Bank Ltd v Fillis* 2010 (6) SA 565 (ECD); *Firststrand Bank Ltd v Evans* (2010) ZAECPHC 55; *Firststrand Bank Ltd t/a First National Bank v Seyffert* 2010 (6) SA (GSJ). Hierdie is slegs 'n paar regspraak waar die verskillende interpretasie van sekere artikels duidelik blyk.

⁸⁶⁴ Onderhoud met Zuné Coetzer op 28 Februarie 2011.

⁸⁶⁵ Nasionale Kredietwet 34 van 2005: artikel 3(e)(iii)&(g).

⁸⁶⁶ In *Otto* 2006: 5-6 het Otto 'n kortlikse vergelyking getref tussen die Nasionale Kredietwet en ons vorige Kredietwetgewing. Hy het verskeie komplikasies wat die NKW inhou aangespreek spesifiek die probleem dat die Wet van toepassing is op reeds bestaande kontrakte wat gaan inbreuk maak op kontraktuele verpligtinge. Otto kom tot die gevolgtrekking dat slegs tyd sal leer of die inwerkingtreding van die NKW werklik nodig was, of die "kool die sous werd was?" en of "n voorhamer gebruik word om 'n muggie dood te slaan?."

⁸⁶⁷ Onderhoud gevoer met Zuné Coetzer op 9 Mei 2011.

⁸⁶⁸ Sien Hoofstuk 4. Sien ook Scholtz et al 2008: 11-8 – 11-10. Nasionale Kredietwet: artikel 86(1)-(9).

funksie uit te voer, maar in meeste gevalle is dit bloot onmoontlik om 'n aangeleentheid af te handel binne 60 besigheidsdae.⁸⁶⁹

Meeste skuldberaders slaag daarin om hul voorstelle in die vorm van 'n aansoek op die rol te plaas voor die verstryking van 60 besigheidsdae, maar aansienlik minder skuldberaders kry dit reg om binne die 60 besigheidsdae voor 'n Landdros te verskyn vir 'n bevel soos uiteengesit in artikel 87 van die NKW.⁸⁷⁰ Indien skuldberaders nie 'n bevel verkry ingevolgeartikel 87 voor die verstryking van die 60 besigheidsdae nie, termineer kredietverskaffers bloot die skuldher sieningsproses ongeag al die werk wat reeds gedoen is.⁸⁷¹ Hierdie is slegs die beginpunt van die ysberg aangesien kredietverskaffers na die aflewering van hierdie kennisgewing onmiddellik voortgaan met 'n dagvaarding asook 'n aansoek om summiere vonnis in die Hooggeregshof.⁸⁷² Dit is dus duidelik dat hierdie artikel die proses heelwat vertraag en dit ook onbekostigbaar maak vir verbruikers.⁸⁷³

Alhoewel artikel 86(10) dit duidelik stel dat 'n kredietverskaffer geregtig is om skuldher siening te termineer na die verloop van 60 besigheidsdae, word die uitoefening van hierdie reg in die praktyk gesien as onbillik, en lei tot ernstige probleme.⁸⁷⁴ Soos bespreek in hoofstuk 5 is daar heelwat gesag waar daar bevind is dat 'n verbruiker beskerm is teen enige gedingvoering tot en met 'n hofbevel in terme van artikel 86(7)(c) en/of artikel 87(1)(b) en is 'n kredietverskaffer nie geregtig om skuldher siening te termineer wanneer die aangeleentheid alreeds op die rol geplaas is nie.⁸⁷⁵ Intendeel is daar ook talle sake waar

⁸⁶⁹ *Collett v Firststrand Bank* (766/2010) [2011] ZASCA 78 (27 Mei 2011) par 6. *Standard Bank of South Africa Ltd v Kruger*; *Standard Bank of South Africa Ltd v Pretorius* 2010 (4) SA 635 (GSJ); *SA Securitisation (Pty) Ltd v Matlala* [2010] ZAGPJHC 70; *Wesbank a division of Firststrand Ltd v Papier (with the NCR as Amicus Curiae)* 2011 (2) SA 395 (WCC); *SA Taxi Securitisation (Pty) Ltd v Nako & others* [2010] ZAECBHC 4; *Firststrand Bank Ltd v Fillis* 2010 (6) SA 565 (ECD); *Firststrand Bank Ltd v Evans* (2010) ZAECPEHC 55; *Firststrand Bank Ltd t/a First National Bank v Seyffert* 2010 (6) SA (GSJ); Hierdie is slegs 'n paar van die menigte sake waar die kredietverbruiker dit nie reggekry om 'n hofbevel in terme van artikel 87 te verkry voor die 60 besigheidsdae verstryk het nie.

⁸⁷⁰ *Wesbank a division of Firststrand Ltd v Papier (with the NCR as Amicus Curiae)* 2011 (2) SA 395 (WCC); *Collett v Firststrand Bank* (766/2010) [2011] ZASCA 78 (27 Mei 2011); *Standard Bank of South Africa Ltd v Kruger*; *Standard Bank of South Africa Ltd v Pretorius* 2010 (4) SA 635 (GSJ); *Firststrand Bank Ltd v Evans* (2010) ZAECPEHC 55.

⁸⁷¹ Sarah Sephton, Regional Director: Grahamstown, *Legal Resources Centre. Wesbank a division of Firststrand Ltd v Papier (with the NCR as Amicus Curiae)* 2011 (2) SA 395 (WCC).

⁸⁷² Soos duidelik blyk uit die feite van die volgende sake: *Wesbank a division of Firststrand Ltd v Papier (with the NCR as Amicus Curiae)* 2011 (2) SA 395 (WCC); *Collett v Firststrand Bank* (766/2010) [2011] ZASCA 78 (27 Mei 2011); *Standard Bank of South Africa Ltd v Kruger*; *Standard Bank of South Africa Ltd v Pretorius* 2010 (4) SA 635 (GSJ); *Firststrand Bank Ltd v Evans* (2010) ZAECPEHC 55.

⁸⁷³ Soos later meer volledig bespreek gaan word dra Verbruikers die kostes van die opponering van so 'n aansoek in die Hooggeregshof al word daar om die ou einde bevind dat die Verbruiker geregtig is om voort te gaan my sy aansoek om skuldher siening in die Landdroshof in terme van artikel 86(11) van die NKW.

⁸⁷⁴ Nasionale Kredietwet 34 van 2005: artikel 86(10). Onderhoud gevoer met Zuné Coetzer op 9 Mei 2011. Sarah Sephton, Regional Director: Grahamstown, *Legal Resources Centre. Standard Bank of South Africa Ltd v Kruger*; *Standard Bank of South Africa Ltd v Pretorius* 2010 (4) SA 635 (GSJ).

⁸⁷⁵ *Collett v Firststrand Bank* (766/2010) [2011] ZASCA 78 (27 Mei 2011) par 6. *Standard Bank of South Africa Ltd v Kruger*; *Standard Bank of South Africa Ltd v Pretorius* 2010 (4) SA 635 (GSJ); *SA Securitisation (Pty) Ltd v*

daar bevind is dat 'n kredietverskaffer wel geregtig is om skuldhersiening te termineer al het 'n skuldberader alreeds die aangeleentheid verwys na die Landdroshof vir 'n bevel soos uiteengesit in artikel 86(7)(c) en/of artikel 87(1)(b) of indien daar 'n verhoor in terme van artikel 87 hangende is.⁸⁷⁶

Weens bogenoemde sake word die Nasionale Verbruikersforum oorlaai met klagtes vanaf verbruikers na die ontvangs van 'n artikel 86(10) kennisgewing van terminasie.⁸⁷⁷ Volgens verbruikers asook die Nasionale Kredietreguleerder, huiwer kredietverskaffers geensins om hul reg in terme van artikel 86(10) uit te oefen die oomblik wanneer die 60 besigheidsdae verstryk het, ongeag of 'n verbruiker se saak alreeds op die rol geplaas is asook voldoende maandelikse betalings aan sy/haar skuldberader gemaak het volgens die skuldberader se voorstel nie.⁸⁷⁸

Soos duidelik blyk en bespreek in hoofstuk 5 is die geskil wat dus ontstaan of die uitoefening van artikel 86(10) deur kredietverskaffers regverdig en billik is teenoor verbruikers en hul skuldberaders. Ten einde duidelikheid te kon kry oor artikel 86(10) van die NKW was dit van kardinale belang om te bepaal wat die wetgewer se bedoeling was met hierdie artikel, aangesien die meerderheid skuldberaders asook die Nasionale Kredietreguleerder van mening is dat artikel 86(10) verkeerdelik toegepas word deur kredietverskaffers wat daartoe lei dat die doel van die NKW nie bereik kan word nie.⁸⁷⁹

Wanneer daar die prosedures wat gevolg moet word deur kredietverskaffers voordat hul mag voortgaan met die afdwinging van 'n kredietooreenkoms in hoofstuk 5 bestudeer word, is dit duidelik dat daar alreeds 'n geskil ontwikkel het rakende die toepassing van artikel 129(2), wat bepaal dat artikels 129(1)(a) en 129(1)(b) van die Wet nie van toepassing is op aangeleenthede wat alreeds verwys is na die Landdroshof nie.⁸⁸⁰

Artikel 129(1)(a) bepaal dat 'n kredietverskaffer kennis aan 'n verbruiker moet verskaf in die geval waar die verbruiker in versuim is in sy/haar kredietooreenkoms om die verbruiker in kennis te stel van sy/haar regte voordat die kredietverskaffer voortgaan met stappe om die

Matlala [2010] ZAGPJHC 70; *Wesbank a division of Firststrand Ltd v Papier (with the NCR as Amicus Curiae)* 2011 (2) SA 395 (WCC).

⁸⁷⁶ *Collett v Firststrand Bank* (766/2010) [2011] ZASCA 78 (27 Mei 2011) par 6. *SA Taxi Securitisation (Pty) Ltd v Nako & others* [2010] ZAECBHC 4; *Firststrand Bank Ltd v Fillis* 2010 (6) SA 565 (ECD); *Firststrand Bank Ltd v Evans* (2010) ZAECPEHC 55; *Firststrand Bank Ltd t/a First National Bank v Seyffert* 2010 (6) SA (GSJ).

⁸⁷⁷ Sarah Sephton, Regional Director: Grahamstown, *Legal Resources Centre*.

⁸⁷⁸ Legal Resources Centre in die verteenwoordiging van die Nasionale Verbruikersforum in die saak van *National Credit Regulator v the Taxi Securitisation; Wesbank a division of Firststrand Ltd v Papier (with the NCR as Amicus Curiae)* 2011 (2) SA 395 (WCC).

⁸⁷⁹ *Wesbank a division of Firststrand Ltd v Papier (with the NCR as Amicus Curiae)* 2011 (2) SA 395 (WCC).

⁸⁸⁰ *Standard Bank of South Africa Ltd v Kruger; Standard Bank of South Africa Ltd v Pretorius* 2010 (4) SA 635 (GSJ).

kredietooreenkoms af te dwing.⁸⁸¹ Artikel 129(1)(b) bepaal dat, onderhewig aan artikel 130(2), mag die kredietverskaffer nie voortgaan met enige regsprosedures om die kredietooreenkoms af te dwing voordat die kredietverskaffer nie eers kennis verskaf het aan die verbruiker soos voorgeskryf in artikel 129(1)(a) of artikel 86(10) nie.⁸⁸²

Met verwysing na artikel 129(2) mag 'n kredietverskaffer dus nie voortgaan met regstappe teen 'n verbruiker deur die verskaffing van 'n artikel 129(1)(a)-kennisgewing of die verskaffing van 'n artikel 86(10) kennisgewing indien 'n skuldberader alreeds die aangeleentheid verwys het na 'n Landdroshof in terme van artikel 86(8) vir 'n bevel in terme van artikel 87 nie.⁸⁸³

Die probleem met hierdie argument is egter dat 'n kredietverskaffer ingevolge artikel 86(2) kan argumenteer dat daar alreeds 'n artikel 129(1)(a)-kennisgewing aan die verbruiker verskaf is voordat laasgenoemde aansoek gedoen het om skuldheriensiening. Artikel 86(2) bepaal dat 'n aansoek vir skuldherverdeling nie gemaak mag word of nie van toepassing is op 'n kredietooreenkoms indien ten tye van daardie aansoek die kredietverskaffer alreeds voortgegaan het met stappe soos voorgeskryf in artikel 129 om die kredietooreenkoms af te dwing nie.⁸⁸⁴

Dus, indien 'n kredietverskaffer kan bewys dat die verbruiker in versuim is onder sy/haar kredietooreenkoms en gevolglik het hy/sy 'n artikel 129(1)(a) kennisgewing aan die verbruiker verskaf, kan die verbruiker nie aansoek doen om skuldheriensiening nie. Soos reeds verduidelik in hoofstuk 5, het Malan AJ in die saak van *Nedbank v The National Credit Regulator* bevind dat artikel 129(1)(a) handel oor 'n skuldheriensieningsaansoek waaronder 'n spesifieke kredietooreenkoms uitgesluit mag wees.⁸⁸⁵ Indien 'n verbruiker in versuim is onder 'n spesifieke kredietooreenkoms en die kredietverskaffer het alreeds voortgegaan met die eerste stap tot die afdwinging van daardie kredietooreenkoms deur die verskaffing van 'n artikel 129(1)(a)-kennisgewing, is die verbruiker steeds geregtig om aansoek te doen om skuldheriensiening rakende die ander kredietooreenkomste waartoe hy/sy 'n party is.⁸⁸⁶

Soos duidelik blyk in hoofstuk 5 los bogenoemde argument van Malan AJ nie die probleem op nie, aangesien die meerderheid verbruikers 'n skuldberader eers nader wanneer hy/sy in versuim is onder al sy/haar kredietooreenkomste, en dan moet die skuldberader nogsteeds

⁸⁸¹ Nasionale Kredietwet 34 van 2005: artikel 129(1)(a). Sien Scholtz ea 2008: 11-10.

⁸⁸² Scholtz ea 2008: 11-10. Nasionale Kredietwet: artikel 129(1)(b).

⁸⁸³ *Standard Bank of South Africa Ltd v Kruger; Standard Bank of South Africa Ltd v Pretorius* 2010 (4) SA 635 (GSI).

⁸⁸⁴ Nasionale Kredietwet: artikel 86(2).

⁸⁸⁵ *Nedbank v The National Credit Regulator* (662/2009 & 500/2010)[2011]ZASCA 35 (28 Maart 2011).

⁸⁸⁶ *Nedbank v The National Credit Regulator* (662/2009 & 500/2010)[2011]ZASCA 35 (28 Maart 2011).

ingevolge artikel 85 van die NKW die Landdroshof nader vir 'n bevel ingevolge artikel 85(2) om die spesifieke krediettooreenkoms onder skuldher siening te plaas.

Dit is duidelik dat daar 'n interpretasieprobleem ontstaan het met artikel 86(10) van die NKW. Om artikel 86(10) dus korrek te interpreteer asook om te bepaal of die toepassing van hierdie artikel regverdig en/of billik is teenoor verbruikers is, was dit nodig om in hoofstuk 5 krities na die vereistes soos voorgeskryf in hierdie artikel te gaan kyk.

Soos bespreek in hoofstuk 5 was Kathree-Setiloane AJ van mening dat die skuldher sieningsproses eindig die oomblik wanneer die skuldberader die aangeleentheid verwys na die Landdroshof in terme van artikel 87 van die NKW.⁸⁸⁷ Wanneer haar interpretasie gevolg word is dit dus nie eens nodig om te gaan kyk na die vereistes van artikel 86(10) nie, aangesien 'n aangeleentheid wat alreeds verwys is na die Landdroshof deel vorm van artikel 87 en nie deel vorm van die artikel 86 skuldher sieningsproses nie.⁸⁸⁸

Soos alreeds bespreek het sy haar argument gesteun op die woorde *“that is being reviewed in terms of this section”* in artikel 86(10), en het sy tot die gevolgtrekking gekom dat artikel 86(10) van toepassing is op slegs die skuldher sieningsprosedure soos voorgeskryf in artikel 86 en nie op 'n aangeleentheid wat verwys word na 'n Landdroshof ingevolge artikel 87 nie.⁸⁸⁹ Volgens haar vorm artikel 87-verwysings nie deel van die skuldher sieningsproses nie en kan kredietverskaffers gevolglik nie skuldher siening termineer wanneer verbruikers se sake alreeds op die rol geplaas is nie.⁸⁹⁰

Al sou hierdie argument van groot hulp kon wees ter oplossing van die probleem rakende artikel 86(10) terminasies, is hierdie argument net té onwaarskynlik. Om bloot te argumenteer dat artikel 86(10) slegs van toepassing is op die skuldher sieningsprosedure en dat hierdie prosedure eindig met 'n verwysing na die Landdroshof in terme van artikel 87, blyk nie uit die handelinge van skuldberaders nie.⁸⁹¹ In die praktyk is skuldberaders teenwoordig in die proses tot en met 'n bevel verkry is in die Landdroshof en stop dus nie met hul dienste wanneer die aangeleentheid verwys is na die Landdroshof nie.⁸⁹²

⁸⁸⁷ *Standard Bank of South Africa Ltd v Kruger; Standard Bank of South Africa Ltd v Pretorius* 2010 (4) SA 635 (GSI).

⁸⁸⁸ *Standard Bank of South Africa Ltd v Kruger; Standard Bank of South Africa Ltd v Pretorius* 2010 (4) SA 635 (GSI).

⁸⁸⁹ *Standard Bank of South Africa Ltd v Kruger; Standard Bank of South Africa Ltd v Pretorius* 2010 (4) SA 635 (GSI).

⁸⁹⁰ *Standard Bank of South Africa Ltd v Kruger; Standard Bank of South Africa Ltd v Pretorius* 2010 (4) SA 635 (GSI).

⁸⁹¹ Onderhoud met Zuné Coetzer op 9 Mei 2011.

⁸⁹² Onderhoud met Zuné Coetzer op 9 Mei 2011.

Soos bespreek in hoofstuk 6 het Kemp AJ artikel 86(10) heelwat anders geïnterpreteer en bepaal dat artikel 87 afhanklik is van 'n voorstel wat gemaak is ingevolge artikel 86.⁸⁹³ Daarom kan daar nie geargumenteer word dat die woorde "*that is being reviewed in terms of this section*" slegs van toepassing is op skuldher siening deur die skuldberader wanneer artikel 87 afhanklik is van die voorstel wat gemaak is deur die skuldberader ingevolge artikel 86 nie.⁸⁹⁴ Eksteen J het met sy interpretasie ook verwys na Kathree-Setiloane AJ se interpretasie van die woorde "*that is being reviewed in terms of this section*" in artikel 86(10).⁸⁹⁵ Volgens hom is hierdie woorde gebruik om te onderskei tussen 'n artikel 86 aansoek om skuldher siening en artikels 83 en 85 aansoek om skuldher siening met spesifieke verwysing na artikel 88(3) van die NKW.⁸⁹⁶

Dus plaas die woorde "*that is being reviewed in terms of this section*" eerder klem op die feit dat dit nie 'n skuldher siening is in terme van artikel 83(3)(b) of artikel 85(a) en (b) nie.⁸⁹⁷ Heel ander oorweging is van toepassing op skuldher siening, onder hierdie artikels, en kredietverskaffers is nie geregtig om enige een van hulle te termineer nie.⁸⁹⁸

In hoofstuk 4 en hoofstuk 5 was daar gekyk na die rol van die skuldberader en het dit duidelik geblyk dat hierdie voorstel wat deur hulle gemaak word 'n aansoek is soos voorgeskryf in die reëls van die Landdroshof. Die skuldberader is verplig om die hofverrigtinge by te woon om sodoende die hof by te staan deur bewyse te verskaf, submissies te maak asook om vrae te beantwoord.⁸⁹⁹ Daar kan dus nie geargumenteer word dat die konteks van artikel 86(10) deel vorm van artikel 86 nie, en daarom vorm dit deel van skuldher siening en nie deel van 'n verhoor voor die Landdroshof ingevolge artikel 87 nie.⁹⁰⁰ 'n Skuldberader se betrokkenheid in die skuldher sieningsproses is dus deel van 'n aaneenlopende proses tot en met 'n bevel ingevolge artikel 87 in die Landdroshof verkry is.⁹⁰¹ Eers nadat hierdie bevel verkry is, eindig die skuldher sieningsproses.⁹⁰²

Met verwysing na die volledige bespreking in hoofstuk 5 is dit dus duidelik dat die skuldher sieningsproses eers eindig wanneer 'n bevel in terme van artikel 87 van die NKW

⁸⁹³ *SA Taxi Securitisation (Pty) Limited v Nako and Others* (ongerapporteerde saak, saaknommers: 19/10; 21/10; 22/10; 77/10; 89/10; 104/10 en 842/10 (ECB)).

⁸⁹⁴ *SA Taxi Securitisation (Pty) Limited v Nako and Others* (ongerapporteerde saak, saaknommers: 19/10; 21/10; 22/10; 77/10; 89/10; 104/10 en 842/10 (ECB)).

⁸⁹⁵ *Firststrand Bank Ltd v Evans* (2010) ZACPEHC 55. *Standard Bank of South Africa Ltd v Kruger; Standard Bank of South Africa Ltd v Pretorius* 2010 (4) SA 635 (GSJ).

⁸⁹⁶ *Firststrand Bank Ltd v Evans* (2010) ZACPEHC 55.

⁸⁹⁷ *Collett v Firststrand Bank Ltd* (766/2010) [2011] ZASCA 78 (27 May 2011).

⁸⁹⁸ *Collett v Firststrand Bank Ltd* (766/2010) [2011] ZASCA 78 (27 May 2011).

⁸⁹⁹ *Collett v Firststrand Bank Ltd* (766/2010) [2011] ZASCA 78 (27 May 2011).

⁹⁰⁰ *Collett v Firststrand Bank Ltd* (766/2010) [2011] ZASCA 78 (27 May 2011).

⁹⁰¹ *Collett v Firststrand Bank Ltd* (766/2010) [2011] ZASCA 78 (27 May 2011).

⁹⁰² *Collett v Firststrand Bank Ltd* (766/2010) [2011] ZASCA 78 (27 May 2011).

verkry is en dus is die 60 besigheidsdae van toepassing op die skuldhersienningsproses tot en met die verkryging van die bevel.

Soos bespreek in hoofstuk 5 het Griesel J nie saamgestem met bogenoemde argument nie. Hy het sy interpretasie van artikel 86(10) begin deur te kyk na artikel 3 van die NKW, asook na die skuldhersienningsprosedure soos voorgeskryf in artikel 86 van die NKW.⁹⁰³ Hy het spesifiek gaan kyk na die tydperke waarbinne skuldhersiening moet plaasvind ten einde vas te stel wat die bedoeling van die wetgewer was met hierdie tydperke.⁹⁰⁴ In sy argument met verwysing na die tydperke waarbinne skuldhersiening moet plaasvind, het hy tot die gevolgtrekking gekom dat skuldhersiening deur skuldberaders binne 50 dae afgehandel moet word en dan bly daar 10 dae oor vir 'n skuldberader om 'n bevel ingevolge artikel 87 te verkry.⁹⁰⁵ Laasgenoemde is bloot onmoontlik en dus het hy tot die gevolgtrekking gekom dat dit nie gepas sal wees vir 'n kredietverskaffer om ingevolge artikel 86(10) kennis te gee van terminasie in die geval wanneer die skuldberader alreeds die saak van skuldhersiening verwys het na die Landdroshof nie.⁹⁰⁶

Hy het ook tot die gevolgtrekking gekom dat dit onmoontlik is om suksesvol te wees in 'n skuldhersienningsaansoek indien hierdie tydperke letterlik toegepas word.⁹⁰⁷ Volgens hom sal hierdie toepassing van artikel 86(10) beteken dat slegs daardie verbruikers wat gelukkig genoeg is om aansoek te doen om skuldhersiening op die regte tyd en in 'n Landdroshof wat nie oor 'n oorvol hofrol beskik nie, suksesvol sal wees in hul skuldherverdelingsaansoek.⁹⁰⁸

Malan JA het in die Appélhofuitspraak van *Collett v Firstrand Bank Ltd* bepaal dat artikel 86 nie 'n verbruiker of sy/haar skuldberader verplig om 'n hof te nader binne 60 besigheidsdae nie.⁹⁰⁹ Geen tydspanne is gespesifiseer waarbinne 'n skuldberader 'n aansoek moet bring na die Landdroshof nie.⁹¹⁰ Die NKW skep ook nie die verpligting dat die proses van skuldhersiening voltooi moet wees binne die tydperk van 60 besigheidsdae nadat die

⁹⁰³ *Wesbank v Deon Winston Papier* (2011): saaknommer: 14256/10.

⁹⁰⁴ *Wesbank a division of Firstrand Ltd v Papier (with the NCR as Amicus Curiae)* 2011 (2) SA 395 (WCC). Sien ook Scholtz ea 2008: 11-8 – 11-10.

⁹⁰⁵ *Wesbank a division of Firstrand Ltd v Papier (with the NCR as Amicus Curiae)* 2011 (2) SA 395 (WCC). Sien ook Scholtz ea 2008: 11-8 – 11-10.

⁹⁰⁶ *Wesbank a division of Firstrand Ltd v Papier (with the NCR as Amicus Curiae)* 2011 (2) SA 395 (WCC). Kathree-Setiloane AJ het tot dieselfde bevinding gekom in die saak van *Standard Bank of South Africa Ltd v Kruger; Standard Bank of South Africa Ltd v Pretorius* 2010 (4) SA 635 (GSJ).

⁹⁰⁷ *Wesbank a division of Firstrand Ltd v Papier (with the NCR as Amicus Curiae)* 2011 (2) SA 395 (WCC).

⁹⁰⁸ *Wesbank a division of Firstrand Ltd v Papier (with the NCR as Amicus Curiae)* 2011 (2) SA 395 (WCC).

⁹⁰⁹ *Collett v Firstrand Bank Ltd* (766/2010) [2011] ZASCA 78 (27 May 2011).

⁹¹⁰ *Collett v Firstrand Bank Ltd* (766/2010) [2011] ZASCA 78 (27 May 2011).

aansoek om skuldberading gedoen is nie.⁹¹¹ Om bogenoemde te probeer doen is onrealisties, maar tog 'n bepaling van die Wet.⁹¹²

Malan AJ het spesifiek gaan kyk na die vereistes in artikel 86(10) aangesien hierdie hele debat opgelos kan word indien 'n kredietverskaffer een van die vereistes nie kan bewys nie.⁹¹³

Wanneer daar weereens gekyk word na die vereistes van artikel 86(10), naamlik:

1. Is die verbruiker in versuim onder sy/haar kredietooreenkoms;
2. Het daar ten minste 60 besigheidsdae verstryk na die datum waarop die verbruiker aansoek gedoen het om skuldberading;

is dit duidelik dat die 60 besigheidsdae argument nie genoegsaam gaan wees om die toepassing van artikel 86(10) as onbillik te bewys nie. Om bloot te argumenteer dat die tweede vereiste nie die wetgewer se bedoeling kon wees nie, of om staat te maak op die blote gevoel dat dit nie gepas van kredietverskaffers is om skuldher siening te termineer wanneer die aangeleentheid alreeds verwys is na die Landdroshof nie, dra geen regs krag nie en is hierdie argument van nul tot gener waarde. 'n Verbruiker gaan moet bewys dat daar nie aan al die vereistes voldoen is ingevolge artikel 86(10) nie, voordat onbillike terminasie beeindig kan word.

Soos volledig bespreek in hoofstuk 5 word daar aangeneem die verbruiker in versuim sal wees onder 'n kredietooreenkoms wanneer hy/sy aansoek doen om skuldher siening. 'n Kredietverskaffer het die reg om ingevolge artikel 86(10) die skuldher siening te termineer rakende 'n spesifieke kredietooreenkoms waaronder die verbruiker in versuim is en wanneer ten minste 60 besigheidsdae verstryk het nadat die verbruiker aansoek gedoen het om skuldher siening.⁹¹⁴ Dit moet beklemtoon word dat slegs wanneer die verbruiker in versuim is, die kredietverskaffer hierdie reg het.⁹¹⁵

Soos reeds genoem is die NKW se doel nie net om verbruikers behulpsaam te wees wat hulself in 'n situasie van oorspandering bevind nie, maar ook verbruikers wat hulself in '*strained circumstances*' bevind.⁹¹⁶ Die verbruiker mag dus onder hierdie twee omstandighede aansoek doen vir skuldherverdeling en hoef die verbruiker egter nie eers in

⁹¹¹ *Collett v Firstrand Bank Ltd* (766/2010) [2011] ZASCA 78 (27 May 2011).

⁹¹² *Collett v Firstrand Bank Ltd* (766/2010) [2011] ZASCA 78 (27 May 2011).

⁹¹³ *Collett v Firstrand Bank Ltd* (766/2010) [2011] ZASCA 78 (27 May 2011).

⁹¹⁴ *Collett v Firstrand Bank Ltd* (766/2010) [2011] ZASCA 78 (27 May 2011).

⁹¹⁵ *Collett v Firstrand Bank Ltd* (766/2010) [2011] ZASCA 78 (27 May 2011).

⁹¹⁶ *Collett v Firstrand Bank Ltd* (766/2010) [2011] ZASCA 78 (27 May 2011). Nasionale Kredietwet 34 van 2005: artikel 3.

versuim onder 'n kredietooreenkoms te wees voordat hy/sy aansoek doen om skuldherverdeling nie.⁹¹⁷ Dus indien 'n verbruiker aansoek doen om skuldheriensening omdat hy/sy dit moeilik vind om sy/haar finansiële verpligtinge binne 'n redelike tydperk na te kom maar nog nie in versuim is onder 'n kredietooreenkoms nie, kan die kredietverskaffer nie daardie aansoek ingevolge artikel 86(10) termineer nie.⁹¹⁸

Wat egter kommer wek en wat later in hierdie hoofstuk meer volledig bespreek gaan word aangaande hierdie argument, is die vraag watter verbruiker die moed sal hê om aansoek te doen om skuldheriensening indien hy/sy nog nie in versuim is onder 'n kredietooreenkoms nie.⁹¹⁹ In die praktyk ondervind skuldberaders elke dag verbruikers wat té trots of té skaam is om aansoek te doen vir skuldheriensening al is hulle in versuim onder meeste van hul kredietooreenkomste.⁹²⁰ Skuldberading word beskou as die laaste opsie. Dit is net té onwaarskynlik dat 'n verbruiker die moed bymekaar sal skraap om aansoek te doen vir skuldheriensening wanneer dit nie werklik nodig is nie. Dus, al sou Malan AJ se argument die probleem wat ondervind word met artikel 86(10) definitief oplos, kan dit nie prakties uitgevoer word nie weens die feit dat geen kredietverbruiker 'n skuldberader sal nader indien dit nie nodig is nie, met ander woorde indien die verbruiker nie in versuim is onder sy/haar kredietooreenkoms nie.

Al word Malan AJ se argument gesien as prakties onuitvoerbaar, is dit egter tans die enigste argument wat regsrag dra weens die feit dat die blote argument dat die tweede vereiste nie die wetgewer se bedoeling kon wees nie, of om staat te maak op die blote gevoel dat dit nie gepas van kredietverskaffers is om skuldheriensening te termineer wanneer die aangeleentheid alreeds verwys is na die Landdroshof nie, geen regsrag dra nie en is laasgenoemde argument van nul tot gener waarde.

Om dus Malan AJ se argument te steun en prakties uitvoerbaar te maak om ten einde die probleem op te los moet verbruikers in die eerste plek aangemaak word om aansoek te doen vir skuldheriensening voordat hul in versuim is onder 'n kredietooreenkoms. Skuldberading moet nie net gesien of geadverteer word as die laaste uitweg nie, maar as 'n stap wat geneem moet word om litigasie ter afdwinging van 'n kredietooreenkoms te voorkom. Soos daar geargumenteer word in die saak *Nedbank v The National Credit Regulator* rakende artikel 129 (wat ten doel het om die dispuut tussen 'n verbruiker en

Comment [u2]: Maak net seker dat hierdie nie woordeliks uit die hoofstuk 'gepaste' is nie!

⁹¹⁷ *Collett v Firststrand Bank Ltd* (766/2010) [2011] ZASCA 78 (27 May 2011).

⁹¹⁸ *Collett v Firststrand Bank Ltd* (766/2010) [2011] ZASCA 78 (27 May 2011).

⁹¹⁹ Sarah Sephton, Regional Director: Grahamstown.Legal Resources Centre. Opinie oor *Collett* uitspraak.

⁹²⁰ Onderhoud gevoet met Zuné Coetzer op die 9de Mei 2011. Sarah Sephton, Regional Director: Grahamstown.Legal Resources Centre. Opinie oor *Collett* uitspraak.

sy/haar kredietverskaffer op te los voordat dit nodig is om voort te gaan met hofverrigtinge), moet skuldher siening gesien word.⁹²¹

Een van die verpligtinge van skuldberaders nadat daar vasgestel is dat die verbruiker wel oorbelaas is of dat een of meer van die verbruiker se kredietooreenkomste neerkom op roekelose kredietverskaffing, is om met kredietverskaffers te onderhandel.⁹²² Indien hulle tot 'n vergelyk kom om die verbruiker se paaimente tot op datum te bring, kan hierdie ooreenkoms in die vorm van 'n bevel ingedien word.⁹²³ Dus kan 'n potensiële probleem opgelos word voordat die verbruiker in versuim is onder 'n kredietooreenkoms. Daarom is dit van kardinale belang dat skuldberaders hul dienste moet adverteer as voorkomend en nie as die laaste opsie nie.

'n Volgende punt wat ook misken word in die NKW is die verpligting wat die Wet plaas op kredietverskaffers om tydens die hele skuldher sieningsproses deel te neem aan enige redelike voorstel deur die skuldberader om die verbruiker se skuld te fasiliteer, te evalueer asook om in "*good faith*" deel te neem aan die her siening en onderhandelings.⁹²⁴ Wanneer daar gekyk word na die feite en agtergrond van al die sake soos bepreek in Hoofstuk 5 is dit duidelik dat kredietverskaffers definitief nie voldoen het aan hierdie vereiste nie.

Om nie deel te neem aan die skuldher sieningsproses nie,⁹²⁵ om geensins te reageer op 'n terugbetalingsvoorstel gemaak deur die skuldberader nie⁹²⁶ of om aansoek te doen vir uitstel van 'n aangeleentheid ingevolge artikel 87 net om te verseker dat die 60 besigheidsdae verstryk en die proses dus getermineer kan word, word nie geag as deelname in "*good faith*" nie. Hierdie aksies word eerder gesien as 'n moedswillige wysesom die bepalinge van die NKW te verydel.

Die reg van die kredietverskaffer om die skuldher siening te termineer word gebalanseer deur artikel 86(11) wat bepaal dat indien 'n kredietverskaffer kennis van terminasie gee en voortgaan met die afdwinging van die kredietooreenkoms, die Landdroshof 'n bevel kan uitvaardig dat die skuldher siening voortgaan op enige voorwaardes wat die Hof as billik en nodig sou ag in die omstandighede.⁹²⁷ Dit is op hierdie oomblik dat die deelname van die kredietverskaffer in die skuldher sieningsprosedure van toepassing is.⁹²⁸ Soos reeds

⁹²¹Nasionale Kredietwet 34 van 2005: artikel 129. *Nedbank v The National Credit Regulator* (622/2004 & 500/2010) [2011] ZASCA 35 (28 Maart 2011).

⁹²²Sien Hoofstuk 4. Nasionale Kredietwet 34 van 2005: artikel 86(5)(b).

⁹²³Soos deurlopend genoemd in die besprekte sake. Nasionale Kredietwet: artikel 86(8)(a).

⁹²⁴*Collett v Firstrand Bank Ltd* (766/2010) [2011] ZASCA 78 (27 May 2011).

⁹²⁵*Firstrand Bank (Ltd) v Evans* (2010) ZAECPHC 55.

⁹²⁶*Wesbank v Deon Winston Papier* (2011): saaknommer: 14256/10.

⁹²⁷*Collett v Firstrand Bank Ltd* (766/2010) [2011] ZASCA 78 (27 May 2011).

⁹²⁸*Collett v Firstrand Bank Ltd* (766/2010) [2011] ZASCA 78 (27 May 2011).

verduidelik is kredietverskaffers verplig om ten alle tye tydens die skuldher sieningsproses deel te neem tot enige redelike voorstelle van die skuldberader en om in “*good faith*” deel te neem in enige onderhandelings soos voorgeskryf vir redelike skuldherverdeling.⁹²⁹ Indien die kredietverskaffer daarin faal of versuim om deel te neem aan die skuldher sieningsproses, is daar ‘n groot kans dat die hof ‘n bevel sal maak dat skuldher siening moet voortgaan.⁹³⁰

Die probleem met die toepassing van artikel 86(11) is dat verbruikers ‘n kennisgewing van terminasie ignoreer en dit dan buite tyd is om tydens die verhoor ingevolge artikel 86(11) te opper dat die skuldher siening moet voortgaan.⁹³¹ Die rede van laasgenoemde is dat ‘n kredietverskaffer onmiddelik voortgaan om te dagvaar asook om vonnis te verkry nadat ‘n kennisgewing ingevolge artikel 86(10) aan die verbruiker oorhandig is. Teen die tyd wanneer die aangeleentheid voorkom in die Landdroshof is daar alreeds ‘n siviele saak op die rol in die Hooggeregshof en alhoewel daar in die meerderheid sake bevind word dat die aangeleentheid moet afstaan tot en met die afhandeling van die skuldher sieningsaangeleentheid in die Landdroshof, is die verbruiker nogsteeds verplig om sy eie kostes rakende die Hooggeregshof aangeleentheid te betaal en verkwis dit nogsteeds tyd.⁹³²

Dus, indien ‘n kredietverskaffer kennis van terminasie ingevolge artikel 86(10) aan die verbruiker of aan sy/haar skuldberader verskaf, moet laasgenoemde ‘n dringende aansoek bring by die Landdroshof ingevolge artikel 86(11) en opper dat die kredietverskaffer nie in “*good faith*” deelgeneem het aan die skuldher sieningsprosedure nie en dus nie aan hul verpligtinge in terme van die NKW voldoen het nie.⁹³³ Hierdie is ‘n genoegsame rede vir ‘n hof om ingevolge artikel 86(11) te bevind dat skuldher siening moet voortgaan. Indien hierdie aansoek vinnig genoeg voor die hof geplaas kan word, sal die kredietverskaffer nie tyd hê om te dagvaar of om vonnis te verkry teen die verbruiker nie.

In hoofstuk 6 is die belangrikheid vir verbruikers, skuldberaders asook kredietverskaffers om saam te werk met verwysing na die korrekte toepassing van die bepalings in die NKW baie beklemtoon.⁹³⁴ Daar word geargumenteer dat kredietverskaffers onbillik optree, maar weereens moet die vraag gevra word of kredietverskaffers werklik te blameer kan word indien hul bloot die NKW volgens hul voordeel interpreteer. Indien die NKW nie so onduidelik opgestel was nie sou daar nie soveel verskillende interpretasies ontstaan het met verwysing

⁹²⁹ *Collett v Firstrand Bank Ltd* (766/2010) [2011] ZASCA 78 (27 May 2011).

⁹³⁰ *Collett v Firstrand Bank Ltd* (766/2010) [2011] ZASCA 78 (27 May 2011).

⁹³¹ Onderhoud met Zúné Coetzer op 9 Mei 2011.

⁹³² Hierdie is wat plaasvind in al die aangeleenthede wat bespreek is in hierdie Hoofstuk.

⁹³⁴ Onderhoud met Corrie Schoeman op 1 Maart 2011. Nasionale Kredietwet 34 van 2005: artikel 86(5)(b).

na terminasie van skuldhersiening en die jurisdiksie van howe nie. Die probleem is dus baie dieper geleë naamlik dat die NKW voorsiening maak vir 'n wonderlike skuldhersieningsprosedure, maar die toepassing van daardie prosedure is nie aldag so maklik uitvoerbaar nie weens onduidelikhede in die NKW.

Dit het ook duidelik geblyk uit hoofstuk 6 dat die genoemde partye tot die skuldhersieningsproses nie aldag in “*good faith*” optree met betrekking tot die toepassing van die NKW nie.⁹³⁵ In hoofstuk 6 was die stelling ook gemaak dat mens tot op hede die gevoel kry dat die NKW baie onduidelik opgestel is wat lei tot hewige interpretasie probleme wat dan weer lei tot 'n speelveld van litigasie.⁹³⁶

Skuldberaders, verbruikers asook die Nasionale Kredietreguleerder soos gesien in *The National Credit Regulator v Nedbank*, is van mening dat geskille rakende kredietooreenkomste besleg moet word in 'n Landdroshof en meer spesifiek, 'n Landdroshof waar die verbruiker asook skuldberader woonagtig is.⁹³⁷ Wat egter voorkom is dat kredietverskaffers, na terminasie van skuldhersiening, die aksie voorsit in 'n Hooggeregshof asook in 'n Hooggeregshof waar laasgenoemde woonagtig is.⁹³⁸ Om hierdie rede word daar geargumenteer dat kredietverskaffers onregmatig optree, maar is dit werklik onregmatig indien die NKW hierdie reg vir kredietverbruikers verleen of hierdie manier van handel nie uitdruklik verbied nie. Weereens kom dit neer op verskillende interpretasies van 'n onduidelike Wet.

Die NKW maak melding van howe, maar die NKW spesifiseer selde na watter howe daar verwys word.⁹³⁹ Soos bespreek in hoofstuk 6 is hierdie weer 'n gaping in die NKW wat 'n geleentheid skep vir litigasie aangesien kredietverskaffers en verbruikers verskillende

⁹³⁵ *Collett v Firststrand Bank* (766/2010) [2011] ZASCA 78 (27 Mei 2011) par 6. *Standard Bank of South Africa Ltd v Kruger*; *Standard Bank of South Africa Ltd v Pretorius* 2010 (4) SA 635 (GSJ); *SA Securitisation (Pty) Ltd v Matlala* [2010] ZAGPJHC 70; *Wesbank a division of Firststrand Ltd v Papier (with the NCR as Amicus Curiae)* 2011 (2) SA 395 (WCC); *SA Taxi Securitisation (Pty) Ltd v Nako & others* [2010] ZAECBHC 4; *Firststrand Bank Ltd v Fillis* 2010 (6) SA 565 (ECD); *Firststrand Bank Ltd v Evans* (2010) ZAECPEHC 55; *Firststrand Bank Ltd t/a First National Bank v Seyffert* 2010 (6) SA (GSJ)

⁹³⁶ *Wesbank a division of Firststrand Ltd v Papier (with the NCR as Amicus Curiae)* 2011 (2) SA 395 (WCC); *Collett v Firststrand Bank* (766/2010) [2011] ZASCA 78 (27 Mei 2011); *Standard Bank of South Africa Ltd v Kruger*; *Standard Bank of South Africa Ltd v Pretorius* 2010 (4) SA 635 (GSJ); *Firststrand Bank Ltd v Evans* (2010) ZAECPEHC 55.

⁹³⁷ *The National Credit Regulator v Nedbank* (622/2004 & 500/2010) [2011] ZASCA 35 (28 Maart 2011).

⁹³⁸ *Absa Bank Ltd v Jean Pierre Myburg* saaknommer 31827/2007, *Nedbank Ltd v Mateman and Another* (2008) 1 All SA 593 (T). Sien ook *Collett v Firststrand Bank Ltd* (766/2010) [2011] ZASCA 78 (27 Mei 2011); *SA Taxi Securitisation (Pty) Ltd v Nako & others* [2010] ZAECBHC 4; *Firststrand Bank Ltd v Fillis* 2010 (6) SA 565 (ECD); *Firststrand Bank Ltd v Evans* (2010) ZAECPEHC 55; *Firststrand Bank Ltd t/a First National Bank v Seyffert* 2010 (6) SA (GSJ). *Wesbank a division of Firststrand Ltd v Papier (with the NCR as Amicus Curiae)* 2011 (2) SA 395 (WCC); *Collett v Firststrand Bank* (766/2010) [2011] ZASCA 78 (27 Mei 2011); *Standard Bank of South Africa Ltd v Kruger*; *Standard Bank of South Africa Ltd v Pretorius* 2010 (4) SA 635 (GSJ); *Firststrand Bank Ltd v Evans* (2010).

⁹³⁹ Van Heerder & Otto 2007.4: 668-669.

menings het oor watter howe ingevolge die NKW genader moet word wanneer dit handel oor kredietaanleenthede.⁹⁴⁰

Soos bespreek in hoofstuk 6, verkies verbruikers aangeleenthede in die Landdroshof aangesien koste in die Landdroshof meer aanvaarbaar en bereikbaar is vir die verbruiker wat juis weens finansiële probleme onder skuldher siening geplaas word. Skuldberaders verkies ook laasgenoemde howe en met verwysing na *The National Credit Regulator v Nedbank* het die Nasionale Kredietreguleerder aansoek gedoen vir die interpretasie van sekere bepalinge NKW met die versoek dat 'n aansoek om skuldher siening gebring moet word voor die hof wat jurisdiksie het oor die applikant, wat in hierdie geval die skuldberader is.⁹⁴¹

Met verwysing na bogenoemde saak asook na die bespreking in hoofstuk 6 is dit weereens duidelik dat die NKW gesien word as onduidelik opgestel wat lei tot verskeie interpretasie probleme.⁹⁴² Uit hierdie interpretasieprobleme vind kredietverskaffers die meeste vreugde, aangesien hul nou bloot kan speel vir tyd deur die jurisdiksie van howe te bevraagteken asook te steun op die feit dat die NKW nie die jurisdiksie van Hooggeregshof uitsluit nie en dus nadat hul hul reg ingevolge artikel 86(10) uitgeoefen het, gaan hul voort met die afdwinging van die kredietooreenkoms in die Hooggeregshof.⁹⁴³ Met al hierdie onduidelikhede verhoog dit verbruikers asook hul skuldberaders se koste om slegs hierdie wonderlike skuldher sieningsproses te probeer toepas.⁹⁴⁴

Die vraag wat dus in hoofstuk 6 ontstaan en bespreek word is of NKW uitsluitlike jurisdiksie aan Landdroshof verleen rakende kredietaanleenthede of kan 'n kredietverskaffer 'n Hooggeregshof ook nader? In watter hof moet 'n aansoek om skuldher siening ingestel word en in watter hof moet 'n kredietooreenkoms afdwing word indien die partye tot die kredietooreenkoms woonagtig is in verskillende jurisdiksiegebiede? Dit blyk duidelik uit hierdie studie dat skuldher siening asook die afdwinging van kredietooreenkoms na

⁹⁴⁰ *Absa Bank Ltd v Jean Pierre Myburg* saaknommer 31827/2007, *Nedbank Ltd v Mateman and Another* (2008) 1 All SA 593 (T); *The National Credit Regulator v Nedbank* (622/2004 & 500/2010) [2011] ZASCA 35 (28 Maart 2011).

⁹⁴¹ *The National Credit Regulator v Nedbank* (622/2004 & 500/2010) [2011] ZASCA 35 (28 Maart 2011).

⁹⁴² *Wesbank a division of Firststrand Ltd v Papier (with the NCR as Amicus Curiae)* 2011 (2) SA 395 (WCC); *The National Credit Regulator v Nedbank* (622/2004 & 500/2010) [2011] ZASCA 35 (28 Maart 2011).

⁹⁴³ *Absa Bank Ltd v Jean Pierre Myburg* saaknommer 31827/2007, *Nedbank Ltd v Mateman and Another* (2008) 1 All SA 593 (T). Sien ook *Collett v Firststrand Bank Ltd* (766/2010) [2011] ZASCA 78 (27 Mei 2011); *SA Taxi Securitisation (Pty) Ltd v Nako & others* [2010] ZAECHC 4; *Firststrand Bank Ltd v Fillis* 2010 (6) SA 565 (ECD); *Firststrand Bank Ltd v Evans* (2010) ZAECHC 55; *Firststrand Bank Ltd t/a First National Bank v Seyffert* 2010 (6) SA (GSJ). *Wesbank a division of Firststrand Ltd v Papier (with the NCR as Amicus Curiae)* 2011 (2) SA 395 (WCC); *Collett v Firststrand Bank* (766/2010) [2011] ZASCA 78 (27 Mei 2011); *Standard Bank of South Africa Ltd v Kruger*; *Standard Bank of South Africa Ltd v Pretorius* 2010 (4) SA 635 (GSJ); *Firststrand Bank Ltd v Evans* (2010).

⁹⁴³ Van Heerder & Otto 2007.4: 668-669.

⁹⁴⁴ Onderhoud gevoer met Zuné Coetzer & Corrie Schoeman.

terminasie onbekostigbaar word vir verbruikers. Weens hierdie rede was dit belangrik om te bepaal watter howe jurisdiksie het om kredietaanleenthede aan te hoor.

Dit is duidelik uit die bespreking van hoofstuk 6 dat jurisdiksie 'n aansienlik ernstig probleem is wat slegs opgeloskan word deur te te poog om vas te stel na wat die wetgewer se bedoeling was met die opstel van die NKW.⁹⁴⁵ Uit die bespreking van hoofstuk 6 is dit duidelik dat die NKW nie duidelikheid verskaf rakende watter howe oor jurisdiksie beskik om kredietaanleenthede aan te hoor nie.⁹⁴⁶ Die rede vir laasgenoemde is dat die NKW nie oor spesifieke jurisdiksie bepalings of 'n definisie van "hof" beskik nie.⁹⁴⁷ In die NKW self word die woord "hof" dikwels gebruik, waar verbruikershof slegs in 'n paar spesifieke insidente gebruik word.⁹⁴⁸ Daar word dus gevind dat die woord "hof" in sy algemene betekenis kan verwys na enige hof.⁹⁴⁹

Soos bespreek in hoofstuk 6 bevat die NKW verskeie bepalings wat spesifiek bepaal dat 'n aanleentheid in die Landdroshof aangehoor moet word. Artikel 86(8) bepaal dat 'n skuldberader wat 'n voorstel in terme van artikel 86(7)(b) maak, in omstandighede waar artikel 86(8)(a) nie van toepassing is nie, die aanleentheid moet verwys na die Landdroshof.⁹⁵⁰ Artikel 86(9) bepaal dat indien 'n skuldberader 'n aansoek van die hand wys ingevolge artikel 86(7)(a) kan die verbruiker, met verlof van die Landdroshof, die Landdroshof direk nader in die voorgeskrewe wyse en vorm vir 'n bevel soos uiteengesit in artikel 86(7)(c).⁹⁵¹ Artikel 86(11) bepaal dat indien 'n kredietverbruiker kennis gegee het om die skuldherieningsproses te termineer soos uiteengesit in artikel 86(10), die Landdroshof wat die aanleentheid aanhoor 'n bevel kan maak dat die skuldheriening voortgesit moet word op enige voorwaardes wat die hof inagneem as genoegsaam indie omstandighede.⁹⁵²

Artikel 87 van die NKW bevat die opskrif "*Magistrates' Court may re-arrange consumer's obligations*" en verwys na 'n voorstel ingevolge artikel 86(8)(b) en 'n aansoek ingevolge artikel 86(9).⁹⁵³ Artikel 127(8)(a) bepaal dat wanneer 'n verbruiker versuim om 'n uitstaande balans ingevolge artikel 127(7) binne tien besigheidsdae na die ontvangs van 'n aanmaning

⁹⁴⁵ Van Heerden 2008.4:841.

⁹⁴⁶ *Absa Bank Limited v Myburg* saaknommer 31827/2007.; *Nedbank Ltd v Mateman* (2008) 1 All SA 593 (T); *The National Credit Regulator v Nedbank* (622/2004 & 500/2010) [2011] ZASCA 35 (28 Maart 2011).

⁹⁴⁷ Van Heerden 2007.4: 668-669.

⁹⁴⁸ Van Heerden 2007.4: 668-669.

⁹⁴⁹ Van Heerden 2007.4: 668-669.

⁹⁵⁰ Van Heerden 2008.4: 844.

⁹⁵¹ Van Heerden 2008.4: 844.

⁹⁵² Van Heerden 2008.4: 844.

⁹⁵³ Van Heerden 2008.4: 844.

te betaal, die kredietverskaffer mag voortgaan met verrigtinge in terme van die Wet op Landdroshof vir 'n bevel wat die kredietooreenkoms afdwing.⁹⁵⁴

Soos bespreek in hoofstuk 6 beskik die Landdroshof verder oor die jurisdiksie om enige strawwe toe te ken soos in artikel 161 uiteengesit.⁹⁵⁵ Artikel 90(2)(k)(vi)(aa) bepaal dat 'n bepaling ongeldig is indien dit namens die verbruiker toestem tot die jurisdiksie van die Hooggeregshof indien die Landdroshof jurisdiksie het om die aangeleentheid aan te hoor of tot enige ander hof wat buite die jurisdiksiegebied van die konkurrente Landdroshof geleë is in die area waar die verbruiker woonagtig of werksaam is.⁹⁵⁶

Daar kan van bogenoemde afgelei word dat die wetgewer bedoel het dat meeste aangeleenthede ingevolge die NKW in die Landdroshof besleg moet word. 'n Argument wat laasgenoemde steun is dat die Landdroshof tradisioneel skuldinvorderingshof is met verskeie prosedures vir skuldafdwining en dat die inagneming van koste, die Landdroshof goedkoper sal wees wat laasgenoemde dan meer aanbeveelbaar maak vir verbruikers wat oorbelaas is met skuld.⁹⁵⁷

So 'n interpretasie gee ook effek aan die doel van die NKW soos uiteengesit in artikel 3, naamlik om verbruikers te beskerm deur die verskaffing van 'n konsikwente sisteem van skuldherstrukturering, afdwining en bevindings. Die vraag wat egter steeds geopper word is of daar aangeneem kan word of die die wetgewer se bedoeling was om die jurisdiksie van die Hooggeregshof uit te skakel rakende aangeleenthede wat voortspuit uit die NKW.⁹⁵⁸ Soos volledig bespreek in hoofstuk 6 het die griffier in *Nedbank Ltd en Mateman* van die Transvaalse provinsiale afdeling die hof genader met 'n versoek vir die spesifieke interpretasie van artikels 90 en 127 van die NKW.⁹⁵⁹

Die interpretasie wat die griffier versoek het was of hy jurisdiksie gehad het om aansoeke vir verstek by vonnis ingevolge die NKW te kan hanteer, in aangeleenthede waar die verweerder woonagtig is of werksaam is binne die jurisdiksiegebied van 'n Landdroshof.⁹⁶⁰

⁹⁵⁴ Van Heerden 2008.4: 844.

⁹⁵⁵ Van Heerden 2008.4: 844.

⁹⁵⁶ Van Heerden 2008.4: 844.

⁹⁵⁷ Van Heerden 2008.4: 842.

⁹⁵⁸ *Nedbank Ltd v Mateman*(2008) 1 All SA 593 (T).

⁹⁵⁹ *Nedbank Ltd v Mateman*(2008) 1 All SA 593 (T).

⁹⁶⁰ *Nedbank Ltd v Mateman*(2008) 1 All SA 593 (T).

Die Hof het bepaal dat die griffier se vraag daarop neergekom het of die NKW die jursidiksie van die Hooggeregshof uitsluit en dus ook die jurisdiksie van die griffier om aansoeke om verstekvonnis te hanteer.⁹⁶¹ Die Hof het in hierdie aangeleentheid bepaal dat daar geen aanduiding is van 'n uitsluitlike bepaling in die NKW wat die jurisdiksie van die Hooggeregshof uitsluit nie en het verder bevind dat die Hooggeregshof nie jursidiksie verloor het in aangeleenthede waar die Landdroshof konkurrente jursidiksie het nie.⁹⁶²

Die hof het bevind dat artikel 9 van die NKW geen effek op die jursidiksie van die Hooggeregshof het nie en dat die Hoër hof jurisdiksie het ingevolge die Wet op Hooggeregshofe.⁹⁶³ Sonder om die bepalings van artikel 127 te gaan ondersoek, het die Hof ook tot die gevolgtrekking gekom dat artikel 127 bloot 'n meganisme is vir die oorhandiging van goedere en nie handel oor die jurisdiksie van die Hooggeregshof of die uitsluiting daarvan nie.⁹⁶⁴

Uit bogenoemde bespreking is dit duidelik dat verbruikers asook skuldberaders wou bewys dat die Landdroshof oor uitsluitlike jurisdiksie beskik rakende sake wat handel oor die NKW met verwysing na artikel 90 en 127 van die Wet.⁹⁶⁵ Die rede hiervoor was dat dit skuldberaders die vermoedsel sou gee dat geen kredietverskaffer 'n kredietooreenkoms sal kan afdwing in 'n Hooggeregshof na terminasie nie en gevolglik die kosteprobleem ook nie meer tersake sal wees nie.

Daar is egter bewys dat 'n Hooggeregshof ook oor jurisdiksie beskik oor kredietangeleenthede met verwysing na die Wet op Hooggeregshofe 59 van 1959 wat onder andere bepaal dat 'n provinsiale of plaaslike afdeling jurisdiksie het oor alle persone sowel as hul misdrywe indien hul binne die hof se jurisdiksie val.⁹⁶⁶

Daar is ook verwys na artikel 169 van die Grondwet wat bepaal dat 'n Hooggeregshof jurisdiksie het oor enige aangeleentheid behalwe, 'n aangeleentheid waarvoor slegs die Grondwethof 'n besluit kan neem of 'n aangeleentheid wat deur die Parlement verwys word na 'n ander hof met dieselfde status as die Hooggeregshof en enige ander aangeleentheid wat nie verwys word na 'n ander hof deur die Parlement nie.⁹⁶⁷

⁹⁶¹ *Nedbank Ltd v Mateman* (2008) 1 All SA 593 (T).

⁹⁶² *Nedbank Ltd v Mateman* (2008) 1 All SA 593 (T).

⁹⁶³ *Nedbank Ltd v Mateman* (2008) 1 All SA 593 (T).

⁹⁶⁴ *Nedbank Ltd v Mateman* (2008) 1 All SA 593 (T).

⁹⁶⁵ Van Heerden 2008.4:854-855.

⁹⁶⁶ Wet op Hooggeregshofe 59 van 1959: artikel 19.

⁹⁶⁷ Grondwet van die Republiek van Suid-Afrika 108 van 1996: artikel 169.

Wanneer daar ook aandagtig na artikels 90 en 127 van die NKW gekyk word, blyk dit duidelik dat die NKW nie die jurisdiksie van die Hoër hofe uitsluit nie, maar slegs die Landdroshof noem as addisionele opsie bloot weens koste-oorewegings vir die eiser en verweerder.⁹⁶⁸

Daar is dus bevind dat 'n kredietaanleentheid in 'n Landdroshof sowel as in 'n Hooggeregshofaangehoor kan word aangesien die betrokke hofe jurisdiksie het in terme van artikel 6 van die Wet op Hooggeregshofe.⁹⁶⁹ Die Hooggeregshof het jurisdiksie oor enige sake wat ook aangehoor kan word deur 'n Landdroshof indien die aanleentheid binne die jurisdiksiegebied van eersgenoemde hof val.⁹⁷⁰ Dus is die Landdroshof nie die enigste hof met jurisdiksie rakende sake wat handel oor die NKW nie.⁹⁷¹

Wat verder in die *National Credit Regulator v Nedbank* bevind is, is dat 'n hof wat jurisdiksie het oor die respondent, wat in hierdie geval die verbruiker en kredietverskaffers is, die relevante hof is om die aanleentheid te hanteer.⁹⁷² Dus moet skuldberaders wat kliënte reg oor Suid-Afrika het, korrespondente aanstel indien 'n aansoek ingestel moet word in 'n hof waar die skuldberader nie woonagtig of werksaam is nie en moet daardie skuldberader na daardie hof toe reis wanneer die aansoek aangehoor word.

Albei bogenoemde bevindings beteken meer tyd wat verkwis word asook onnodige kostes vir 'n verbruiker. Wanneer daar gekyk word na die koste struktuur van 'n skuldberader soos bespreek in hoofstukke 6 en 7, is dit duidelik dat enige regsding buite die normale skuldherieningsproses, onnodige geld uit die sak jag vir skuldberaders wat gevolglik onnodige geld kos vir die verbruiker.⁹⁷³

Met verwysing na die skuldherverdeling, bevat die NKW duidelike bepalings in artikel 86 en 87 wat uitsluitlike jurisdiksie aan Landdroshofe toegee.⁹⁷⁴ Artikel 127(8) bevat ook hierdie duidelike bepaling en daar kan dus geen twyfel wees dat die wetgewer die bedoeling gehad het dat kredietaanleenthede aangehoor asook afgehandel moet word in 'n Landdroshof nie.⁹⁷⁵

Soos bespreek in hoofstuk 6 het die wetgewer die monetêre beperking van Landdroshofe verhoog juis met die doel dat alle kredietaanleenthede in die Landdroshof aangehoor

⁹⁶⁸ Van Heerden 2008.4:854-855.

⁹⁶⁹ Wet op die Hooggeregshofe 59 van 1959.

⁹⁷⁰ Van Heerden 2008.4:854-855.

⁹⁷¹ Van Heerden 2008.4:854-855.

⁹⁷² *The National Credit Regulator v Nedbank* (622/2004 & 500/2010) [2011] ZASCA 35 (28 Maart 2011).

⁹⁷³ Scholtz ea 2008: 11-11. Skedule 2 van die Regulasies.

⁹⁷⁴ Van Heerden 2008.4:844.

⁹⁷⁵ Van Heerden 2008:844.

moet word.⁹⁷⁶ Daar kan dus gevra word hoekom die wetgewer die deur al daardie moeite sou gegaan het om die monetêre beperking van die Landdroshof te verhoog indien hy nie die bedoeling gehad het dat kredietaanleenthede in die Landdroshof besleg kan word en dit dus nie nodig is om die Hooggeregshof te nader nie.⁹⁷⁷

Die gevolgtrekking sal dan wees dat die wetgewer se bedoeling met die NKW was dat die verbruiker gedagvaar moet word in die Landdroshof waar hy/sy woonagtig is of waar hy/sy werksaam is en nie in die Hooggeregshof nie.⁹⁷⁸ Wat egter weereens beklemtoon moet word is dat laasgenoemde argument geen regsrag dra nie en is van nul tot gener waarde weens die feit dat indien die wetgewer nie die uitsluiting van die jurisdiksie van die Hooggeregshof uitdruklik gemeld het nie, daar nie bevind kan word dat die Landdroshof oor uitsluitlike jurisdiksie geskik nie.⁹⁷⁹

Wat egter ook 'n oplossing vir hierdie probleem kan wees is weereens die konsep "*good faith*". Indien verbruikers, skuldberaders asook kredietverskaffers hul aksies meet aan die verpligting wat aan hul verskaf is in die NKW naamlik dat hul ten alle tye in volle samewerking en in "*good faith*" moet optree tydens die skuldherieningsproses, sal kredietverskaffers nie aksies instel 'n Hooggeregshof nie aangesien dit die skuldherieningsprosedure sal belemmer.⁹⁸⁰ Laasgenoemde kan dan ook weereens 'n rede weeswat verskaf kan word deur 'n skuldberader tydens 'n artikel 86(11) verhoor, sodat die skuldherieningsprosedure voortgesit kan word.

Dus maak nie saak watter bevindings gemaak word rakende die interpretasie van die NKW nie, indien die partye tot 'n kredietaanleentheid nie in "*good faith*" saamwerk nie, gaan die NKW nie aan sy doel kan voldoen nie. Daarom het die wetgewer die duidelike plig op skuldberaders, verbruikers asook kredietverskaffers geplaas om in "*good faith*" saam te werk, en indien dit sou voorkom dat een van die partye nie hul samewerking gee nie kan skuldheriening ingevolge artikel 86(11) voortgesit word in die geval van die kredietverskaffer, kan skuldheriening nie toegestaan word nie in die geval van die verbruiker en kan 'n skuldberader se lisensie om as laasgenoemde dienste te lewer, weggeneem word.⁹⁸¹

Soos bespreek in hoofstuk 7 veroorsaak bogenoemde probleme soos bespreek in hoofstukke 5 en 6, hewige koste implikasie vir 'n verbruiker asook sy/haar skuldberader. Dit

⁹⁷⁶ Van Heerden 2008.4:854-855.

⁹⁷⁷ Van Heerden 2008.4:854-855.

⁹⁷⁸ Van Heerden 2008.4:854-855.

⁹⁷⁹ Van Heerden 2008.4:854-855.

⁹⁸⁰ Nasionale Kredietwet 34 van 2005: artikel 86(5)(b).

⁹⁸¹ Nasionale Kredietwet: artikel 86(5)(b).

was uiters belangrik om laasgenoemde in hoofstuk 7 aan te spreek aangesien skuldher siening nie 'n finansiële risiko mag wees vir 'n verbruiker nie. Die NKW het inwerkinggetree om verbruikers op die goedkoopste wyse moontlik behulpsaam te wees en is die konsep van van skuldberading daarom geskep aangesien die dienste van 'n skuldberader baie goedkoper is as dié van 'n prokureur. Dit is egter nie die moeite werd om 'n skuldberader te nader indien die dienste van 'n prokureur asook advokaat inelkgeval benodig gaan word om 'n aksie in die Hooggeregshof te verdedig wat in die eerste plek nie moes plaasvind het nie aangesien die skuldher sieningsproses juis daargestel is om litigasie te voorkom.

Dit is dus duidelik uit hierdie studie dat skuldberading wat onregmatig getermineer word, kredietooreenkomste wat afgedwing word in Hooggeregshof waar nie die skuldberader of verbruiker woonagtig is nie, asook die beslissing van Du Plessis J dat 'n hof wat jurisdiksie het oor die verbruiker die relevante hof is om te nader, geweldige druk op skuldberaders plaas. Weens hierdie probleme vind skuldberaders dit somtyds onmoontlik om hul werk op 'n vinnige en goedkoop wyse te behartig. Die doel van die NKW was nie om 'n proses daar te stel wat op die ou einde net so stresvol asook onbekostigbaar is soos litigasieprosedures nie.

Comment [u3]: Sien kommentaar hierbo.
Herformuleer ASB!

Dit is dus my finale gevolgtrekking dat die oplossings soos verskaf in hierdie studie nie noodwendig prakties uitvoerbare oplossings is vir die probleme wat ondervind word met terminasie, jurisdiksie asook kostes nie. Met verwysing na Malan AJ se interpretasie van die vereistes vir terminasie soos verskaf in artikel 86(10) en met spesifieke verwysing na sy argument dat, indien 'n verbruiker 'n skuldberader nader voordat hy/sy in versuim is onder 'n kredietooreenkoms 'n kredietverskaffer nie 'n kredietooreenkoms kan termineer nie, is wel 'n grondige argument, maar die praktiese uitvoering daarvan is nie so maklik nie. Die feit bly staan dat verbruikers skuldher siening as die laaste opsie beskou en nie sal poog om 'n skuldberader te nader indien dit nie regtig 'nodig' is nie.

Met verwysing na die afleiding wat gemaak word dat die wetgewer bedoel het dat meeste aangeleenthede ingevolge die NKW in die Landdroshof besleg moet word; met verwysing dat die bespreking van artikels 86(8); 86(9); 86(11); 87; 127(8)(a); 161; 90(2)(k)(vi)(aa); asook met verwysing na die feit dat die Landdroshof tradisioneel skuldinvorderingshowe is: Dit dra geen regskrag nie weens die feit dat indien die wetgewer nie die uitsluiting van die jurisdiksie van die Hooggeregshof uitdruklik gemeld het nie, daar nie bevind kan word dat die Landdroshof oor uitsluitlike jurisdiksie beskik nie.⁹⁸²

⁹⁸² Van Heerden 2008.4:854-855.

Die feit bly staan dat daar nie geargumenteer kan word dat kredietverskaffers onbillik optree indien hul bloot die bepalings van die NKW toepas nie. Kredietverskaffers tree nie onbillik op indien hul skuldhersiening termineer in terme van artikel 86(10) indien hul aan al die vereistes soos verskaf in laasgenoemde artikel voldoen het nie. Daar kan ook nie geargumenteer word dat kredietverskaffers onbillik optree indien hul, na terminasie van skuldhersiening, 'n kredietooreenkoms afdwing in 'n gepaste hof (Hooggeregshof of Landdroshof waar die verbruiker woonagtig is) indien die NKW nie jurisdiksie van Hoër howe uitdruklik uitsluit nie of uitsluitlike jurisdiksie verleen aan Landdroshof waar die verbruiker asook sy of haar skuldberader woonagtig is nie. Om bloot te steun op wat die bedoeling van die wetgewer moes gewees het, dra ongelukkig geen regspraak nie maak nie saak hoe onbillik die toepassing van die uitdruklike bepalings van die NKW is nie.

Dus kan oplossings vir die probleme in hierdie studie slegs gevind word deur te gaan kyk na die uitdruklike bepalings van die NKW:

Artikel 86(5) bepaal die volgende:

“A consumer who applies to a debt counsellor, and each credit provider contemplated in subsection (4)(b), must-

- (a) comply with any reasonable requests by the debt counsellor to facilitate the evaluation of the consumer's state of indebtedness and the prospects for responsible debt re-arrangement; and*
- (b) participate in good faith in the review and in any negotiations designed to result in responsible debt re-arrangement.”*

Met verwysing na artikel 86(5)(b) van die NKW is dit duidelik dat die wetgewer vanaf die partye tot die skuldhersieningsproses vereis om saam te werk *“in good faith”* ten einde te verseker dat die skuldhersieningsprosedure suksesvol sal afloop.

Artikel 86(10) bepaal die volgende:

“ If a consumer is in default under a credit agreement that is being reviewed in terms of this section, the credit provider in respect to that credit agreement may give notice to terminate the review in the prescribed manner to –

- (a) the consumer;*
- (b) the debt counsellor; and*
- (c) the National Credit Regulator,*

at any time at least 60 business days after the date on which the consumer applied for debt review.”

Met verwysing na bogenoemde is dit duidelik dat 'n kredietverbruiker eers in versuim moet wees onder sy of haar kredietooreenkoms voordat 'n kredietverskaffer skuldher siening kan termineer.

Dus die enigste potensiele wyse waarop die genoemde probleme in hierdie studie opgelos kan word:

1. Verbruikers moet aangemaan word om aansoek te doen vir skuldher siening voordat hul in versuim is onder 'n kredietooreenkoms. Hierdie handeling gaan nie net ongeldige terminasie uitskakel nie, maar ook kredietverskaffers verhoed om ingevolge 'n artikel 129(1)(a) kennisgewing voort te gaan met die afdwinging van 'n kredietooreenkoms.
2. Indien bogenoemde nie gedoen is deur verbruikers nie, moet hul nogsteeds aangemaan word om hul skuldberaders onmiddelik daarvan in kennis te stel indien hul 'n artikel 86(10) kennisgewing ontvang het sodat daar onmiddellik ingevolge artikel 86(11) aansoek by die hof gedoen kan word vir 'n bevel dat skuldher siening voort mag gaan.
3. Indien een van die bogenoemde aanbevelings gedoen word sal kredietverskaffers nie skuldher siening onbillik kan termineer nie en ook nie die skuldher sieningsprosedure onnodig kan uitrek nie.
4. In die geval van onbillike terminasie asook jurisdiksie implikasies, moet die partye tot die skuldher sieningsprosedure daaraan herinner word dat hul te alle tye ingevolge artikel 86(5)(b) in “*good faith*” moet optree om te verseker dat die skuldher sieningsprosedure suksesvol sal afloop. Hierdie vereiste moet alreeds tydens die eerste konsultasie aan die verbruiker verduidelik word en moet na verwys word in die eerste skrywe aan die kredietverskaffers. Daar moet ook melding gemaak word van die volgende:
 - 4.1 Indien die skuldberader versuim in “*good faith*” op te tree tydens die skuldher sieningsproses, die verbruiker of kredietverskaffer geregtig sal wees om 'n klagte te gaan indien by die Nasionale Kredietreguleerder wat kan lei tot die ‘skorsing’ van die skuldberader;

- 4.2 Indien die verbruiker versuim om in *“good faith”* op te tree tydens die skuldherieningsproses, die skuldberader geregtig sal wees om die skuldheriening te beëindig of om die aansoek om skuldheriening van die hand te wys ingevolge artikel 86(7)(a);
- 4.3 Indien die kredietverskaffer versuim om in *“good faith”* op te tree tydens die skuldherieningsproses, dit ‘n gepaste grond sal wees om ingevolge artikel 86(11) aansoek te doen vir die voortgaan van die skuldherieningsprosedure indien die kredietverskaffer die skuldherieningsprosedure sou wou termineer.
- 4.4 Indien bogenoemde *“good faith”* konsep deur die partye tot die skuldherieningsprosedure inag geneem word sal kredietverskaffers nie onbillik termineer indien dit duidelik blyk dat ‘n verbruiker asook ‘n skuldberader regmatig optree nie en ‘n kredietverskaffers sal ook nie voortgaan met die afdwinging van ‘n kredietooreenkoms in ‘n Hooggeregshof of in ‘n Landdroshof waar slegs laasgenoemde woonagtig is nie.
5. Indien bogenoemde riglyne wat verskaf is deur die NKW toegepas word deur die partye tot die skuldherieningsproses sal daar nie ‘n koste implikasie bestaan nie en sal skuldheriening gesien word as ‘n effektiewe goedkoop wyse om verbruikers uit hul skuldgreep te verlos soos blyk uit die doel van die NKW.

Alhoewel bogenoemde oplossings wel effektief sal werk is dit egter nodig om hierdie oplossings logies te gaan benader. Al wil daar geglo word dat die mensdom vir mekaar omgee en veronderstel is *“jou naaste lief te hê soos jouself”* en om *“aan ander te doen wat jy aan jouself gedoen wil hê”*, vind dit nie plaas nie en daarom kan daar nie geglo word dat al die partye tot ‘n kredietooreenkoms te alle tye in *“good faith”* sal optree nie. Ongelukkig is daar diegene wat leef volgens die doelstelling *“it is business, not personal”* en sal voortgaan om die NKW toe te pas tot hul voordeel ongeag die *“good faith”* verpligting of die feit dat die probleem tussen die kredietverskaffer en verbruiker op ‘n beter wyse opgelos kan word deur middel van skuldheriening.

Om bogenoemde rede mag dit benodig word dat sommige artikels in die NKW gewysig moet word⁹⁸³ asook sommige artikels bygebring moet word⁹⁸⁴ om ten einde onduidelikhede in die NKW met verwysing na die probleme soos bespreek in hierdie studie, op te los:

1. Daar moet 'n tipe "skuldhof" ingestel word wat jurisdiksie het oor alle kredietaanleenthede. Die Landdroste moet in daardie tipe hof spesialiseer in onder andere die NKW en alle skuldaanleenthede moet slegs deur daardie hof hanteer word.⁹⁸⁵
2. Die NKW moet sodanig gewysig word dat 'n kredietverskaffer nie mag dagvaar in 'n Hof nie asook nie in 'n jurisdiksiegebied waar die verbruiker nie woonagtig is nie. Dit sal tot die gevolg lei dat sou die kredietverskaffer wou dagvaar, dieselfde hof wat die skuldheriensiening aangehoor het ook die dagvaarding sal hanteer en sal 'n ander Hof hof dus nie geraadpleeg mag word nie. 'n Landdros kan dan self besluit of die saak terugverwys moet word ingevolge artikel 86(11) in die geval van 'n terminasie of in die geval van 'n uitsluiting ingevolge artikel 129 besluit of die skuld ingesluit moet word ingevolge artikel 85 van die NKW.⁹⁸⁶
3. Aangesien skuldberaders die middelman is tussen die verbruiker en die kredietverskaffers, moet die hof waar die skuldberader woonagtig of werksaam is oor jurisdiksie beskik om 'n kredietaanleentheid aan te hoor.⁹⁸⁷

⁹⁸³ Met spesifieke verwysing na artikel 86(10) van die Nasionale Kredietwet 34 van 2005 om sodoende onbillike terminasie te voorkom.

⁹⁸⁴ Met spesifieke verwysing na die bespreking van die onduidelikhede in die NKW rakende jurisdiksie. Daar moet spesifiek in die NKW melding gemaak word van watter hof in watter gevalle geraadpleeg moet word.

⁹⁸⁵ Konsultasie gevoer met Zuné Coetzer op die 29ste November 2011 waarna sy vir my die genoemde voorstelle gestuur het. Konsultasie gevoer met Werner van der Walt op 2 Februarie 2012, geregistreerde skuldberader, registrasienommer: NCRDC 1585, werksaam te Corrie Schoeman Skuldberaders.

⁹⁸⁶ Konsultasie gevoer met Zuné Coetzer op die 29ste November 2011 waarna sy vir my die genoemde voorstelle gestuur het. Konsultasie gevoer met Werner van der Walt op 2 Februarie 2012, geregistreerde skuldberader, registrasienommer: NCRDC 1585, werksaam te Corrie Schoeman Skuldberaders.

⁹⁸⁷ Konsultasie gevoer met Zuné Coetzer op die 29ste November 2011 waarna sy vir my die genoemde voorstelle gestuur het. Konsultasie gevoer met Werner van der Walt op 2 Februarie 2012, geregistreerde skuldberader, registrasienommer: NCRDC 1585, werksaam te Corrie Schoeman Skuldberaders.

4. Die NKW moet 'n bepaling bevat wat genader kan word om teen kredietverskaffers asook hul Prokureurs op te tree indien laasgenoemde onwettig termineer of nie in "*good faith*" optree nie.⁹⁸⁸

⁹⁸⁸ Konsultasie gevoer met Zuné Coetzer op die 29ste November 2011 waarna sy vir my die genoemde voorstelle gestuur het. Konsultasie gevoer met Werner van der Walt op 2 Februarie 2012, geregistreerde skuldberader, registrasienommer: NCRDC 1585, werksaam te Corrie Schoeman Skuldberaders.

AANHANGSEL 1

OPSOMMING

Die Nasionale Kredietwet 34 van 2005 het in 2006 inwerking getree met die doel om die sosiale en ekonomiese welstand van elke Suid-Afrikaner te bevorder deur 'n billike, effektiewe, deursigtige en bereikbare kredietmark te bewerkstellig asook om verantwoordelike leningspraktyke te vorm, om oorspandering te voorkom, die gesindheid van verantwoordelike spandering deur verbruikers te vestig en veral ook om die roekelose toestaan van krediet deur kredietverskaffers te voorkom.

Met verwysing na Suid-Afrika se kredietgeskiedenis, is dit duidelik dat die Nasionale Kredietwet inwerking moes tree om die tekortkominge van die vorige kredietwetgewing reg te stel, veral met verwysing na die menigte Suid-Afrikaners wat oorbelas is met skuld. Met die inwerkingtreding het die Nasionale Kredietwet verskeie vorme van Verbruikerskredietbeskerming aan die Kredietmark voorgestel, waarvan die belangrikste skuldheriensening is.

Ten spyte van die negatiewe ontvangs en indruk wat die Nasionale Kredietwet op meeste Suid-Afrikaners gemaak het, het menigte verbruikers die Wet met ope arms ontvang. Die verwagting van verbruikersbeskerming met verwysing na die voorkoming van roekelose kredietverskaffing asook skuldherverdeling, was by talle verbruikers geskep. Individue regoor die land het na voltooiing van die vereiste kursus aansoek gedoen om as skuldberaders by die Nasionale Kredietreguleerder te registreer met die vooruitsig om artikel 3 van die Nasionale Kredietwet uit te leef en sodoende verbruikers by te staan. Die Nasionale Kredietwet is deur hulle beskou as iets wat almal gaan help, aangesien verbruikers nou nie meer weens vrees hoef weg te hardloop van hul verpligtinge af nie.

Op skrif het die Nasionale Kredietwet prakties uitvoerbaar voorgekom. Ongelukkig het daar hewige praktiese implikasies in die Nasionale Kredietwet na vore gekom wat die toepassing van die skuldherienseningproses geweldig beïnvloed het. Grys areas soos onbillike gedingvoering en terminasie van skuldheriensening, jurisdiksie- asook koste implikasies is slegs 'n paar van die probleme wat skuldberaders sowel as verbruikers vandag in die gesig staar. Die gevolg van hierdie probleme is dat skuldheriensening 'n langer en duurder proses

word vir skuldberaders en kredietverbruikers wa,t met verwysing na artikel 3 van die Nasionale Kredietwet, nie die doel van die inwerkingtreding was nie.

Om hierdie grys areas in die Nasionale Kredietwet reg te stel, gaan van die artikels in die Nasionale Kredietwet gewysig moet word ten einde te verseker dat skuldberaders, kredietverbruikers asook kredietverskaffers op so 'n wyse op te tree dat die Nasionale Kredietwet sy doel kan bereik.

SUMMARY

The National Credit Act 34 of 2005 came into operation in 2006 with the purpose to promote and regulate the credit market and industry and to protect consumers by promoting development of the credit market, consistent treatment of different credit products and different credit providers, promoting responsibility in the credit market, addressing incorrect imbalances, improving consumer credit information and reporting regulation of credit bureaus, addressing and preventing over-indebtedness of consumers, to develop a consistent and accessible system of consensual resolution of disputes and a consistent and harmonized system of debt restructuring, enforcement and judgment.

With reference to the credit history and the many over-indebted South Africans, it is clear that the National Credit Act came into operation to repair the shortcomings of our previous credit legislation. With the commencement of the National Credit Act various forms of consumer credit protection was introduced to the credit market of which the most important is debt review.

Notwithstanding the negative reception and impression the National Credit Act made on many South Africans, the majority of consumers welcomed the Act with open arms. The expectation of consumer protection, with reference to the prevention of over-indebtedness and debt review, was created for many consumers. After the completion of the obligated course, individuals throughout the country applied to the National Credit Regulator to be registered as debt counsellors with the prospect to assist consumers in accordance with section 3 of the National Credit Act. The National Credit Act was seen as something that will help everyone seeing that consumers do not have to run away from their obligations anymore.

On paper this Act seemed to be executable, but unfortunately practical complications started to show in the National Credit Act that influenced the enforcement thereof. Grey areas like unreasonable litigation and termination of debt review, jurisdiction and cost complications are just some of the problems that debt counsellors have to face today. The consequence of these problems is that the debt review process becomes longer and more expensive than the National Credit Act aimed.

To correct these grey areas in the National Credit Act, some sections of the Act must be amended to ensure that during the course of the debt review process, debt counsellors,

credit consumers and credit providers will act in good faith so that the aim of the National Credit Act can be fulfilled.

AANHANGSEL 2

LYS VAN WOORDE

Credit

Credit agreements

Credit Agreements Act 75 of 1980

Credit consumer

Credit provider

Costs

Cost structure

Debt

Debt counsellor

Debt counselling

Debt counselling procedure

Debt review

Debt review procedure

Debt enforcement

History

Interpretation

Jurisdiction

National Credit Act 34 of 2005

Over-indebt

Problems

Reckless credit

Termination

Usury Act 73 of 1968

BIBLIOGRAFIE

Artikels:

1. Boraine A & Van Heerden C

2010. To sequestrate or not to sequestrate in view of the National Credit Act 34 of 2005: A tale of two judgments. *Potchefstroom Elektroniese Regstydskrif* 13(3) 84/508-124/508.
2. Boraine A & Renke S

2008. Some practical and comparative aspects of the cancellation of installment agreements in terms of the National Credit Act 34 of 2005. *De Jure* 1-15.
3. Campbell J

2007. The Excessive Cost of Credit on Small Money Loans under the National Credit Act 34 of 2005. *Mercantile Law Journal* (19) 251-271.
4. Deosaran T

2008. National Credit Act. *Civil Court Newsletter*.
5. Gadebe T

2006. South Africa: Ban (June): <http://allafrica.com/stories/200606010635.html>
6. Kelly-Louw M

2007. Introduction to the National Credit Act. *Juta's Business Law* (15)(4) 147-159.

7. Monty S
2010. Section 129 "to give or to receive". *De Rebus* (Julie)
8. Otto JM
2009. Verkoop van regte teen 'n diskonto en die toepaslikheid van die *National Credit Act*. *Tydskrif vir die Suid-Afrikaanse reg* (1) 198-203.
9. Otto JM
2011. Verbode bedinge in kredietooreenkomste. *Tydskrif vir die Suid-Afrikaanse Reg*.
10. Renke S
2008. The National Credit Act 34 of 2005: The passing of ownership of the thing sold in terms of an installment agreement. *Tydskrif vir Hedendaagse Romeins-Hollandse Reg* (71) 641-650.
11. Renke S
2011. Aspects of incidental credit in terms of the National Credit Act 34 of 2005. *Tydskrif vir Hedendaagse Romeins-Hollandse Reg* (74).
12. Renke & Pillay
2008. The National Credit Act 34 of 2005: the passing of ownership of the thing sold in terms of an installment agreement. *Tydskrif vir Hedendaagse Romeins-Hollandse Reg* (641).

13. Roestoff M et al

2009. The Debt counseling process – closing the loopholes in the National Credit Act 34 of 2005. *Potchefstroom Elektroniese Regstydskrif* 12(4) 247/360-305/360.
14. Roestoff M

2009. Enforcement of a credit agreement where the consumer has applied for debt review in terms of the National Credit Act 34 of 2005. *Obiter* 430-437.
15. Roestoff M

2010. Termination of Debt Review in terms of section 86(10) of the National Credit Act and the right of a credit provider to enforce its claim. *Obiter* 781-792.
16. Stadler S

2010. Section 85 applications in terms of the NCA. *De Rebus* 37-38.
17. Stadler S

2011. Debt review and termination in terms of section 86(10) of the National Credit Act. *De Rebus* 37-38.
18. Van Heerden CM & Otto JM

2007. Debt enforcement in terms of the National Credit Act 34 of 2005. *Tydskrif vir Hedendaagse Romeins-Hollandse Reg* (4) 655-684.
19. Van Heerden CM

2008. Perspectives on jurisdiction in terms of the national Credit Act 34 of 2005. *Tydskrif vir die Suid-Afrikaanse reg* (4) 840-855.

20. Van Heerden C & Boraine A
2009. The interaction between the debt relief measures in the National Credit Act 34 of 2005 and aspects of Insolvency law. *Potchefstroom Elektroniese Regstrydskrif* 12(3) 22/161-59/161.
21. Van Loggerenberg DSC, Dicker L & Malan J
2008. Debt enforcement under the National Credit Act: Jurisdiction.
- De Rebus*.
22. Vessio ML
2009. Beware the provider of reckless credit. *Tydskrif vir die Suid-Afrikaanse reg* (2) 274-289.
23. Whittaker M
2008. South Africa's National Credit Act: A Possible Model for the Proper Role of Interest Rate Ceilings for Microfinance. *Northwestern Journal of International Law & Business*. (28:561) 561-580.

Boeke:

1. Benade ML et al
2003. *Ondernemingsreg*. 3de uitgawe. Durban: LexisNexis Butterworths.
2. Botha C
1998. *Statutory interpretation: An introduction for students*. 3rd edition. Pretoria: Juta.

3. Burns
1992. *Werkboek vir Administratiefreg*. 2de uitgawe. Durban: Butterworths.
4. Celliers AC et al
1997. *The Civil Practice of Supreme Court of South Africa*. Juta
5. Christie C
2001. *The Law of Contract*. Lexis Nexis.
6. Cilliers & Benade
2000. *Korporatiewe reg*. 3de uitgawe. Durban: Butterworths Lexis Nexis.
7. Currie & de Waal
2005. *The Bill of Rights Handbook*. 5de uitgawe: Juta.
8. Flemming HCJ
1974. *Wet op Huurkoop 36 van 1942*. Durban Butterworths.
9. Grové NJ en Otto JM
2002. *Basic Principles of consumer credit law*. Juta Legal and Academic Publishers.
10. Jones and Buckle
1997. *The Civil Practice of the Magistrate Courts in South Africa*. *Juta Legal and Academic Publishers*.

11. Jones MW & Schoeman HC
2006. An introduction to South African Banking and Credit Law. Durban: Butterworths Lexis Nexis.
12. Joubert DJ
1987. General Principles of the Law of Contract. Juta
13. Mitchell C
2007. Interpretation of contracts. New York: Routledge.
14. Nagel JC
2006. Kommersiele Reg. 3de uitgawe. Durban: Butterworths Lexis Nexis.
15. Otto JM
2006. The National Credit Act explained. Lexis Nexis Butterworths.
16. Scholtz JW et al
2008. Guide to the National Credit Act. Durban: Lexis Nexis.
17. Van der Merwe S et al
2003. Contract General Principles. Cape Town: Juta
18. Van der Merwe S et al
2004. Kontrakte: Algemene beginsels. 2de uitgawe. Kaapstad: Juta.

Ander:

1. A note on certain aspects of the Act for Clerks of the Magistrates' Court, May 2007.
2. Debt Counseling Association of South Africa: Principles and Guidelines.
3. Deosaran T & Francis-Subbiah R. *A notion certain aspects if the Act for Clerks of the Magistrates Court*. Mei 2007
4. Department of Trade & Industry Consumer Credit Law Reform: Policy Framework for Consumer Credit (2004).
5. Department of Trade & Industry Credit Law Review: Summary of findings of the Technical Committee (2003).
6. Department of Trade & Industry Credit Law Review: Setting the Scene (2004) 2.
7. Flemming: Otto JM: Die regte van 'n huurkoper ten opsigte van beëindiging van die kontrak (LLD thesis 1980 UP).
8. http://www.fin24.com/articles/default/display_article.aspx?Articled=1518-25_2128011 [3 Julie 2007].
9. Otto: "Commentary" Credit Law services, 1991:
<http://www.docstoc.com/docs/73215044/instalment-agreements>
10. Patrick Meager, Microfinance Regulations in South Africa (April 2005),
<http://www.microfinancegateway.com/content/article/detail/25525>.

11. South African Law Commission working paper 67 project 67 "The Usury Act and related matters" 1993.
12. The Final Report of the South African Law Reform Commission: Industry into the Provisions of Rural Financial Services RP 108/96, 18 September 1996.
13. The National Board for Financial Services and Regulation's Report on SME's Access to Finance in South Africa (2001).
14. The National Small Business Regulatory Review by Ntsika Enterprises Promotion Agency (1999).
15. Van Pletzen. Eendag seminaar *The Nasional Credit Act 34/2005* op 15 Augustus 2006.

Wetgewing:

1. *Grondwet van die Republiek van Suid-Afrika* 108 van 1996.
2. Huurkoopwet van 1942.
3. *Landdroshof reëls*.
4. *Nasionale Kredietwet* 34 van 2005.

5. *Uniform reëls.*
6. *Wet op Hooggeregshowe* 59 van 1959.
7. *Wet op Landdroshowe* 32 van 1944.
8. *Wet op Kredietooreenkomste* 75 van 1980.
9. *Woekerwet* 73 van 1968.

